

Město Moravská Třebová

Strategický plán rozvoje města

Zadavatel: Město Moravská Třebová

Zpracovatel: Berman Group s.r.o.

Verze: Srpen 2018

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah:

Úvod	3
Strategická vize.....	5
Akční plány	6
Mapa strategického plánu.....	6
Prioritní oblast A: Atraktivní prostředí pro stávající i nové Moravskotřebováky	7
Prioritní oblast B: Zvyšování přidané hodnoty místní ekonomiky	13
Prioritní oblast C: Dopravní infrastruktura umožňující udržitelnou mobilitu	18

Úvod

Dostává se Vám do rukou Strategický plán rozvoje města Moravská Třebová, klíčový středně- až dlouhodobý dokument, který orientuje další vývoj města zejména v oblasti hospodářské a sociální. Návrhy uvedené v dokumentu vycházejí z dohody rozhodujících představitelů života města, a to jak z veřejného, tak ze soukromého sektoru, o strategické vizi a prioritních oblastech rozvoje. Zahrnuje obecné dlouhodobé prioritní oblasti a záměry rozvoje města, ale také konkrétní opatření (projekty), jejichž realizace přispěje k naplnění daných priorit a dosažení strategické vize.

Zpracování tohoto strategického plánu navazuje na strategie z let 2001 a 2008 a na zkušenost, kterou město učinilo s jejich implementací. V úvahu byly vzaty dílčí politiky a koncepce, kterými město řeší specifické oblasti svého života a také kontext rozvojových dokumentů na krajské (regionální) a na národní úrovni.

Práce na tvorbě strategického plánu rozvoje města byly zahájeny v prosinci 2017. Starosta města JUDr. Miloš Izák oslovil nejvýznamnější představitele institucí a subjektů, které nejvíce ovlivňují dění ve městě a jejichž rozhodování nebo každodenní výkon práce má dopad na další rozvoj města, a požádala je o spolupráci v Komisi pro strategický rozvoj (dále jen Komise). Úkolem Komise bylo vytvořit ve strukturovaném procesu strategický plán rozvoje města. Komise se sešla celkem čtyřikrát. Plán by vypracován ve spolupráci s poradenskou firmou Berman Group s.r.o., která byla vybrána na základě veřejné soutěže.

V první, analytické, fázi projektu byla zpracována **Socioekonomická analýza města**, která souhrnně charakterizuje dosavadní vývoj a současný stav města ve všech základních sociálně-ekonomických souvislostech. Analýza identifikovala hlavní problémy/bariéry socioekonomického rozvoje města a zároveň identifikovala jeho rozvojový potenciál. Socioekonomická analýza je přiložena k tomuto dokumentu.

V lednu a únoru 2018 byl mezi významnými podnikatelskými subjekty a zaměstnavateli v Moravské Třebové proveden **Průzkum podnikatelského prostředí**. Průzkumu se zúčastnilo 25 podniků s 2797 zaměstnanci. Jde o analytický materiál založený na pohovorech konzultantů, s majiteli či vrcholovými manažery (ti, kteří rozhodují) firem, které zaměstnávají ve městě lidi a realizují zde své investice. Smyslem tohoto šetření bylo zjistit, co si zaměstnavatelé myslí o podnikatelském klimatu, kvalitě služeb, správě a rozvoji města, jaké problémy považují za nejzávažnější a jaké jsou jejich plány do budoucna.

Souběžně s Průzkumem podnikatelského prostředí byl zrealizován **Průzkum spokojenosti obyvatel města**. Průzkum představuje subjektivní analýzu, která byla provedena vyplňováním tištěné verze dotazníku, která byla distribuovaná jako příloha Moravskotřebovského zpravodaje. K dispozici byl rovněž on-line dotazník a celkem využilo možnost zapojit se do průzkumu 438 obyvatel Moravské Třebové. Cílem průzkumu bylo zprostředkovat nezávislou zpětnou vazbu názorů, postojů, preferencí a potřeb obyvatel města. Výstupy z průzkumu poskytly zmapování úrovně spokojenosti či nespokojenosti obyvatel s jednotlivými oblastmi života a zároveň také přispěly k lepšímu zaměření strategických záměrů města do budoucna.

Pomocí této základní báze znalostí definovali členové Komise pro strategický rozvoj na své schůzi 22. března 2018 celkem tři **Prioritní rozvojové oblasti** plánu - A. *“Atraktivní prostředí pro stávající i nové Moravskotřebováky”*; B. *“Zvyšování přidané hodnoty místní ekonomiky”* a C. *“Dopravní infrastruktura umožňující udržitelnou mobilitu”*.

V další fázi procesu byla zformulována **Strategická vize**. Návrh znění vize vznikl u kulatého stolu z diskuse členů subkomise pro strategickou vizi a dopracován Komisí pro strategický rozvoj na jednání dne 12. dubna 2018. Vize je jednoduchý a výstižný text, který určuje základní směr dalšího rozvoje města v dlouhodobém výhledu. Tento text je mottem celého strategického plánu a je východiskem pro akční plány v jednotlivých prioritních oblastech.

Analytická fáze procesu byla završena v březnu 2018 vytvořením **analýz SWOT**. Analýzy navrhla k tomuto účelu speciálně vytvořená pracovní subkomise pro vnitřní a vnější analýzu na základě debaty nad analytickými materiály – socioekonomickým profilem, průzkumem podnikatelského prostředí a průzkumem spokojenosti obyvatel města. Jedná se o vnitřní charakteristiky města rozdělené na silné a slabé stránky a na jevy a tendence vnějšího prostředí, které mohou bezprostředně nebo v blízké budoucnosti ovlivnit další vývoj města a představují z tohoto pohledu pro Moravskou Třebovou příležitosti nebo naopak hrozby.

V dubnu 2018 se Komise rozdělila do tří pracovních skupin, aby pro každou prioritní oblast byla provedena analýza současného stavu a dosáhlo se konsensu o tom, jaké kroky musí jednotliví aktéři (samospráva, podniky, vzdělávací a další instituce) učinit, aby nastalo v těchto oblastech zlepšení. Pracovní skupiny byly složeny z členů Komise, pracovníků Městského úřadu, zástupců podniků a institucí, kteří jako specialisté poskytli potřebné znalosti a zkušenosti.

Pracovní skupiny se od dubna do června 2018 sešly celkem třikrát a výstupem jejich práce byly **Akční plány**. Akční plány jsou jádrem Strategického plánu města a jsou sestaveny pro každou prioritní oblast samostatně. Akční plány jsou sestaveny ze středně- až dlouhodobých **Záměrů** a krátko- až střednědobých **Opatření**. Každé opatření obsahuje jeden nebo i více konkrétních projektů, jejichž realizací má být rozvojových záměrů dosaženo. Ke každému definovanému opatření/projektu jsou uvedeny detailní informace nutné pro jejich realizaci – výstupy, zodpovědnost, termín realizace, finance apod. Každé opatření/projekt je rozpracován do podrobného projektového listu.

Strategický plán rozvoje města Moravská Třebová byl projednán a schválen Komisí pro strategický rozvoj na 4. jednání dne 27. června 2018.

Strategická vize

Moravská Třebová je městem pro plnohodnotný život všech generací. Nabízí zdravé, bezpečné a dostupné zázemí pro rodiny s dětmi.

Školy v Moravské Třebové poskytují kvalitní vzdělávání s vysokým potenciálem dobrého uplatnění (nejen) v úspěšných místních firmách.

Podnikatelské prostředí města přeje růstu inovativních firem, které rozšiřují nabídku atraktivních pracovních míst, a přitahuje nové investory.

Město pečuje o svoje historické kořeny, unikátní kulturní dědictví a přírodní prostředí a nabízí hodnotné zážitky pro návštěvníky a turisty.

Globální cíl A:

Město zastaví pokles počtu svých obyvatel. Stane se oblíbeným místem pro rodinný život a podnikání.

Globální cíl B:

Město podpoří kvalitativní změny v místní ekonomice a růst středních a malých firem.

Globální cíl C:

Město bude systematicky rozvíjet dopravní infrastrukturu, za účelem zvýšení bezpečnosti a komfortu obyvatel a podpory udržitelné mobility.

Strategická vize je motto, které určuje základní směřování dalšího rozvoje města Moravská Třebová v následujících letech a v dlouhodobém výhledu. Představuje souhrnný text, který popisuje žádoucí situaci, k níž realizace strategického plánu přispěje. Strategická vize se stává východiskem pro akční plány v jednotlivých prioritních oblastech.

Strategická vize je doplněna o globální cíle, což jsou výroky vyjadřující hlavní ambici strategického plánu pro každou z jeho prioritních oblastí.

Akční plány

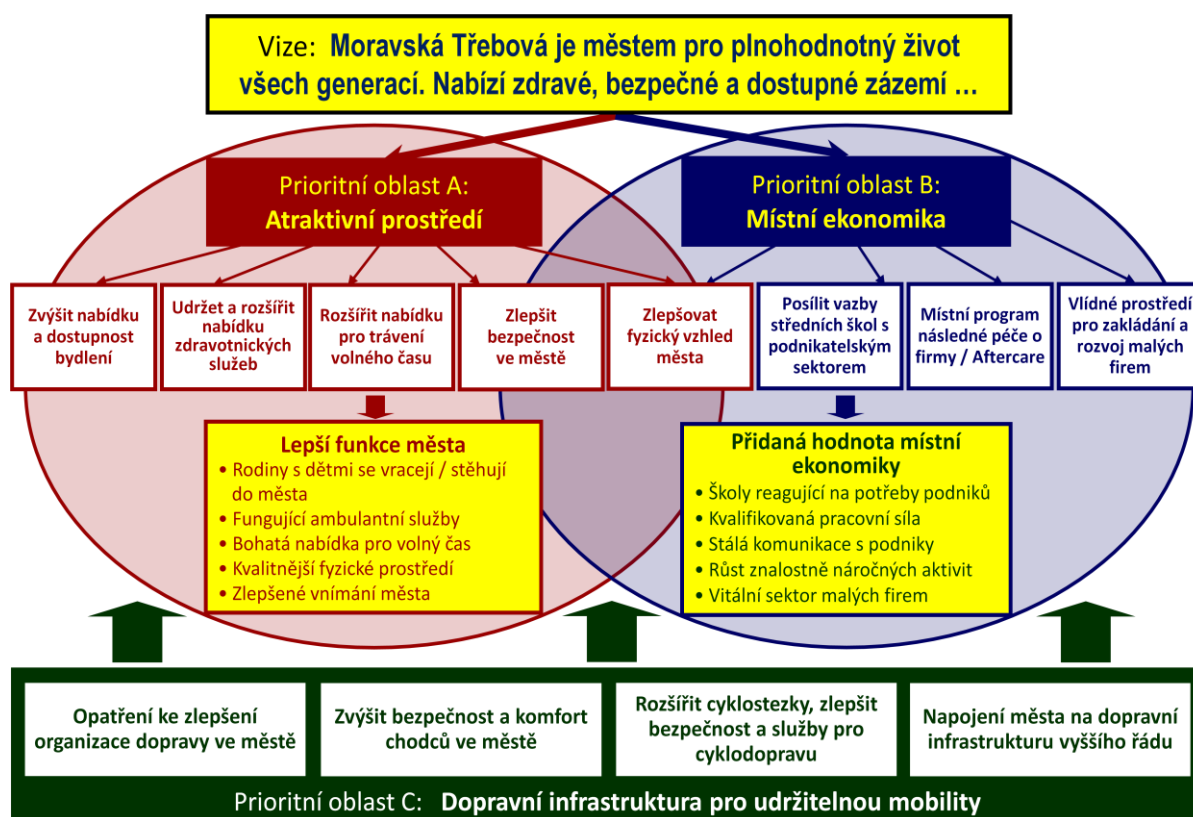
Pro prioritní oblasti:

A. Atraktivní prostředí pro stávající i nové Moravskotřebováky

B. Zvyšování přidané hodnoty místní ekonomiky

C. Dopravní infrastruktura umožňující udržitelnou mobilitu

Mapa strategického plánu

Prioritní oblast A: Atraktivní prostředí pro stávající i nové Moravskotřebovány

Obecné demografické trendy v ČR a v Pardubickém kraji se projevují také v Moravské Třebové. Ve městě dochází k úbytku obyvatel, k celkovému stárnutí populace a k odlivu zejména mladých, vzdělaných lidí. Město si je těchto tendencí vědomo, chce se připravit na jejich důsledky zejména v oblasti sociálních a zdravotních služeb, a také chce zvýšit atraktivitu života v Moravské Třebové pro mladší generace. V této prioritní oblasti bude hlavní úsilí zaměřeno na aktivity, které zvýší komfort života stávajícím obyvatelům a stanou se také důvody pro udržení a příliv nových obyvatel města. Při plánování dílčích částí bude nutné mít na zřeteli takové aktivity, které pomohou: udržet mladé vzdělané lidi ve městě, přilákat mladé rodiny s dětmi, motivovat mladé lidi po ukončení studia k návratu do města a lákat nové obyvatele.

Globální cíl: Město zastaví pokles počtu svých obyvatel. Stane se oblíbeným místem pro rodinný život i podnikání.

Záměr A. 1 Dostupné bydlení

Zvýšit nabídku a dostupnost bydlení pro nově příchozí i pro navracející se obyvatele města, zejména pro mladé rodiny.

Město chce získávat nové obyvatele, a to jak nově příchozí, kteří mohou přicházet například za prací, tak chce získávat zpět obyvatele, kteří odešli studovat nebo pracovat jinam a uvažovali by o návratu. Dostatečná nabídka bydlení je jednou z podmínek tohoto úsilí. Ve městě je třeba zvýšit nabídku jak menších bytů pro mladé rodiny či přímo startovacích bytů pro mladé, tak ostatních druhů bytů. Nabídka bytů musí být atraktivnější než v současnosti a současně by část bytů měla být snadněji dostupná pro hlavní cílovou skupinu. Nabídka však nebude omezena na mladé či mladé rodiny. Velký důraz bude kladen na rozšíření nabídky všech forem bydlení při zachování kvality obytného prostředí ve městě.

Opatření A.1.1 Podpora výstavby bytových domů

Připravit lokality pro výstavbu bytových domů i rodinných domů. Nabídnout lokality a pozemky pro různé způsoby výstavby – individuální, developerská, komunální. Rozhodnou o míře angažovanosti města.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, MA, VSR, Správci sítí, Developeři,
Typové aktivity/výstupy:	- Změny územního plánu; - Územní studie rezidenčních lokalit; - Příprava pozemků / zainvestování lokalit; - Výstavba nových bytových a rodinných domů; - Vytvoření systému pobídek / zvýhodnění mladých lidí / konkrétních profesí.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, soukromé zdroje
Časování:	2019 - 2025

Opatření A.1.2 Sociální bydlení

Vyčlenit a rekonstruovat část bytového fondu města pro účely sociálního bydlení. Využít dostupné dotační programy.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, MA, VSR, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Vytipování / vyčlenění vhodných domů a bytů; - Určení cílových skupin a pravidel sociálního bydlení; - Příprava a rekonstrukce vyčleněných domů a bytů; - Realizace programu sociálního bydlení.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2019 - 2025

Opatření A.1.3 Startovací byty

Vytvořit systém / režim pro poskytování startovacích bytů pro vybrané kategorie nájemníků. Vytipovat bytový fond pro startovací byty.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - OMMKH
Spolupráce/partneři:	ORM, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Vytipování / vyčlenění vhodných bytů; - Určení cílových skupin, principů a pravidel pro startovací byty; - Posouzení možností půdních vestaveb u stávajících bytových domů; - Vytipování objektů vhodných pro konverzi na bydlení (vazba na XXX); - „Asistované“ výměny bytů; - Realizace programu startovacích bytů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2019 - 2025

Záměr A. 2 Zdravotnické služby

Udržet a rozšířit nabídku lékařských ambulantních služeb a obnovovat zaniklé ambulantní služby.

Kvalitní a dostatečně pestré zdravotní služby jsou další klíčovou podmínkou atraktivity města, významným faktorem kvality života místních i faktorem, podle kterého se rozhodují nově příchozí. Ve městě je zatím dostatek praktických lékařů chybí či brzy budou chybět dětské lékaři, je ohrožena zubní ordinace, některé ambulantní služby v minulosti zanikly, poliklinika nabízí 11 ambulancí, avšak rozsah služeb je stále považován za nedostačující (chybí např. chirurgie či interna). Město využije příležitosti související se záměrem výstavby nové nemocnice k tomu, aby usilovalo o rozšíření ambulantní péče a získání nových, kvalitních, mladších lékařů různých oborů a rozšířilo tak pestrost nabídky zdravotních služeb ve městě.

Opatření A.2.1 Udržení ambulantních služeb v nemocnici

Aktivní role města při jednání o výstavbě nové nemocnice s cílem udržet a rozšířit ty funkce, které zajišťují zdravotní péči pro obyvatele města / mikroregionu.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ – Starosta města
Spolupráce/partneři:	Pardubický kraj, Nemocnice následné péče Moravská Třebová
Typové aktivity/výstupy:	- Aktivní participace na jednáních s PK a dalšími aktéry; - Usnadnění výstavby nové nemocnice; - Udržení a rozšíření ambulantních služeb pro obyvatelstvo.
Finanční zdroje:	Rozpočet Pardubického kraje, Rozpočet města
Časování:	2018 - 2021

Opatření A.2.2 Navýšení počtu soukromých lékařských praxí

Přípravit a realizovat systém aktivit / intervencí na podporu zakládání a provozování soukromých lékařských praxí ve městě.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – starosta města</i>
Spolupráce/partneři:	<i>OSZV, OMMKH, OF - školství</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Zmapování hlavních problémů – „úzkých hrdel“ – a návrhy řešení; - Pronájem prostor, sdílené ordinace, specializované objekty (?); - Bydlení lékařů, místa ve školkách; - Dopravní obslužnost ordinací / senior bus (?).
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 - 2025</i>

Záměr A. 3 Volný čas a kultura

Rozšiřovat nabídku pro trávení volného času i kulturních akcí (více zaměřených na mladé) a zajistit, aby stávající aktivity po odchodu organizátorů / tahounů pokračovaly.

V Moravské Třebové je kvalitní, postupně modernizovaná infrastruktura pro trávení volného času, zejména dobrá nabídka sportovišť, která jsou dostupná a přístupná různým skupinám uživatelů. Ve městě působí celá řada sportovních oddílů, zájmových kroužků a dalších skupin nabízejících příležitosti pro trávení volného času dětí i dospělých. Objevují se také nové iniciativy s cílem organizovat další aktivity. Město bude vycházet těmto iniciativám vstříc a bude podporovat rozšiřování nabídky volnočasových aktivit, organizovaných i „poloorganizovaných / neformálních“ skupin a nabídku založenou na komunitní bázi (lidé sobě). Město bude podporovat spolkový život.

Opatření A.3.1 Nové akce pro rodiče s dětmi

Ve spolupráci s organizátory akcí navrhnout nové akce pro rodiče s dětmi (pro děti do šesti let).

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – KSMT</i>
Spolupráce/partneři:	<i>DDM,</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Podpora iniciativ a komunitních aktivit obyvatel města; - Rozšíření nabídky kulturních akcí zaměřených na mladé publikum; - Podmínky pro využití prostor / prostranství města pro akce.
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019-2020</i>

Opatření A.3.2 Prostory pro trávení volného času

Vytipovat a připravit nové prostory pro volnočasové aktivity především v centru města.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – OMMKH</i>
Spolupráce/partneři:	<i>TS,</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Dětská hřiště; - Parky, parčíky; - Venkovní sportoviště.
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2019-2022</i>

Opatření A.3.3 Sportovní hala

Realizovat projekt výstavby sportovní haly pro futsal, volejbal a florbal.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - ORM</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Sportovní kluby</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Vytipování lokality;</i> - <i>Zpracování studie, projektové dokumentace</i> - <i>Zajištění financování</i> - <i>Realizace projektu</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2020 - 2023</i>

Opatření A.3.4 Víceúčelový kulturní sál

Posoudit možnosti / varianty umístění víceúčelového kulturního sálu pro XXX osob buď využitím stávajícího, nebo výstavbou nového objektu.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - ORM</i>
Spolupráce/partneři:	<i>KSMT</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Vytipování vhodné lokality / objektu;</i> - <i>Příprava studie a projektu;</i> - <i>Realizace.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2020 - 2023</i>

Opatření A.3.5 Další infrastruktura pro volný čas

Vytipovat a připravit nové prostory pro volnočasové aktivity především v centru města.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - OMMKH</i>
Spolupráce/partneři:	<i>ORM, TSMT</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Pumptrack;</i> - <i>Singletrack;</i> - <i>...</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2020 - 2023</i>

Opatření A.3.6 Moravská Třebová žije

Posilovat image města jako kulturního a společenského centra a města sportu. Připravit a realizovat kampaň zaměřenou na propagaci Moravské Třebové jako města pro aktivní a kvalitní život. Zapojovat a koordinovat formální i občanské kulturní, sportovní a společenské iniciativy.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – mluvčí města</i>
Spolupráce/partneři:	<i>KSMT, TIC, Zámek MT</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Návrh informační / propagační kampaně, určení cílových skupin;</i> - <i>Realizace kampaně;</i> - <i>Zapojení oficiálních institucí;</i> - <i>Zapojení místních zájmových spolků a sportovních klubů;</i> - <i>Koordinace kulturních, společenských a sportovních aktivit.</i> - <i>Průběžně realizovat kampaň v národních médiích (články, informace o tom, co se v Moravské Třebové děje), systematicky umísťovat informace o Moravské Třebové do širokého spektra médií – tradičních i nových.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 a dále</i>

Záměr A. 4 Bezpečné město*Zlepšit bezpečnost ve městě, zejména v centru.*

Kriminalita v Moravské Třebové sice není výjimečná, ale lidé mají přesto pocit, že ve městě není bezpečno, což souvisí spíše s výtržnictvím a nevhodným chováním na veřejnosti některých obyvatel a jejich (obvykle malých) skupin. Centrum města nemá dobrou pověst. Město se zaměří na důslednější dohled a zvýší důraz na zajištění „pocitu bezpečnosti“ zejména v centrální části města. Zároveň bude město posilovat stávající a připravovat a uvádět do praxe nové aktivity v prevenci kriminality, založené jak na formálních postupech (např. projekty prevence kriminality), tak neformálních postupech (např. aktivity nízkoprahového klubu Díra). Klíčem dlouhodobých změn ve vnímání bezpečnosti ve městě je kombinace velkého důrazu na prevenci a přiměřené a cílené užití represivních nástrojů, které má město k dispozici.

Opatření A.4.1 Program prevence kriminality

Posílit a rozšířit aktivity Programu prevence kriminality. Zapojit obyvatele města do snah o zvyšování bezpečnosti (komunitní bezpečnost).

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – koordinátor prevence kriminality</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Městská policie, Policie ČR, OSVZ, školy</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Pravidelné vyhodnocování a aktualizace aktivit programu prevence kriminality;</i> - <i>Zaměření na problémová témata, problémové lokality a problémové skupiny;</i> - <i>Zapojování neformálních iniciativ do realizace programu.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2019 a dále</i>

Opatření A.4.2 Informace Městské Policie

Zvýšit informovanost o aktivitách Městské Policie a Policie ČR. Zlepšit míru i formu informovanosti.

Hlavní zodpovědnost:	<i>Městská policie - velitel</i>
Spolupráce/partneři:	<i>MěÚ – mluvčí města, Policie ČR</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Pravidelné zprávy o práci MP. Aktuální informace a upozornění;</i> - <i>Pololetní / roční analytické zprávy.</i> - <i>Jiný charakter zpráv od policie ve zpravodaji – lepší prezentace MP za účelem působení na pocity občanů.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města</i>
Časování:	<i>2019 a dále</i>

Záměr A. 5 Hezké město*Zlepšovat fyzický vzhled města a zlepšovat jeho image navenek i mezi místními.*

Ve městě se dlouhodobě zlepšuje stav budov a památek, ale i v centru či jeho blízkosti stále zůstává celá řada objektů či míst, která město hyzdí. Město bude usilovat o cílené zlepšení stavu či o lepší využití jednotlivých lokalit a bude pokračovat v postupném zkrášlování města i drobnými akcemi a zlepšeními.

Opatření A.5.1 Zmapování zanedbaných lokalit

Vytvořit přehled lokalit a objektů, které nejvíce zhoršují vzhled města. Popsat hlavní parametry a problémy těchto lokalit.

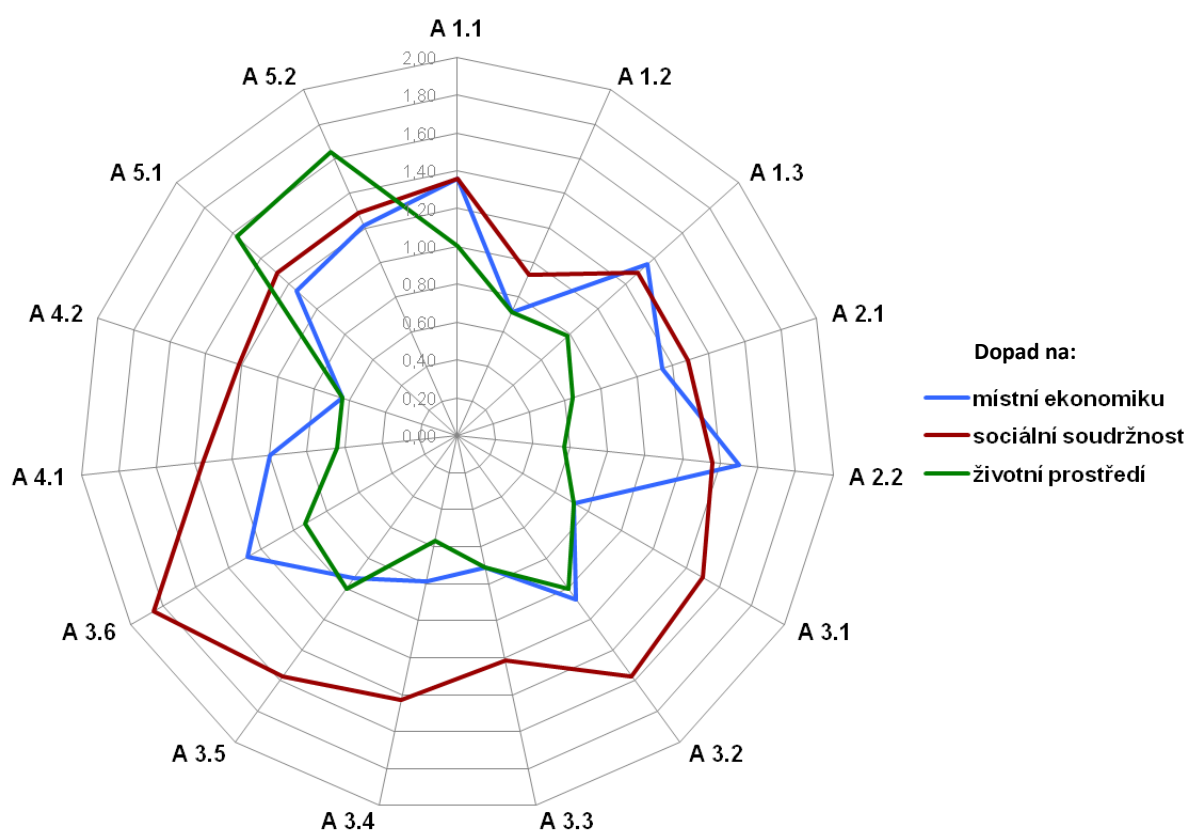
Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	MA, OMMKH, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Seznam zanedbaných lokalit; - Popis právních poměrů, účelu / určení staveb a příp. ekologických škod; - Návrh možného budoucího využití a způsobu realizace; - Jednání s vlastníky objektů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města
Časování:	2019 - 2024

Opatření A.5.2 Rekonstrukce vybraných objektů

Ve vazbě na dostupnost financování realizovat rekonstrukce / regenerace / revitalizace / konverze konkrétních objektů, přednostně pro účely rozvojových záměrů města.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	
Typové aktivity/výstupy:	- Příprava studií a projektové dokumentace; - Identifikace externích zdrojů financování; - Vyjednávání s developery, budoucími uživateli a dalšími partnery; - Realizace projektů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2020 - 2025

Hodnocení (odhad) dopadů podle Pracovní skupiny:

Prioritní oblast B: Zvyšování přidané hodnoty místní ekonomiky

Moravskotřebovská místní ekonomika prošla v uplynulých 20 letech hlubokou restrukturalizací, která výrazně změnila její profil. Dnes vykazuje mimořádnou exportní výkonnost, solidní investiční aktivitu a růst místních firem pomáhá překonat i dlouhodobý problém vyšší nezaměstnanosti v (mikro) regionu. Problémem zůstává nižší platová úroveň dále kombinovaná s nedostatečnou shodou mezi požadavky trhu práce a profily absolventů škol a uchazečů o zaměstnání. Komise pro strategický rozvoj vidí budoucnost ve zvyšování kvality / přidané hodnoty místní ekonomiky a doporučuje zaměření na témata směřující k podpoře udržitelného rozvoje místního průmyslu, upgradingu firem, zlepšování podnikatelské infrastruktury, kvalitnějšímu systému sekundárního vzdělávání a k podpoře rozvoje podnikavosti a živnostenského stavu.

Globální cíl: Město podpoří kvalitativní změny v místní ekonomice a růst středních a malých firem.

Záměr B.1 Kvalitní lidské zdroje

Posílit vazby místních středních škol s podnikatelským sektorem a sladit požadavky trhu práce, vzdělávání a klíčových zaměstnavatelů.

Úspěšnost realizace kvalitativních změn v místní ekonomice bude do značné míry záviset na dostupnosti kvalifikovaných pracovníků pro místní firmy. Většina zaměstnavatelů je spokojena s kvalitou pracovní síly, současně však firmy upozorňují na špatnou dostupnost kvalitní kvalifikované pracovní síly, která se stává významným problémem. Nedostatečná je také provázanost vzdělávacích programů s potřebami trhu práce.

Opatření B.1.1 Partnerství / konsorcium pro lidské zdroje

Založit funkční platformu pro komunikaci a koordinaci aktivit v oblasti vzdělávání, přípravy pracovní síly a trhu práce v Moravské Třebové. Propagace technických oborů, firem, vazba na pracovní příležitosti ve městě / regionu.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ – starosta města
Spolupráce/partneři:	MěÚ – ORM, OF - školství, ZŠ a SŠ, podniky, PK
Typové aktivity/výstupy:	- Analýzy situace na trhu práce; - Koordinace a podpora vzdělávacích a školících aktivit; - Propagace technických oborů; - soutěže pro žáky základních a středních škol ve spolupráci s podniky; - nabídka praxí, brigád, stipendií pro student SŠ; - dny otevřených dveří, exkurze pro učitele, výchovné poradce; - Prosazování potřeb vzdělávání a trhu práce vůči kraji a státu.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, zdroje partnerů
Časování:	2019

Opatření B.1.2 Multifunkční školící a kongresové centrum

Vytvořit kvalitní zázemí pro školení a rekvalifikace nových i stávajících zaměstnanců firem v Moravské Třebové

Hlavní zodpovědnost:	protechnik consulting s. r. o.
Spolupráce/partneři:	Město, podniky, Úřad práce
Typové aktivity/výstupy:	- Vybudování školícího a kongresového centra; - Vytvoření školících a rekvalifikačních programů; - Poskytování školících a rekvalifikačních kurzů.
Finanční zdroje:	Soukromé zdroje
Časování:	2018

Opatření B.1.3 Technické lyceum

Vytvořit nový technický obor (letectví) na Gymnáziu v Moravské Třebové, který bude mít vazby na aktivity Aeroklubu ČR (letiště Staré Město) a na dopravní fakulty VŠ.

Hlavní zodpovědnost:	<i>Gymnázium Moravská Třebová</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Město, PK, VÚT Brno, ČVÚT Praha, Aeroklub ČR, EEA Tech Staré Město</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Vytvoření vzdělávacího programu; - Stanovení rolí a způsobu zapojení klíčových partnerů; - Propagace nového oboru mezi potenciálními žáky a rodiči; - Zahájení činnosti technického lycea.
Finanční zdroje:	<i>PK, MŠMT, Soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2018</i>

Opatření B.1.4 Centrum odborné přípravy řemesel

Vytvořit podmínky pro realizaci centra přípravy odborných řemesel při Integrované střední škole Moravská Třebová.

Hlavní zodpovědnost:	<i>Integrovaná střední škola Moravská Třebová</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Město, PK, podniky, Partnerství pro lidské zdroje</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Projektová příprava a zajištění financování; - Stavební úpravy stávajících objektů ISŠ; - Vybavení technikou a pomůckami pro výuku; - Vytvoření vzdělávacích programů; - Zahájení činnosti centra.
Finanční zdroje:	<i>PK, MŠMT, IROP</i>
Časování:	<i>2019</i>

Záměr B. 2 Program následné péče o firmy ve městě

Připravit a realizovat program následné péče / aftercare, který bude zaměřen na podporu upgradingu firem působících ve městě a zlepšování kvality i dostupnosti podnikatelské infrastruktury.

Město bude i nadále vytvářet podmínky pro příchod nových investorů, ale hlavní důraz nadále zaměřen na komunikaci, spolupráci a podporu podniků, které již jsou ve městě lokalizovány. Hlavním smyslem této spolupráce bude podpora kvalitativních změn v podnicích a jejich dalšího růstu. Důležitým nástrojem budou investice do zlepšování a rozšiřování podnikatelské infrastruktury, především ve vazbě na rozvojové aktivity stávajících firem.

Opatření B.2.1 Kvalitní komunikace

Město bude udržovat pravidelnou komunikaci s podniky jak na úrovni vrcholového vedení, tak formou operativních kontaktů středního managementu.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - ORM</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Podniky, CzechInvest</i>
Typové aktivity/výstupy:	- Tematická setkání s podniky; - Program návštěv v podnicích; - Periodické průzkumy podnikatelského prostředí; - Řešení důležitých otázek / problémů.
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, Soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 - 2023</i>

Opatření B.2.2 Podnikatelská infrastruktura

Zmapovat existující problémy v dostupnosti podnikatelských nemovitostí, dopravní a technické infrastruktury a řešit prioritně potřeby rozvoje stávajících firem.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	Podniky, OVÚP, OMMKH, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Dostupnost pozemků pro expanze firem; - Přístupové komunikace k průmyslovým lokalitám (auta, cyklo, pěší); - Parkování v průmyslových lokalitách; - Dostupnost a kapacita inženýrských sítí. - Využití brownfieldů na podnikatelské prostory
Finanční zdroje:	Rozpočet města, Soukromé zdroje
Časování:	2019 - 2023

Opatření B.2.3 Podpora firemního VaV

Podporovat místní podniky v jejich výzkumných a vývojových aktivitách. Poskytovat informace o možnostech podpory VaV.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	Podniky, CzechInvest, S3 manažer PK
Typové aktivity/výstupy:	- Informace o možnostech podpory VaV ve firmách; - Informační / popularizační akce k VaV; - Podpora networkingu a spolupráce firem ve VaV.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, Soukromé zdroje
Časování:	2019 - 2023

Opatření B.2.4 Podmínky pro přespolní a zahraniční pracovníky

Město bude ve spolupráci s podniky monitorovat stav a potřeby a připravovat / regulovat podmínky pro pobyt přespolních a zahraničních pracovníků (těch, co jsou na ubytovnách).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	Podniky, agentury, ÚP, http://www.mostlp.eu/
Typové aktivity/výstupy:	- Informace o stavu a potřebách / plánech firem; - Monitoring a řešení ubytování a volného času; - Řešení možných kolizních / konfliktních situací; - Podpora začleňování vybraných cílových skupin.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, Soukromé zdroje
Časování:	2019 - 2023

Záměr B. 3 Podpora malých a začínajících podnikatelů

Vytvářet prostředí vlídné pro zakládání a rozvoj malých firem. Stimulovat podnikavost místních obyvatel a aktivně podporovat vybrané segmenty drobného podnikání.

Město chce hledat způsoby jak podpořit začínající podnikatele a drobné živnostníky, aby se rozvíjeli a do budoucna výrazněji podíleli na zaměstnanosti. Podpora může obsahovat přímé podněty zahrnující nabídku objektů pro podnikání, poradenství v oblasti ekonomiky, o finančních programech a službách pro podnikání, ale také podněty nepřímé v podobě „přátelského“ podnikatelského prostředí, dobře fungujících služeb a dostupné infrastruktury. Důležitým faktorem je také stimulace podnikavosti u místních obyvatel, zejména u mladých lidí.

Opatření B.3.1 Motivace k podnikavosti

Vytvořit program pro inspiraci / motivaci zejména mladých lidí k podnikavosti a zakládání nových firem.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ – OF - školství</i>
Spolupráce/partneři:	<i>Školy, CzechInvest, PK, Podniky, Podnikavé ženy Pardubického kraje, OŽÚ</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Výchova k podnikavosti na školách;</i> - <i>Semináře, workshopy – příklady úspěšné praxe;</i> - <i>Přívětivé prostředí na úřadech v Moravské Třebové;</i> - <i>Ocenění: Živnostník roku, začínající firma roku.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, Soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 - 2023</i>

Opatření B.3.2 Poradenství, asistence a pobídky

Vytvořit funkční systém poradenských a asistenčních služeb pro začínající a drobné podnikatele, včetně intervenčních nástrojů.

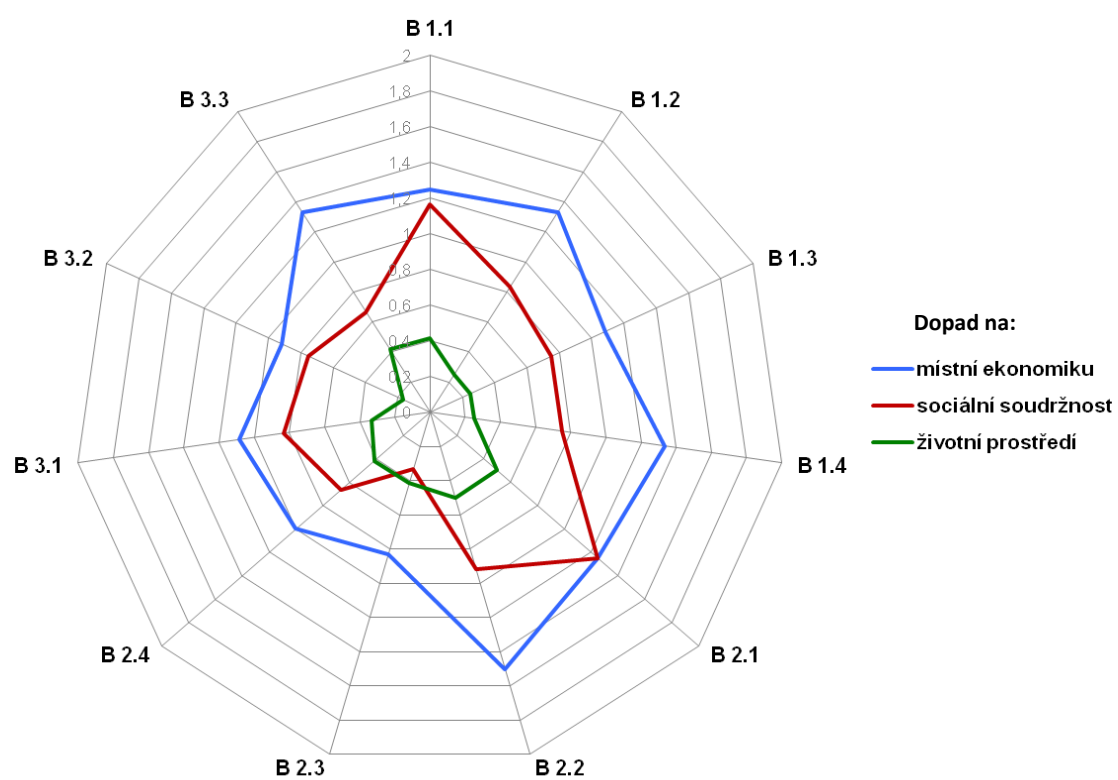
Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - ORM</i>
Spolupráce/partneři:	<i>CzechInvest, RPIC, HK, poskytovatelé poradenských služeb, OŽÚ</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Základní služby pro podnikatele;</i> - <i>Asistence / coaching (CzechInvest) začínajících firem a firem s vysokým růstovým potenciálem;</i> - <i>Kvalitní, specializované semináře / workshopy pro podnikatele (lean canvas);</i> - <i>Analýza sektoru řemesel a služeb, specifikace profesí, řemesel a služeb, které v MT nejsou, a je po nich poptávka;</i> - <i>Místní pobídky pro vybrané / deficitní služby.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace, soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 – 2023</i>

Opatření B.3.3 Prostory pro start-upy a drobné firmy

Zajistit dostatečnou nabídku kvalitních prostor pro drobné podnikání, včetně specializovaných nemovitostí pro začínající firmy a moderní formy sdílení podnikatelských prostor a zázemí.

Hlavní zodpovědnost:	<i>MěÚ - ORM</i>
Spolupráce/partneři:	<i>OMMKH, CzechInvest, Podniky</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Průzkum trhu prostor pro MSP v Moravské Třebové;</i> - <i>Kanceláře, dílny, laboratoře, co-workingová centra, business inkubátor;</i> - <i>Vytipování objektů vhodných pro využití pro drobné podnikání;</i> - <i>Realizace vybraných projektů.</i> - <i>Využití brownfieldy k získání nových prostor</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace, soukromé zdroje</i>
Časování:	<i>2019 - 2023</i>

Hodnocení (odhad) dopadů podle Pracovní skupiny:

Prioritní oblast C: Dopravní infrastruktura umožňující udržitelnou mobilitu

Moravská Třebová má poměrně exponovanou dopravní polohu, která se po dostavbě dálnic D35 a D43 ještě umocní. Vybavenost města dopravní (a technickou) infrastrukturou ovlivňuje všechny další klíčové oblasti života a bez promyšlených intervencí do rozvoje dopravní infrastruktury a organizace dopravy se město neobejde. Město si uvědomuje, že rozhodování o zásadních dopravních stavbách se odehrává zejména na krajské a národní úrovni, ale považuje za důležité projevit strategický zájem na jejich realizaci. Strategický plán bude řešit zejména ty oblasti dopravy, které budou mít pozitivní dopad na každodenní život v Moravské Třebové.

Globální cíl: Město bude systematicky rozvíjet dopravní infrastrukturu za účelem zvýšení bezpečnosti a komfortu obyvatel a podpory udržitelné mobility.

Záměr C. 1 Organizace dopravy ve městě

Realizovat opatření ke zlepšení organizace dopravy ve městě. Zvýšit její plynulost a bezpečnost a řešit problematiku parkování vozidel.

Zajištění udržitelné mobility v Moravské Třebové není do budoucna myslitelné bez poměrně zásadních a dobře promyšlených zásahů do organizace dopravy ve městě. Přestože je silnice I/35 vedena po obchvatu, město je i nadále zatíženo tranzitní dopravou v severojižním směru. V centrální zóně je několik obtížně průjezdných křižovatek a kolizních míst. Vedle řešení kritických míst, bude hlavní ambicí tohoto záměru docílit větší plynulosti a bezpečnosti vnitřní dopravy.

Opatření C.1.1 Generel dopravy

Připravit generel dopravy, který identifikuje hlavní problémy a potřeby obyvatel města a navrhne opatření k řešení těchto problémů a k naplnění cílů dopravní politiky města.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, OD, MA, TS, Policie, komise
Typové aktivity/výstupy:	- Analýza dopravně bezpečnostní situace ve městě a popis hlavních problémů; - Návrh dopravně inženýrských a organizačních opatření ke zlepšení dopravy ve městě; - Realizace opatření Generelu dopravy.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2019 - 2020

Opatření C.1.2 Dopravní terminál

Realizovat projekt Dopravního terminálu včetně navazujících opatření / investic zajišťujících lepší využití železniční dopravy a vazby na ostatní druhy dopravy (a zhodnocení přilehlých nemovitostí (?))

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	SŽDC, PK, ČD
Typové aktivity/výstupy:	- Snazší a kulturnější přístup do prostoru vlakového nádraží; - Lepší vazba na ostatní druhy dopravy; - Parkoviště pro automobily, bezpečné parkování jízdních kol; - Kvalitnější, přehlednější a bezpečnější veřejné prostory; - Vyšší atraktivita a kultura cestování. - zvýšení komfortu pro cestující (SŽDC) lepší nastupování do vlaků, lepší přístupnost – bezbariérovost
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace IROP, SŽDC
Časování:	2018 - 2023

Opatření C.1.3 Parkování

Připravit a realizovat projekty parkovacích stání, parkovišť a parkovacích domů jak v dosahu centra města, v residenčních lokalitách, tak na sídlišťích a na průmyslové zóně (ul. Piaristická, Svitavská, atd.).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, OD, MA, TS, Policie, komise
Typové aktivity/výstupy:	- Analýza potřeb a možností parkování – vazba na C.1.1; - Výběr lokalit pro parkoviště a parkovací domy; - Zjednosměrňování ulic a vytváření parkovacích stání; - Realizace vybraných projektů. - Promýšlet sdílené lokality - Využít brownfieldy na získání parkovacích míst
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace, soukromé
Časování:	2019 - 2023

Opatření C.1.4 Pilotní projekt MHD

Zkušebně zavést autobusovou linku MHD, zajišťující obsluhu hlavních směrů osobní dopravy ve/po městě a ověřit její funkčnost a udržitelnost. Na základě ověření využití a konkrétních výsledků definovat další rozvoj MHD ve městě.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OD, externí technolog dopravy
Typové aktivity/výstupy:	- Návrh trasy / tras a jízdního řádu; - Výběr poskytovatele služby / provozovatele MHD; - Vyhodnocení přínosů a nákladů; - Rozhodnutí o (ne)pokračování.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, jízdné
Časování:	2018 - 2023

Záměr C. 2 Bezpečný pohyb chodců

Zvýšit bezpečnost a komfort pohybu chodců ve městě se zvláštním důrazem na okolí (mateřských) škol, vytváření bezpečných přechodů a bezbariérovost.

Zvyšující se zátěž města tranzitní i cílovou automobilovou dopravou nevyhnutelně vede k omezování bezpečnosti a komfortu pohybu chodců a to je v přímém konfliktu s ambicí města profilovat se jako oblíbené místo pro rodinný život. Opatření realizovaná v rámci tohoto záměru budou mít za cíl nejen zvýšení bezpečnosti, ale také učinit pohyb chodců po městě komfortnějším a příjemnějším – podpořit pěší dopravu jako atraktivní alternativu pohybu po městě.

Opatření C.2.1 Průchody pro pěší

Obnovit / otevřít průchod pro pěší mezi parkem u Muzea a parkovištěm u Billy v ulici Komenského. Zmapovat možnosti obnovy a zkulturnění dalších průchodů usnadňující pohyb pěších po městě. Myslet na to, aby fungovaly i pro cyklisty.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - OMMKH
Spolupráce/partneři:	TS, OD, MA, ORM
Typové aktivity/výstupy:	- Zmapování možností otevření průchodů pro pěší; včetně identifikace možností průchodů (např. dle starých katastrálních map) i v částech mimo střed města; - Realizace technických a organizačních opatření pro začlenění průchodů do systému komunikací pro pěší; - Informace o nových trasách.
Finanční zdroje:	Rozpočet města
Časování:	2019 - 2022

Opatření C.2.2 Rekonstrukce a rozšiřování sítě chodníků

Realizovat akce rekonstrukcí a rozšiřování sítě chodníků ve městě. Preferovat bezbariérová, bezpečná řešení (Olomoucká, Lanškrounská, Svitavská, Udánky, Boršov atd.).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, TS, OD, MA, správci sítí
Typové aktivity/výstupy:	- Výběr prioritních tras pro rekonstrukce a budování nových chodníků; - Příprava projektové dokumentace, zajištění financování a koordinace se správci sítí; - Realizace projektů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2018 - 2023

Opatření C.2.3 Bezpečné přechody pro chodce

Navrhnout a realizovat dodatečná opatření pro zvýšení bezpečnosti chodců na frekventovaných přechodech (ostrůvky, osvětlení, bariéry, semaforey, vazba na Generel dopravy, chytrá řešení).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	TS, OD, MA, Policie
Typové aktivity/výstupy:	- Vytipování přechodů s vyšším rizikem kolize chodců s automobily; - Zklidnění / bezpečná řešení v blízkosti mateřských škol a škol; - Návrh, projednání a schválení konkrétních řešení / dodatečných opatření; - Realizace projektů. Krizová místa: U Moravy (prověřit možnost „chytrého semaforu“), Komenského x Čs. Armády, Marxova x 9. května, Boršov u školky, JK Tyla.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2020 - 2024

Opatření C.2.4 Zpomalení rychle jedoucích vozidel

Navrhnout a realizovat dodatečná opatření pro zpomalení nedisciplinovaných řidičů (zpomalovací semaforey, retardéry, radary, vazba na Generel dopravy, chytrá řešení).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - OD
Spolupráce/partneři:	OMMKH, TS, PK, Policie
Typové aktivity/výstupy:	- Vytipování míst kde dochází k častému překračování povolené rychlosti, a kde to ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu; - Zklidnění / bezpečná řešení v blízkosti mateřských škol a škol; - Návrh, projednání a schválení konkrétních řešení / dodatečných opatření; - Instalace zpomalovacích prvků / zařízení.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace

Časování:	2020 - 2024
-----------	-------------

Záměr C. 3 Cyklodoprava

Rozšířit cyklostezky do okolních obcí a realizovat technické opatření pro zvýšení bezpečnosti cyklistů. Podpořit rozvoj infrastruktury a služeb pro cyklodopravu.

Moravská Třebová zažívá růst popularity cyklodopravy jak pro pohyb po městě a okolí, tak k rekreačním účelům. Na území města je cca 25 km cyklotras a 2 km cyklostezek, což jsou spíše průměrné hodnoty. Další rozvoj infrastruktury pro cyklodopravu bude zaměřen na budování (fyzicky oddělených) cyklostezek primárně pro účely zajištění mobility a na doplňkovou infrastrukturu, která usnadní parkování kol, a také zareaguje na rychlý nástup elektrokol.

Opatření C.3.1 Rozvoj cyklostezek

Postupně realizovat projekty cyklostezek a cyklotras po městě a do okolních obcí tak, aby vznikla ucelená páteřní síť. Řešit místa střetů a zvýšit bezpečnost cyklistů (Svitavská, ..., ..., ...)

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, OD, MA, TS, okolní obce
Typové aktivity/výstupy:	- Výběr prioritních tras pro budování cyklostezek a cyklotras; - Příprava projektové dokumentace, zajištění financování a koordinace okolními obcemi, vlastníky pozemků a dalšími; - Realizace projektů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2020 – 2024

Opatření C.3.2 Cyklisté v centru města

Vytvořit systém značených tras pro cyklisty v centru města a zajistit potřebnou doprovodnou cyklistickou infrastrukturu. Řešit místa střetů s automobily i chodci a zvýšit bezpečnost cyklistů i chodců.

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, OD, MA, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Výběr bezpečných tras pro pohyb cyklistů v centru města; - Návrh, projednání a schválení konkrétních řešení; - Mobiliář a doplňková infrastruktura pro cyklodopravu; - Realizace opatření / projektů.
Finanční zdroje:	Rozpočet města, dotace
Časování:	2020 – 2024

Opatření C.3.3 Doprovodná infrastruktura a služby pro cyklodopravu

Zajistit bezpečné parkování kol u hlavních cílů cyklodopravy (nádraží, školy, zdravotnická zařízení, úřady, sportoviště, atp.). Iniciovat a podpořit rozvoj služeb pro cyklodopravu (nabíjecí stanice pro elektrokola).

Hlavní zodpovědnost:	MěÚ - ORM
Spolupráce/partneři:	OMMKH, OD, MA, TS
Typové aktivity/výstupy:	- Návrh míst a způsobů parkování kol u hlavních cílů cyklodopravy; - Mobiliář a doplňková infrastruktura pro cyklodopravu; - Příprava, projednání a schválení konkrétních projektů; - Realizace opatření / projektů.

Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města, dotace</i>
Časování:	<i>2019 - 2023</i>

Záměr C. 4 Dálniční napojení

Nadále podporovat výstavbu dálnic D35 a D43 a napojení města na dopravní infrastrukturu vyššího řádu.

Napojení na dopravní infrastrukturu vyššího řádu je jedním z kritických faktorů (budoucího) rozvoje města a tuto otázku nelze pominout, byť má místní komunita jen omezené možnosti, jak výstavbu dálnic D35 a D43 pozitivně ovlivnit. Smyslem tohoto záměru je zdůraznit kontext rozvojích ambicí města a vyšší dopravní infrastruktury, a také podpořit a usnadnit její výstavbu.

Opatření C.4.1 Podpora budování D35 a D43

Ve spolupráci s Pardubickým krajem, městy na trase a dalšími partnery prosazovat výstavbu D35 a D43 a napojení města na tyto dálnice.

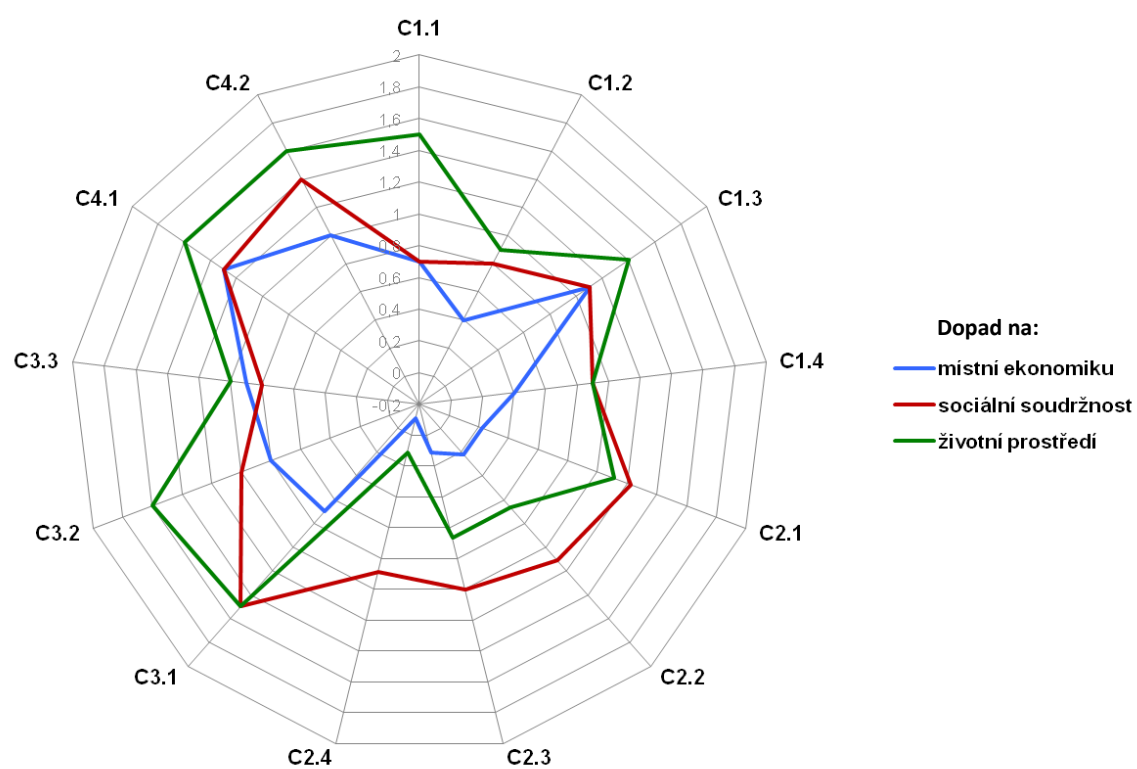
Hlavní zodpovědnost:	<i>Město - starosta</i>
Spolupráce/partneři:	<i>ORM, OD, vnější partneři</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Stálé monitorování postupu výstavby;</i> - <i>Aktivní participace města ve sdružení pro D35 ???;</i> - <i>Usnadňování / spolupráce při řešení problému při výstavbě;</i> - <i>Lobbování / tlak na centrální orgány bude-li potřeba.</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města</i>
Časování:	<i>2018 a dále</i>

Opatření C.4.2 Mediální kampaň za dostavbu

Ve spolupráci s místními podniky a městy / obcemi na trase připravit a realizovat mediální kampaň na podporu urychlení výstavby D35 a přípravy D43.

Hlavní zodpovědnost:	<i>Město - starosta</i>
Spolupráce/partneři:	<i>ORM, OD, vnější partneři</i>
Typové aktivity/výstupy:	- <i>Výběr cílových skupin a cílů kampaně;</i> - <i>Návrh klíčových sdělení, formy a komunikačních kanálů;</i> - <i>Realizace kampaně;</i> - <i>Průběžné a soustředěné prosazování pozitivních zpráv o potřebě D35 do celostátních či nelokálních médií (tiskové zprávy, rozhovory, články do celostátních médií s informacemi o zátěži dopravou na stávajících trasách a o dopadech neexistence D35, monitoring tisku a aktivní reakce města a dalších subjektů na zprávy zpochybňující D35, atd...).</i>
Finanční zdroje:	<i>Rozpočet města</i>
Časování:	<i>2019 - 2020</i>

Hodnocení (odhad) dopadů podle Pracovní skupiny:

Profil města Moravská Třebová

Socio-ekonomická analýza jako
podklad pro tvorbu Strategického
plánu rozvoje města

Zadavatel: Město Moravská Třebová

Zpracovatel: Berman Group

Datum verze: březen 2018 (po zapracování připomínek)

Obsah

.....	1
1. Regionální postavení města Moravská Třebová	9
2. Populační vývoj.....	15
2.1. Věkové složení obyvatelstva města.....	18
2.2. Vývoj populace ve výhledu do roku 2030	19
3. Ekonomika, podnikání, výzkum a vývoj.....	23
3.1. Struktura ekonomiky	23
3.2. Podnikání a zahraniční investice	25
3.3. Přímé zahraniční investice.....	27
3.4. Vnitřní struktura podnikatelského sektoru ve městě.....	28
3.5. Podnikové kapacity výzkumu a vývoje	31
4. Trh práce.....	33
4.1. Struktura uchazečů o zaměstnání	36
4.2. Struktura volných pracovních míst.....	40
4.3. Dojíždka a vyjíždka za prací.....	41
5. Vzdělávání	44
5.1. Vzdělávací infrastruktura na území města	47
6. Bydlení.....	56
7. Sociální a zdravotní služby.....	61
8. Bezpečnost	67
9. Kultura, sport, volný čas	74
10. Cestovní ruch.....	79
11. Doprava a infrastruktura	84
11.1. Intenzita dopravy.....	90
11.2. Nehodovost v dopravě	91
11.3. Cyklodoprava	94
12. Životní prostředí.....	97

Seznam Tabulek

Tabulka 1: Srovnání ČR, Pardubického kraje a vybraných měst dle stavu a pohybu obyvatelstva v roce 2016.....	15
Tabulka 2: Průměrný věk obyvatel ve městě Moravská Třebová ve vybraných letech (stav k 31.12.).	18
Tabulka 3: Struktura podnikatelského segmentu ve městě Moravská Třebová dle velikosti firem, 2017	28
Tabulka 4: Aktivní podnikatelské subjekty ve městě dle odvětví NACE, 2017	29
Tabulka 5: Struktura firem ve zpracovatelského průmyslu ve městě, 2017	30
Tabulka 6: Patentová aktivita v okresech Pardubického kraje, 2016.....	31
Tabulka 7: Klasifikace tříd zaměstnání CZ-ISCO.....	40
Tabulka 8: Počet žáků a pedagogů v mateřských školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018	48
Tabulka 9: Počet žáků a pedagogů v základních školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018.	49
Tabulka 10: Počet žáků a pedagogů na středních školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018	50
Tabulka 11: Počet žáků a pedagogů na speciální škole v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018 ...	51
Tabulka 12: Vývoj počtu bytů a nebytových prostor v majetku města a jejich opravy a investice, 2012-2017	58
Tabulka 13: Základní přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem ve městě.	61
Tabulka 14: Přehled poskytovatelů terénní sociální služby ve městě Moravská Třebová.	62
Tabulka 15: Počet lůžko/dnů na oddělení následné péče v jednotlivých letech.	65
Tabulka 16: Počet zaměstnanců nemocnice v posledních 7 letech.	65
Tabulka 17: Vývoj indexu kriminality na území ORP Moravská Třebová, ORP Svitavy, Pardubického kraje a České republiky.....	68
Tabulka 18: Absolutní počet přestupků na území města Moravská Třebová za rok 2017.	70
Tabulka 19: Přehled pravidelně pořádaných kulturních akcí	75
Tabulka 20: Přehled subjektů vytvářejících kulturní nabídku ve městě Moravská Třebová.....	76
Tabulka 21: Hromadná ubytovací zařízení ve městě a jejich kapacity	80
Tabulka 22: Přehled ubytovatelů ve městě (únor 2018)	80
Tabulka 23: Počet a průměrná délka spojení mezi Moravskou Třebovou a nadřazenými centry	85
Tabulka 24: Intenzita dopravy na vybraných úsecích v Moravské Třebové v letech 2000 až 2016	91

Seznam Grafů

Graf 1: Ekonomická a dojížděková závislost obcí v zázemí na Moravské Třebové v letech 2001 a 2011	10
Graf 2: Dojíždějící a vyjíždějící za prací do/z Moravské Třebové podle věkové struktury 2001	11
Graf 3: Dojíždějící a vyjíždějící za prací do/z Moravské Třebové podle věkové struktury 2011	11
Graf 4: Vývoj počtu obyvatel ve městě Moravská Třebová	16
Graf 5: Porovnání celkového přírůstku/úbytku obyvatel města Moravská Třebová v letech 2007–2016	16
Graf 6: Struktura vystěhovalých obyvatel dle věkových skupin z okresu Svitavy a Pardubického kraje, 2012–2016	17
Graf 6: Věková struktura ve městě Moravská Třebová a okrese Svitavy v letech 2007–2016	18
Graf 7: Věková struktura v ORP Moravská Třebová dle pětiletých věkových skupin 2015.....	19
Graf 8: Demografická prognóza vývoje počtu obyvatel v SO ORP Moravská Třebová do roku 2030 ...	20
Graf 9: Demografická prognóza pro SO ORP Moravská Třebová do roku 2030 pro věkové skupiny nad 65 let.....	21
Graf 10: Struktura ekonomiky ve vybraných SO ORP Pardubického a Olomouckého kraje podle podílu na celkové zaměstnanosti, 2011	23
Graf 11: Struktura ekonomiky dle zaměstnanosti ve vybraných městech Pardubického kraje, 2011..	24
Graf 12: Podnikatelská aktivita ve městě Moravská Třebová a dalších vybraných městech, 2016	25
Graf 13: Podnikatelské subjekty registrované k dani z příjmu fyzických osob z podnikání, vývoj 2005–2014.....	26
Graf 14: Podnikatelské subjekty registrované k DPH, vývoj 2005–2014.....	26
Graf 15: Stav přímých zahraničních investic v okresech Pardubického a Olomouckého kraje, průměr za roky 2004–05 a 2014–15	27
Graf 16: Struktura zpracovatelského průmyslu ve městě dle zaměstnanosti, 2017.....	30
Graf 17: Výdaje na VaV v okresech Pardubického kraje, 2013–2016	31
Graf 18: Podíl nezaměstnaných osob v Moravské Třebové a vybraném území, 2008–2017	33
Graf 19: Nezaměstnanost dle území Pověřených obecních úřadů v Pardubickém kraji, leden 2018...	35
Graf 20: Počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa v Moravské Třebové, 2008–2017	35
Graf 21: Struktura uchazečů o zaměstnání ve městě Moravská Třebová dle věkových skupin, 2008–2017.....	36
Graf 22: Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání, 2008–2017	38
Graf 23: Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti, 2008–2017	39
Graf 24: Struktura volných pracovních míst podle typu pracovní pozice CZ-ISCO ve městě Moravská Třebová, 2008–2017.....	40
Graf 25: Struktura dojíždějících a vyjíždějících za prací z města Moravská Třebová, 2011	41
Graf 26: Vzdělanostní struktura v Moravské Třebové, Pardubickém kraji a České republice v roce 2011	45
Graf 27: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ve vybraných centrech okresu Svitavy v roce 2011.....	46
Graf 28: Vzdělanostní struktura v Moravské Třebové v letech 2001 a 2011	47
Graf 29: Vytížení mateřských škol na území Moravské Třebové	48
Graf 30: Vytížení základních škol na území Moravské Třebové	49
Graf 31: Vytížení středních a vyšších odborných škol na území Moravské Třebové.....	51
Graf 32: Počet žáků praktické školy podle jejich součástí v letech 2012 až 2018.....	52
Z celkového počtu obydlených domů bylo v roce 2011 v soukromém vlastnictví 2/3 domů a 3,8 % ve vlastnictví města popřípadě státu (Graf 33). V roce 2001 městu či státu ještě patřilo 7,9 % domů. ...	56
Graf 34: Stáří bytového fondu ve městě, 2011 Graf 35: Obydlené domy podle právního důvodu užívání	57

Graf 36: Obydlené byty podle právního důvodu užívání.....	57
Graf 37: Porovnání cen bytů ve vybraných městech (Kč/m ² , únor 2018)	58
Graf 39: Porovnání počtu dokončených bytů ve vybraných městech, 2005-2016	59
Graf 40: Struktura trestné činnosti v okresech Pardubického kraje v roce 2015.....	67
Graf 41: Index kriminality za poslední 4 roky na území ORP Moravská Třebová, Svitavy, Pardubického kraje a celé ČR.	68
Graf 42: Návštěvnost zámeckých expozic v posledních 6 letech.	77
Graf 43: Vývoj počtu příjezdů tuzemských a zahraničních návštěvníků města a jejich podíl, 2000-2016	79
Graf 44: Průměrný počet přenocování ve městě v porovnání s a SO ORP, okresem a krajem, 2000–2016.....	80
Graf 45: Návštěvnost TIC, Zámku, Městského muzea a Průmyslového muzea Mladějov, 2012–2017	81
Graf 46: Počet spojů ze zastávky Moravská Třebová, aut.nádr.	89
Graf 47: Počet spojů na zastávku Moravská Třebová, aut. nádr.....	89
Graf 48: Meziroční změna počtu dopravních nehod v Moravské Třebové, okresu Svitavy a Pardubickém kraji 2008 až 2017	93
Graf 49: Dopravní nehody v Moravské Třebové mezi lety 2007 až 2017	93
Graf 50: Dopravní nehody v Moravské Třebové podle typu srážky 2007-2017	94
Graf 51: Využití půd na území ORP Moravská Třebová.....	98
Graf 52: Typy zemědělské půdy na území ORP Moravská Třebová	99
Graf 53: Objem komunálního a tříděného odpadu v Moravské Třebové od roku 2013.....	105
Graf 54: Množství vytríděného odpadu v Moravské Třebové.....	106

Seznam Obrázků

Obrázek 1: Míra spjatosti Moravské Třebové a jejího okolí v okrese Svitavy v letech 2001 a 2011.....	10
Obrázek 2: Hlavní směry vyjížďky do zaměstnání z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011	12
Obrázek 3: Hlavní směry dojížďky do zaměstnání z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011.....	13
Obrázek 4: Podíl nezaměstnaných osob v území Pověřených obecních úřadů Pardubického kraje, stav v lednu 2018 a změna oproti lednu 2015.....	34
Obrázek 5: Hlavní směry vyjížďky do škol z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011.....	53
Obrázek 6: Hlavní směry dojížďky do škol v Moravské Třebové v letech 2001 a 2011.....	54
Obrázek 7: Časová dostupnost Moravské Třebové automobilem	85
Obrázek 8: Veřejná doprava uvnitř města ve všední den	87
Obrázek 9: Veřejná doprava uvnitř města o víkendu.....	88
Obrázek 10: Úseky sčítání dopravy ve městě Moravská Třebová	90
Obrázek 11: Dopravní nehody v Moravské Třebové podle typu – srážka s jedoucím vozidlem.....	92
Obrázek 12: Síť cyklotras a cyklostezek v okolí Moravské Třebové	95
Obrázek 13: Územní systém ekologické stability na území a v bezprostředním okolí města Moravská Třebová.....	98
Obrázek 14: Roční průměrná koncentrace benzo(a)pyrenu za roky 2012-2016.	100
Obrázek 15: Roční průměrná koncentrace emisí prachových částic PM ₁₀ za roky 2012 – 2016.....	100
Obrázek 16: Roční průměrná koncentrace oxidů dusíku (NO _x)za roky 2012 – 2016.	101
Obrázek 17: Roční průměrná koncentrace oxidu siřičitého (SO ₂) za roky 2012 – 2016.....	102
Obrázek 18: Roční průměrná koncentrace NO ₂ za roky 2012 – 2016.	102
Obrázek 19: Přehled znečišťovatelů ovzduší ve městě i jeho okolí.....	103
Obrázek 20: Mapa radonového výskytu v okolí města Moravská Třebová	104

Seznam zkratk

a.s.	Akciová společnost
CR	Cestovní ruch
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
EU	Evropská unie
FO	Fyzické osoby
FÚ	Finanční úřad
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KSMMT	Kulturní služby města Moravská Třebová
KZAM	Klasifikace zaměstnání
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MOS	Městská a obecní statistika
MŠ	Mateřská škola
MÚ	Městský úřad
NNO	Nestátní neziskové organizace
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
ORP	Obec s rozšířenou působností
p.b.	Procentní bod
p.o.	Příspěvková organizace
PO	Právníkové osoby
POU	Obec s pověřeným obecním úřadem
PZI	Přímé zahraniční investice
RRV	Relativní regionální význam
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SKO	Směsný komunální odpad
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SO	Správní obvod
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SVČ	Samostatná výdělečná činnost
TČ	Trestný čin
ÚP	Úřad práce

ÚSES	Územní systém ekologické stability
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola, vysokoškolské
ZP	Zpracovatelský průmysl
ZSJ	Základní sídelní jednotka
ZŠ	Základní škola

1. Regionální postavení města Moravská Třebová

Cílem této kapitoly je popsat význam Moravské Třebové v širších vazbách na své okolí. Na význam sídel lze hledět z mnoha pohledů, avšak nejdůležitější jsou takové procesy, které utváří relativní pozici města v sídelním systému, a které mají bezprostřední dopady na vývoj města. Mezi tyto procesy lze zařadit zejména dojížděku do zaměstnání a škol a další závislé procesy jako např. intenzita dopravy. Kapitola nabízí komplexní pohled na vazby města se svým okolím a vytváří tak obecný rámec pro další, specificky zaměřené kapitoly.

Klíčové otázky:

- *Jaké je relativní postavení města v sídelní struktuře a co to pro město znamená?*
- *Jak je město atraktivní pro pracovní migraci a dojížděku do škol?*

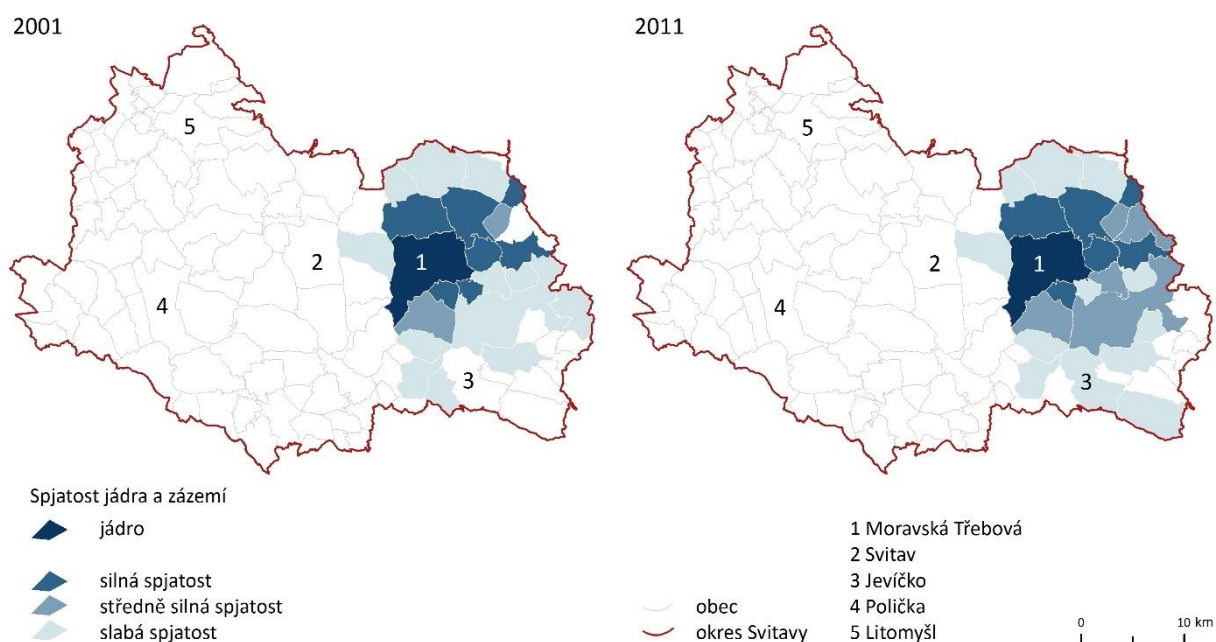
Město Moravská Třebová je centrem stejnojmenného obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) a pověřeným obecním úřadem (POÚ). Nadřazenými administrativními celky jsou okres Svitavy a Pardubický kraj. Se svými 10 tisíci obyvateli je město sedmým největším v Pardubickém kraji.

Sociogeografická regionalizace

Cílem regionalizace je vymezení jádra a zázemí, které spolu vytváří funkční region. Nejčastěji zmiňovaným procesem, který utváří regiony jsou prostorové aspekty dojížděky do zaměstnání. Město Moravská Třebová se svými 10 tisíci obyvateli patří mezi přirozená jádra regionálního významu, což je zohledněno i tím, že je administrativním centrem obvodů POÚ a ORP.

Město si vytvořilo silné napojení skrze dojížděku za prací s většinou svých sousedících obcí, jako jsou Linhartice, Kunčina, Staré Město nebo Útěchov. Jedná se o obce s výrazně dominantním vyjížděkovým proudem do Moravské Třebové. Západně od města však spjatost s okolními obcemi značně klesá, kvůli působnosti 20 km vzdálených a zároveň populačně a ekonomicky silnějších Svitav. Během sledovaných deseti let nedošlo k razantní proměně funkčního mikroregionu Moravské Třebové až na posílení spjatosti, a tedy významu města pro obce východně a jihovýchodně od jádra.

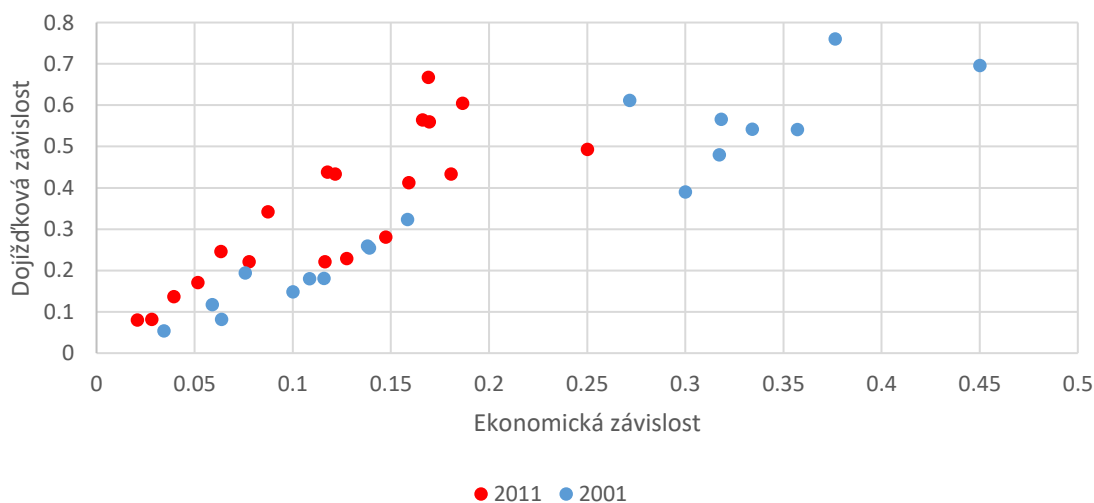
Obrázek 1: Míra spjatosti Moravské Třebové a jejího okolí v okrese Svitavy v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011

Ekonomická závislost vyjádřená jako podíl počtu vyjíždějících určitým směrem na počtu ekonomicky aktivních spolu s dojížděkovou závislostí, která je dána podílem počtu vyjíždějících určitým směrem na počtu vyjíždějících celkem, tvoří dvě složky pracovní spjatosti. Srovnání v grafu níže ukazuje, že v mikroregionu dochází k mírnému zvyšování dojížděkové závislosti na jádru, tedy že Moravská Třebová pro své okolí je z hlediska pracovního trhu více atraktivnější. Naopak ekonomická závislost se snižuje, a tedy i obslužná funkce města se pro obce v mikroregionu snižuje.

Graf 1: Ekonomická a dojížděková závislost obcí v zázemí na Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

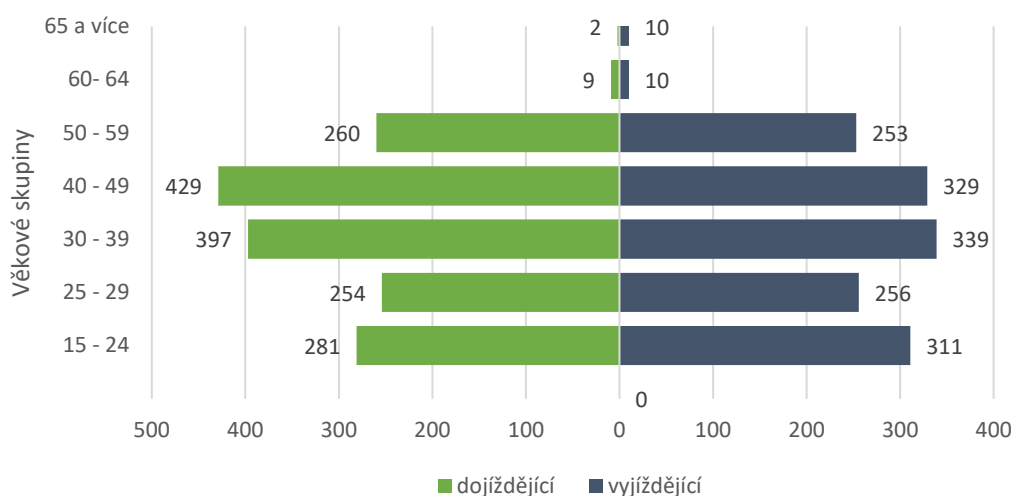

Zdroj: SLDB 2001 a 2011

Dojíždka obyvatel do zaměstnání

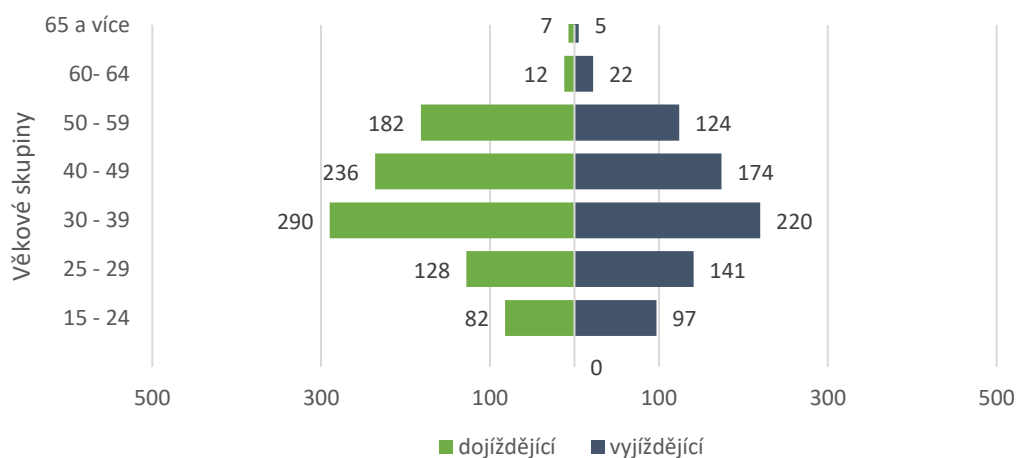
Moravská Třebová je dlouhodobě přirozeným pracovním centrem. V obou posledních cenzech 2001 a 2011 měla pracovní dojíždka kladné saldo, a to 123 v roce 2001 a 153 v roce 2011. Absolutní počty dojíždčkových proudů ale nelze přímo srovnávat, jelikož v roce 2011 je evidence proudů dojíždky neúplná a podle odhadů chybí průměrně až 40 % dat. Ve sledovaných letech byla přibližně stejná struktura vyjíždějících a dojíždějících podle jednotlivých věkových skupin. Celkově je ale znatelný posun u převládající věkové skupiny dojíždějících za prací, a při posledním cenzu se pracovní mimoobecní mobilita týkala nejvíce věkové skupiny 30 až 39 let. Tato skupina byla zároveň v roce 2011 skupinou s nejvyšším počtem nezaměstnaných ve městě.

Graf 2: Dojíždějící a vyjíždějící za prací do/z Moravské Třebové podle věkové struktury 2001

Zdroj: SLDB 2001

Graf 3: Dojíždějící a vyjíždějící za prací do/z Moravské Třebové podle věkové struktury 2011

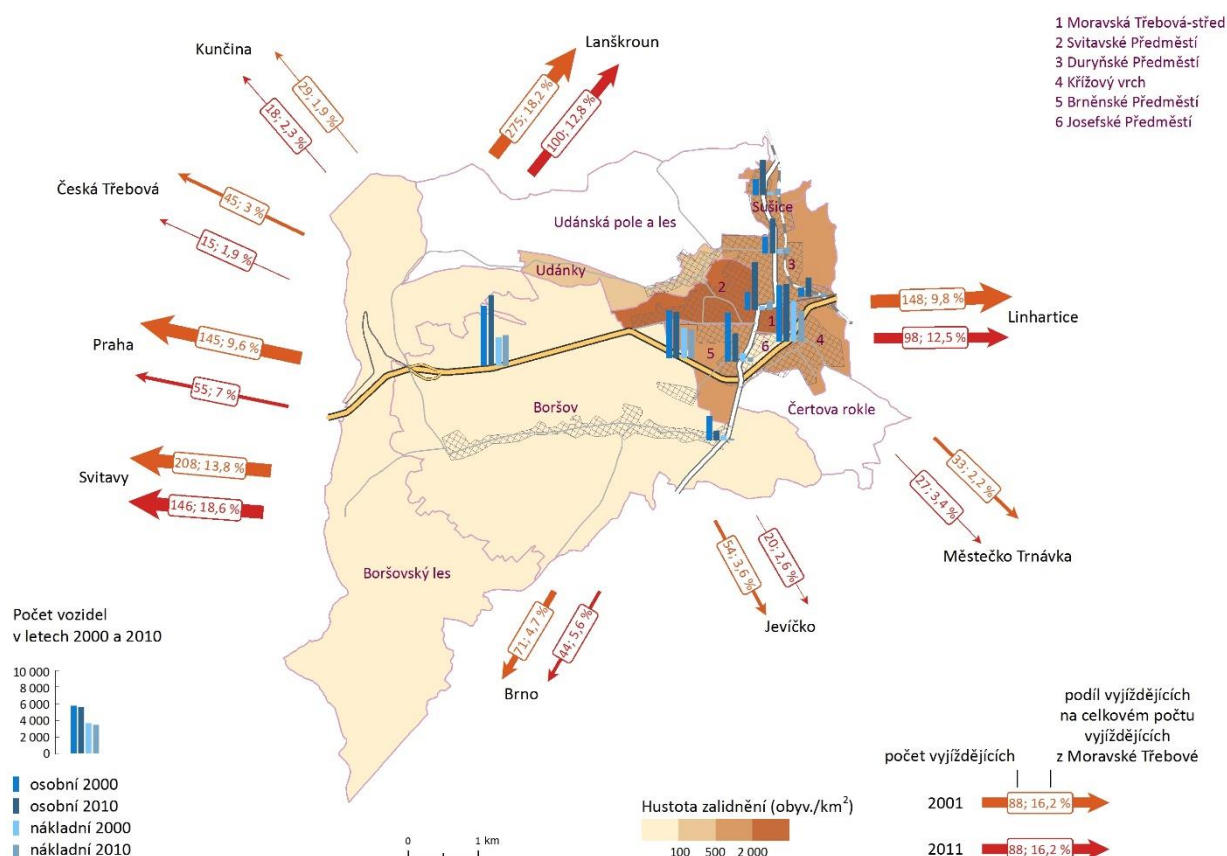

Zdroj: SLDB 2011

Hlavními cíli pracovní dojížděky obyvatel Moravské Třebové jsou blízká regionální centra, jako okresní město Svitavy, Lanškroun, Jevíčko nebo Česká Třebová. Z okolních obcí je významná dojížděka do Linhartic, kde sídlí výrobní závod firmy REHAU Automotive. Ve všech případech se jedná většinou o dojížděku v sektoru zpracovatelského průmyslu. V případě Linhartic její podíl v rámci celkové pracovní vyjížděky z Moravské Třebové do obce činí 93,8 %¹. U Lanškrouna, který má na svém území velkou průmyslovou zónu, podíl činí 86 %. Česká Třebová má nejvyšší zastoupení dojíždějících v oblasti dopravy a skladování (53 %). Do Svitav pak dojíždí obyvatelé Moravské Třebové za prací jak ve zpracovatelském průmyslu (15 %), tak ve službách (29 %). Dva významné vyjížděkové proudy směřují do Prahy a Brna a jsou tvořeny převážně zaměstnanými ve službách.

Vývoj v podílech proudů na celkové vyjížděce ukazuje na rozvoj pracovních příležitostí v blízkých centrech, jako jsou Svitavy (nárůst podílu o 4,8 %) a Linhartice (nárůst o 2,7 %), kde dochází k soustavnému rozšiřování výše zmíněné firmy, která je největším zaměstnavatelem v regionu. Preference kratšího dojíždění se objevuje i v případě dojížděky do metropolí, což lze dokumentovat poklesem podílu dojíždějících do Prahy o 2,6 % a naopak růstem podílu dojíždějících do Brna o 0,9 %.

Obrázek 2: Hlavní směry vyjížděky do zaměstnání z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR 2017, Sčítání dopravy 2010 a 2016

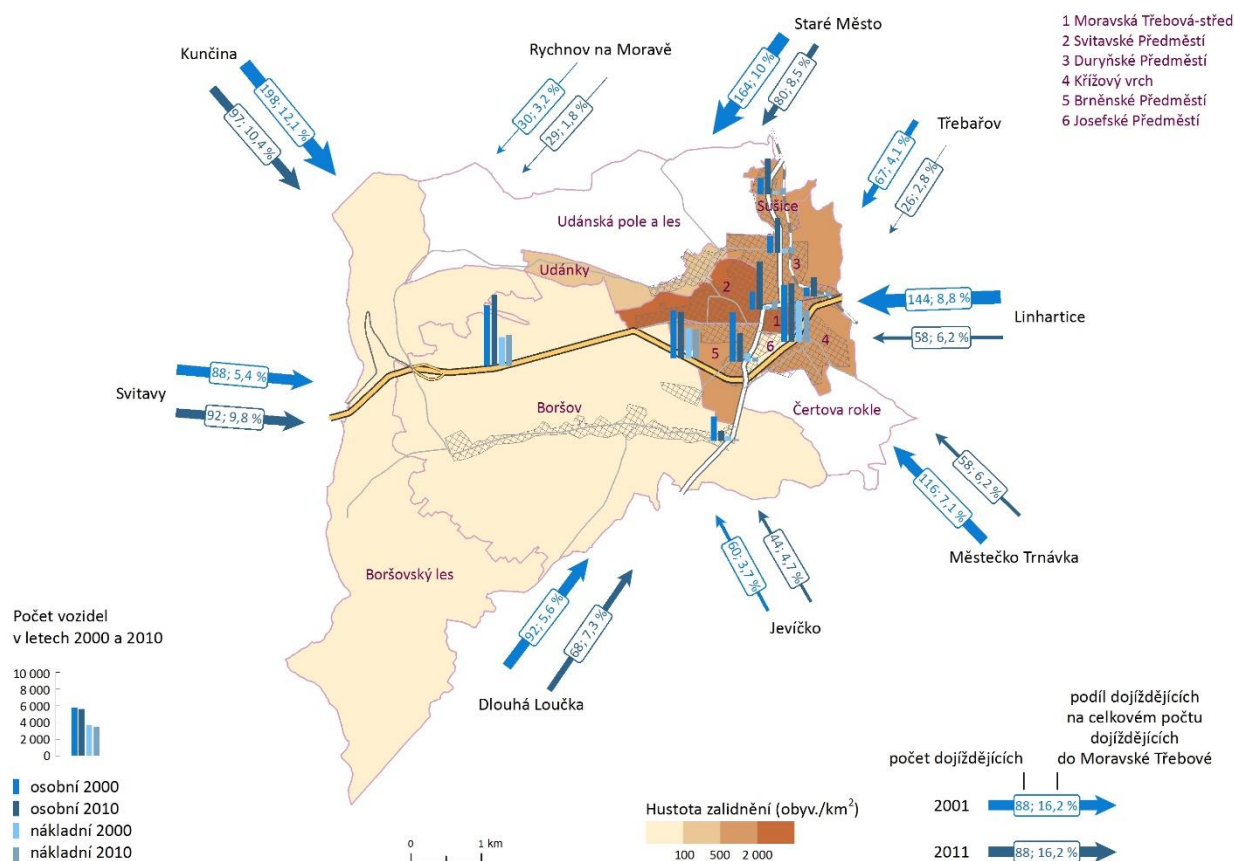
¹ Jedná se vždy o podíl na celkovém počtu vyjíždějících, tj. včetně nezjištěného odvětví ekonomické činnosti.

Moravská Třebová je tradičním dojížděkovým centrem pro obce v blízkém okolí. Většina dojíždějících pracuje ve zpracovatelském průmyslu. V případě Kunčiny je tento podíl 40 %, Linhartic a Městečka Trnávka 46 %, Dlouhé Loučky 63 % a Starého Města 48 %. Kromě toho dojíždí ze zmiňovaných obcí i přibližně třetina do oblasti služeb.

Významný je i reciproční dojížděkový proud se Svitavami, kde naopak většina dojíždějících ze Svitav do Moravské Třebové (39 %) pracuje ve službách a „jen“ 28 % ve zpracovatelském průmyslu. O významu mobility mezi Svitavami a Moravskou Třebovou svědčí i nárůst podílu na celkové dojízdce do Moravské Třebové o 4,4 % mezi lety 2001 a 2011. Ostatní hlavní proudy spíše ztrácely, a to v rozmezí 1-2 %.

Hlavní směry krátkodobé pracovní mobility z a do Moravské Třebové poměrně dobře reflektuje autobusová a vlaková doprava v regionu. I tak ale více než 66 % dojíždějících a 56 % vyjíždějících volí pro dopravu do zaměstnání automobilovou dopravu. To potvrzuje i změna v intenzitě dopravy na klíčových komunikacích města. K razantnímu zvýšení intenzity dopravy došlo v obou směrech s významnou dojížděkou, tedy jak na západě města na silnici I/35, tak na severu na silnici II/368.

Obrázek 3: Hlavní směry dojížděky do zaměstnání z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR 2017, Sčítání dopravy 2010 a 2016

Hlavní zjištění:

- *Město Moravská Třebová je tradičním centrem pracovní dojížděky. Sociogeografický mikroregion města se v posledních letech změnil jen mírně a stále platí silná funkční provázanost s okolními obcemi, a to převážně severně, jižně a východně od města. Západní okolí Moravské Třebové přirozeně spadá do větších Svitav.*
- *V případě pracovní vyjížděky z města se mezi lety 2001 a 2011 zvýšily podíly vyjíždějících do blízkých center. Důležitý je význam dvou recipročních proudů ze Svitav a Linhartic.*
- *U většiny dojížděkových proudů převládají zaměstnaní ve zpracovatelském průmyslu, v případě okresního města Svitavy se jedná hlavně o obousměrnou dojížděku v sektoru služeb.*

2. Populační vývoj

Cílem této kapitoly je zhodnotit současný a také budoucí populační vývoj ve městě. Demografický vývoj a zejména vývoj věkové struktury populace má zásadní vliv na poptávku po vzdělávacích, zdravotnických a sociálních službách, které patří mezi významné faktory a podmínky kvality života obyvatel. Současné jsou lidé i důležitým zdrojem pro ekonomický rozvoj města. Závěry z této kapitoly budou také využity v sekci analýzy zaměřené na kvalitu života a vybraných služeb ve městě.

Klíčové otázky:

- *Jaký je vývoj populace ve městě v posledních letech?*
- *Jaká je současná věková struktura obyvatelstva ve městě?*
- *Jaké vývojové trendy lze očekávat v budoucnu?*

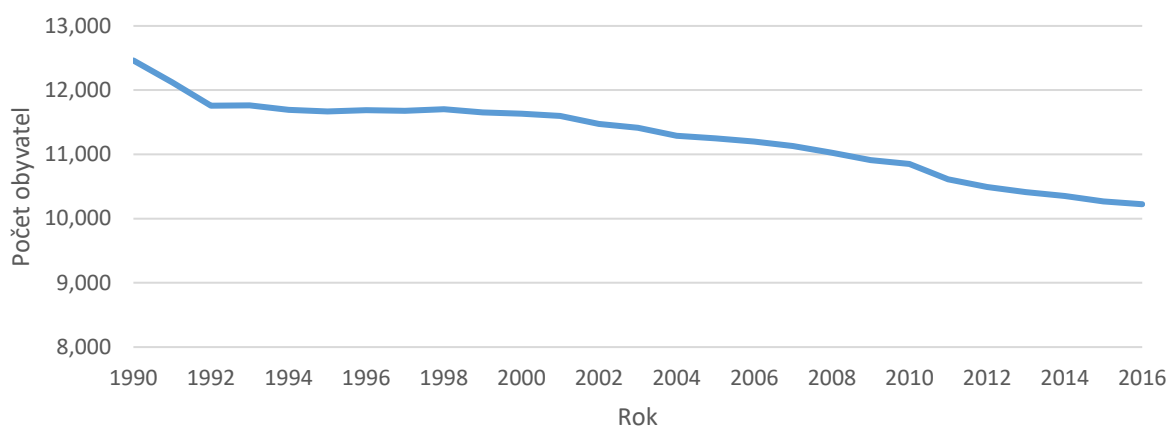
Tabulka 1: Srovnání ČR, Pardubického kraje a vybraných měst dle stavu a pohybu obyvatelstva v roce 2016

Území	Počet obyvatel (k 31.12.)	přirozený přírůstek	migrační saldo	celkový přírůstek	% podíl 0-14	% podíl 65 +	index stáří	ø věk
ČR	10 578 820	0,5	1,9	2,4	15,6%	18,8%	120,7	42,0
Pardubický kraj	517 087	0,6	1,2	1,8	15,5%	19,0%	122,5	42,1
SO ORP Moravská Třebová	26 315	-1,0	-0,2	-1,2	15,5%	19,5%	134,7	42,6
Město Moravská Třebová	10 224	-3,8	-0,4	-4,2	13,7%	21,1%	153,4	43,7
Svitavy	16 949	0,4	-3,6	-3,3	15,8%	19,3%	122,1	42,2
Polička	8 746	-3,1	-1,1	-4,2	14,5%	19,7%	135,7	42,7
Česká Třebová	15 608	-0,1	-6,4	-6,5	14,9%	20,7%	138,9	43,0
Ústí nad Orlicí	14 164	-1,7	-2,7	-4,4	14,5%	21,8%	150,2	43,5
Mohelnice	9 232	1,1	-2,5	-1,4	14,2%	19,1%	134,3	42,7
Zábřeh	13 645	0,4	-11,2	-10,7	14,7%	20,3%	138,1	43,0

Poznámka: Přirozený přírůstek, migrační saldo i celkový přírůstek jsou uvedeny v hodnotách na 1 000 obyvatel stavu k 31.12. Podíl 0-14 (%) vyjadřuje podíl obyvatel ve věku 0-14 let, podíl 65+ podíl obyvatel starších 65 let. Index stáří je definován jako počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0-14 let.

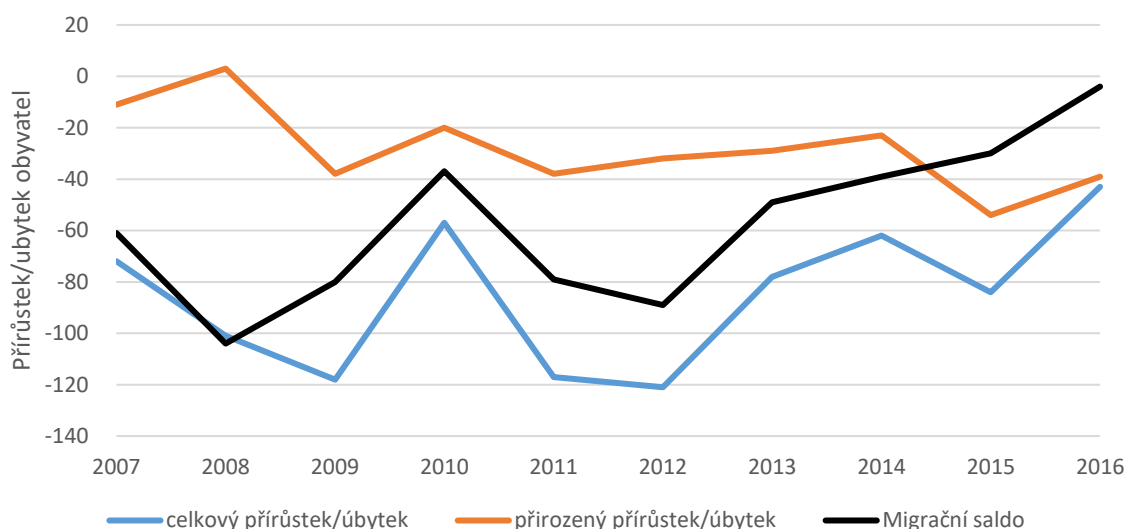
Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Pardubického kraje - časová řada 2007 až 2016; Demografická ročenka České republiky – 2016

Moravská Třebová patří populačně ke středně velkým městům v Pardubickém kraji, patří ji 7. místo mezi všemi městy v kraji. Oproti demografickým trendům v Pardubickém kraji je patrná periferní poloha města, která se projevuje v tom, že město ztrácí vystěhováním dlouhodobě své obyvatele. K tomu se přidává i poměrně rychlý přirozený úbytek obyvatel a tak celková populace města Moravská Třebová relativně rychle klesá – za posledních 10 let klesl celkový počet obyvatel zhruba o 900. V těchto tendencích se Moravská Třebová blíží k ostatním městům ve východní části Pardubického kraje a také přilehlým podobně velkým městům v Olomouckém kraji. Ve městě je také relativně stará věková struktura populace a to i v porovnání s okolními podobně velkými městy.

Graf 4: Vývoj počtu obyvatel ve městě Moravská Třebová

Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR

Celkový vývoj populace má ve městě Moravská Třebová dlouhodobě klesající tendenci. Počet obyvatel se trvale snižuje a to jak díky zápornému migračnímu saldu (stěhováním město ztrácí každoročně již od roku 2002), tak i kvůli přirozenému úbytku obyvatel, který sice dlouhodobě dosahoval menších, ale rovněž záporných hodnot.

Graf 5: Porovnání celkového přírůstku/úbytku obyvatel města Moravská Třebová v letech 2007–2016

Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Pardubického kraje - časová řada 2007 až 2016

U přirozeného přírůstku obyvatel lze vidět spíše mírně negativní trend, dlouhodobě směřující k většímu úbytku obyvatel. Více však celkový vývoj populace ovlivňuje migrační saldo, které má v čase větší výkyvy. V některých letech (2008 a 2011-2012) ztrácela Moravská Třebová téměř 100 obyvatel ročně kvůli stěhování. Tuto negativní tendenci se daří v posledních letech zmírnit a v roce 2016 se dostalo migrační saldo na vyrovnané hodnoty. Může to být způsobeno rostoucí atraktivitou města, která je ovlivňována řadou faktorů, např. i pozitivním ekonomickým vývojem a dostatkem pracovních příležitostí ve městě a jeho blízkém okolí. Současně mohou situaci ovlivňovat i relativně výhodné ceny bytů a pozemků v porovnání s ostatními atraktivnějšími lokalitami v ČR, kde zejména v posledních letech rostou ceny nemovitostí velmi rychle.

V celkovém porovnání s ostatními okresními městy či ORP i průměrnými hodnotami Pardubického kraje lze město Moravská Třebová označit za lokalitu se starší populací s poměrně nevýhodným poměrem mezi lidmi v důchodovém věku a mladými. Současně se jedná o území, které dlouhodobě ztrácí počet obyvatel, ačkoliv se toto tempo postupně zpomaluje.

Graf 6: Struktura vystěhovalých obyvatel dle věkových skupin z okresu Svitavy a Pardubického kraje, 2012-2016

Zdroj: Demografická ročenka 2017

Odliv obyvatel stěhováním je věkově specifický – vzhledem k dostupnosti dat je možné ho sledovat na nejnižší úrovni pouze za okresy. Okres Svitavy se příliš neliší od průměru celého kraje, nejvíce se z území stěhují obyvatelé mezi 20-40 lety a na ně návazně děti do 9 let², kteří dohromady tvoří zhruba 2/3 všech obyvatel, kteří z okresu odchází. Věková struktura emigrujících obyvatel je v čase poměrně stabilní. Vyšší podíl odcházejících obyvatel v produktivním věku může velmi pravděpodobně

² Tento trend ve stěhování je obecně platný v celém Česku, kde se v největší míře stěhují obyvatelé mezi 20-40 lety spolu se svými dětmi.

korespondovat i s tím, že ve městě Moravská Třebová (a obecně v celém okrese Svitavy) je vyšší nezaměstnanost a lidé tak často mohou odcházet právě z důvodu hledání lepšího uplatnění na trhu práce. Tomu nasvědčuje i klesající nezaměstnanost obyvatel právě ve věku 25–39 let (více viz kapitola 4 – Trh práce).

2.1. Věkové složení obyvatelstva města

Celkový počet obyvatel ve městě Moravská Třebová dlouhodobě klesá, ale značných změn doznává také věková struktura populace. Srovnání věkové struktury za posledních 12 let ukazuje, že rozdíly v počtu obyvatel se u jednotlivých věkových kategorií stále prohlubují.

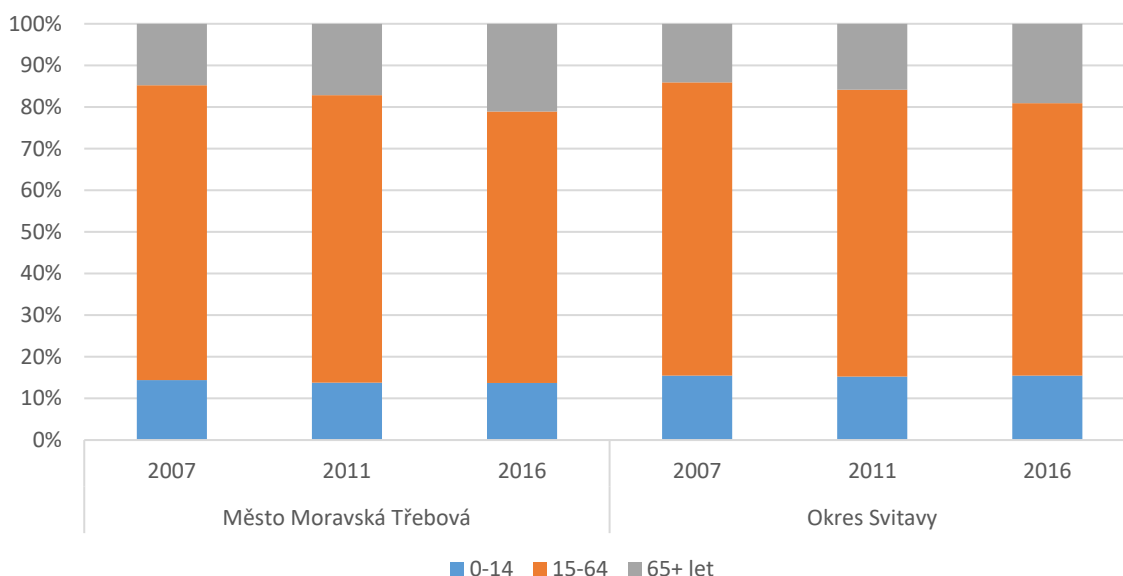
Tabulka 2: Průměrný věk obyvatel ve městě Moravská Třebová ve vybraných letech (stav k 31.12.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Průměrný věk	40,4	40,8	41,2	41,5	42,0	42,4	42,8	43,2	43,5	43,7
Index stáří	102,1	108,2	113,1	116,0	123,8	131,5	139,1	144,4	150,8	153,4

Pozn.: Index stáří vyjadřuje podíl obyvatel ve věku 65+ let ku obyvatelům 0 -14 let v %

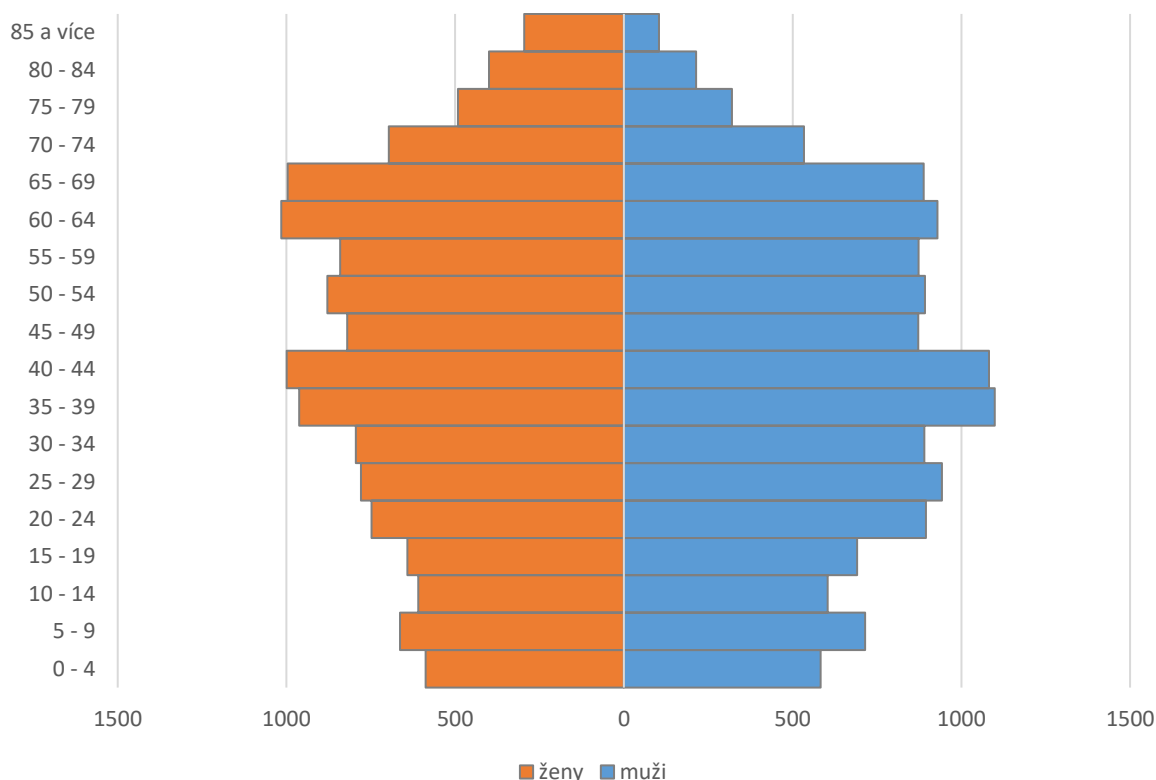
Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Pardubického kraje - časová řada 2007 až 2016

Graf 7: Věková struktura ve městě Moravská Třebová a v okrese Svitavy v letech 2007–2016

Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Pardubického kraje - časová řada 2007 až 2016

Stárnutí obyvatelstva ve městě dokládá dlouhodobě se zvyšující průměrný věk obyvatelstva a poměrně výrazně rostoucí index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob starších 65 let a osob do 15 let věku. Za posledních deset let se průměrný věk zvýšil o více než 3 roky a u indexu stáří je posun ještě výraznější. V roce 2016 připadalo na 100 dětí ve věku 0-14 let více jak 153 osob ve věku 65 a více let, což je nárůst o více než polovinu během posledních 10 let. Z grafu je patrné, že populace ve městě Moravská Třebová v posledních letech stárne rychleji než v průměru v celém okrese Svitavy. Zejména rychleji roste podíl i počet lidí ve věku nad 65 let, zastoupení dětské složky zůstává zhruba stejné v obou případech.

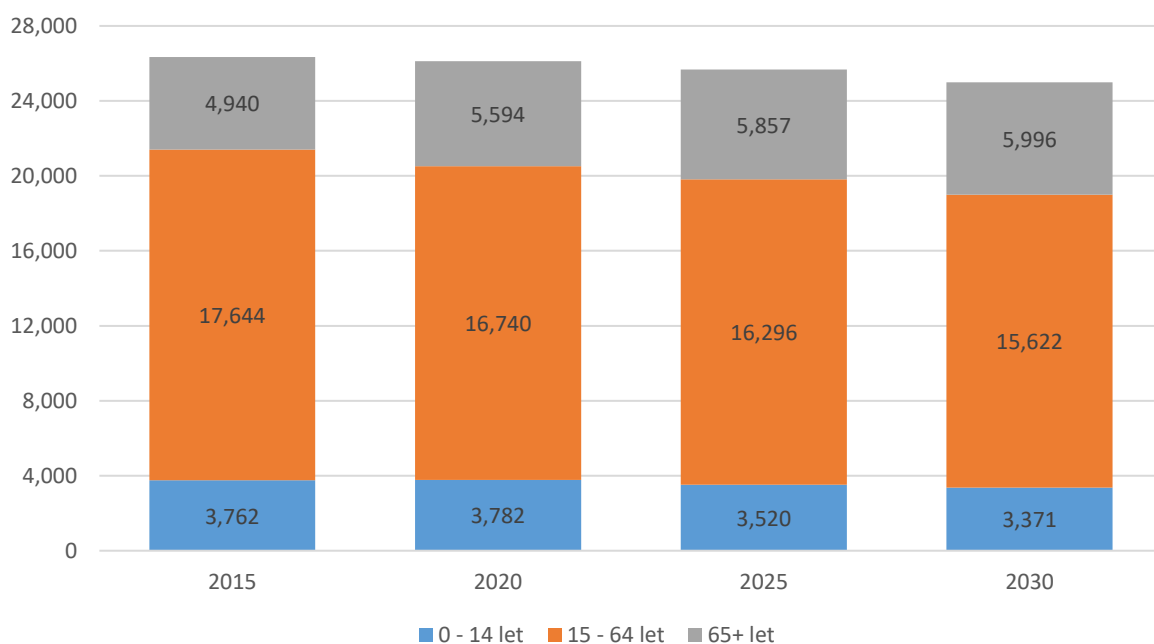
Graf 8: Věková struktura v ORP Moravská Třebová dle pětiletých věkových skupin 2015

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze

2.2. Vývoj populace ve výhledu do roku 2030

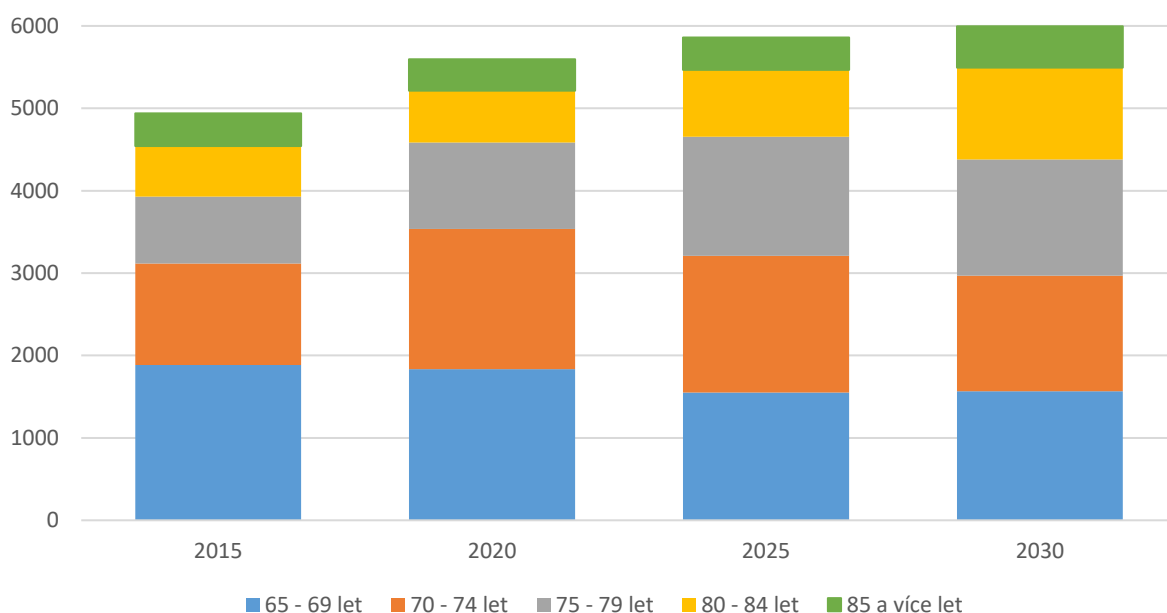
Projekce vývoje obyvatelstva v Pardubickém kraji³ do roku 2050 předpokládá postupný pokles celkového počtu obyvatel v kraji, který se bude po roce 2030 ještě zrychlovat. Lze předpokládat, že vzhledem k periferní poloze celého regionu Moravskotřebovska zasáhne celkový úbytek obyvatelstva i město Moravská Třebová a to s větší intenzitou, než tomu bude v ostatních částech kraje. V Pardubickém kraji bude zhruba od roku 2022 klesat zastoupení dětské složky populace (do 14 let) a zároveň bude klesat i zastoupení věkové skupiny 15- 64 let. Naopak u obyvatel nad 65 let bude jejich počet v celém kraji výrazně přibývat. **Celý Pardubický kraj tedy čekají dva zásadní populační trendy – stárnutí populace, které bude postupně nabývat na intenzitě a také pokles celkového počtu obyvatel** (zejména v produktivním věku). Tyto trendy podle demografické projekce bude v kraji zmírňovat kladné saldo migrace. Vzhledem k tomu, že **Moravská Třebová je dlouhodobě regionem odkud více lidí odchází, než se do něj stěhuje**, lze důvodně předpokládat, že tyto dva trendy, stárnutí populace a celkový pokles počtu obyvatel, budou ve městě nastupovat rychleji a s větší intenzitou.

³ Dle dostupných dat z Projekce obyvatelstva v krajích ČR - do roku 2050 (ČSÚ)

Graf 9: Demografická prognóza vývoje počtu obyvatel v SO ORP Moravská Třebová do roku 2030

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ (úmrtnostní tabulky pro okres Svitavy; struktura počtu obyvatel - Veřejná databáze ČSÚ)

Dle populační prognózy vypracované pro správní obvod ORP Moravská Třebová s využitím demografických dat za okres Svitavy jsou patrné podobné tendence, jako v případě celého Pardubického kraje. Postupné stárnutí populace, zvyšování podílu i absolutního počtu obyvatel ve věku nad 65 let, naopak pokles počtu i podílu osob v produktivním věku i mladých obyvatel do 14 let. Současně bude docházet i k celkovému úbytku populace v SO ORP Moravská Třebová, dle dostupných dat v příštích 12 letech zhruba o 5 %, v absolutním vyjádření přibližně o 1500 obyvatel. Jelikož není možné zakomponovat do populační prognózy i migraci (kterou město dlouhodobě ztrácí další obyvatele), je velmi pravděpodobné, že celkový pokles počtu obyvatel bude reálně ještě větší a to zejména mezi osobami v produktivním věku.

Graf 10: Demografická prognóza pro SO ORP Moravská Třebová do roku 2030 pro věkové skupiny nad 65 let

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ (úmrtnostní tabulky pro okres Svitavy; struktura počtu obyvatel - Veřejná databáze ČSÚ)

Největší změny lze v SO ORP Moravská Třebová v příštích 12 letech očekávat u populace obyvatel ve vyšším věku nad 65 let. Zejména kvůli, prodlužujícímu věku dožití a tomu, že se do vyššího věku dostávají populačně silnější ročníky, bude docházet k rychlému nárůstu počtu obyvatel ve věku nad 75 let. V případě věkové skupiny 75-79 let se očekává během příštích 12 let nárůst na téměř dvojnásobek (z 800 na 1500 obyvatel), u obyvatel starších 80 let to bude nárůst z 1000 na zhruba 1600 obyvatel. Tyto změny s sebou samozřejmě přinesou i zvýšené nároky na zdravotní a sociální služby a na další infrastrukturu, protože lidé v tomto věku zpravidla často potřebují speciální péči a služby. Poroste význam a potřeba terénních sociálních a pečovatelských služeb a také nutnost větší rodinné sounáležitosti a péče o seniory v jejich domovském rodinném prostředí.

Hlavní zjištění:

- *Počet obyvatel ve městě Moravská Třebová trvale klesá, zhruba tempem 100 obyvatel ročně. Příčinou je zejména záporné saldo migrace, z města odchází více lidí, než se do něj stěhuje. Negativně populaci ovlivňuje také úbytek přirozenou měnou.*
- *Město patří v porovnání s ostatními podobně velkými sídly v okolí k těm s nejstarší populací – na 100 dětí ve věku 0-14 let připadá více jak 153 osob starších 65 let.*
- *Populace ve městě Moravská Třebová v posledních letech stárne rychleji než v průměru v celém okrese Svitavy. Zejména rychleji roste podíl i počet lidí ve věku nad 65 let.*
- *Projekce vývoje obyvatelstva v Pardubickém kraji do roku 2050 předpokládá postupný pokles celkového počtu obyvatel v kraji, který se bude po roce 2030 ještě zrychlovat. Lze předpokládat, že vzhledem k periferní poloze celého regionu Moravskotřebovska zasáhne celkový úbytek obyvatelstva i město Moravská Třebová a to s větší intenzitou, než tomu bude v ostatních částech kraje.*

- *Podle populační prognózy lze očekávat i v budoucnu úbytek populace v ORP Moravská Třebová a to zejména vlivem stárnutí populace a také migrací. V příštích 12 letech by podle prognózy měla ORP Moravská Třebová ztratit zhruba 1 500 obyvatel.*
- *Největší změny lze v příštích 12 letech očekávat u populace ve vyšším věku nad 65 let. Zejména kvůli, prodlužujícímu věku dožití a tomu, že se do vyššího věku dostávají populačně silnější ročníky, bude docházet k rychlému nárůstu počtu obyvatel ve věku nad 75 let. V případě věkové skupiny 75-79 let se očekává během příštích 12 let nárůst na téměř dvojnásobek (z 800 na 1500 obyvatel), u obyvatel starších 80 let to bude nárůst z 1000 na zhruba 1600 obyvatel. Tyto změny s sebou samozřejmě přinesou i zvýšené nároky na zdravotní a sociální služby a na další infrastrukturu.*
- *Zastoupení dětské složky do 15 let bude podle prognózy do roku 2030 vyrovnané bez výraznějších výkyvů.*

3. Ekonomika, podnikání, výzkum a vývoj

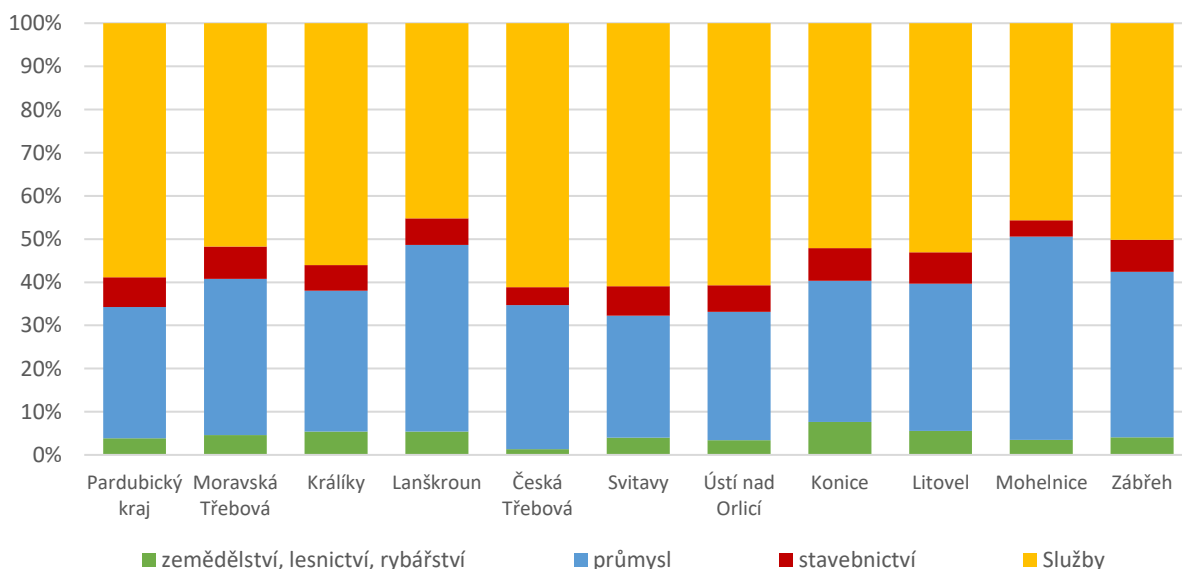
V této kapitole bude analyzována ekonomická struktura města s důrazem na nejvýznamnější hospodářská odvětví. Bude porovnávána průmyslová specializace města a ostatních podobně velkých měst v regionu. Pozornost bude věnována také nejvýznamnějším firmám ve městě, jejich charakteristikám a vývoji, jelikož pro hospodářství města představují důležitou součást, provazují ho na globální ekonomiku a poskytují velký počet pracovních míst místním obyvatelům. Tato kapitola představuje vstup a základní rámec pro podrobnější analýzy místního podnikatelského prostředí, které budou provedeny také v Průzkumu podnikatelského prostředí s využitím podrobnějších dat a informací získaných formou řízených rozhovorů ve vybraných firmách podnikajících ve městě.

Analýza v oblasti ekonomiky a podnikání bude hledat zejména odpovědi na následující otázky:

- *Jaká je specializace místní ekonomiky a která odvětví jsou nejvýznamnější z pohledu tvorby pracovních míst a ekonomického růstu města?*
- *Kdo jsou nejvýznamnější zaměstnavatelé ve městě, jaká je dynamika jejich ekonomické výkonnosti a pozice v globálních produkčních sítích; jaké jsou klíčové růstové faktory?*
- *Jaká je intenzita výzkumných a vývojových aktivit v místních firmách a jakou mají povahu? Které firmy provádí ve městě výzkumné/vývojové aktivity? Jaká je jejich povaha?*

3.1. Struktura ekonomiky

Graf 11: Struktura ekonomiky ve vybraných SO ORP Pardubického a Olomouckého kraje podle podílu na celkové zaměstnanosti, 2011

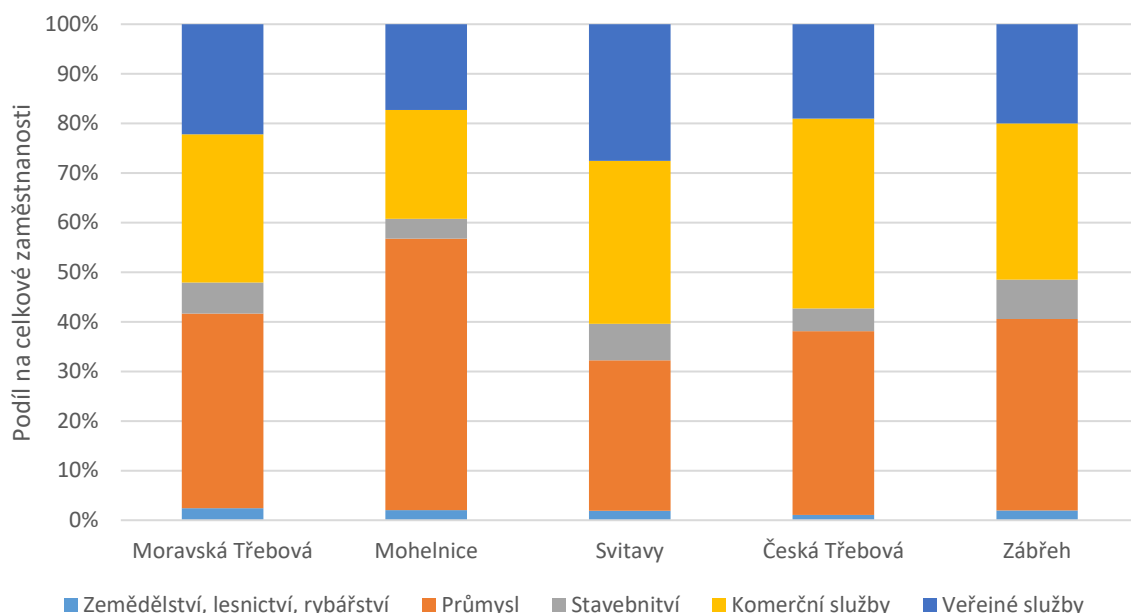

Zdroj: ČSÚ – SLDB (2011)

Pardubický kraj patří mezi regiony Česka spíše k méně průmyslovým oblastem, ačkoliv průmysl tvoří celkem 30% podíl na celkové zaměstnanosti v kraji. **V ORP Moravská Třebová je podíl zaměstnaných v průmyslu vyšší, tvoří 36 % a odpovídá to tomu, že zejména v samotném městě Moravská Třebová je usídleno několik významných průmyslových firem.** V porovnání s ostatními okolními ORP

v Pardubickém nebo Olomouckém kraji patří Moravská Třebová mezi zhruba průměrný mikroregion, některé ORP s větším sídlem (jako Svitavy, Česká Třebová nebo Ústí nad Orlicí) mají větší podíl služeb v zaměstnanosti. Naopak ORP jako je Lanškroun nebo Mohelnice, kde sídlí některé velké výrobní podniky, mají větší podíl zaměstnaných v průmyslu.

Graf 12: Struktura ekonomiky dle zaměstnanosti ve vybraných městech Pardubického kraje, 2011

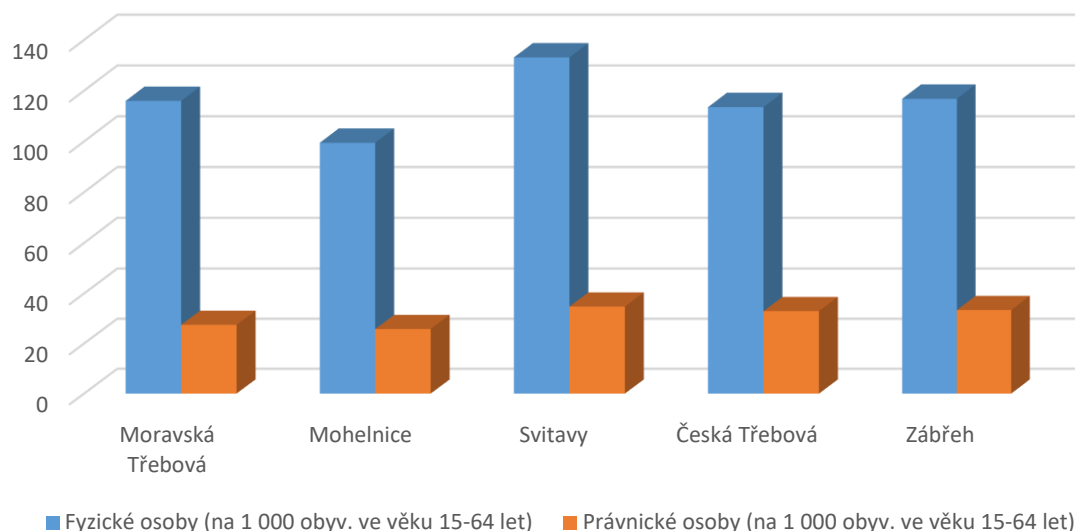
Zdroj: ČSÚ – SLDB 2011

Pokud srovnáváme pouze samotné město Moravská Třebová s ostatními podobně velkými městy v okolí, je podíl průmyslu nadprůměrný, zaměstnanost v tomto sektoru tvoří téměř 40 %. Moravská Třebová zaostává pouze za Mohelnicí a Lanškrounem, kde jsou ale dominantní některé průmyslové podniky, které jsou významnými zaměstnavateli i v nadregionálním pohledu. Poměrně významný je ve městě i podíl komerčních služeb, kam patří zejména ubytování, pohostinství, doprava, velkoobchod a maloobchod. To ukazuje, že město je obslužným centrem pro své okolí. Naopak oproti Svitavám je v Moravské Třebové menší podíl zaměstnanosti ve veřejných službách, což je dáno tím, že ty se často z historických důvodů koncentrují více v bývalém okresním městě Svitavy (školy, úřady apod.).

Přestože je analýza založena na datech ze Sčítání (tedy z roku 2011, protože novější nejsou k dispozici), vzhledem k relativní stálosti struktury ekonomiky, což potvrzují i aktuální data o aktivních podnikatelských subjektech uvedené v této kapitole dále, lze tvrdit, že současný obraz ekonomiky je v těchto městech velmi podobný.

3.2. Podnikání a zahraniční investice

Graf 13: Podnikatelská aktivita ve městě Moravská Třebová a dalších vybraných městech, 2016

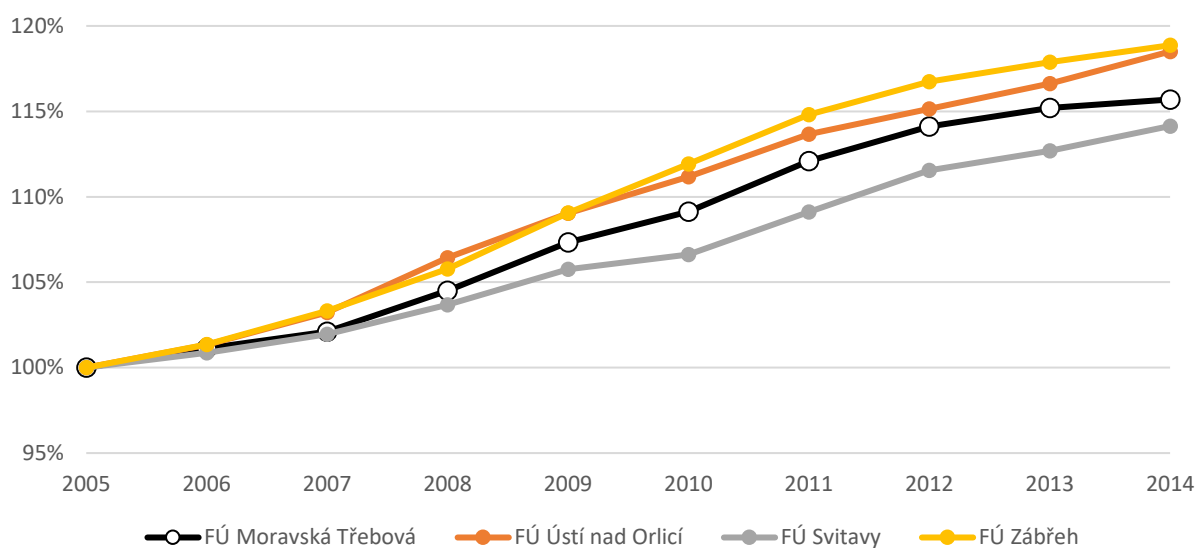

Pozn.: Do statistiky jsou zahrnuty pouze subjekty se zjištěnou aktivitou v daném období

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze

Porovnání intenzity podnikatelské aktivity mezi vybranými podobně velkými městy v okolí ukazuje, že Moravská Třebová patří mezi středně ekonomicky rozvinutá města. Podnikatelská aktivita fyzických osob je zhruba úrovní České Třebové a Zábřehu, což jsou o něco větší města – na 1 000 osob v produktivním věku připadá v Moravské Třebové téměř 116 podnikajících fyzických osob, což je oproti podobně velké Mohelnici zhruba o 20 % více. U právnických osob, které zahrnují větší subjekty⁴, je Moravská Třebová mezi srovnávanými městy na předposledním místě. Na 1 000 osob v produktivním věku připadá 27 aktivních právnických osob. **Podnikatelská aktivita ve městě Moravská Třebová je v porovnání s podobně velkými sídly v okolí zhruba na průměrné úrovni.**

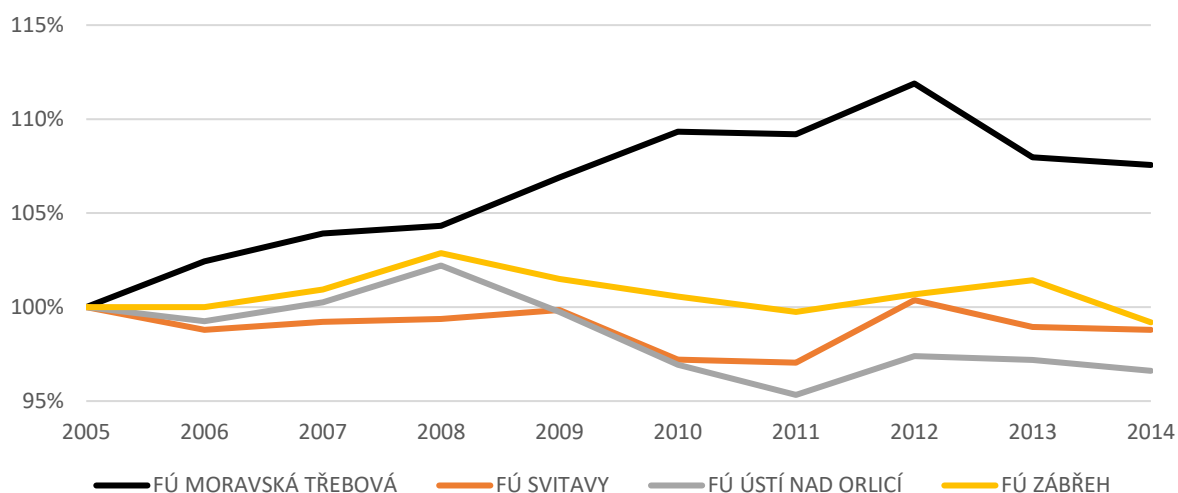
⁴ Tato kategorie zahrnuje společnost s ručením omezeným, akciové společnosti, veřejné obchodní společnosti a další typy podniků

Graf 14: Podnikatelské subjekty registrované k dani z příjmu fyzických osob z podnikání, vývoj 2005–2014

Pozn.: Statistika zahrnuje fyzické osoby registrované k platbě daně z příjmu fyzických osob z podnikání

Zdroj: Generální finanční ředitelství ČR

Graf výše zobrazuje podnikatelskou aktivitu fyzických osob v časovém horizontu posledních 10 let v Moravské Třebové a správních obvodech finančních úřadů vybraných měst. Podnikatelská aktivita se zvyšovala ve všech městech, v Moravské Třebové pak zhruba průměrně, tempo bylo mírně pomalejší než v Zábřehu či Ústí nad Orlicí, ale zase rychlejší než ve Svitavách. Růst podnikatelské aktivity se v Moravské Třebové od roku 2012 velmi zpomalil, až téměř zastavil, což může indikovat určité problémy a klesající aktivitu menších podnikatelů či živnostníků.

Graf 15: Podnikatelské subjekty registrované k DPH, vývoj 2005–2014

Pozn.: Statistika zahrnuje fyzické i právnické osoby registrované k platbě daně z přidané hodnoty

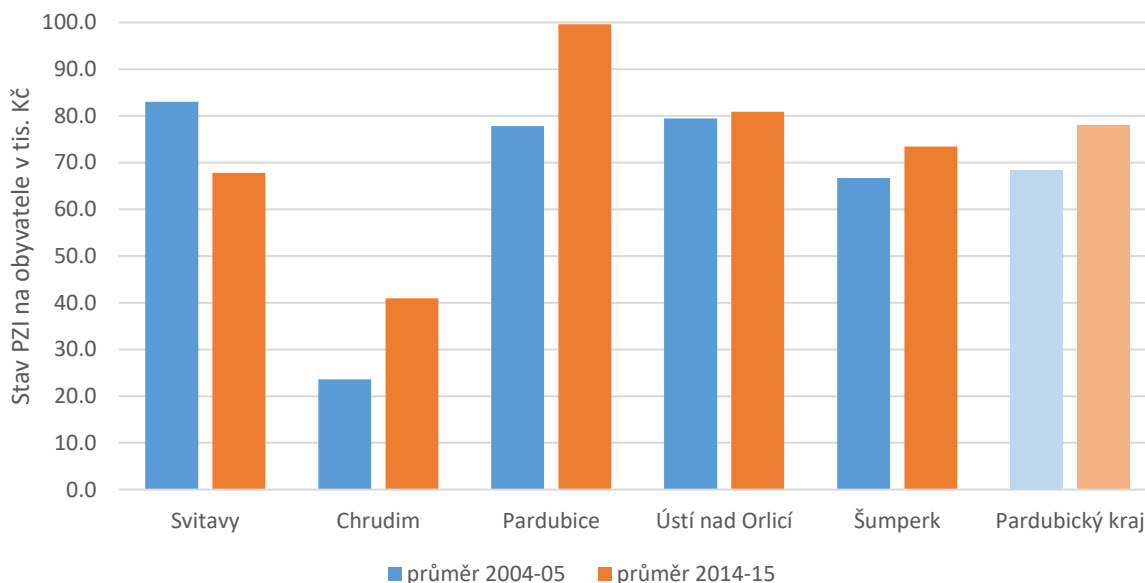
Zdroj: Generální finanční ředitelství ČR

Dalším způsobem, jak lze měřit podnikatelskou aktivitu, je počet registrovaných subjektů k DPH. K DPH jsou totiž vzhledem k platné legislativě registrovány především větší a aktivní subjekty, a proto zejména vývojově lze tato data považovat za poměrně přesný ukazatel podnikatelské aktivity v daném území.

Porovnání vybraných měst ukazuje, že naopak počet větších podnikatelských subjektů, které musí platit DPH, v Moravské Třebové roste a to navzdory spíše stagnujícímu trendu v ostatním okolních městech a jejich správních obvodech. Indikuje to rostoucí aktivitu zejména větších podnikatelských subjektů a jejich rostoucí počet, což lze vnímat pozitivně.

3.3. Přímé zahraniční investice

Graf 16: Stav přímých zahraničních investic v okresech Pardubického a Olomouckého kraje, průměr za roky 2004-05 a 2014-15

Zdroj: Česká národní banka – statistika PZI

Zahraniční firmy byly v celé ČR jedním z hlavních faktorů modernizace hospodářství a zdrojem ekonomického růstu v posledních 20 letech. Hrály důležitou roli v propojení českého hospodářství na globální trhy, přispěly k rozvoji moderních metod řízení a transferu pokročilých technologií do české ekonomiky. **Okres Svitavy, kam spadá i Moravská Třebová, patří z hlediska koncentrace zahraničních investic mezi průměrný region v Pardubickém kraji. Za posledních 10 let se však objem zahraničních investic v okrese Svitavy snížil, trend byl tedy opačný než v ostatních částech Pardubického kraje nebo sousedního okresu Šumperk, kde naopak objem investic zahraničních firem narostl. Může to indikovat klesající atraktivitu tohoto regionu pro aktivity zahraničních firem. Z posledních dostupných údajů za roky 2014-15 vyplývá, že méně zahraničních investic je z porovnávaných okresů pouze v okrese Chrudim.**

V Moravské Třebové a jejím nejbližším okolí je nejvýznamnějším zahraničním investorem výrobní pobočka firmy Rehau Automotive, která sídlí v sousední obci Linhartice. Ta zaměstnává v místním podniku celkem 640 zaměstnanců a je tak největším zaměstnavatelem v Moravské Třebové. Současně několik dalších menších a středně velkých zahraničních firem sídlí v průmyslové zóně v Moravské Třebové.

3.4. Vnitřní struktura podnikatelského sektoru ve městě

Tabulka 3: Struktura podnikatelského segmentu ve městě Moravská Třebová dle velikosti firem, 2017

Kategorie počtu zaměstnanců	Počet subjektů	Zaměstnanost	Výkony (mil. Kč)
250+ zaměstnanců	1	324	764
50-249 zaměstnanců	20	1871	1 224
10-49 zaměstnanců	36	453	739
0-9 zaměstnanců	66	94	312
Neuvedeno	305	0	54
Celkem	427	2394	3 229

Pozn.: Zahrnuty jsou všechny aktivní právnické osoby

Zdroj: Albertina – databáze firem, vlastní úpravy

Struktura firemního segmentu ve městě Moravská Třebová je složena především z malých a středně velkých podniků – těch je ve městě 57 a tvoří celkem více než 2 600 pracovních míst. Velká firma nad 250 zaměstnanců je ve městě pouze jedna (ATEK s.r.o.), v sousední obci Linhartice pak firma Rehau Automotive, která má celkem 640 zaměstnanců a je tak největším podnikem v celém regionu Moravskotřebovska.

Z celkového počtu 427 aktivních firem ve městě vytváří 21 největších podniků (které mají 50 zaměstnanců) celkem zhruba 2 300 pracovních míst, pokud k nim připočteme ještě firmu Rehau Automotive, pak téměř 3 000.

Průzkum podnikatelského prostředí ve firmách, který je realizován jako součást Strategického plánu rozvoje města, bude detailně popisovat strukturu, charakteristiky a názory představitelů nevýznamnějších firem ve městě.

Mezi největší firmy se sídlem ve městě nebo nejbližším okolí patří:

- Reahu Automotive, s. r.o. (subdodavatel v oboru automobilového průmyslu) – 640 zaměstnanců (sídlo pobočky – Linhartice)
- ATEK s.r.o. (výroba plastových, pryžových výrobků pro automobilový průmysl) – 510 zaměstnanců
- ALEMA Lanškroun a.s. (vstřikovna plastických hmot pobočka firmy) – 140 zaměstnanců
- KAYSER, s.r.o. (výrobce bombiček CO₂) – 120 zaměstnanců
- HEDVA, a.s. (výroba tkanin) – 113 zaměstnanců
- Treboplast, s.r.o. (výroba plastových výlisků pro automobilový a spotřební průmysl) – 110 zaměstnanců
- Moravec - pekárny s.r.o. (výroba pečiva) – 103 zaměstnanců

Velmi důležitou infrastrukturou pro podnikání ve městě je Městská průmyslová zóna. Ta leží na západním okraji města, byla vybudována v letech 1999-2000 a rozšířena v roce 2005. Celkové investice do zóny ze strany města byly zhruba 15 mil. Kč, její rozloha je 11,4 ha. V současné době je zde usídleno 7 firem, které celkem zaměstnávají téměř 1 000 zaměstnanců. Některé z nich počítají s rozšířením výroby i stavbou nových podnikatelských nemovitostí, současně v horizontu dvou let očekávají růst a vznik dalších cca 300 nových pracovních míst. Celková kumulovaná investice firem v zóně se nyní pohybuje kolem 1,2 mld. Kč.

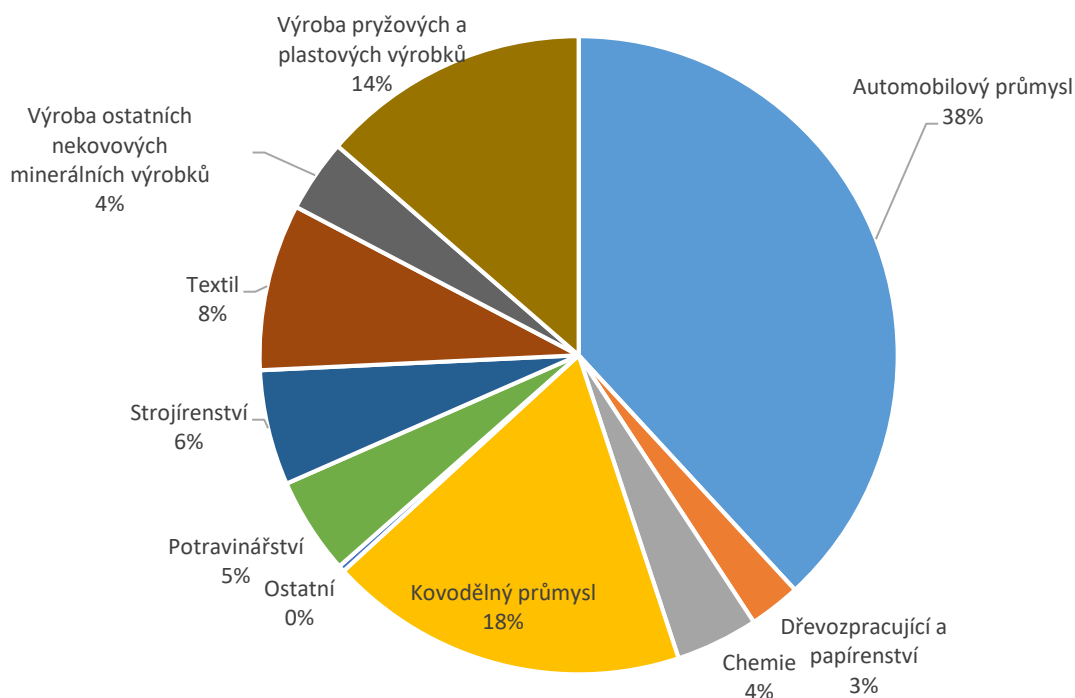
Město registruje v současné době několik zájemců o investování ve městě, radnici se podařilo získat rozsáhlé pozemky z Pozemkového fondu ČR v trojúhelníku mezi Svitavskou ulicí a silnicí I/35. Potřebuje však podporu od státu a kraje na vybudování technické infrastruktury, aby mohlo nabízet připravené a zasiťované pozemky dalším investorům, a snižovat tak míru nezaměstnanosti, která na rozdíl od většiny ostatních částí ČR je v regionu Moravskotřebovska stále vysoká. Na příkladu úspěchu Městské průmyslové zóny, kdy necelých 15 mil. Kč veřejných peněz stimulovalo soukromé investice přes 1,2 mld. Kč, tedy více než 80x více, a vzniklo téměř 1 000 nových míst, je vidět vysoká efektivnost takto vynaložených prostředků. Moravská Třebová by ráda takový úspěch zopakovala, bez spolupráce se státem a krajem a zapojení jejich zdrojů to ale nebude možné.

Tabulka 4: Aktivní podnikatelské subjekty ve městě dle odvětví NACE, 2017

Odvětví NACE - 1	Ekonomické subjekty		Zaměstnanost		Výkony	
	Počet	Podíl v %	Počet	Podíl v %	Tis. Kč	Podíl v %
Administrativní a podpůrné činnosti	9	2,1%	238	8,1%	59 774	1,9%
Činnosti v oblasti nemovitostí	100	23,4%	84	2,9%	147 548	4,6%
Doprava a skladování	12	2,8%	120	4,1%	269 503	8,3%
Informační a komunikační činnosti	5	1,2%	88	3,0%	157 059	4,9%
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	21	4,9%		0,0%	1 836	0,1%
Ostatní	89	20,8%	0	0,0%	0	0,0%
Profesní, vědecké a technické činnosti	21	4,9%	14	0,5%	20 765	0,6%
Stavebnictví	17	4,0%	120	4,1%	113 617	3,5%
Ubytování a stravování	12	2,8%	88	3,0%	9 517	0,3%
Velkoobchod a maloobchod	52	12,1%	30	1,0%	38 012	1,2%
Veřejná správa, obrana	4	0,9%		0,0%	0	0,0%
Výroba a rozvod elektřiny, plynu	4	0,9%	104	3,6%	221 160	6,8%
Vzdělávání	12	2,8%	159	5,4%	17 674	0,5%
Zdravotní a sociální péče	9	2,1%	240	8,2%	97 680	3,0%
Zemědělství, lesnictví, rybářství	16	3,7%	29	1,0%	72 261	2,2%
Zpracovatelský průmysl	45	10,5%	1614	55,1%	2 002 578	62,0%
Celkový součet	428	100,0%	2928	100,0%	3 228 984	100,0%

Zdroj: Albertina – databáze firem, vlastní úpravy

Ze statistiky aktivních ekonomických subjektů vyplývá, že **nejvýznamnějším oborem v ekonomice města je zpracovatelský průmysl**, tvoří více než polovinu všech pracovních míst. Ve městě ve zpracovatelském průmyslu podniká 45 převážně menších a středně velkých firem. Tyto firmy patří také k těm s nejvyššími výkony a tržbami, proto mohou přinést zprostředkovaně i nejvíce peněz do rozpočtu města skrz rozpočtové určení daní. Dále jsou významnými obory z pohledu tvorby pracovních míst zejména služby, konkrétně administrativní a podpůrné činnosti a veřejné služby jako jsou vzdělávání, sociální a zdravotní péče.

Graf 17: Struktura zpracovatelského průmyslu ve městě dle zaměstnanosti, 2017

Zdroj: Vlastní úpravy na základě dat Albertina a portálu Justice.cz

Zpracovatelský průmysl, který představuje klíčové odvětví ekonomiky města (firmy v něm působící vytváří 55 % všech pracovních míst a 62 % výkonů), má velmi různorodou povahu. Klíčovým odvětvím, kde se také koncentrují největší firmy, je automobilový průmysl zahrnující subdodavatele dílů pro výrobce motorových vozidel, kam spadá největší firma na území města – ATEK s.r.o. Dále jsou významnými průmyslovými obory ve městě kovodělný průmysl a také výroba pryžových a plastových výrobků, které jsou tvořeny větším počtem spíše menších a středně velkých firem. Řada z nich také menší či větší část své produkce zaměřuje na subdodávky do automobilového průmyslu. Z tradičních oborů je zastoupen textilní průmysl, a to konkrétně firmou HEDVA, která se specializuje na technické tkaniny pro různé účely.

Tabulka 5: Struktura firem ve zpracovatelského průmyslu ve městě, 2017

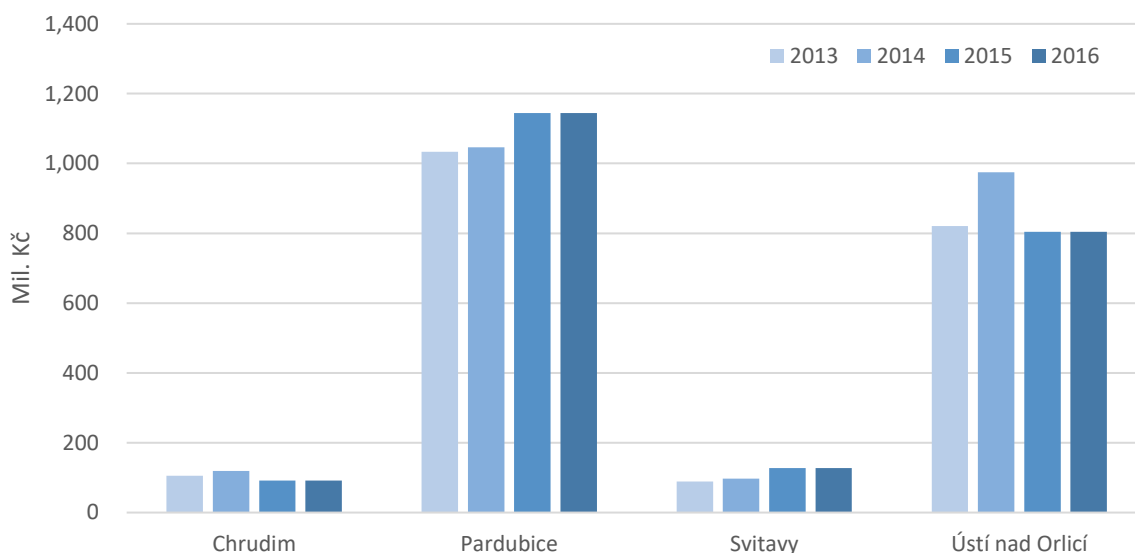
NACE - 2 místa	Ekonomické subjekty		Zaměstnanost		Výkony	
	Počet	Podíl v %	Počet	Podíl v %	Tis. Kč	Podíl v %
Automobilový průmysl	1	2%	510	38%	763 860 000	38%
Dřevozpracující a papírenství	4	9%	50	4%	52 237 000	3%
Chemie	3	7%	33	2%	83 652 000	4%
Kovodělný průmysl	15	34%	341	25%	365 504 000	18%
Ostatní	6	14%	9	1%	6 373 000	0%
Potravinářství	5	11%	103	8%	98 372 000	5%
Strojírenství	2	5%	75	6%	116 947 000	6%
Textil	5	11%	114	8%	169 093 000	8%
Výroba nekovových minerál. výrobků	1	2%	4	0%	73 768 000	4%
Výroba pryž. a plastových výrobků	2	5%	115	8%	272 772 000	14%
Celkový součet	44	100%	1354	100%	2 002 578 000	100%

Zdroj: Vlastní výpočty dle Albertina – databáze firem a portálu Justice.cz

3.5. Podnikové kapacity výzkumu a vývoje

Následující část popisuje strukturu podnikových kapacit výzkumu a vývoje (VaV), zejména s ohledem na jejich vývoj a odvětvovou strukturu. Z agregátních dat nelze na úrovni města nebo okresu provádět podrobnější analýzy, a proto bude oblast VaV a inovačních aktivit i součástí dotazníku v Průzkumu podnikatelského prostředí, kde je možné získat o aktivitách firem v této oblasti podrobnější a relevantnější informace.

Graf 18: Výdaje na VaV v okresech Pardubického kraje, 2013–2016

Zdroj: ČSÚ – statistická ročenka Pardubického kraje 2017

Z grafu výše je zřejmé, že **okres Svitavy, ve kterém leží Moravská Třebová, je z hlediska VaV aktivit velmi málo rozvinutý**. Spolu s okresem Chrudim patří v Pardubickém kraji k těm, kde nejsou investice VaV příliš vysoké. Oproti tomu se většina VaV aktivit v kraji koncentruje v okrese Pardubice, což ovlivňují i veřejné výzkumné kapacity, dále pak v okrese Ústí nad Orlicí.

Pozitivní je však alespoň rostoucí trend v investicích do VaV v okrese Svitavy, mezi lety 2013 a 2017 vzrostl celkový objem z 89 na 127 mil. Kč. V roce 2016 zde bylo celkem 17 firem, které mají výdaje na VaV, z toho 5 z nich mělo více než 10 zaměstnanců ve VaV.

Tabulka 6: Patentová aktivita v okresech Pardubického kraje, 2016

Kraj, okresy	Podané patentové přihlášky		Udělené patenty		Patenty platné k 31. 12.	
	celkem	z toho	celkem	z toho	celkem	z toho
Pardubický kraj	32	1	26	1	145	4
Chrudim	1	-	5	-	14	-
Pardubice	10	-	6	-	28	2
Svitavy	2	-	1	-	5	-
Ústí nad Orlicí	19	1	15	1	98	2

Zdroj: ČSÚ – statistická ročenka Pardubického kraje 2017

Dalším ukazatelem výzkumných a inovačních aktivit jsou patenty jako způsob chráněného duševního vlastnictví, které vzniká často jako výsledek výzkumu či vývoje. Z tohoto pohledu je situace opět podobná jako u samotných investic do VaV. Okres Svitavy je společně s Chrudimí na chvostu s 5 resp. 14 platnými patenty. Největší patentovou aktivitu má v rámci kraje okres Ústí nad Orlicí.

Obecně však platí, že v okrese Svitavy nejsou VaV aktivity jinak rozšířené, investice do této oblasti jsou nízké, ale v čase mírně rostou. Je zde 5 firem, u nichž mají VaV aktivity alespoň určitou kritickou velikost (mají více než 10 zaměstnanců ve VaV). Obecně jsou vývojové či inovační aktivity v okrese Svitavy a tedy i v Moravské Třebové velmi málo rozvinuté a týkají se jen velmi omezeného počtu subjektů.

Hlavní zjištění:

- *V ORP Moravská Třebová je podíl zaměstnaných v průmyslu nadprůměrně vysoký v porovnání s Pardubickým krajem, tvoří 36 % a odpovídá to tomu, že zejména v samotném městě Moravská Třebová je usídleno několik významných průmyslových firem.*
- *Moravská Třebová patří mezi středně ekonomicky rozvinutá města. Podnikatelská aktivita fyzických osob je zhruba na úrovni České Třebové a Zábřehu, v čase však stagnuje, a to zejména po roce 2012.*
- *V případě právnických osob, tedy větších firem, je podnikatelská aktivita ve městě vyšší než v podobně velkých městech v okolí, v čase navíc roste rychleji – ukazuje to na poměrně dobrou aktivitu firem ve městě.*
- *Okres Svitavy, kam spadá i Moravská Třebová, patří z hlediska koncentrace zahraničních investic mezi průměrný region v Pardubickém kraji. Za posledních 10 let se však objem zahraničních investic v okrese Svitavy snížil.*
- *Samotné město disponuje již od roku 2000 průmyslovou zónou, kde je usídleno několik významných regionálních firem (nejen zahraničních), které dohromady investovaly již více než 1,2 mld. Kč a vytvořily přes 1 000 pracovních míst.*
- *Struktura firemního segmentu ve městě Moravská Třebová je složena především z malých a středně velkých podniků – těch je ve městě 57 a tvoří celkem více než 2 600 pracovních míst. Velká firma nad 250 zaměstnanců je ve městě pouze jedna (ATEK s.r.o.), v sousední obci Linhartice pak firma Rehau Automotive, která má celkem 640 zaměstnanců a je tak největším podnikem v celém regionu Moravskotřebovska.*
- *Nejvýznamnějším oborem v ekonomice města je zpracovatelský průmysl, tvoří více než polovinu všech pracovních míst. Klíčovými odvětvími, kde se také koncentrují největší firmy, jsou automobilový průmysl zahrnující subdodavatele dílů pro výrobce motorových vozidel, dále kovodělný průmysl a také výroba pryžových a plastových výrobků.*
- *Okres Svitavy je z hlediska VaV aktivit velmi málo rozvinutý. Pozitivní je však rostoucí trend v investicích do VaV v okrese Svitavy, mezi lety 2013 a 2017 vzrostl celkový objem z 89 na 127 mil. Kč. Významnějších čísel nedosahuje ani patentová aktivita.*

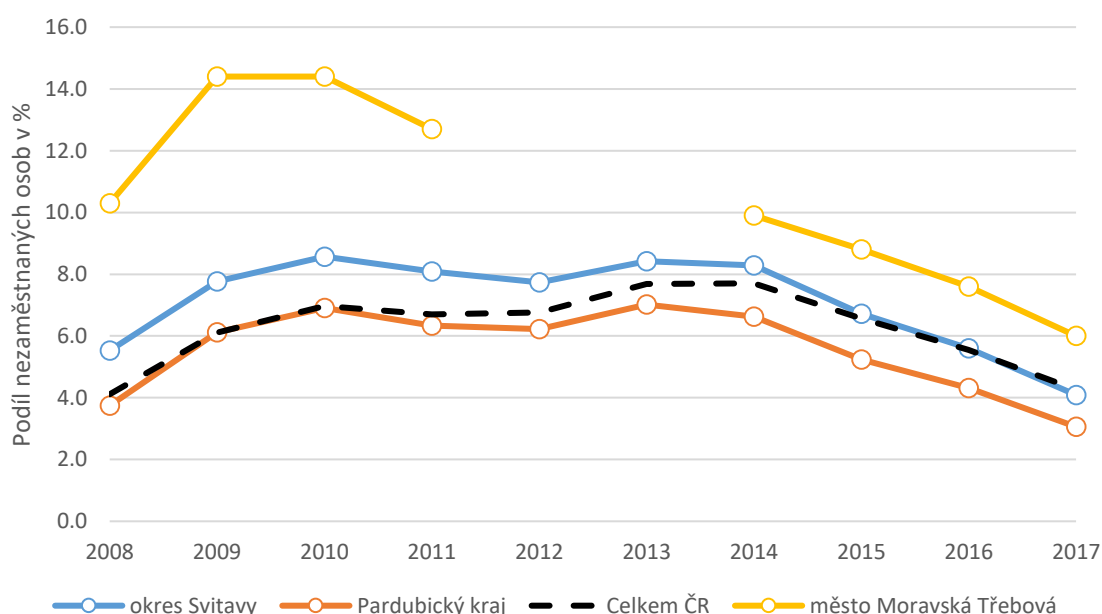
4. Trh práce

Následující kapitola analyzuje celkovou situaci na trhu práce ve městě Moravská Třebová se zaměřením na základní charakteristiky a struktury uchazečů o zaměstnání hlášených na Úřadu práce a volná pracovní místa. V analýze jsou využita podrobná data poskytnutá přímo Úřadem práce ve městě. Situace ve městě je porovnávána s vývojem v nadřazených územních celcích případně v celém Česku, pokud jsou k tomu dostupné údaje. **Kvůli výpadkům v databázích Úřadu práce souvisejících s přechodem na nové informační systémy nejsou dostupná kompletní a přesná data za město Moravská Třebová v letech 2012 a 2013.**

Analýza situace na trhu práce má za cíl odpovědět především na následující otázky:

- Jak se vyvíjí trh práce ve městě a v okolním mikroregionu?
- Které skupiny obyvatel jsou nejvíce ohrožené nezaměstnaností?
- Jak se změnil počet a struktura pracovních míst nabízených Úřadem práce?
- Jak se mění pracovní dojíždka a vyjíždka a její proudy mezi městem a okolím?

Graf 19: Podíl nezaměstnaných osob v Moravské Třebové a vybraném území, 2008–2017

Pozn.: Ukazatel znázorňuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku (v %); data za město Moravská Třebová jsou za roky 2012 a 2013 neúplná a proto není možné jejich hodnotu uvádět; údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku

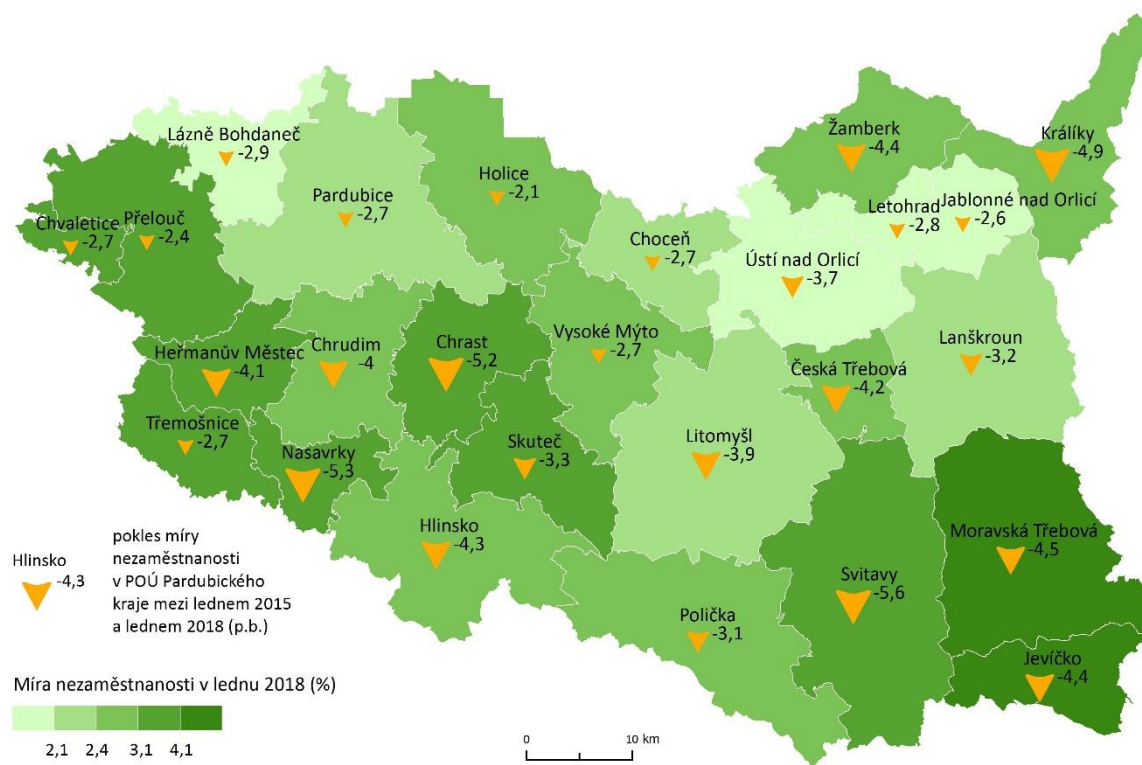
Zdroj: Portál MPSV – Statistiky, individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové

Trh práce obecně vykazuje značně cyklický vývoj, který odpovídá i vývoji ekonomiky. Výjimkou není ani Pardubický kraj a okres Svitavy. V roce 2008 byla nezaměstnanost na velmi nízkých hodnotách, které byly v celém Česku i v Pardubickém kraji na úrovni 4 %. Poté v souvislosti s nástupem ekonomické krize došlo v důsledku propuštění a menšímu počtu nově vznikajících pracovních míst k rychlému nárůstu nezaměstnanosti, která se držela na hodnotách mezi 6-7 % až do roku 2014.

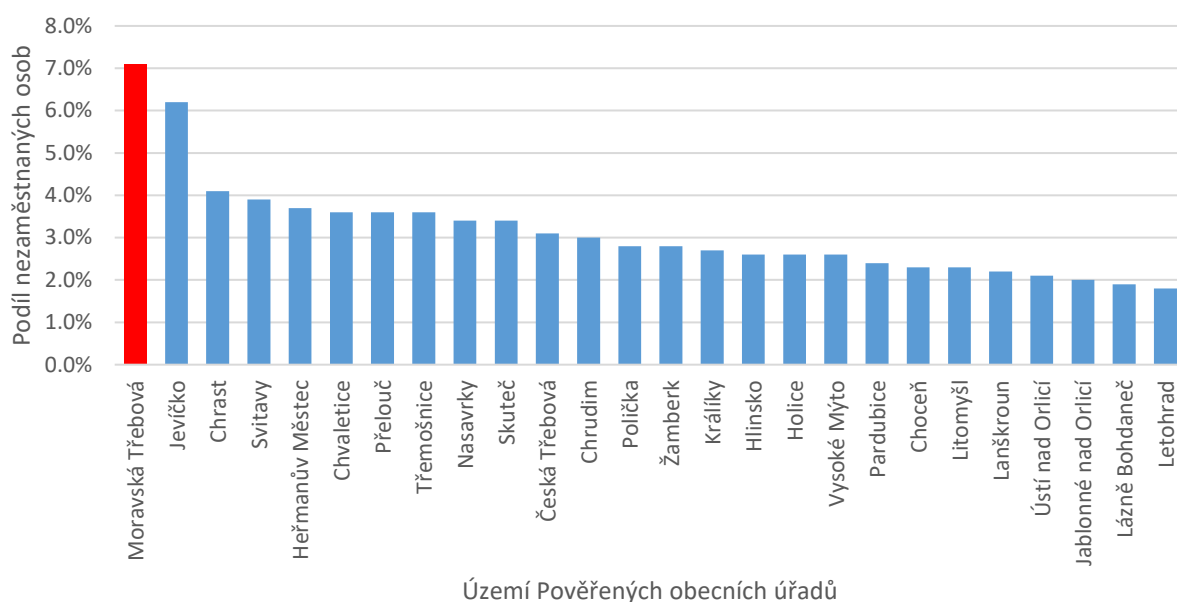
V posledních třech letech, kdy došlo k akceleraci ekonomického růstu, začala nezaměstnanost opět velmi rychle klesat.

Okres Svitavy patří dlouhodobě k těm s nejvyšší nezaměstnaností v celé ČR, v rámci Pardubického kraje je to region s nejvyšší nezaměstnaností vůbec. Ačkoliv trendy zhruba kopírují situaci na celonárodní úrovni, výše nezaměstnanosti se pohybuje zhruba o 1 procentní bod výše. V samotném městě Moravská Třebová je nezaměstnanost dlouhodobě na poměrně vysokých hodnotách v porovnání s ostatními částmi Pardubického kraje – v letech hospodářské krize (2009-11) dosahoval podíl nezaměstnaných až 14 %. Poté došlo k postupnému snižování a přibližování k hodnotám průměrným v okrese Svitavy a celé ČR. Přesto i v posledním dostupném období, v prosinci 2017, dosahuje nezaměstnanost ve městě 6 %, což je o 2 procentní body výše než v celém okrese Svitavy a dokonce dvojnásobek úrovně, které nezaměstnanost dosahuje v Pardubickém kraji. V porovnání území všech 26 pověřených obecních úřadů v Pardubickém kraji dle nejaktuálnějších údajů za leden 2018, je Moravská Třebová s odstupem na posledním místě, kdy nezaměstnanost dosahuje 6,6 %.

Obrázek 4: Podíl nezaměstnaných osob v území Pověřených obecních úřadů Pardubického kraje, stav v lednu 2018 a změna oproti lednu 2015

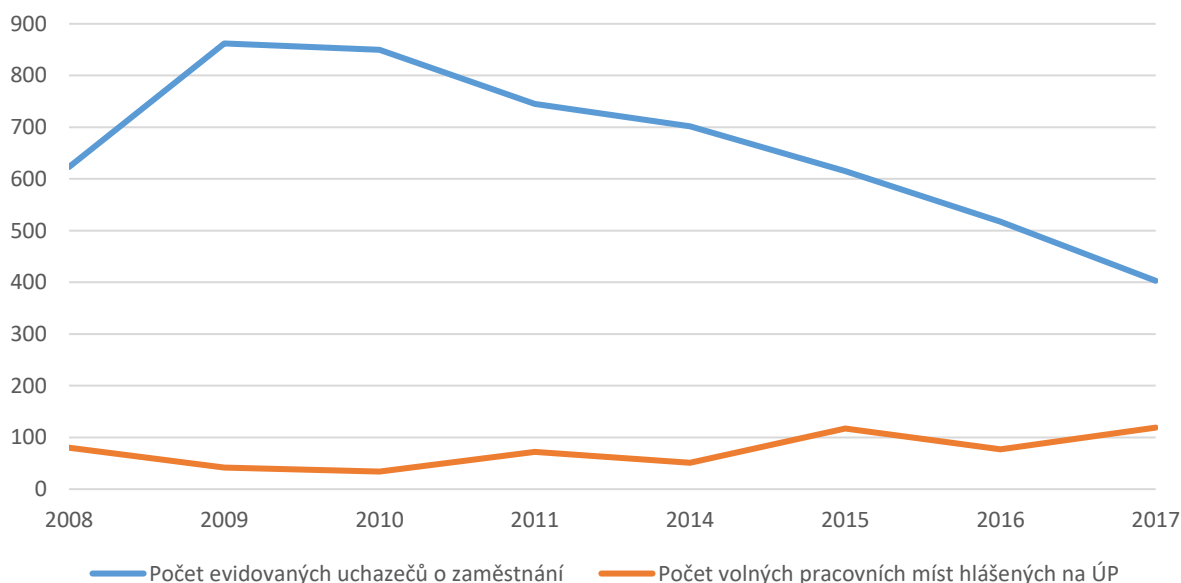
Zdroj: Portál MPSV

Graf 20: Nezaměstnanost dle území Pověřených obecních úřadů v Pardubickém kraji, leden 2018

Zdroj: Portál MPSV – Statistiky

Z přehledu dat je tedy zřejmé, že situace na trhu práce, i přes značné zlepšení v posledních letech, není ideální a v celém mikroregionu Moravskotřebovska je nadprůměrný podíl lidí v produktivním věku bez práce. Má to řadu důvodů, které budou v následující části analýzy detailněji popsány. Klíčovými faktory jsou především periferní poloha celého regionu, absence silnějšího průmyslového a ekonomického centra, méně vzdělaná i rychle stárnoucí populace a také socioekonomická situace daná i historickými okolnostmi.

V porovnání s ostatními mikroregiony v Pardubickém kraji je Moravská Třebová územím s nejvyšší nezaměstnaností, dosahuje podle aktuálních dat za leden 2018 7,1 %. Obecně i celá jihovýchodní část kraje je problematická kvůli vysoké nezaměstnanosti, podobných hodnot dosahuje i Jevíčko.

Graf 21: Počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa v Moravské Třebové, 2008–2017

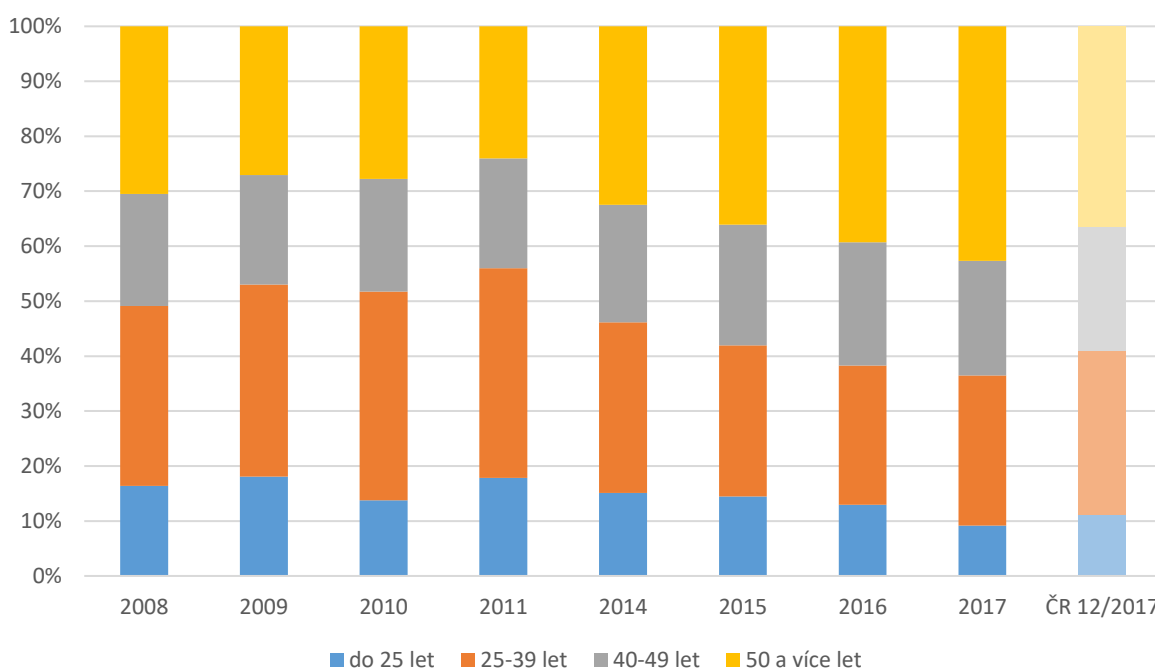
Pozn.: Údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku; data jsou za roky 2012 a 2013 neúplné a proto není možné jejich hodnotu uvádět

Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové

Tuto situaci na trhu práce podrobněji dokumentuje graf výše, který zobrazuje počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa hlášená na ÚP ve městě Moravská Třebová. Během let 2009 a 2010 připadalo na 1 volné pracovní místo v průměru až 25 uchazečů. Poté se **nabídka volných míst na místním trhu práce postupně zvyšovala a také klesal počet uchazečů o zaměstnání, tak jak se zlepšovaly příležitosti v ekonomice**. Firmy postupně vytvářely stále více nových pracovních míst a v současnosti je poměr mezi uchazeči a volnými pracovními místy hlášenými na ÚP v Moravské Třebové zhruba 3:1. V porovnání s ostatními regiony v Pardubickém kraji stále v ORP Moravská Třebová existuje převis poptávky nad nabídkou volných pracovních míst, neboť v ostatních mikroregionech je počet volných míst zhruba obdobný jako počet uchazečů, v některých z nich je dokonce registrováno více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání (a to dokonce několikanásobně). Ani tento obrácený stav však není ideální, neboť zaměstnavatelům ztěžuje nalézt vhodné pracovníky.

4.1. Struktura uchazečů o zaměstnání

Graf 22: Struktura uchazečů o zaměstnání ve městě Moravská Třebová dle věkových skupin, 2008–2017

Pozn.: Údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku, data jsou za roky 2012 a 2013 neúplné a proto není možné jejich hodnotu uvádět

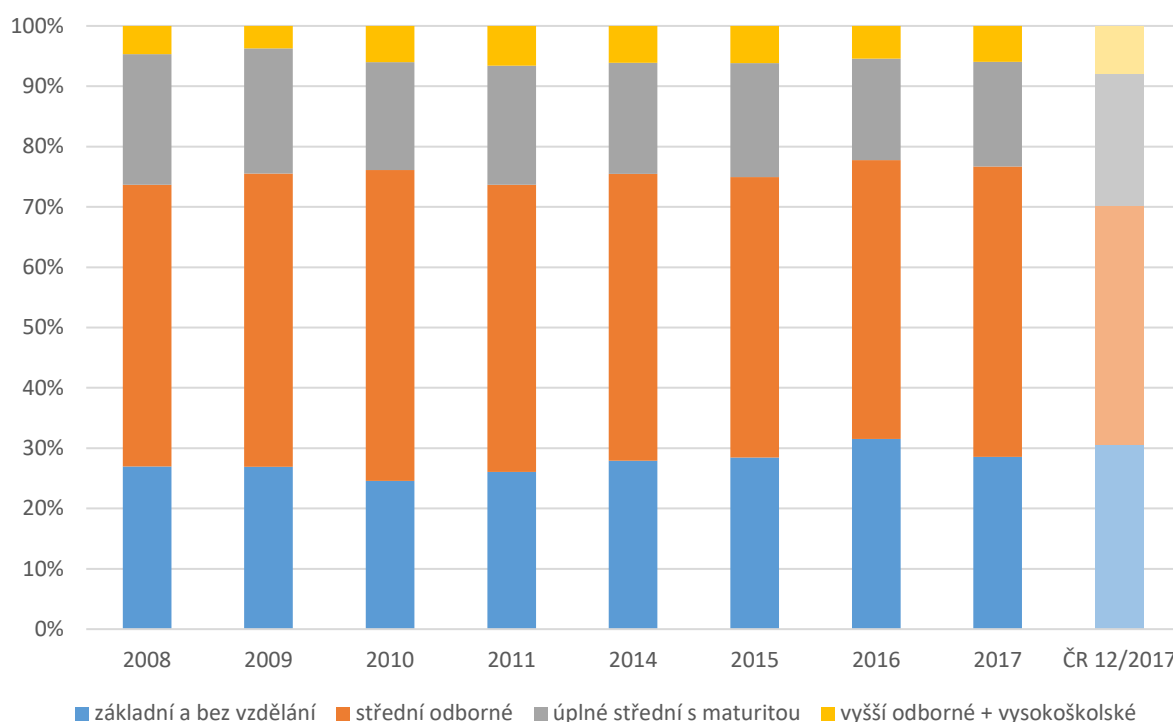
Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové, Portál MPSV – Statistiky

Struktura uchazečů o zaměstnání dle jejich věku ve městě Moravská Třebová vykazuje v čase postupné změny a zvyšující podíl uchazečů starších 50 let. Během posledních 5 let se jejich zastoupení téměř zdvojnásobilo, z 24 % na 45 %. Ačkoliv dochází v čase k poklesu celkového počtu uchazečů (od roku 2010 téměř o polovinu), absolutní počet těch starších 50 let se pohybuje stále kolem 200 uchazečů. Přestože se tedy situace na trhu práce ve městě a v celém mikroregionu

zlepšuje, pozice zejména starších lidí není ideální. Jejich vysoké a neklesající zastoupení je ovlivněno také rychlým stárnutím populace v celém regionu (viz závěry z kapitoly Populační vývoj), které má vysoké tempo i v porovnání s ostatními částmi ČR.

I v porovnání s průměrem ČR je podíl uchazečů o zaměstnání ve vyšším věku (nad 50 let) mírně vyšší, tito uchazeči tvoří v celé ČR zhruba 35 % všech lidí bez práce.

Obecně bude vzhledem k demografické struktuře populace (viz kapitola Obyvatelstvo) docházet i nadále k rychlejšímu růstu zastoupení osob ve věku nad 50 let, což bude mít dopad i na trh práce a velmi pravděpodobně budou uchazeči o zaměstnání v tomto věku tvořit stále vyšší podíl.

Graf 23: Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání, 2008–2017

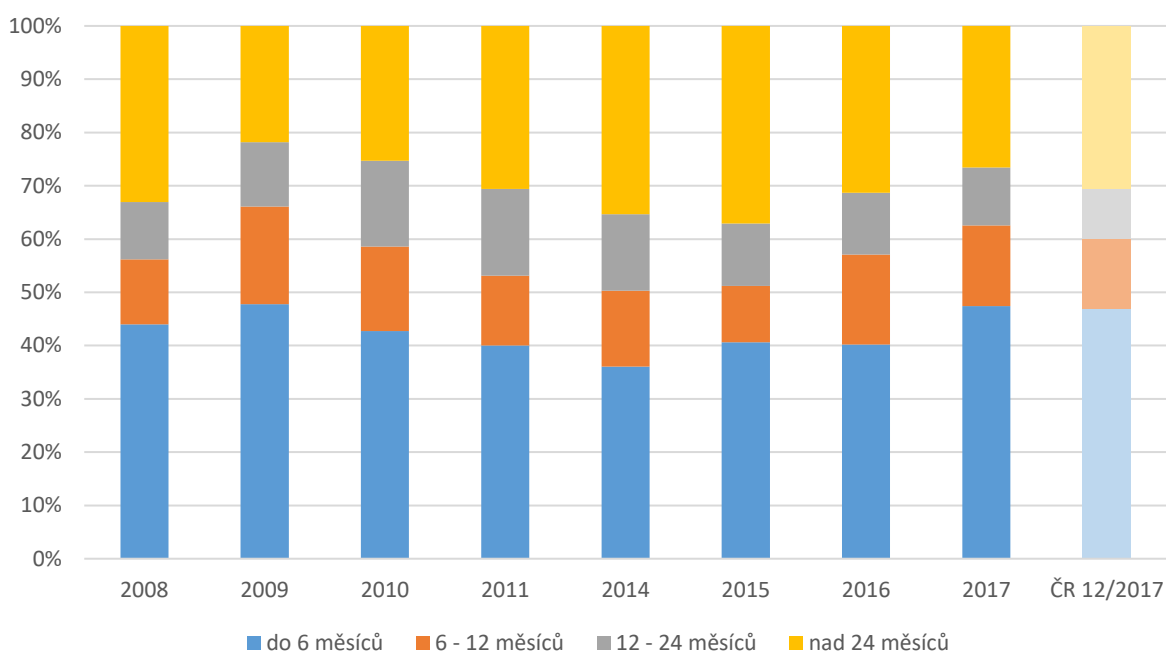
Pozn.: Údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku, data jsou za roky 2012 a 2013 neúplné a proto není možné jejich hodnotu uvádět

Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové, Portál MPSV – Statistiky

Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich nejvyššího dokončeného vzdělání vykazuje ve městě v čase pouze malé změny. Během období ekonomické krize v letech 2009–10 se mírně zvýšilo zastoupení osob se SŠ vzděláním. To odpovídá dočasnému omezení zejména výrobních kapacit firem, kde tito lidé nacházejí nejčastěji uplatnění, což vedlo ke snižování počtu pracovních pozic pro tyto zaměstnance.

V absolutních číslech dochází v posledních čtyřech letech k razantnímu poklesu počtu nezaměstnaných zejména mezi uchazeči s úplným středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Méně patrný úbytek je i u osob s nižším středním a základním vzděláním. Souhrnně tedy platí, že **v Moravské Třebové se pozitivní vývoj na trhu práce týká všech vzdělanostních skupin, nepatrně lepší pozici mají lidé s vyšším vzděláním, jejichž počty i podíly v kategorii nezaměstnaných klesají rychleji.** A to i přestože jejich zastoupení v populaci v čase roste, neboť vzdělanostní úroveň obyvatel se v Moravské Třebové zvyšuje (viz závěry kapitoly Populační vývoj).

V porovnání s aktuální situací v celé ČR je patrné, že v Moravské Třebové je větší podíl nezaměstnaných s nižším vzděláním, což je však ovlivněno zejména relativně horší vzdělanostní strukturou místní populace vůči průměru ČR.

Graf 24: Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti, 2008–2017

Pozn.: Údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku, data jsou za roky 2012 a 2013 neúplné a proto není možné jejich hodnotu uvádět

Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové, Portál MPSV – Statistiky

Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti je silně ovlivněna změnami na trhu práce vyvolanými v obdobích, kdy skokově rostla nezaměstnanost, tedy především v období ekonomické krize během let 2008 a 2009. V té době se zvýšilo zastoupení i celkový počet uchazečů s kratší délkou nezaměstnanosti do 6 měsíců. To bylo důsledkem poměrně masivního propouštění, které právě v té době probíhalo. V dalším období poté mírně rostl podíl dlouhodobě nezaměstnaných, kteří byli bez práce déle než 2 roky. V roce 2015 jejich podíl dosáhl téměř 40 %. **S tím, jak se v posledních dvou letech zvyšuje tvorba nových pracovních míst v lokální ekonomice souvisí i to, že podíl i absolutní počet nezaměstnaných, kteří jsou bez práce déle než 1 rok opět klesá** – těmito lidem se tedy častěji daří nacházet pracovní uplatnění. Naopak počet nezaměstnaných v krátké délce pouze do 6 měsíců zůstává v posledních dvou letech zhruba stejný, jejich podíl se dokonce zvyšuje. To pravděpodobně ukazuje na častější fluktuaci pracovníků, která může být způsobena rostoucím počtem pracovních příležitostí v lokální ekonomice, což může vést k častější změně zaměstnání.

Dlouhodobá nezaměstnanost je vážným strukturálním problémem trhu práce, který působí velmi negativně na sociální postavení těchto osob a jejich rodin a může vést v důsledku až k vyššímu výskytu sociálně-patologických jevů. **Proto je pozitivní, že podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 1 rok) dosahuje ve městě Moravská Třebová v posledních letech nižších hodnot, než je průměr ČR. A to přestože jinak patří celý region k těm s vyšší nezaměstnaností a je relativně problematický z pohledu situace na trhu práce.**

4.2. Struktura volných pracovních míst

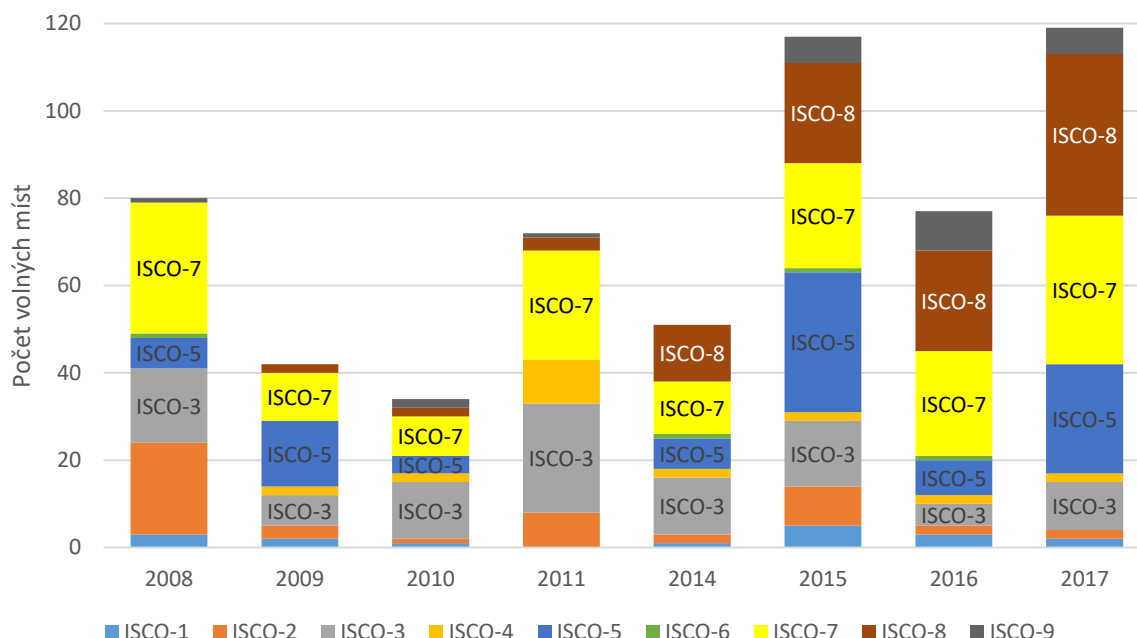
Dostupná data umožňují sledovat volná pracovní místa hlášená na úřad práce podle jejich klasifikace CZ-ISCO. Ta rozděluje nabízené pracovní pozice do celkem 10 skupin dle jejich typu (viz tabulka níže).

Tabulka 7: Klasifikace tříd zaměstnání CZ-ISCO

kód	Typ CZ-ISCO	kód	Typ CZ-ISCO
1	Zákonodárci a řídící pracovníci	6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
2	Specialisté	7	Řemeslníci a opraváři
3	Techničtí a odborní pracovníci	8	Obsluha strojů a zařízení, montéři
4	Úředníci	9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
5	Pracovníci ve službách a prodeji		

Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové

Graf 25: Struktura volných pracovních míst podle typu pracovní pozice CZ-ISCO ve městě Moravská Třebová, 2008–2017

Pozn.: Údaje jsou vždy k 31. 12. daného roku

Zdroj: Individuální data Úřadu práce v Moravské Třebové

Struktura a zastoupení jednotlivých typů pracovních pozic na místním trhu práce se v čase značně proměňuje. Zhruba od roku 2014 je zjevný nárůst poptávky zaměstnavatelů po nižších až středních technických pozicích ve výrobních podnicích, tedy skupině CZ-ISCO 8 (obsluha strojů a zařízení, montéři) – počet těchto volných pracovních pozic vzrostl na trhu práce v Moravské Třebové za poslední čtyři roky téměř trojnásobně a v současné chvíli nabízí zaměstnavatelé ve městě 37 takových pracovních míst. Velmi podobná je situace u řemeslníků a opravářů (CZ-ISCO 7), kteří tvoří druhou nejvíce zastoupenou skupinu ve struktuře volných pracovních míst. Pokud k nim připočteme ještě technické a odborné pracovníky (CZ-ISCO 3), pak tvoří tato pracovní místa především pro technicky vzdělané ve výrobní sféře téměř 70 % všech volných pozic. Oproti tomu v celém Česku tvoří tato skupina pouze 53 % všech volných pracovních pozic.

Poměrně hojně jsou zastoupena také volná místa ve službách a prodeji (CZ-ISCO 5). Jejich počet i zastoupení v čase hodně kolísá, což může být dáno větší fluktuací na těchto pozicích. Oproti tomu jen

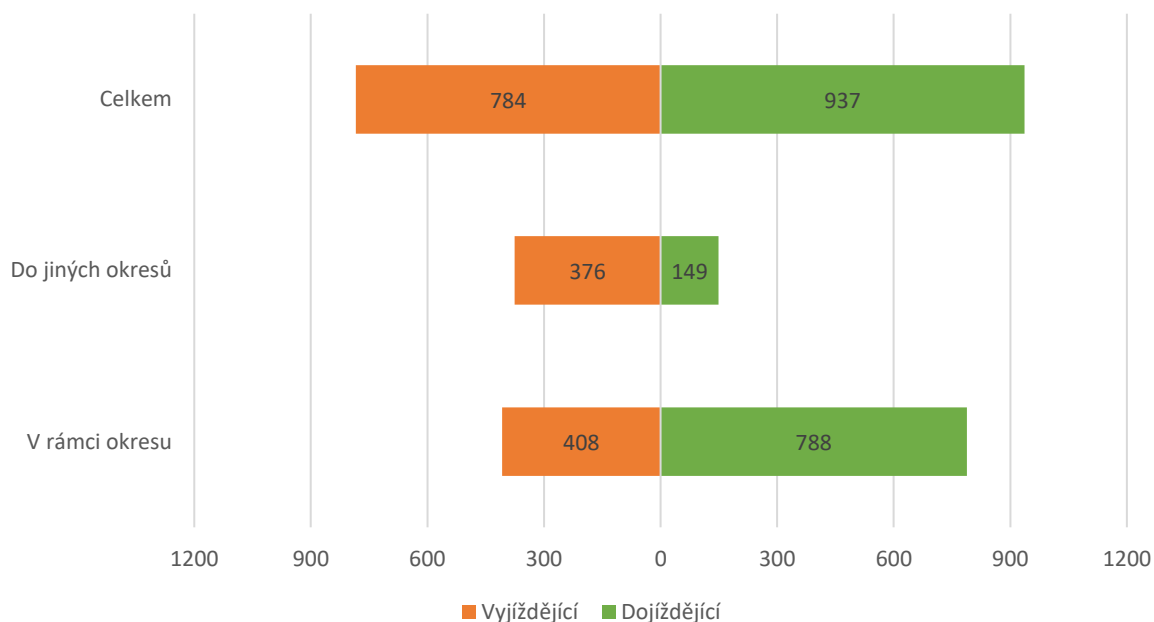
málo jsou na místním trhu práce nabízena volná místa pro specialisty a řídicí pracovníky (CZ-ISCO 1 a 2), jejich počet byl v prosinci 2017 pouze 4. Důvodem však může být i to, že zaměstnanci na vyšší podnikové funkce se tak často nehledají přes Úřady práce.

Pokud porovnáme strukturu nabídky pracovních míst s tím, jaké typy pracovních pozic uchazeči požadují, tak s vědomím určitých metodických pochybností⁵ lze říci, že nejvyšší převis uchazečů nad počtem nabízených volných pracovních míst je u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (CZ-ISCO 9). V této skupině se na ÚP ve městě nabízí pouze 6 pracovních míst, ale uchazečů vyžadujících tuto specifikaci je hlášeno celkem 150. Je tedy zřejmé, že mezi nezaměstnanými ve městě tvoří velkou skupinu nekvalifikovaní lidé s nižším vzděláním a bez větších zkušeností na jiných než pomocných pracovních místech. Naopak u nižších a středních technických pracovních pozic (CZ-ISCO 3, 7 a 8) je počet uchazečů pouze nepatrně vyšší než počet nabízených pozic. Řada pracovních míst nabízených zaměstnavateli ve městě je obsazována i uchazeči z širšího regionu – celkem do Moravské Třebové dojíždělo podle posledních dostupných dat (z roku 2011) 937 pracovníků, lze předpokládat, že díky rozvoji hospodářství a pozitivnímu ekonomickému vývoji, v současnosti dojíždí do města ještě větší počet zaměstnanců z jeho okolí. I přes zlepšení na trhu práce v posledních 4-5 letech, není stále situace některých skupin uchazečů o práci příliš dobrá a naopak některé pracovní pozice (zejména nižší a střední technické) je složitější obsazovat.

4.3. Dojíždka a vyjíždka za prací

Z hlediska trhu práce je relevantní uvažovat i vztahy v rámci širšího regionu. Ty představují zejména dojíždka a vyjíždka za prací.

Graf 26: Struktura dojíždějících a vyjíždějících za prací z města Moravská Třebová, 2011

Zdroj: SLDB 2011

⁵ Kategorizace uchazečů dle požadovaných CZ-ISCO nepředstavuje striktní rozřazení ve smyslu, že by uchazeč nebyl schopen vykonávat jiné zaměstnání, u některých uchazečů (zejména těch, kteří jsou v evidenci jen krátce) ani tato informace o preferenci není dostupná.

Ačkoliv data o dojíždě a vyjíždě za práci jsou dostupná pouze za rok 2011 (Sčítání lidí, domů a bytů), jsou patrné některé charakteristiky. Město Moravská Třebová má kladné saldo celkové dojíždě za práci – více lidí tedy do města za práci dojíždí, než z něj do okolí vyjíždí. Současně lidé do města dojíždí za práci převážně z blízkého okolí, pouze 15 % dojíždí za práci z obcí a měst mimo okres Svitavy. Naopak obyvatelé Moravské Třebové ve větší míře vyjíždí za práci i do vzdálenějších destinací – plných 48 % vyjíždí do vzdálenějších míst mimo okres Svitavy, nejčastěji do Brna, Lanškrouna, Olomouce nebo Mohelnice. Je to dáno samozřejmě tím, že se v okolních okresech nachází města s velkým počtem pracovních příležitostí, která jsou relativně dobře dostupná (zejména individuální automobilovou dopravou, jejich dostupnost veřejnou dopravou už je o poznání horší).

Situace na trhu práce se od posledního sběru dat o dojíždě změnila. Lze předpokládat, že díky posilování ekonomické síly hlavních cílových měst vyjíždě obyvatel Moravské Třebové, zůstal podíl lidí vyjíždějících za práci mimo okres Svitavy vysoký a velmi pravděpodobně se ještě zvýšil.

Hlavní zjištění:

- *Okres Svitavy patří dlouhodobě k těm s nejvyšší nezaměstnaností v celé ČR, v rámci Pardubického kraje je to region s nejvyšší nezaměstnaností vůbec. V samotném městě Moravská Třebová je nezaměstnanost dlouhodobě na poměrně vysokých hodnotách. V prosinci 2017 dosahovala nezaměstnanost ve městě 6 %, což je o 2 procentní body více než v celém okrese Svitavy a dokonce dvojnásobek úrovně Pardubického kraje.*
- *V porovnání ostatních mikroregionů v Pardubickém kraji je Moravskotřebovsko a Jevíčko územím s nejvyšší nezaměstnaností. Podle aktuálních dat za leden 2018 zde dosahuje nezaměstnanost 7,1 %, resp. 6,2 %.*
- *Na jedno volné místo na ÚP v Moravské Třebové připadají zhruba 3 uchazeči. V porovnání s ostatními regiony v Pardubickém kraji stále v ORP Moravská Třebová existuje převis poptávky nad nabídkou volných pracovních míst, neboť v ostatních mikroregionech je počet volných míst zhruba obdobný jako počet uchazečů, v některých z nich je dokonce registrováno více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání.*
- *Zvyšuje se podíl uchazečů starších 50 let. Během posledních 5 let se jejich zastoupení téměř zdvojnásobilo, z 24 % na 45 %. Přestože se situace na trhu práce ve městě a v celém mikroregionu zlepšuje, pozice zejména starších lidí není ideální a vzhledem k populačnímu vývoji v regionu se bude dále zhoršovat.*
- *V porovnání s aktuální situací v celé ČR je v Moravské Třebové větší podíl nezaměstnaných s nižším vzděláním, což odpovídá jejich většímu zastoupení v místní populaci.*
- *Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 1 rok) dosahuje ve městě Moravská Třebová v posledních letech nižších hodnot, než je průměr ČR. A to přestože jinak patří celý region k těm s vyšší nezaměstnaností a je relativně problematický z pohledu situace na trhu práce.*
- *Nejvyšší převis uchazečů nad počtem nabízených volných pracovních míst je u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Mezi nezaměstnanými ve městě tvoří velkou skupinu nekvalifikovaní lidé s nižším vzděláním a bez větších zkušeností na jiných než pomocných pracovních místech. Naopak u nižších a středních technických pracovních pozic (CZ-ISCO 3, 7 a 8) je počet uchazečů pouze nepatrně vyšší než počet nabízených pozic.*

- *Město Moravská Třebová má kladné saldo celkové dojížděky za prací – víc lidí tedy do města za prací dojíždí, než z něj do okolí vyjíždí. Současně lidé do města dojíždí za prací převážně z blízkého okolí, pouze 15 % dojíždí za prací z obcí a měst mimo okres Svitavy. Naopak obyvatelé Moravské Třebové ve větší míře vyjíždí za prací i do vzdálenějších destinací – plných 48 % vyjíždí do vzdálenějších míst mimo okres Svitavy, nejčastěji do Brna, Lanškrouna, Olomouce nebo Mohelnice.*

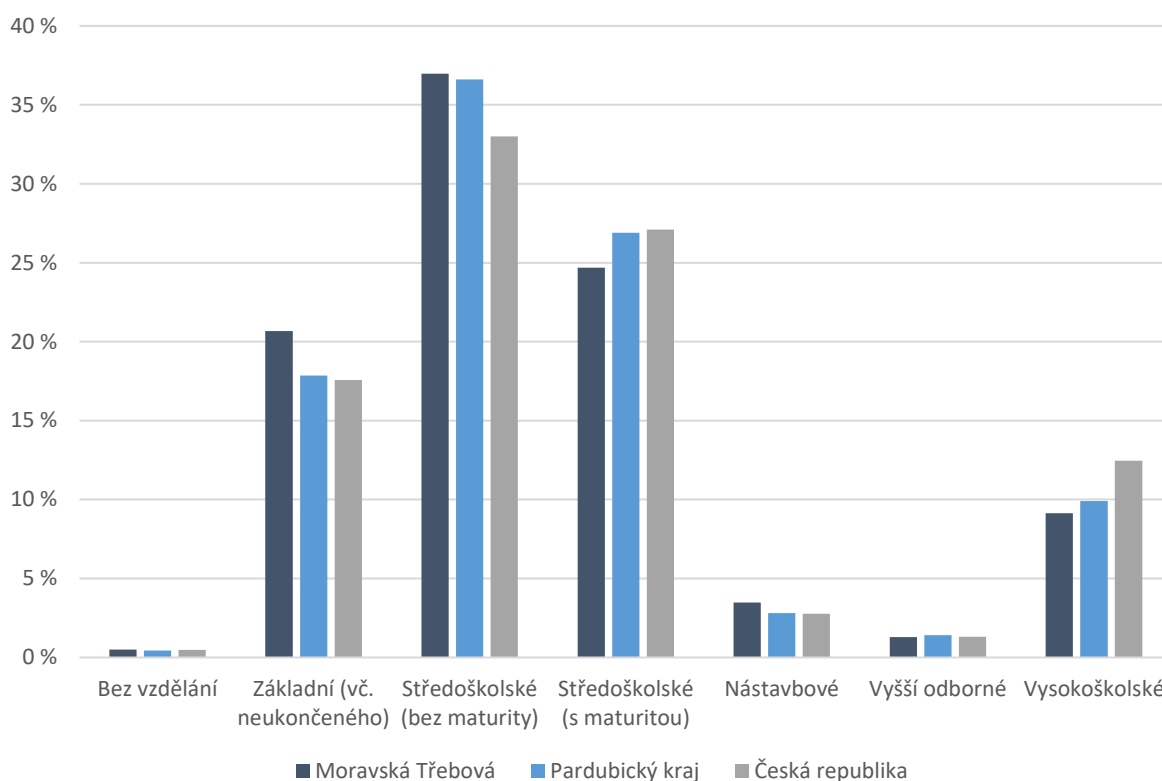
5. Vzdělávání

Kapitola analyzuje základní charakteristiky v oblasti vzdělávání. Za využití dat z populačních cenů hodnotí vzdělanostní strukturu obyvatelstva a její současné tendence ve srovnání s krajským a celostátním průměrem a blízkými regionálními centry. Významná část textu analyzuje vzdělávací infrastrukturu ve městě, a to jak mateřské, základní a střední školy, tak i speciální a volnočasové vzdělávací instituce. Závěrečná část se věnuje mobilitě, konkrétně pak dojíždce a vyjíždce do škol.

Klíčové otázky:

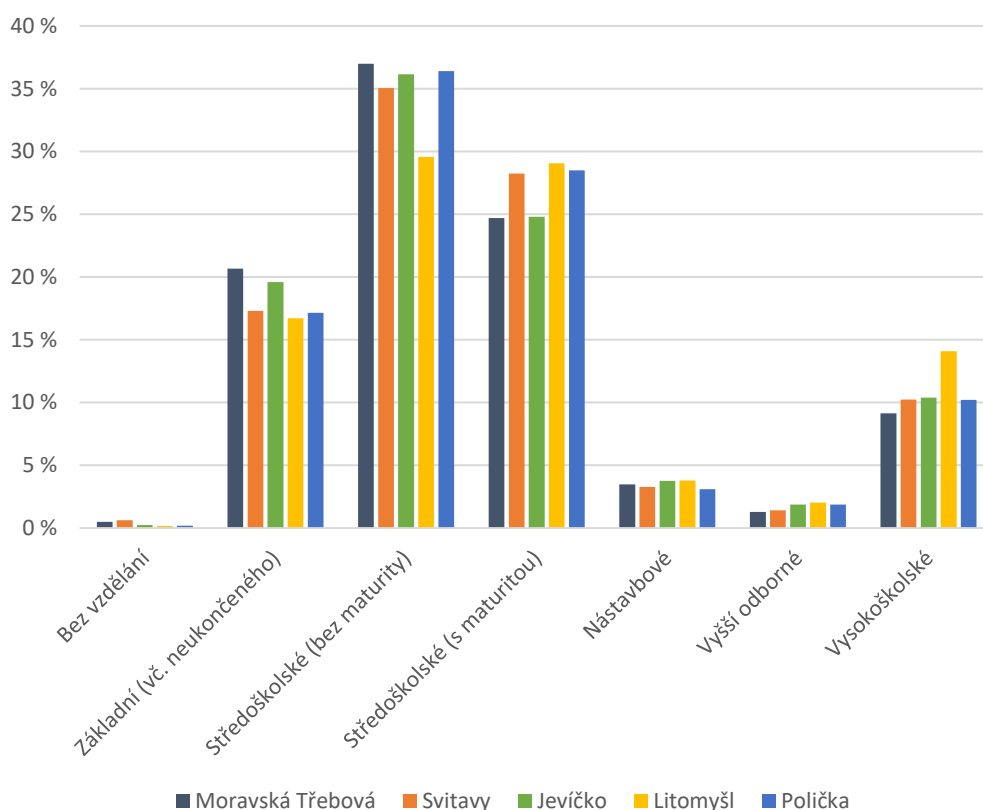
- *Jaká je vzdělanostní úroveň v Moravské Třebové?*
- *Jaké je vytížení mateřských a základních škol, budou jejich kapacity stačit pro budoucí vývoj?*
- *Jaká je struktura středního školství ve městě?*

Ačkoli je vzdělanostní struktura v České republice rámcově srovnatelná se vzdělanostní strukturou v Pardubickém kraji, pozice města na vnitřní periferii se projevuje v relativně nižší vzdělanosti než v případě celostátního průměru. Především se jedná o nižší počet vysokoškolsky vzdělaných (o 3,3 % méně než v ČR v roce 2011) a vyšší počet lidí se středním vzděláním bez maturity (celkem o 7,1 %). Příčinou je nejen výše zmíněná geografická poloha, ale i struktura a zaměření lokálního trhu práce Moravské Třebové a jejího okolí, který je tradičně zaměřen na průmyslová odvětví. Tento aspekt je možné sledovat i na nadprůměrném podílu osob s nástavbovým vzděláním ve městě.

Graf 27: Vzdělanostní struktura v Moravské Třebové, Pardubickém kraji a České republice v roce 2011

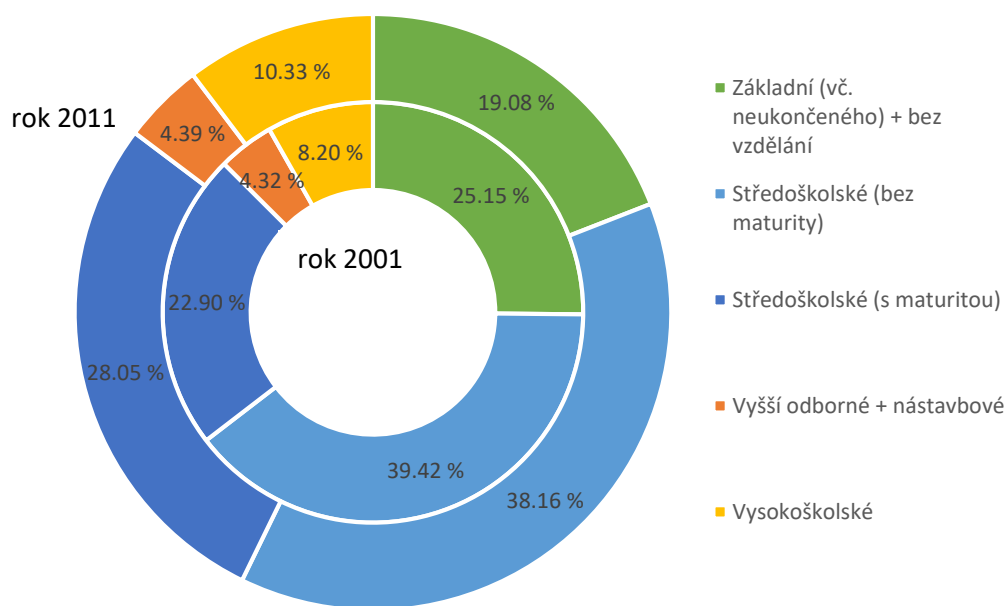
Zdroj: SLDB 2011

Většina regionálních center v okrese Svitavy má lepší vzdělanostní strukturu obyvatelstva než Moravská Třebová. Nejvyšší podíl vysokoškoláků (14 %) je v Litomyšli, což je o 2 % více než průměr České republiky. Ostatní centra jsou v tomto ohledu vyrovnaná a podíl vysokoškolsky vzdělaných se pohybuje okolo 10 %. V rámci diferenciací středoškolského vzdělání můžeme sledovat gradient, kdy města na západě (Polička, Litomyšl) vykazují vyšší podíl středoškolsky vzdělaných s maturitou. Naopak města blíže k východnímu okraji Pardubického kraje a i okresu Svitavy, jako jsou právě Moravská Třebová a Jevíčko, mají vzdělanostní strukturu horší, což se projevuje nižším podílem obyvatel se středním vzděláním s maturitou. Okresní město má pak díky své pozici, která mu zaručuje koncentraci určitého typu kvalifikovanějších pracovních příležitostí, vyšší vzdělanostní strukturu. O přítomnosti tohoto gradientu svědčí i shodná vzdělanostní struktura v blízkých okolních centrech ležících mimo Pardubický kraj, jako např. Mohelnice, Lanškroun nebo Zábřeh.

Graf 28: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ve vybraných centrech okresu Svitavy v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011

Celkový trend v České republice se vyznačuje zvyšováním vzdělanosti v důsledku širších sociálních změn a zvyšujících se požadavků subjektů pracovního trhu. Obdobný trend, byť s menší dynamikou, nastal i v Moravské Třebové, kde došlo mezi lety 2001 a 2011 k výraznému snížení podílu osob se základním vzděláním o 6,07 p.b., zvýšení podílu středoškolsky vzdělaných s maturitou o 5,15 p.b. a zvýšení vysokoškolsky vzdělaných o 2,13 p.b.. Mírný nárůst je i v případě vyššího odborného a nástavbového vzdělání. V případě střední vzdělání bez maturity došlo k mírnému zvýšení, což představuje odlišnost oproti vývoji v České republice. Příčinou je struktura pracovního trhu ve městě a okolí, pro kterou je z určité části tento stupeň vzdělání dostačující.

Graf 29: Vzdělanostní struktura v Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011

5.1. Vzdělávací infrastruktura na území města

V Moravské Třebové jsou dostupná vzdělávací zařízení od mateřských škol, přes základní, střední až po vyšší odbornou školu. Kromě toho ve městě působí ze vzdělávacích zařízení i speciální školy, základní umělecké školy a dům dětí a mládeže. Město Moravská Třebová je zřizovatelem šesti škol jedné školské organizace.

Mateřské školy

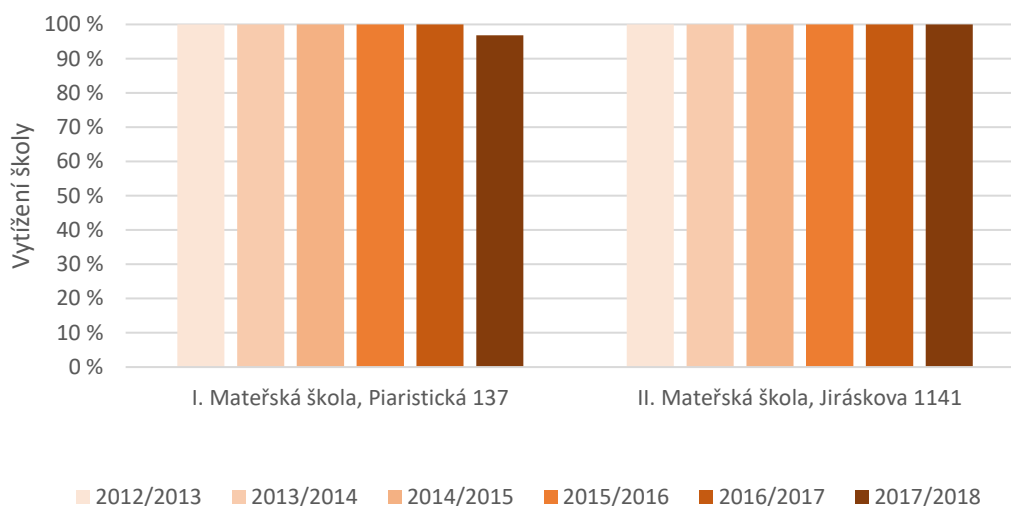
V roce 2017 působily ve městě dvě mateřské školy a čtyři jejich odloučená pracoviště. Čtyři ze zmíněných škol se nachází na okraji historického centra města a další dvě v místních částech Boršov a Sušice. Vzhledem k velikosti kompaktně zastavěného území a pokrytí dvou odlehlejších místních částí vlastní školkou se toto rozmístění jeví jako dostatečné pro docházku.

Celkem mohou mateřské školy nabídnout 400 míst a od roku 2012/2013 je tato kapacita naplněna. Pokles nastal až v současném školním roce 2017/2018, kdy je v rámci MŠ v Piaristické ulici 6 volných míst. Počet pedagogů, kteří ve školách působí, se v posledních šesti letech pohyboval v rozmezí 31-33. Trend z posledních šesti let ukazuje na snižování počtu žáků na pedagoga, což lze chápat pozitivně jako obecný trend snažící se o osobnější přístup a bližší kontakt mezi dětmi a pedagogem. Zatímco mezi školními roky 2012/2013 a 2015/2016 připadalo přibližně 13 žáků na jednoho pedagoga, v současném roce je to o jednoho žáka méně. Příčinou naplněnosti mateřských škol je zvýšení počtu narozených v letech 2010-2012, který byl typický pro celou Českou republiku. Vzhledem k aktuálnímu trendu snižování počtu narozených dětí, se kterým počítá i populační projekce ORP, je možné očekávat, že kapacita mateřských škol bude i v budoucnu dostačující.

Tabulka 8: Počet žáků a pedagogů v mateřských školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018

Školní rok	Kapacita počtu žáků	Počet žáků	Počet pedagogů	Počet žáků na pedagoga
2017/2018	400	394	33	11,9
2016/2017	400	400	33	12,1
2015/2016	400	400	32	12,5
2014/2015	400	400	31	12,9
2013/2014	400	400	31	12,9
2012/2013	400	400	31	12,9
změna 2012/2018	100 %	98,5 %	106,5 %	

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Graf 30: Vytížení mateřských škol na území Moravské Třebové

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Základní školy

Na území města se nachází tři základní školy. Dvě z nich jsou na okraji historického jádra a třetí, která je kapacitně největší, je na okraji místního sídliště. Základní školy jsou tedy dobře dostupné v kompaktní městské zástavbě, avšak žáci ze dvou vzdálenějších místních částí Sušice a Boršov musejí dojíždět. V případě Sušice dojíždka linkovým autobusem do nejbližší základní školy trvá v průměru 8 minut, avšak v případě Boršova se jedná o 20 minut. O dobrém pokrytí města základními školami svědčí velmi nízký podíl vyjíždějících do škol mimo obec ve věku 6 až 14 let.

Celková kapacita základních škol 1 509 míst je v současném školním roce využita z necelých 65 %. S výjimkou minulého školního roku, kdy bylo využito 66,2 % z kapacity škol, se situace příliš nemění. Počet pedagogů působících na školách se v minulých šesti letech pohyboval v rozmezí 68 až 74. Obdobně jako v případě mateřských škol dochází ke snižování počtu žáků na jednoho učitele. Ve školním roce 2012/2013 připadalo na jednoho pedagoga 14 žáků, ale toto číslo se postupně snižovalo a v současnosti tento poměr činí 13,2. Mírný nárůst počtu žáků ve sledovaném období lze připočíst již

zmíněné demografické vlně z roku 2010. I v případě základních škol by měl počet žáků po 2-3 letech ubývat.

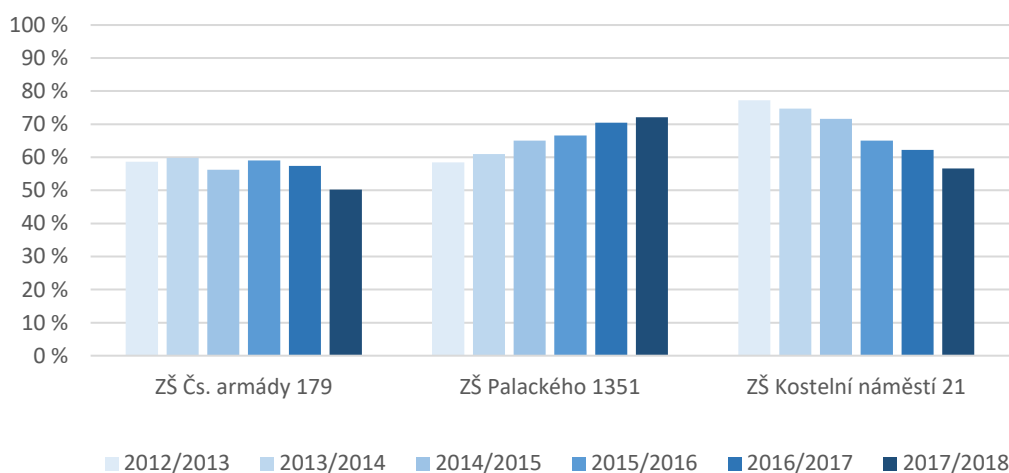
Tabulka 9: Počet žáků a pedagogů v základních školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018

Školní rok	Kapacita počtu žáků	Počet žáků	Počet pedagogů	Počet žáků na pedagoga
2017/2018	1509	978	74	13,2
2016/2017	1509	1001	72	13,9
2015/2016	1509	980	71	13,8
2014/2015	1509	983	70	14,0
2013/2014	1509	967	69	14,0
2012/2013	1509	950	68	14,0
<i>změna 2012/2018</i>	<i>100 %</i>	<i>102,9 %</i>	<i>108,8 %</i>	

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Vývoj vytiženosti jednotlivých základních škol je různý. Zatímco největší škola v Palackého ulici získává nové žáky, škola na Kostelním náměstí naopak konstantně žáky ztrácí. Příčinou může být spádová oblast školy, jelikož sídliště a centrum města mají odlišnou věkovou strukturu. Sídlíště s vyšším počtem dětí ve školním věku leží v blízkosti školy v Palackého ulici. Naopak škola na Kostelním náměstí je obklopena zástavbou se spíše starší populací a taktéž nedisponuje např. rozsáhlým sportovním zázemím, jako sídlištní škola.

Graf 31: Vytižení základních škol na území Moravské Třebové

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Kromě základních škol působí ve městě i základní umělecká škola s kapacitou 600 žáků. V současnosti je její kapacita využívána ze 73 %, v posledních šesti letech je patrný sestupný trend, neboť ve školním roce 2012/2013 byla obsazenost 90,3 %. ZUŠ Moravská Třebová nabízí 4 studijní obory, a to hudební, výtvarný, literárně dramatický a taneční. Výuku zajišťuje stabilně 12 pedagogů.

Další vzdělávací institucí pro děti školního věku je Dům dětí a mládeže Moravská Třebová, který nabízí několik desítek zájmových kroužků z oblasti výtvarné výchovy, hudby, sportu apod. Na rozdíl od ZUŠ zde počet žáků každoročně narůstá a od roku 2012/2013, kdy kroužky navštěvovalo 459 žáků, došlo ke zvýšení o 36,6 % na současných 627.

Střední a vyšší odborné školy

Na poli středoškolského vzdělávání působí ve městě celkem tři subjekty. Prvním je Gymnázium Moravská Třebová nabízející osmiletý všeobecný studijní obor a čtyřletý studijní obor věnující se informačním službám, dále je to Integrovaná střední škola Moravská Třebová se studijními obory zaměřenými na hotelnictví, sociální činnost a bezpečnostně právní činnost. Kromě toho nabízí škola i pět učebních oborů – kuchař-číšník, klempíř, pokrývač, stravovací služby a zedník. Třetí střední školou je Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové nabízející v průběhu sledovaných 6 let studijní obory technické lyceum, vojenské lyceum, mechanik-elektrotechnik, elektrotechnika a dálkově i podnikání. Pro město populační velikosti 10 000 obyvatel je celková nabídka dostatečná. Důležitou roli v tom hraje i blízkost okresního města Svitavy, které nabízí studium na dalších středních školách odlišného zaměření.

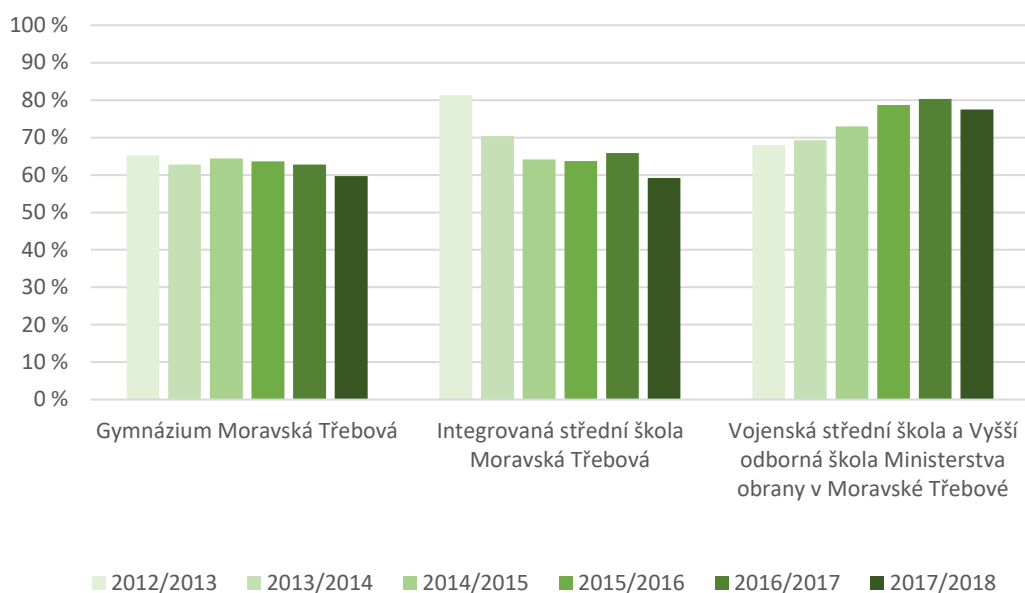
Střední školy v Moravské Třebové nabízejí celkem 1 440 míst. Jejich celková vytíženost je 66,9 %. Trend ve vytíženosti je ale u všech třech škol odlišný. V případě gymnázia se jedná o stagnaci nebo spíše mírný pokles v počtu studentů, kdy vytíženost školy překračuje hranici 60 %. V případě integrované střední školy došlo za posledních 6 let k razantnímu poklesu počtu studentů o 20 %, a to i navzdory zavedení dvou nových oborů. Odlišná situace je u Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany, která studenty konstantně získává a její obsazenost dosahuje 80 %, což může indikovat vyšší kvalitu studia a atraktivitu školy i lepší relevanci studijních oborů vzhledem k požadavkům na regionálním trhu práce.

I v případě středních a vyšších odborných škol klesá průměrný počet studentů na jednoho pedagoga, avšak menším tempem. V současnosti na jednoho pedagoga připadá 10 studentů těchto škol. Počet středoškolských studentů v posledních šesti letech osciloval kolem hodnoty 1 000. Na základě současné demografické struktury je možné se domnívat, že se toto číslo v nadcházejících deseti letech udrží nebo mírně poroste díky vyšší porodnosti mezi lety 2002 a 2012.

Tabulka 10: Počet žáků a pedagogů na středních školách v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018

Školní rok	Kapacita počtu studentů	Počet studentů	Počet pedagogů	Počet studentů na pedagoga
2017/2018	1440	964	96	10,0
2016/2017	1440	1024	97	10,6
2015/2016	1440	1007	97	10,4
2014/2015	1440	978	92	10,6
2013/2014	1440	980	96	10,2
2012/2013	1440	1033	99	10,4
změna 2012/2018	100 %	93,3 %	97 %	

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Graf 32: Vytížení středních a vyšších odborných škol na území Moravské Třebové

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Speciální školy

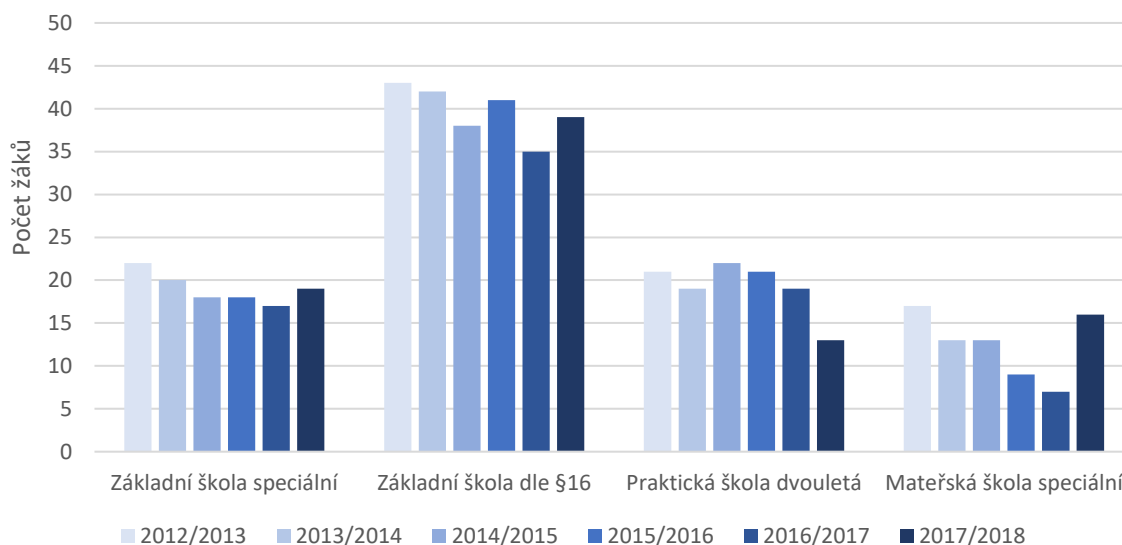
Kromě výše zmíněných škol se ve městě nachází i Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová. Celková kapacita 201 žáků se skládá z 30 dětí v mateřské škole, 136 na základní škole a 35 na praktické škole. V současném školním roce 2017/2018 navštěvuje základní speciální školu 19 žáků, mateřskou speciální školu 16, praktickou školu 13 a 39 dětí je vyučováno ve formě základní školy dle §16, tedy v rámci běžných osnov. Vytíženost všech součástí školy je přibližně 50 %. Vzhledem k zaměření školy zde připadá na jednoho pedagoga v průměru 2,6 žáků a i v tomto případě se tento údaj za posledních šest let snížil.

Při škole působí i Speciální pedagogické centrum, jehož teritoriální působnost zahrnuje Pardubický kraj v zabezpečení potřeb zrakově a mentálně postižených klientů a klientů se souběhem postižení více vadami. V regionu Moravskotřebovska a Jevíčska také v oblasti logopedické péče.

Tabulka 11: Počet žáků a pedagogů na speciální škole v Moravské Třebové mezi lety 2012 a 2018

Školní rok	Kapacita počtu žáků	Počet žáků	Počet pedagogů	Počet žáků na pedagoga
2017/2018	201	87	33	2,6
2016/2017	201	78	30	2,6
2015/2016	201	89	33	2,7
2014/2015	201	91	32	2,8
2013/2014	201	94	33	2,8
2012/2013	201	103	34	3,0
změna 2012/2018	100%	84,5%	97%	

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Graf 33: Počet žáků praktické školy podle jejích součástí v letech 2012 až 2018

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Pohyb obyvatel do škol

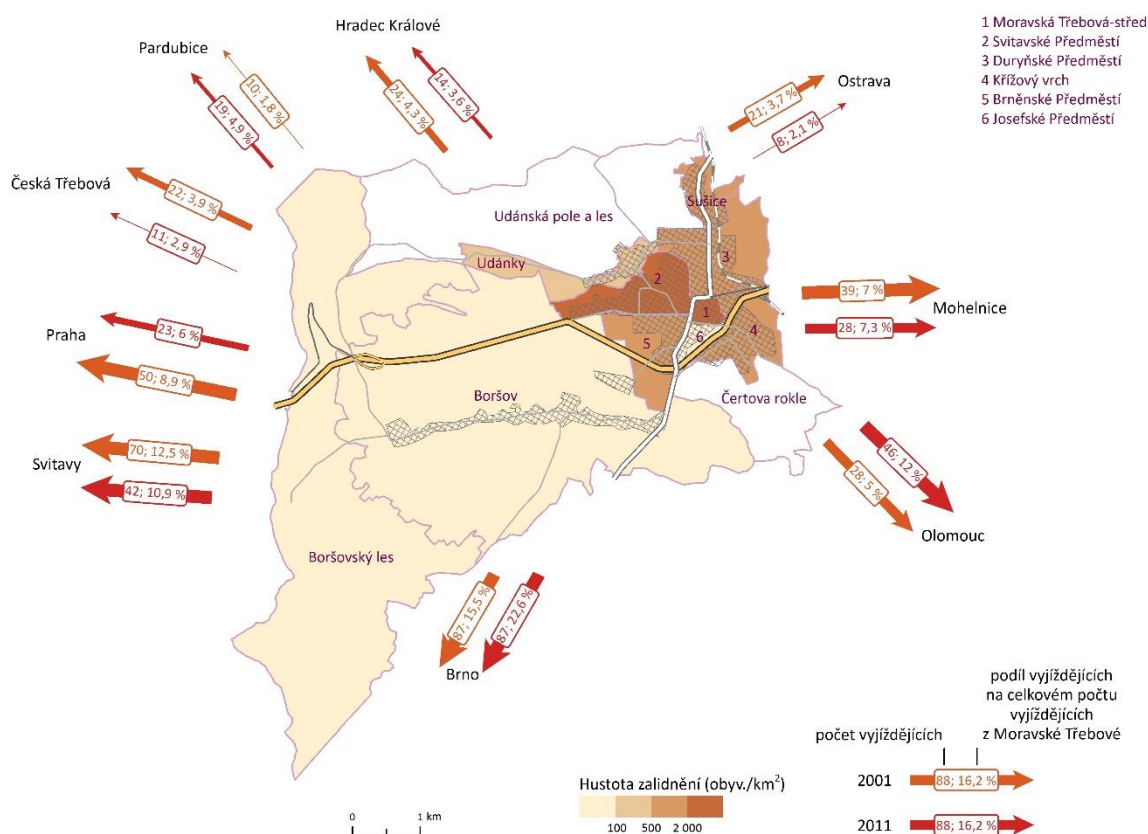
Moravskou Třebovou lze označit za centrum dojížděky do škol, neboť je její saldo dlouhodobě kladné. V roce 2001 činil rozdíl mezi dojíždějícími a vyjíždějícími do škol 302 žáků a studentů, v roce 2011 tato hodnota poklesla na 203. V roce 2001 dojíždělo 65 % žáků a studentů denně, 28 % jich dojíždělo na základní školu a 62 % na střední školu. Ve stejném roce vyjíždělo 37 % denně, 5 % do základních škol, 49 % na střední školy a 46 % na vysoké školy. V roce 2011 dojíždělo denně 50,7 %, 17,3 % do základních škol a vyjíždělo denně 41,3 %, přičemž podíl vyjíždějících na základní školu tvořil pouze 1,6 %.

V cenzu na přelomu století (2001) dojíždělo do města 863 studentů, přičemž nejčastější zdroje dojížděky tvořily přilehlé obce a blízká města. Nejvyšší podíl na všech dojíždějících do škol do Moravské Třebové mělo Staré Město (7,2 %), Svitavy (6,1 %) a Kunčina (6 %). V roce 2011 počet dojíždějících poklesl, což je možné interpretovat jak populačně slabšími ročníky, tak i neúplností v evidenci směrové dojížděky, kde podle odhadů ČSÚ chybí v některých případech až 40 % dat. Navzdory tomu je možné srovnat největší proudy. Přední pozice si udržely všechny tři obce z roku 2001. U Svitav a Kunčiny došlo ke snížení celkového podílu na 5,4 %, ale u Starého Města naopak došlo s hodnotou 7,5 % ke zvýšení významu tohoto proudu. I ostatní dojíždějící proudy jsou z okolních obcí, ve kterých chybí základní nebo střední škola. Dojížděka ze Svitav pak značí určitou atraktivitu nabízených studijních oborů ve městě oproti jádru okresu. V případě dojíždění se v roce 2011 v 17,3 % jedná o žáky základních škol, přičemž většina z nich je z blízkých obcí, jako jsou Linhartice, Staré Město nebo Útěchov. Polovina z dojíždějících pak dojíždí denně.

Školská vyjížděka neprobíhá do malých obcí v okolí, ale naopak do velkých a často vzdálených měst. Další odlišností je to, že téměř všichni vyjíždějící navštěvují střední nebo vysokou školu. Tomu odpovídá i poměrně nízký 41% podíl denně vyjíždějících. Jediný reciproční a zároveň největší proud školní dojížděky je mezi Moravskou Třebovou a Svitavami. V obou sledovaných časových obdobích je ale kladné saldo ve prospěch Svitav. Další intenzivní vyjížděka souvisí se zvýšeným zájmem o studium na vysokých školách. Jedná se o dojíždění do Prahy, Brna a Olomouce. Pozorovaným trendem mezi

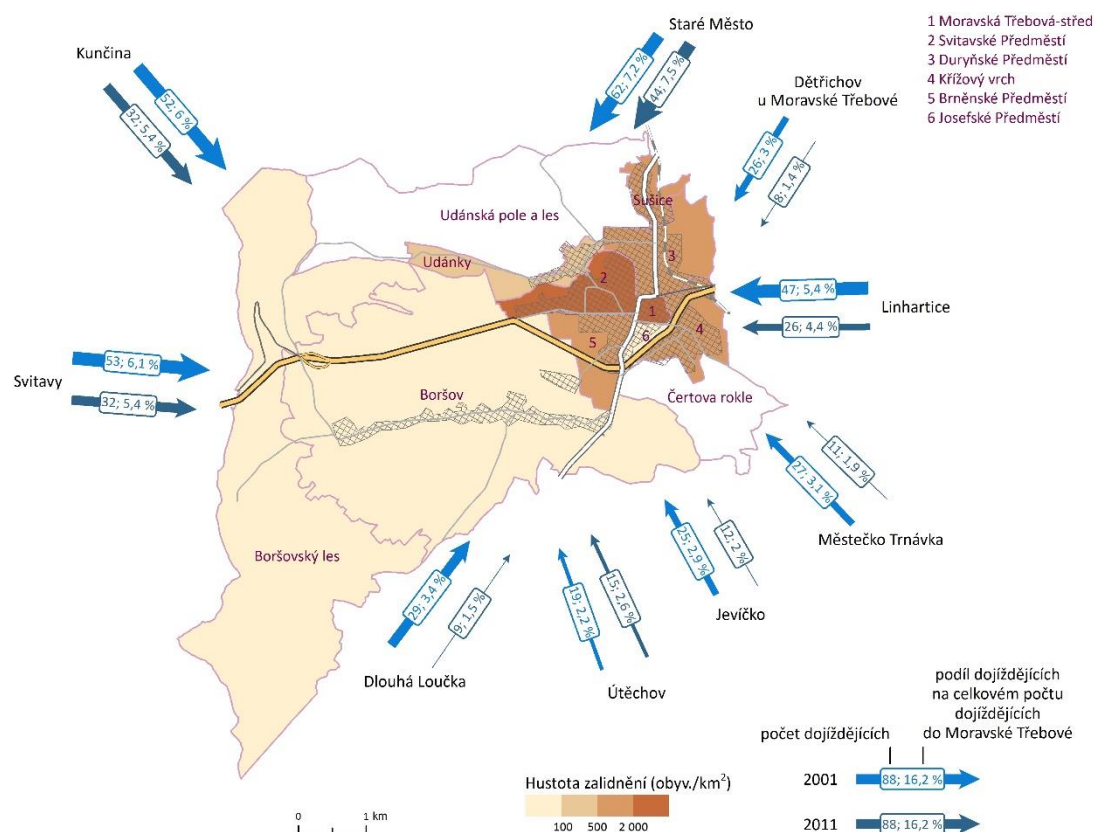
roky 2001 a 2011 je zvyšování počtu i podílu dojíždějících do bližších měst s univerzitou, tj. Brna a Olomouce, ale i do krajské metropole Pardubic, což souvisí s obecně vzrůstajícím zájmem o VŠ vzdělání. Vyjíždka středoškoláků pak často směřuje i do 20 km vzdálené Mohelnice. Zatímco školní dojíždka je velmi podobná té pracovní, vyjíždka se již více liší, což je způsobeno poměrně nerovnoměrným rozložením průmyslových podniků a škol v regionu.

Obrázek 5: Hlavní směry vyjíždky do škol z Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR 2017

Obrázek 6: Hlavní směry dojížděky do škol v Moravské Třebové v letech 2001 a 2011

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR 2017

Hlavní zjištění

- Pozice města na vnitřní periferii a tradiční průmyslové zaměření lokální ekonomiky přispívá k relativně nižší vzdělanosti vůči průměru Česka i Pardubického kraje. V rámci okresu je patrný západo-východní gradient snižující se vzdělanosti. Město kopíruje současný trend zvyšování vzdělanosti, avšak s nižší dynamikou.
- Mateřské školy jsou rovnoměrně rozmístěny ve městě a dlouhodobě plně vytíženy. V budoucnu je vzhledem k demografickému vývoji možné očekávat mírné snížení poptávky po tomto stupni škol.
- Moravská Třebová má dostatečnou kapacitu základních škol, což je patrné z minimální vyjížděky žáků ve věku 6 až 14 let. Vývoj počtu žáků je v každé ze tří škol různý a je způsoben odlišnou demografickou strukturou spádové oblasti.
- Střední školství ve městě je složeno z různých typů vzdělávacích institucí, což způsobuje i významnou dojížděku z okolních obcí. Vzhledem k vývoji populace je současná kapacita dostačující a měla by i pokrýt potřeby v dalších 10-15 letech.
- Vzdělávání ve formě volnočasových kroužků má ve městě poměrně dobrou infrastrukturu. Zatímco počet studentů základní umělecké školy se konstantně snižuje, počet žáků navštěvujících dům dětí a mládeže roste, a to vyšším přírůstkem, než je pokles u ZUŠ.

- Školská vyjížďka probíhá převážně na velkou vzdálenost do středních a vysokých škol. Hlavními příčinami je zvyšující se zájem o vysokoškolské vzdělání a pestřejší nabídka středních škol. Zdrojovými oblastmi dojížďky do škol pak jsou převážně blízké obce, které nemají vlastní školu a přirozeně spádují do Moravské Třebové.

6. Bydlení

Zajištění bydlení představuje důležitou oblast v životě každého jednotlivce. Řešení bytové problematiky s sebou přináší mnoho otázek. Klíčová je v této oblasti dostupnost bydlení a to jak fyzická, tak finanční. Nabídka kvalitního bydlení pro stávající, ale i pro nové obyvatele se řadí mezi důležité priority každé radnice. Nabídka kvalitního bydlení může být důležitým faktorem pro změnu nepříznivého demografického vývoje, což se týká právě situace v Moravské Třebové, která dlouhodobě ztrácí obyvatele vystěhováváním (viz kapitola Populační vývoj). Na základě dostupných dat se analýza pokusí nalézt odpovědi na tři otázky:

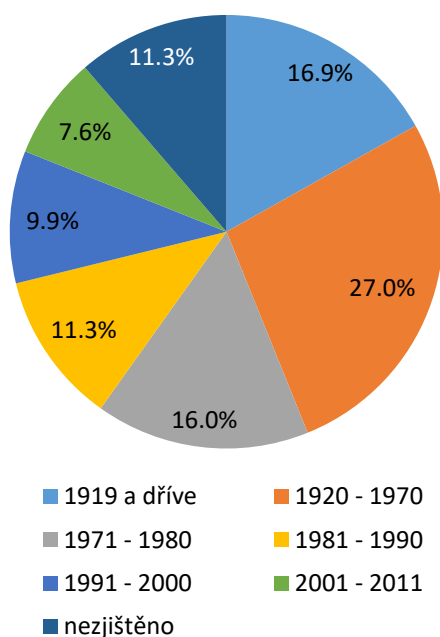
Klíčové otázky

- *Jaká je současná struktura bytového fondu a jaký je vývoj nové výstavby v posledních letech, zejména ve srovnání s konkurenčními městy?*
- *Jak se vyvíjí ceny nemovitostí ve městě? V tomto případě lze vývoj cen společně s vývojem nové výstavby považovat do určité míry také za ukazatel ekonomické výkonnosti a atraktivitu města.*
- *Existují ve městě specifické lokality, kterým je potřeba věnovat pozornost?*

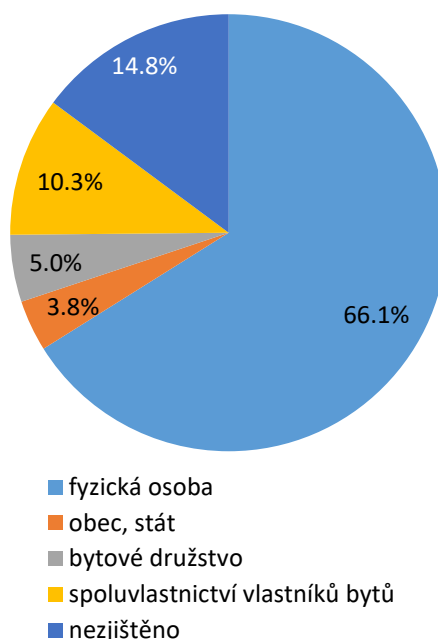
Podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 (SLDB) je bytový fond města Moravská Třebová tvořen celkem 1 873 domy, z nichž trvale obydleno je 90 %. Ve struktuře bytového fondu převažují rodinné domy (78,2 %) nad bytovými (21,8 %). Domovní fond je průměrně zastaralý. Dle údajů ze SLDB bylo více než 71 % domů postaveno do roku 1990 (Graf 35). Nejvíce domů pak pochází z let 1946 – 1980, přičemž na 80. léta připadá největší podíl panelových domů. V posledním sledovaném období mezi cenzy 2001 a 2011 došlo k nárůstu počtu bytových domů pouze o 6,5 % a k mírnějšímu nárůstu rodinných domů (o 4,2 %), a současně v této dekádě bylo postaveno od začátku 70. let nejméně domů, což znamená zpomalení bytové výstavby ve městě. Svou roli sehrálo i to, že ve město docházelo v tomto období k celkovému úbytku obyvatel (stěhováním i přirozeným úbytkem). V průměru ročně klesala populace města o zhruba 100 obyvatel.

Z celkového počtu obydlených domů bylo v roce 2011 v soukromém vlastnictví 2/3 domů a 3,8 % ve vlastnictví města popřípadě státu (Graf 346). V roce 2001 městu či státu ještě patřilo 7,9 % domů.

Graf 35: Stáří bytového fondu ve městě, 2011

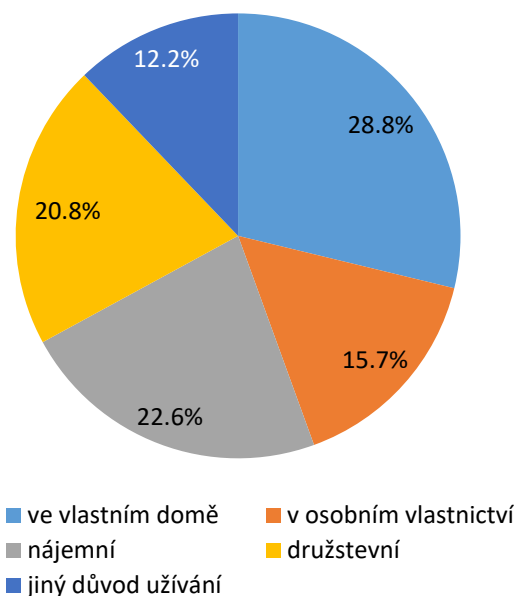
Graf 36: Obydlené domy podle právního důvodu užívání

Zdroj: Sčítání domů, bytů a lidu 2011

Zatímco v roce 2001 bylo z celkového počtu obydlených bytů na území města 28 % bytů nájemních⁶, tak v roce 2011 to bylo 22,6 %. Pokles byl také zaznamenán u družstevního vlastnictví, kde se podíl z roku 2001 (24,6 %) snížil na 20,8 %. Z výsledků SLDB roku 2011 je tedy zřejmé, že v uplynulých deseti letech byla určitá část bytů prodána do osobního vlastnictví, popřípadě jejich prodej byl spojen s prodejem celého bytového domu.

Graf 37: Obydlené byty podle právního důvodu užívání

Zdroj: Sčítání domů, bytů a lidu 2011

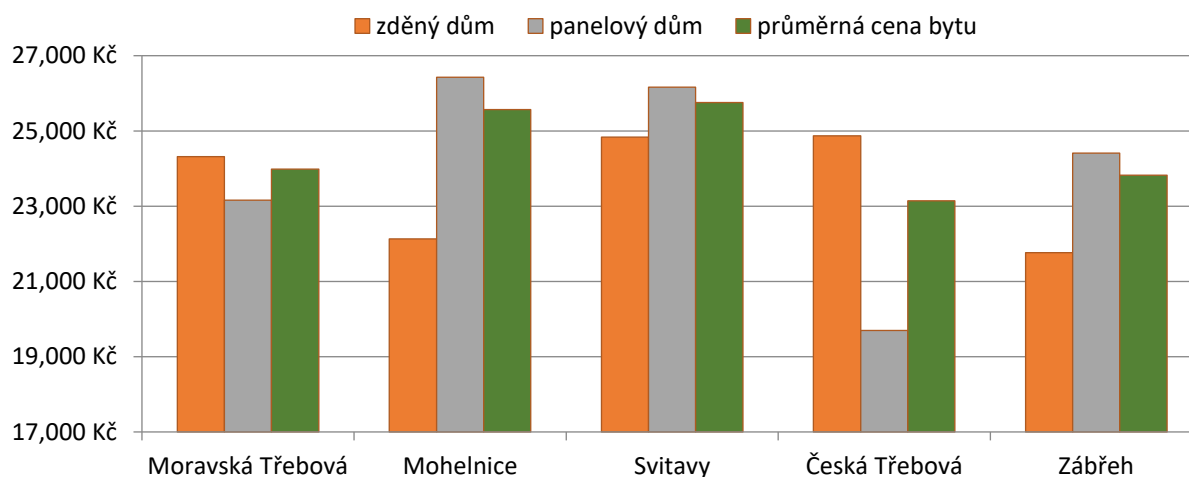
⁶ Nájemní byt pronajímá město nebo soukromý vlastník.

Tabulka 12: Vývoj počtu bytů a nebytových prostor v majetku města a jejich opravy a investice, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet bytů	387	352	342	338	336	333
Počet nebytových prostor	54	54	55	52	51	50
Počet nebytových domů	11	11	11	11	11	9
Počet garáží	5	5	5	8	9	6
Opravy (v mil. Kč)	10,2	4,4	4,7	4,6	5,2	5,8
Investice (v mil. Kč)	3,7	5,0	1,5	1,5	1,4	3,7

Zdroj: Městský úřad Moravská Třebová, Odbor majetku města a komunálního hospodářství

V roce 2017 mělo město ve vlastnictví celkem 333 bytů v obytných domech a 65 nebytových prostor/domů/garáží (Tabulka 12). V porovnání s rokem 2012 se počet bytů snížil o cca 14%, což znamená, že město prodalo během šesti let 44 bytů. V tomto období město vynaložilo 35 mil. Kč na opravy a dalších 17 mil. Kč investovalo do jejich regenerace/revitalizace. Investice do oprav a revitalizací městských nemovitostí jsou v posledních 4 letech mírně rostoucí. Vzhledem ke klesajícímu celkovému počtu nemovitostí ve vlastnictví města lze předpokládat, že se město snaží více investovat do zlepšení jejich stavu. Zda je to dostatečné, nelze z předložených dat posoudit.

Graf 38: Porovnání cen bytů ve vybraných městech (Kč/m², únor 2018)⁷

Zdroj: <http://vycho.do.ceskereality.cz>, www.sreality.cz, www.realitycechy.cz

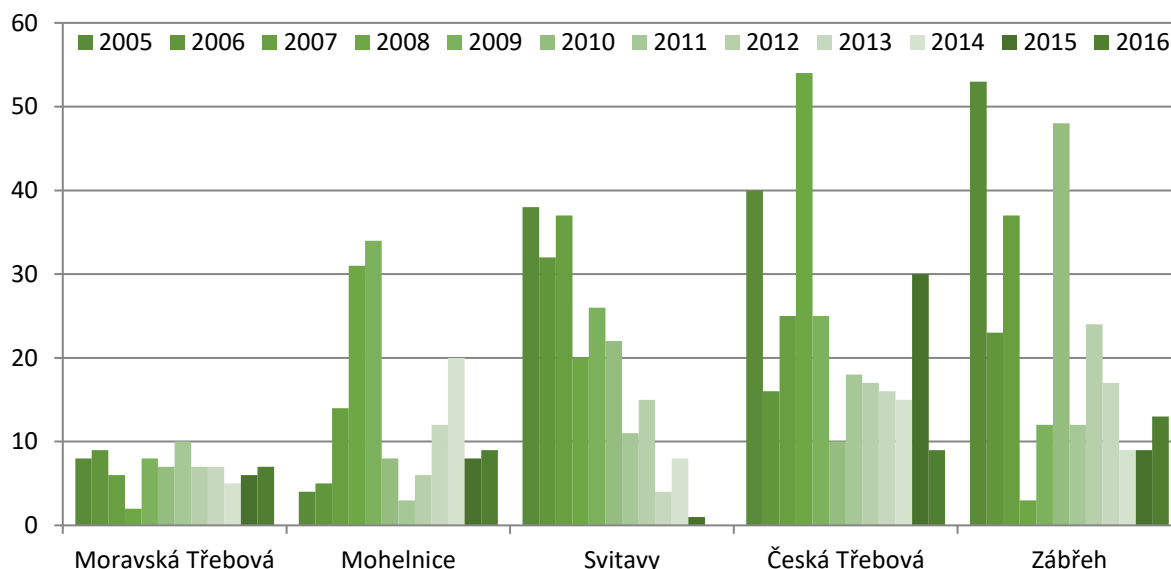
Ze srovnání aktuálních cen (únor 2018) nabízených bytů (s výjimkou novostaveb či developerských projektů, které v Moravské Třebové nejsou!) s vybranými okolními městy (Graf 38) je zřejmé, že s průměrnou cenou cca 24 000 Kč/m² je Moravská Třebová levnější lokalitou než konkurenční Svitavy a Mohelnice, srovnatelná se Zábřehem a mírně dražší než Česká Třebová. Rozdíly cen bytů u zděných a panelových domů nejsou v Moravské Třebové výrazně odlišné, což svědčí o pokračujících opravách a investicích do regenerace panelových domů (Tabulka 22).

Menší atraktivitu Moravské Třebové ve srovnání s okolními konkurenčními městy z pohledu bydlení dokládá i nízká intenzita bytové výstavby resp. nízké počty dokončených bytů (Graf 39). V posledních

⁷ Ceny jsou porovnávány za 60 nabízených bytů v družstevním i osobním vlastnictví s výjimkou (plánovaných) novostaveb.

11 letech bylo ve městě dokončeno pouhých 82 bytů, což je přibližně polovina než v podobně velké Mohelnici a třetina než ve Svitavách, Zábřehu či České Třebové. V žádném roce nebylo v Moravské Třebové dokončeno více než 10 bytů, což svědčí o poměrně menším zájmu o bytovou výstavbu ze strany developerů.

Graf 39: Porovnání počtu dokončených bytů ve vybraných městech, 2005-2016

Zdroj: ČSÚ

Nová výstavba ve městě

Možnosti rozrůstání města kolem historického jádra byly omezeny členitým terénem, proto bytová výstavba pokračovala především severním a východním směrem. Pro novou výstavbu rodinných i bytových domů je ve stávajícím platném územním plánu vymezena řada zajímavých lokalit. Jako příklad uvádíme několik plánovaných, realizovaných či již dokončených projektů na pozemcích v majetku města:

Lokalita ul. Strážnického – jihovýchodní okraj města, kde v posledních 10 letech vyrostla nová čtvrť rodinných domů (RD). Aktuálně je zde nabízen poslední volný pozemek se všemi sítěmi a přístupovou komunikací formou dražby (v poslední dražbě r. 2017 činila cena pozemku 520,- Kč/1 m² vč. DPH) pro výstavbu RD. V této lokalitě město plánuje dokončit přípravu posledních čtyř pozemků (2018-2019) a další rozvoj zde již nebude možný.

Lokalita za ul. Dr. Loubala – jihozápadní okraj města, kde město v r. 2017 prodalo v dražbě dva pozemky a dalších šest chystá pro rok 2019. Celkem je zde možno vybudovat cca 50 RD, v těsném sousedství je prostor pro 4 bytové domy (blíže k ul. Svitavské).

V severozápadní části mezi ulicemi Nová a Sluneční vznikl po demolici nevyužívané budovy pozemek. Po změně územního plánu (plánováno na červen 2018) zde město vybuduje síť, pozemek rozdělí na čtyři části a prodá v dražbě pro výstavbu RD (2019).

Lokalita ul. Hřebečská – na západním okraji města, kde v minulosti proběhla výstavba šesti bytových domů formou soukromého developerského projektu, město plánuje prodloužení ulice. Zde by mohlo vzniknout dalších 6-10 bytových domů s 40-50 byty rovněž formou soukromého developerského projektu. Návrhy dvou zájemců vyhodnotil městský architekt jako nevhodné, proto město zadalo zpracování územní studie (do poloviny r. 2018).

Lokalita Udánský kopec (mezi ulicemi Nová, J. K. Tyla a Nádražní) – v SZ části města je z pohledu městského architekta nejcennější. Pro tuto lokalitu město zvažuje vypsát soutěž o návrh ve spolupráci s Českou komorou architektů. Dle zvoleného řešení se zde dá počítat se 40-50 RD v časovém horizontu 2020-2024.

Specifickou lokalitou, které je potřeba věnovat pozornost, je bezpochyby mimořádně hodnotné historické jádro – Městská památková rezervace (MPR) charakteristická svými měšťanskými domy s mázhausy. Pro MPR je nově zpracován program regenerace na období 2017-2027, jehož cílem je zachránit, komplexně obnovit a uspokojivě využít MPR jako urbanistický celek tvořící nejvýznamnější část města. Součástí regenerace bude i postupný prodej objektů konkrétním majitelům s podmínkou rekonstrukce. Prostředky získané prodejem nemovitostí město využije k následným investicím do inženýrských sítí a úpravě veřejných ploch. Program regenerace předpokládá kontinuální obnovu a údržbu území a objektů dle možností vlastníků, města a získané podpory z národních a evropských zdrojů.

Hlavní zjištění:

- *Z pohledu cen nemovitostí a zájmu developerů patří Moravská Třebová spíše mezi méně zajímavé a atraktivní lokality pro bydlení. Tuto skutečnost dokazuje útlum bytové výstavby prakticky od 90. let, nižší ceny bytů v porovnání s okolními konkurenčními městy i absence nových bytů v developerských projektech.*
- *Na zvyšování celkové úrovně bytového fondu ve městě měla podíl především individuální bytová výstavba rodinných domů a zčásti i renovace a modernizace starého bytového a domovního fondu v historickém jádru. Ve městě je poměrně nízký podíl neobydlených domů.*
- *Přestože architektura města je různorodá, nestejně kvality a celkové panorama narušují některé nevhodné stavební prvky (komíny, silo), struktura zástavby domů je s ohledem na velikost zastavěné plochy a nízkou podlažnost domů dobrá.*
- *Pro novou výstavbu rodinných i bytových domů je v územním plánu určena řada zajímavých lokalit. Město nabízí a plánuje dostatečné množství volných kapacit pro realizaci nové výstavby.*
- *Citlivý přístup radnice k historicky cennému jádru města představuje Program regenerace Městské památkové rezervace na období 2017-2027.*

7. Sociální a zdravotní služby

Rozvoj sociální a zdravotní oblasti je určován jak politikou státu a činností státních institucí, tak je zároveň spoluvytvářen regionálními a místními poskytovateli sociálních a zdravotních služeb. Město ve spolupráci s dalšími poskytovateli služeb zejména z řad neziskových organizací je do určité míry zodpovědné za rozvoj místní sítě sociálních služeb a vytváření příznivých podmínek pro potřebné obyvatele na svém území. Tato podkapitola hledá odpovědi na několik klíčových otázek:

Klíčové otázky:

- *Jaká je dostupnost sociálních služeb ve městě a jaké jsou hlavní nedostatky těchto služeb, případně jaké služby ve městě chybí?*
- *Jaké jsou hlavní cílové skupiny obyvatelstva, na které se soustředí pozornost ve městě a okolí?*
- *Existuje ve městě lokalita, ve které by docházelo ke kumulaci většího počtu sociálně-patologických jevů?*
- *Jaká je dostupnost zdravotních služeb v Moravské Třebové a jaké jsou hlavní nedostatky těchto služeb, případně jaké služby ve městě chybí?*

7.1. Sociální služby

Služby poskytované na území města Moravská Třebová jsou obsaženy v dokumentu s názvem **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Moravské Třebové 2016 – 2018**. Ten navazuje na předchozí zpracovaný plán rozvoje na období 2012 – 2015. Dokument je zpracován v souladu s § 94 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a definuje žádoucí směr rozvoje sociálních služeb na území města Moravská Třebová. Jako takový byl hlavním zdrojem informací pro následující analýzu.

Tabulka 13: Základní přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem ve městě.

Název organizace	Poskytované služby
Domov pro seniory	Pobytové služby, stravování, sociální a základní zdravotní péče
Pečovatelská služba	Terénní sociální služby (pečovatelské služby)
Centrum volného času	Řešení problému romské komunity
Charita Moravská Třebová	Péče o dospělé osoby s mentálním postižením Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Sociálně terapeutická dílna Odborné sociální poradenství Pečovatelská služba
Centrum pro rodinu Sluníčko	Programy pro děti, mládež a rodiny
Centrum pěstounské péče Cesta	Pomoc pěstounům při výkonu péče
Dobrovolnický program Kamarád	Program pro ohrožené děti ve věku 2-6 let
Nízkoprahový klub Díra	Služba sociální prevence pro děti a mládež

Zdroj: On-line katalog sociálních služeb Pardubického kraje.

Město Moravská Třebová je zřizovatelem Domova pro seniory, pečovatelské služby a také Centra volného času. Oblastní charita Moravská Třebová je zřizovatelem denního stacionáře Domeček, Šance pro rodinu, sociálně terapeutické dílny Ulita, občanské poradny a také charitní pečovatelské

služby. V mikroregionu Moravská Třebová pak najdeme i další organizace poskytující sociální služby. Jde o Domov na Kalvárii v Jaroměřicích a Pečovatelskou službu Jevíčko.

Klíčovou institucí v oblasti sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů je Domov pro seniory v Moravské Třebové, který poskytuje služby osobám od 58 let věku. Jeho kapacita byla v polovině roku 2017 omezena z důvodu plánované rekonstrukce. Původní kapacita 200 lůžek bude po jejím dokončení snížena na celkem 154 lůžek a 23 lůžek pro plánovanou službu domov se zvláštním režimem, jak je uvedeno ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb města Moravská Třebová. V souvislosti s demografickým trendem zvyšování počtu osob ve starším věku (viz kapitola populační vývoj), může pokles kapacity do budoucna komplikovat situaci u osob, které již ve vyšším věku nemohou pobývat v domácím prostředí, a to ani s využitím terénních pečovatelských služeb. Problémem v současné době je odmítání osob s Alzheimerovým onemocněním. Osoby postižené touto nemocí totiž potřebují vysoký stupeň péče, kterou nelze ve stávajících podmínkách splnit. Občané města i spádových obcí tak musí vyhledat služby domovů pro seniory i v jiných regionech. Domov pro seniory se zvláštním režimem, který osoby s tímto onemocněním přijímá, se nachází například v Litomyšli či Ústí nad Orlicí.

Tabulka 14: Přehled poskytovatelů terénní sociální služby ve městě Moravská Třebová.

Poskytovatel	Název služby	Cílová skupina	Kapacita služby	Aktuální kapacita
Středisko soc. služeb Salvia Svitavy	Osobní asistence	OZP	V závislosti na aktuální potřebě	14 osob
Sociální služby města Moravská Třebová, Svitavská 8	Pečovatelská služba	OZP, senioři	120 osob	95 osob
Otevřené dveře, Charita Polička, Tylova 248	Sociální rehabilitace	Osoby s duševním onemocněním	V závislosti na aktuální potřebě	5 osob
Rytmus Východní Čechy, o.p.s.,	Sociální rehabilitace	OZP	V závislosti na aktuální potřebě	1 osoba
Charita Moravská Třebová, Šance pro rodiny,	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Rodiny s dětmi	32 rodin	18 rodin
Bonanza Vendolí, z.ú.,	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Rodiny s dětmi	10 rodin	6 rodin

Zdroj: Databáze Města Moravská Třebová

Z výše přiložené tabulky o poskytovatelích terénních sociálních služeb na území města Moravská Třebová je vidět, že největší kapacitu má v tomto ohledu Pečovatelská služba Moravská Třebová. Ta poskytuje asistenci osobám starší 35 let, jejichž situace vyžaduje asistenci jiné fyzické osoby. Pečovatelská služba funguje v pracovní dny a nabízí služby terénní (v domácnostech) a služby ambulantní (v centru osobní hygieny). Dostupnost pečovatelské služby je na území města Moravská Třebová a v dalších několika smluvních obcích. Dle Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb má pečovatelská služba rozšiřovat svou nabídku služeb a také pracovní dobu terénních pracovníků, tak aby vyhověly poptávce a zabezpečily život seniora v přirozeném prostředí. Celkově má pečovatelská služba kapacitu 120 osob. V současné době je tato služba využívána z téměř 80 % své celkové kapacity.

Významným poskytovatelem je dle kapacity také Charita Moravská Třebová. Ta je schopna zajistit v rámci své služby Šance pro rodiny, poskytnout pomoc až 32 rodinám v nouzi. V současné době je její kapacita zaplněna přibližně z poloviny.

Od 1.1. 2018 poskytuje Charita Moravská Třebová také nově zřízenou službu Charitní pečovatelská služba, která je určena cílové skupině seniorů, osobám s chronickým onemocněním, se zdravotním, tělesným a mentálním postižením. I zde se jedná o typ terénní sociální služby, která působí ve všedních dnech od 7 do 15 hodin. V případě potřeby (domluvy) i déle. V plánu je umožnění využívání této služby i o víkendech. Služba s kapacitou 8 klientů za den (celkově 80 klientů ročně) působí nejen na území Moravské Třebové, ale i v přilehlém regionu a to včetně Jevíčka.

V Moravské Třebové poskytují své terénní služby také další organizace, které mají své sídlo např. v Poličce, Svitavách či ostatních městech v okolí.

Město, je také zřizovatelem Centra volného času. Podstatou fungování této organizace je snaha o řešení problému romského etnika v Moravské Třebové. K těmto problémům patří, podobně jako v jiných lokalitách České republiky, vysoká nezaměstnanost, sociální vyloučení, špatná docházka do školy apod. Cílem této organizace bylo v úvodu jejího fungování snížit dětskou kriminalitu ve městě a zlepšit komunikaci s celou romskou menšinou. Působení na místní romskou komunitu je realizováno zejména dvěma hlavními způsoby a to (i) terénní sociální prací a (ii) volnočasovými a vzdělávacími aktivitami.

Centrum volného času ve městě působí již od roku 2000. Hlavní náplní práce Centra je terénní sociální práce. Centrum se v jejím rámci specializuje i na dvě oblasti, kterými je sociálně poradenská činnost a volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti. V rámci sociálního a obecného poradenství pracovníci klienty navštěvují i u nich doma. Žadatelům je poskytována potřebná pomoc nebo bývá zprostředkována jiná sociální služba, která je v daný okamžik účelná a nutná. Centrum řeší v rámci této oblasti záležitosti běžného života, ale i krizové situace, mezi které patří i ztráta bydlení.

Centrum využívá čtyři oddělené prostory, kde je i kancelář určená pro pracovníky a návštěvníky, kteří sem docházejí za účelem poradenských služeb. Ta je využívána nejčastěji v dopoledních hodinách, kdy do Centra dochází nejvíce občanů s žádostí o radu či pomoc. Ve druhé polovině dne je pak nejvíce využívána relaxační místnost, klubovna nebo herna se stolním fotbalem a tenisem. Tyto části využívají především děti a mládež.

Úspěchem Centra je to, že sem klienti dochází velmi často z vlastní vůle, protože po letech fungování již vědí, kam si ve městě mohou zajít pro radu, pomoc a podporu. V současné době Centrum navštěvuje kolem 20 dětí, z nichž některé jeho služby využívají i pravidelně. Všechny děti mají zájem podílet se na aktivitách s pracovníky Centra volného času.

Dosavadní úspěchy Centra volného času:

- *Zrušení herny, kterou navštěvovaly převážně mladší děti*
- *Stažení mnoha dětí z ulic do Centra volného času (omezení setkávání s uživateli drog a jiných návykových látek)*
- *Rozšíření zájmových činností (hudba, hra na nástroje, sport, rukodělná činnost)*
- *Plná vytíženost Centra po celý rok*
- *Snížení počtu přechodu dětí ze ZŠ do speciální školy*
- *Romské fotbalové mužstvo Lazio Roma (kdysi velmi úspěšné, oceněné poháry)*

Služby všech organizací jsou poskytovány různým skupinám obyvatelstva. Na základě služeb, které jsou zde provozovány jednotlivými poskytovateli, lze vytvořit základní specifikaci cílových skupin pro sociální služby, kterým je věnována pozornost:

- Senioři - klíčové pro tuto skupinu je zajištění terénních sociálních služeb (zejména v souvislosti s omezenými kapacitami pobytových služeb a obecným trendem udržet seniory co nejdéle v jejich vlastním domácím prostředí) jako např. pečovatelská služba, ošetřovatelská služba, osobní asistence, dále pak zajištění dostupnosti pobytových služeb a snaha o lepší provázanost sociálních a zdravotní péče;
- Zdravotně handicapované osoby - terénní sociální služby (pečovatelská služba), sociálně aktivizační služby a pro určitou část klientů jsou dostupné i pobytové služby;
- Rodiny s dětmi - aktivity jsou zaměřeny na prevenci sociálně patologických jevů mezi dětmi, sociálně aktivizační služby a například i podporu volnočasových aktivit. Jejich organizace je zajišťována Oblastní charitou Moravská Třebová nebo také Centrem pro rodinu Sluníčko.
- Osoby ohrožené sociálně nežádoucími jevy - pro tuto cílovou skupinu nabízí služby Centrum volného času, které se zaměřuje zejména na řešení problému romského etnika v Moravské Třebové.

Podle dokumentu Koncepce prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020 na území města nehrozí vznik větších či výrazně sociálně vyloučených lokalit. Problémem tohoto typu tak zůstávají pouze okolí stávajících azylových domů. Jeden z nich se nachází i v blízkosti centra města. Největším problémem jeho uživatelů je zadluženost a závislost na sociálních dávkách. Jak je uvedeno ve výše zmíněném dokumentu, v budově na Brněnské ulici je 22 dvoulůžkových pokojů, počet míst na ubytovně je celkem 46. Dalším azylovým domem je budova v obci Boršov, který je součástí města. Dále v klášteře bratří Františkánů, na faře ve Starém Městě a v obci Gruna pobývá cca 40 osob v sociální nouzi, o které se stará otec Šebestián. Zde panují obavy směrem do budoucnosti kvůli případu, kdyby činnost tohoto zařízení, které je spojeno s osobou otce Šebestiána, skončila. V tu chvíli by se tak na území Moravské Třebové a v jejím okolí ocitlo bez přístřeší zhruba 40 osob.

7.2. Zdravotnictví

Ve městě je dostatečná základní infrastruktura a kapacita pro poskytování odborné ambulantní péče. Ambulantní, lůžkovou a následnou péči (LDN) poskytuje Nemocnice následné péče Moravská Třebová. Její působení se neomezuje pouze na péči v regionu Moravská Třebová, ale částečně i na region Jevíčka. Nemocnice je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Pardubický kraj. Zařízení poskytuje interní ambulantní péči (včetně kardiologie), diabetologickou, gynekologickou, porodnickou a chirurgickou ambulantní péči. Nemocnice dále nabízí rehabilitační péči a jak vyplývá také z jejího názvu i péči následnou – tedy pro dlouhodobě nemocné. Lůžkové zařízení Nemocnice je zařízení následné péče zaměřené na specializovanou problematiku oboru gerontologie a geriatrie, včetně léčby chronických ran. Poskytuje následnou péči všem stabilizovaným dlouhodobě nemocným pacientům s interním, chirurgickým, onkologickým, neurologickým onemocněním a pacientům v terminálním stádiu chronických onemocnění. Na tomto oddělení došlo v polovině roku 2017 k rozšíření služeb o duchovní podporu těžce nemocných pacientů, kterou zastává nová kaplanka nemocnice.

Ve výročních zprávách Nemocnice následné péče Moravská Třebová lze v posledních letech sledovat i rostoucí trend v počtu hospitalizovaných osob. Počet lůžko/dnů, který tuto statistiku vyjadřuje, totiž na oddělení následné péče stále narůstá. Od roku 2013 do roku 2016 změna činila téměř 3 tisíc lůžko/dnů. Celková kapacita všech tří oddělení následné péče v místní nemocnici přitom tvoří 80 lůžek. Při tomto přepočtu se tak jedná o kapacitu 29 200 lůžko/dnů na rok. V současné době kapacita tedy zatím stačí, i když je již blízko své horní hranice. Pakliže by měl ale současný trend nárůstu pokračovat, začala by se nemocnice v blízkých letech potýkat s nedostačující kapacitou.

Tabulka 15: Počet lůžko/dnů na oddělení následné péče v jednotlivých letech.

Rok	2013	2014	2015	2016
Počet lůžko/dnů na oddělení následné péče	24 357	25 745	27 615	27 455

Zdroj: Výroční zprávy Nemocnice následné péče Moravská Třebová (www.justice.cz)

Zařízení má i svou vlastní laboratoř klinické biochemie. Kapacita lůžkové části nemocnice činí 80 lůžek. Spádovost organizace je přes 400 km², v tomto území žije zhruba 28 tisíc obyvatel. Podle poslední dostupné Výroční zprávy z roku 2016 zajistila nemocnice péči všem potřebným pacientům a nedošlo k žádnému odmítnutí z kapacitních důvodů. V témže roce zde pracovalo přibližně 120 osob, z nichž zhruba 10 % tvořili samotní lékaři. Z následující tabulky je patrné, že počet zaměstnanců v nemocnici se v posledních letech prakticky neměnil. Zařízení je tak mimo jiné i významným a poměrně stabilním zaměstnavatelem ve městě.

Tabulka 16: Počet zaměstnanců nemocnice v posledních 7 letech.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet zaměstnanců	122	120	120	120	121	121	120

Zdroj: Výroční zprávy Nemocnice následné péče Moravská Třebová (www.justice.cz)

Nemocnice následné péče také pravidelně investuje do nových zařízení s cílem nemocnici modernizovat a zajistit lepší péči všem pacientům. V roce 2016 tak byly pořízeny 2 nové sanitní vozy. Investice na do jednoho z nich byla částečně pokryta dotací od města a od zřizovatele. Na dodávku druhého sanitního vozu pak nemocnice uzavřela s dodavatelem leasingovou smlouvu. V roce 2015 bylo zařízení příjemcem podpory z dotačního programu na Rozšíření a modernizaci nemocničního informačního systému. V rámci této dodávky došlo k rozšíření datové sítě, byl dodán nový server, pracovní stanice a SW pro laboratorní a nemocniční informační systém. V roce 2014, bylo pro oddělení následné péče pořízeno 14 nových moderních polohovacích lůžek. Nové elektricky polohovací lehátko v témže roce získala i místní chirurgická ambulance.

Převážnou část potřebné údržby a oprav si pak nemocnice zajišťuje vlastní údržbou. V roce 2016 byla například dodavatelsky zajišťována údržba pouze u zdravotnické techniky, vozového parku, kuchyňského vybavení a výpočetní techniky.

Rychlá zdravotnická pomoc je ve městě zajištěna díky výjezdovému stanovišti Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje, které sídlí v ulici Svitavská. Na tomto stanovišti je k dispozici v denní směně 1 vozidlo RZP⁸ a 1 vozidlo služby RV⁹ nebo RZP. Pro noční směnu je pak k dispozici jak vozidlo RZP, tak vozidlo RV.

⁸ RZP - posádka ve složení dvou zdravotnických záchranářů, z nichž jeden plní roli řidiče.

Současné výjezdové stanoviště by se však mělo v blízké budoucnosti přestěhovat. Kraj totiž plánuje vybudovat jedno z nových výjezdových stanovišť Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje i v Moravské Třebové, kde dosud tuto funkci plnila budova polikliniky. Město by mělo připravit projekt v příštím roce a v dalším roce by měla začít samotná stavba.

Hlavní zjištění:

- *Ve městě se nachází řada míst a organizací, které se starají o sociální potřeby zdejších obyvatel. Nabízí jak pobytové, tak zejména terénní sociální služby. Poměrně široká je v tomto směru nabídka místních center či organizací, které se specializují na práci s dětmi a mládeží.*
- *Kapacita těchto zařízení a služeb zatím není naplněna, tudíž je možné zvládnout nárůst poptávky spojený s postupným stárnutím populace ve městě, které bude v příštích letech pokračovat v rychlejším tempu. Samozřejmě za předpokladu, že bude zajištěn dostatek lidských i finančních zdrojů pro udržení sítě sociálních služeb v existujícím rozsahu.*
- *Pozornost sociálních center a pracovníků se ve městě soustředí především na dvě cílové skupiny. Jednou z nich jsou senioři a druhou děti a mládež z místní romské komunity.*
- *Ve městě se nenachází žádná typicky vyloučená lokalita. Určité problémy existují zejména v centru města, kde se nachází i jeden azylový dům.*
- *Městu hrozí, že pokud by skončila činnost otce Šebestiána na faře ve Starém Městě, vyskytlo by se na jeho území několik desítek osob bez přístřeší, které by místní azylové domy nebyly schopné pojmout.*
- *Ve městě chybí tzv. startovací byty pro mladé (nejen) z dětských domovů a ústavů.*
- *Zdravotní služby poskytuje v dostatečné šíři Nemocnice následné péče Moravská Třebová. Její lůžková kapacita je využita zhruba na 95 % a počet pacientů v posledních letech stále narůstá, proto v budoucnu může dojít k tomu, že nebude schopna poptávku obsloužit.*

⁹ RV - rendez-vous je posádka ve složení lékař a zdravotnický záchranář, který je současně řidičem malého vozidla rychlé reakce v setkávacím systému posádek záchranné služby.

8. Bezpečnost

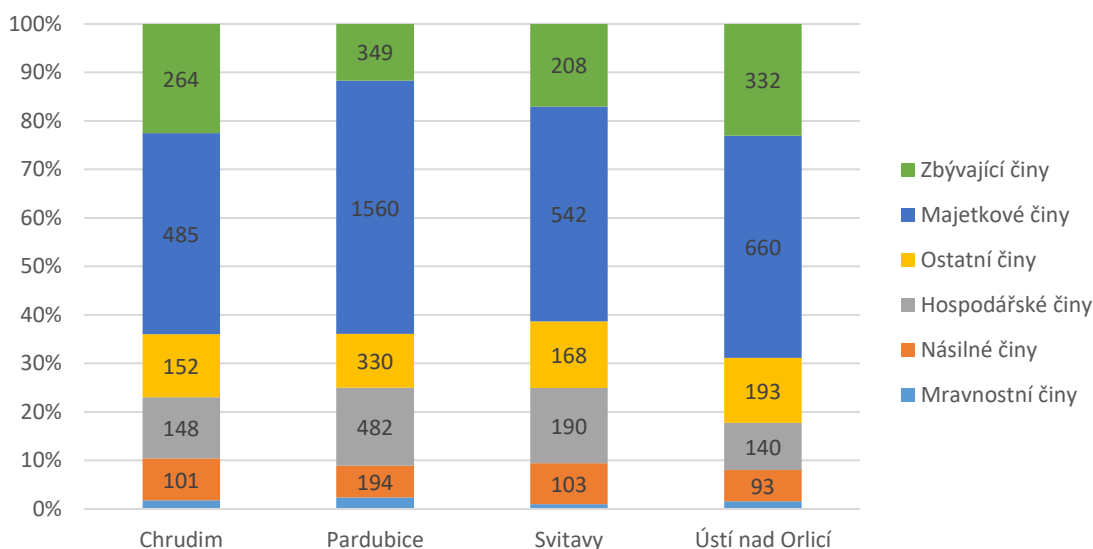
O bezpečnost obyvatel, ochranu majetku a veřejného pořádku se ve městě Moravská Třebová starají dvě složky – Městská policie Moravská Třebová a Policie ČR. Jejich spolupráce je hodnocena velmi pozitivně. I díky ní se Moravská Třebová v roce 2016 umístila na prvním místě z hlediska objasněnosti případů v Pardubickém kraji. Úspěšnost místních složek byla 78 procent.

Tato kapitola analyzuje dostupná data z oblasti bezpečnosti a jejím hlavním cílem je odpovědět na tři klíčové otázky.

Klíčové otázky:

- *Jaká je úroveň kriminality ve městě ve srovnání s okresem Svitavy?*
- *Jaké jsou hlavní problémy v oblasti bezpečnosti na území města a jeho okolí?*
- *Existuje ve městě lokalita, ve které by docházelo ke kumulaci většího počtu trestných činů či přestupků?*

Graf 40: Struktura trestné činnosti v okresech Pardubického kraje v roce 2015.

Zdroj: Policie ČR.

Z grafu je zřejmé, že ve všech okresech Pardubického kraje patří k nejčastějším typům trestné činnosti ta majetková a zejména prosté krádeže. Okres Svitavy v tomto ani jiném ohledu nijak zvlášť nevyniká a struktura trestné činnosti je v něm víceméně stejná jako v ostatních okresech kraje. Nepatrně nižší je pouze podíl mravnostních trestných činů a naopak vyšší je podíl majetkové trestné činnosti.

Moravská Třebová je z demografického pohledu složitým místem. Region Moravská Třebová totiž patřil do oblastí bývalých Sudet, a to navzdory své poměrně vnitrostátní poloze. Podobně jako ostatní regiony bývalých Sudet tak musel čelit různým sociálním a ekonomickým problémům souvisejícím se změnami ve struktuře osídlení, které jsou patrné v řadě aspektů společnosti dodnes. Jak je uvedeno v Bezpečnostní analýze z roku 2017, tento okres se společně s okresem Svitavy pravidelně umísťoval na předních místech z hlediska nezaměstnanosti, což s sebou přirozeně nese i vyšší míru kriminality.

V současné situaci je stav v tomto ohledu lepší, protože ve městě díky novým investicím a podnikům nezaměstnanost klesla až na 6 % (prosinec 2017). V minulých letech zde panoval rovněž i problém s distribucí drog, který se ale, opět podle Bezpečnostní analýzy z roku 2017, podařilo díky práci svitavského oddělení Policie ČR snížit na minimum.

Tabulka 17: Vývoj indexu kriminality na území ORP Moravská Třebová, ORP Svitavy, Pardubického kraje a České republiky

	2014	2015	2016	2017
ORP Moravská Třebová	182,7	129,3	156,7	136,3
ORP Svitavy	178,4	155,4	138,3	127,2
Pardubický kraj	180,4	148,1	128,1	120,6
Česká republika	309	262,1	233	211,1

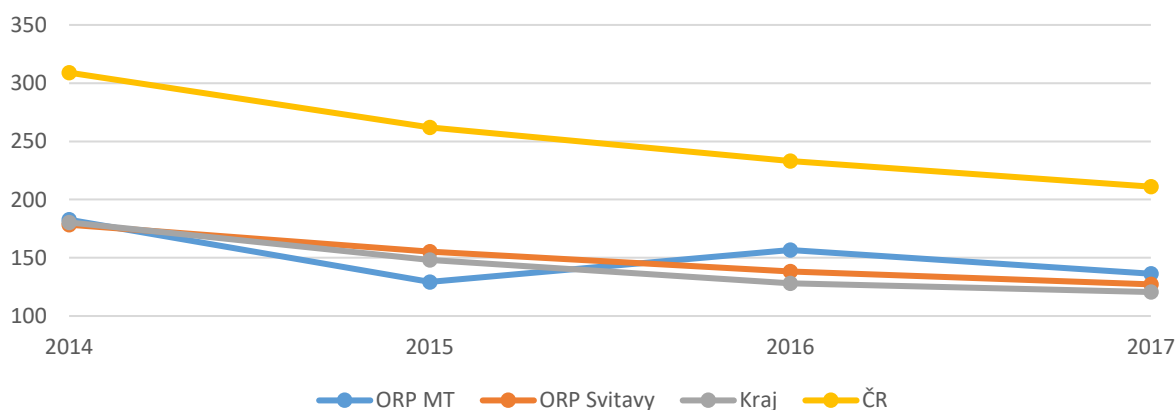
Pozn.: Index kriminality bývá užíván pro kvantitativní vyjádření intenzity kriminality - zamoření určitého území kriminalitou a představuje počet evidovaných trestných činů na 10 000 obyvatel trvale žijících na hodnoceném území.

Zdroj: www.mapakriminality.cz

Index kriminality na území ORP Moravská Třebová dosáhl v období od října 2016 do října 2017 (nejnovější dostupná data) hodnoty 136,3. V porovnání s ORP Svitavy je číslo vyšší o 9 jednotek. Z hlediska všech ORP okresu Svitavy se jedná o číslo nejvyšší, nicméně z pohledu celorepublikového patří tato statistika mezi průměrné nebo spíše i lehce podprůměrné hodnoty. Zjištěná hodnota pak patří i k těm největším v celém Pardubickém kraji.

Na území ORP Moravská Třebová dochází ke stejnému trendu jako v celém kraji i v celé České republice. I když se hodnoty snižují, patří stále k nejvyšším v kraji a zároveň jsou i poměrně vysoko nad celokrajským průměrem. Právě v této statistice došlo v posledních dvou letech k zajímavé změně. Zatímco v roce 2014 byla hodnota srovnatelná s průměrem kraje (182,7 a 180,4), v posledních dvou letech už to neplatí. V roce 2016 činila hodnota indexu kriminality na území ORP Moravská Třebová 156,7, přičemž na území celého kraje to bylo jen 128,1. V posledním dostupném období od října 2016 do téhož měsíce roku 2017 se rozdíl snížil o polovinu, nicméně stále patří k největším. Výjimku v tomto ohledu tvořil rok 2015, kdy došlo v ORP Moravská Třebová ke skokovému snížení míry kriminality, nicméně z dlouhodobého srovnání jasně vidíme, že se jednalo o skutečně výjimečný stav.

Graf 41: Index kriminality za poslední 4 roky na území ORP Moravská Třebová, Svitavy, Pardubického kraje a celé ČR.

Zdroj: (www.mapakriminality.cz)

Při pohledu na graf vývoje indexu kriminality v letech můžeme z hlediska srovnání s ORP Svitavy zaznamenat zřetelný rozdíl. Zatímco index kriminality v ORP Svitavy prakticky kopíruje vývoj toho krajského, index v ORP Moravská Třebová je stále o něco vyšší. Výjimka z roku 2015 pak způsobila značný nárůst kriminality v roce následujícím, což zcela odporuje trendům ve všech srovnávaných územích.

Z hlediska celé České republiky je však situace v obou srovnávaných ORP dobrá a hodnoty patří k těm lepším. Srovnání v rámci Pardubického kraje sice vyznívá nepříznivě, nicméně celkové výsledky tohoto kraje patří k těm nejlepším v republice. To je způsobeno zejména i tím, že se v kraji vyskytují spíše menší města a většina kraje patří svým charakterem k venkovskému území. Při pohledu na nejvyšší celorepublikové hodnoty tohoto indexu je zcela zřejmé, že platí tvrzení o vyšší koncentraci kriminality ve větších městech. Hlavní město Praha například zvyšuje průměr České republiky hodnotou indexu 454. Další vyšší hodnoty nalezneme v kraji Ústeckém, Moravskoslezském či Libereckém. Hodnoty ve všech regionech přesahují 200 trestných činů na 10 000 obyvatel. Hodnota indexu v Pardubickém kraji je druhá nejlepší (po Vysočině). Z toho lze usuzovat, že i když jsou zde z hlediska charakteru osídlení dobré podmínky pro nižší míru kriminality, není nízká statistika způsobena jen tímto a kraj i objektivně patří v tomto ohledu k těm nejlepším.

V Moravské Třebové žije přes 10 tisíc obyvatel a těm je zde k dispozici zhruba 30 restauračních zařízení. Vzhledem k tomu, že se zpravidla jedná o provozovny, které umožňují hry na výherních nebo nevýherních hracích zařízeních, jedná se o potenciální zdroje páčání trestné činnosti.

Statistiky v oblasti dopravních přestupků a krádeží v motorových vozidel a jejich součástí pak negativně ovlivňuje blízkost rychlostní komunikace I/35. Mnoho pachatelů této činnosti tak z města nepochází a takzvaně „pouze projíždějí“.

Důvod vysoké míry kriminality v porovnání se zbytkem kraje lze díky vyjádření místního policejního obvodního oddělení spatřovat i v důsledném přístupu k potírání trestných činů. Místní policie totiž přestala tolerovat jednání pod vlivem alkoholu, které by šlo mnohdy klasifikovat jako přestupek, a zaměřila se na jeho důsledné potírání. V důsledku toho jsou tak čísla trestných činů zejména v této oblasti vyšší, než je tomu v jiných místech Pardubického kraje.

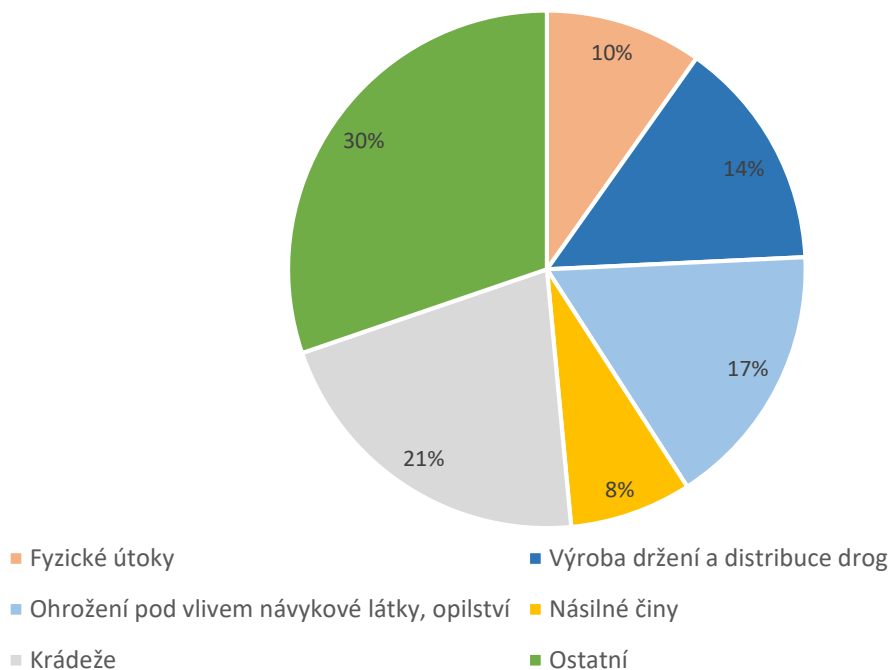
Výše uvedené tvrzení potvrzuje i další tabulka, kde je patrný obrovský pokles přestupků v oblastech veřejného pořádku a majetku. Zejména v prvním případě se dá předpokládat, že významný pokles mezi lety 2015 a 2016 je způsoben právě důraznějším potíráním této činnosti a jejím klasifikováním do oblasti trestných činů. Právě tento přístup místních bezpečnostních složek pak stojí i za celkovým snížením kriminality. Ta v posledních letech, jak vyplývá z dat a indexů míry kriminality od projektu Otevřené společnosti, na území ORP Moravská Třebová skutečně klesá.

Tabulka 18: Absolutní počet přestupků na území města Moravská Třebová za rok 2017.

Druh přestupku	2014	2015	2016	2017	Změna 2017/16
Proti veřejnému pořádku	111	224	64	41	-23
Proti občanskému soužití	117	202	210	114	-96
Proti majetku	481	336	92	66	-26
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	14	11	16	11	-5

Zdroj: Bezpečnostní analýza 2017.

Dalším problémem města je i tradičně drogová problematika. Místní scéna se označuje za spíše uzavřenou, což znamená, že je směřovaná především na byty a rodinné domy. V roce 2013 ve městě začala působit koordinátorka prevence kriminality, což s sebou přineslo počátek finanční podpory terénní práce pracovníků Laxusu, kteří poskytují služby drogově závislým osobám. Za rok 2016 bylo do Moravské Třebové uskutečněno 50 výjezdů s frekvencí 1x týdně. V roce 2016 pracovníci Laxusu byli v kontaktu s 16 aktivními injekčními uživateli drog. V Moravské Třebové se převážně užívá pervitin. Na základě nových strategií se terénním pracovníkům podařilo navázat kontakty z řad Romské komunity, jež stejně jako v roce 2015 představuje cca ½ klientely.

Graf 42: Přehled trestných činů za obvodní oddělení Moravská Třebová v období od října 2016 do října 2017.

Zdroj: www.mapakriminality.cz, projekt Otevřené společnosti

Ze získaných statistik je zřejmé, že drogová problematika představuje největší problém v oblasti bezpečnosti. Celkově bylo v období mezi říjnem 2016 a říjnem 2017 zjištěno v obvodě Moravská

Třebová¹⁰ 367 trestných činů. Až 14 % z nich tvořily trestné činy související s držením, výrobou a distribucí drog. Dalších 17 % pak připadlo na ohrožení pod vlivem návykové látky nebo opilství. Je tedy patrné, že drogy případně alkohol jsou příčinou téměř každého třetího trestného činu spáchaného na území města za poslední rok.

Co se týče již zmíněné Romské komunity, tak jejím největším problémem v ohledu trestné činnosti je majetková, ale i násilná trestná činnost. Ve městě působí Centrum volného času, které převážně využívají Romové a které má za cíl řešit jejich problémy a předcházet páchaní trestné činnosti.

Podle dokumentu Koncepce prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020 na území města nehrozí vznik výrazných sociálně vyloučených lokalit. Problémem tohoto typu tak zůstávají pouze okolí stávajících azylových domů. Jeden z nich se nachází i v blízkosti centra města. Největším problémem jeho uživatelů je zadluženost a závislost na sociálních dávkách. Jak je uvedeno ve výše zmíněném dokumentu, v budově na Brněnské ulici je 22 dvoulůžkových pokojů, počet míst na ubytovně je celkem 46. Dalším azylovým domem je budova v obci Boršov, který je součástí města. Dále v klášteře brí Františkánů, na faře ve Staré Měště a v obci Gruna je cca 40 osob, o které se stará bratr Šebestián. Zde panují obavy směrem do budoucnosti kvůli případu, kdyby činnost obce Šebestiána skončila. V tu chvíli by se tak na území Moravské Třebové a v jejím okolí ocitlo bez přístřeší tedy zhruba 40 osob.

Podle závěrů, které jsou uvedeny v dokumentu Koncepce prevence kriminality města Moravská Třebová pro období 2017 – 2020, by se město mělo zaměřit na boj se sociálními deviacemi, mezi které řadíme například vzrůstající konzumaci OPL¹¹ látek a to zejména u mladistvých do 18 let věku. Tento problém byl uveden i v dokumentu pro předchozí plánovací období (2013-2016).

Opětovný výskyt byl zaznamenán i u problémů s některými sociálními vrstvami obyvatel. Ve slabých stránkách bezpečnosti města je dokonce opakovaně použita formulace zahrnující rezignaci těchto obyvatel na dodržování pravidel ve společnosti. Do této kategorie spadá i poslední bod z níže uvedených rizik, který hovoří o neschopnosti romské populace zapojit se do dění ve městě.

Oproti minulému období naopak z rizikových faktorů vymizela zmínka o vzrůstajícím trendu páchaní trestné činnosti na seniorech. Ostatní rizika v bezpečnostní oblasti naopak přetrvávají i nadále.

Dokument Koncepce prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020 zmiňuje zejména následující rizika a nebo naopak příležitosti, která je potřeba vnímat vzhledem ke kriminalitě a trestné činnosti ve městě:

Přehled rizik obsažených v Koncepti prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020:

- Absence startovacích bytů pro mládež z dětských domovů a ústavů
- Koncentrace bytů problémové skupiny obyvatel v centru města
- Vysoká míra nezaměstnanosti (ve srovnání s ostatními regiony)
- Nedostatečné ukládání trestů za opakovaně páchané trestné činy jednotlivými delikventy
- Neschopnost romské populace zapojit se do dění ve městě a podpořit svojí aktivitou rozvoj města

¹⁰ Policejní obvod Moravská Třebová zhruba kopíruje území ORP Moravská Třebová

¹¹ OPL – Omamné a psychotropní látky.

Největší příležitosti jsou dle uvedeného dokumentu, ale i současných trendů, spatřovány zejména v prevenci trestné činnosti. To potvrzují níže uvedené příležitosti, které si dávají za cíl aktivní spolupráci s občany. Ta by měla zvýšit nejen jejich povědomí o problematice, ale přispět i k jejich vlastní snaze těmto problémům předcházet.

Přehled příležitostí obsažených v Konceptu prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020:

- Možnost navázat na systém komunikace s občany s cílem přesvědčit je o smysluplnosti jednotlivých kroků v dané oblasti
- Rozvoj spolupráce mezi jednotlivými subjekty působícími v oblasti prevence kriminality
- Rozvoj a spolupráce se školami a školskými zařízeními v regionu Moravskotřebovska
- Rozvíjející se program v oblasti protidrogové problematiky a sociální prevence ve školách a školských zařízeních

Na jednotlivých programech prevence spolupracují jak Policie ČR, Městská policie, školy, školská zařízení a také městské orgány (Odbor sociálních věcí). Za důležitou součást byla označena i podpora různých sociálních projektů a center (OS Bonanza, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež), besedy a přednášky s dětmi ve školách a rozvoj jejich aktivit. Neméně významnou součástí je pak i pravidelné zveřejňování jednotlivých událostí a výročních dat o místní kriminalitě, čímž dochází ke zvyšování povědomí mezi občany. Data jsou pak samozřejmě poskytována i jednotlivým subjektům zodpovědným za bezpečnostní situaci ve městě.

Hlavní zjištění:

- *Město Moravská Třebová patří k místům s nejvyšší mírou kriminality v celém Pardubickém kraji. Na druhé straně se ale objevuje rovněž na prvních místech z hlediska objasněnosti trestné činnosti. Mezi největší problémy patří přestupky proti občanskému soužití a veřejnému pořádku. To souvisí se zvyšující se mírou sociálně patologických jevů ve společnosti (závislost na alkoholu a jiných drogách, zadlužení a z toho plynoucí sociální vyloučení).*
- *Z geografického hlediska se ve městě nevyskytují oblasti, které by byly vyloženě nebezpečné. Vyšší koncentrace trestné činnosti je soustředěna do centra města, které ji na jedné straně přitahují s ohledem na vyšší dostupnost zábavy a alkoholu, ale také i vyšší koncentrací problémové skupiny obyvatel.*
- *Dle dostupných informací se zdá, že se místní policejní složky snaží velmi důsledně potírat trestnou činnost. Městská policie netoleruje žádné přestupky pod vlivem alkoholu (což je jedním z důvodů vysoké míry kriminality) a díky nasazení svitavského protidrogového oddělení se zase v posledních letech ve městě podařilo omezit místní drogovou scénu.*
- *Pro efektivnější práci v oblasti bezpečnosti město zpracovává společně s bezpečnostním koordinátorem koncepci prevence kriminality a svou pozornost směřuje do oblasti prevence.*

9. Kultura, sport, volný čas

Kultura, sport a volnočasové aktivity patří mezi klíčové oblasti, které zpestřují život ve městě. Moravská Třebová nabízí zajímavé možnosti jak pro sportovní, tak pro kulturní vyžití. Město stanovilo heslo, že příležitosti pro sport, odpočinek, ale i zábavu zde najde každý. Z pohledu kvality života město těží také ze své geografické polohy. Zalesněný charakter okolní krajiny totiž přímo vybízí k pěší turistice a potřebné psychické regeneraci, která je v dnešní době velmi důležitá.

Analýza v oblasti kultury, sportu a volnočasových aktivit má za cíl odpovědět především na následující otázky:

- *Jaká je ve městě nabídka kulturních, sportovních a volnočasových aktivit?*
- *S jakými hlavními problémy se v této oblasti město potýká?*

Kromě kulturní nabídky ovlivňuje podmínky pro trávení volného času také nabídka sportovních zařízení a aktivit. Město Moravská Třebová se prezentuje jako místo příležitostí a platí to i pro tuto oblast. Nejvýznamnějším aktérem na sportovním poli ve městě je sportovní klub TJ Slovan Moravská Třebová, který poskytuje nejširší nabídku sportovních aktivit a to jak organizovaných ve sportovních klubech, tak příležitostí pro individuální sportovní vyžití. TJ Slovan vytváří podmínky pro činnost sdružených oddílů pro rozvoj tělesné výchovy, sportu a turistiky. Na prvních dvou místech jsou s nejpočetnější členskou základnou oddíly fotbalu a hokeje, které mají více než 200 aktivních členů. Velmi početným je pak na místní poměry i oddíl lyžování nebo třeba tenisový a atletický oddíl. Na své si přijdou i zájemci o provozování kulturistiky, turistiky, nebo volejbalu. Díky sdružení asociace sportů pro všechny je ve městě přítomna i nabídka futsalu či sportovní gymnastiky.

Sportovní oddíly pod záštitou TJ Slovan Moravská Třebová:

- Atletika
- Cyklistika
- Fotbal
- Horolezectví
- Kulturistika
- Lední hokej
- Lyžování
- Stolní tenis
- Šachy
- Tenis
- Turistika
- Volejbal
- Asociace sportů pro všechny (Sportovní gymnastika, futsal, Kin-ball)

Hokejový klub Slovan Moravská Třebová nastupuje v zrekonstruované REHAU Aréně. Klub funguje velmi dobře i z hlediska práce s mládeží. V loňském roce například navštěvovalo školičku bruslení pro děti v předškolním věku více než 100 mladých hráčů. S budoucí generací pracuje i SKP Slovan Moravská Třebová, tedy místní fotbalový klub. Ten se na svá utkání připravuje, a následně je i sehrává, ve sportovním areálu města. K dispozici jsou zde tři hřiště, z čehož jedno je vedeno jako hlavní hrací a je i obklopeno tribunami s celkovou kapacitou 780 diváků.

Dalším místem k zábavě a odpočinku je i **moderní venkovní akvapark**, který je v majetku města. Ten se stal po modernizaci velkým lákadlem pro místní obyvatele, ale i pro návštěvníky města. Příznivci aktivní relaxace ocení plavecký bazén se samostatnými dráhami a také velký relaxační bazén. Kromě koupání tento areál nabízí i hřiště na volejbal, tenis či stolní tenis. Rekonstrukce bývalého koupaliště nezapomněla ani na převlékácké boxy, kabinky, sprchy anebo také na bezbariérový přístupový chodník. V bezprostřední blízkosti je k dispozici také parkoviště s 50 místy pro osobní automobily.

Město samotné i jeho okolí nabízí rovněž celou řadu příležitostí k provozování turistiky. Příležitosti pro turistiku se najdou i přímo ve městě v podobě historicko-naučných tras. Jednou z nich je i 1,5 km dlouhá Cesta od renesance k baroku, která vede od historického renesančního jádra města až k baroknímu vrcholu nad městem. Neméně zajímavá je pak i naučná trasa v areálu městského hřbitova.

Díky poloze města mají jeho návštěvníci či obyvatelé možnost podnikat celou řadu turistických vycházek i po jeho zalesněném okolí. Jedna ze zajímavých tras například vede z náměstí na rozhlednu Pastýřku, ze které je vidět nejen celé město Moravská Třebová, ale i Orlické hory, Jeseníky nebo masiv Králického Sněžníku. Sedmadvaceti metrová rozhledna je přitom od samotného náměstí vzdálená jen pár kilometrů pěší chůze.

Co se týče informovanosti o aktuální nabídce kulturních a sportovních akcí, nabízí město k využití na náměstí novou elektronickou úřední desku. Na té je možné poměrně snadno vyhledat konkrétní událost, která se bude ve městě konat.

Na náměstí pak turisté i místní obyvatelé naleznou i **Turistické informační centrum**, které zájemcům poskytuje mimo jiné i tyto hlavní služby:

- turistické informace o městě a okolí
- zprostředkování průvodcovské služby na objednání předem (čeština, němčina, angličtina)
- prodej publikací o městě, vstupenek na kulturní a sportovní akce a další.

Ve městě se také koná celá řada kulturních akcí. V následující tabulce je přehled kulturních akcí, které se v městě konají pravidelně. Jejich organizátorem a současně i hlavním aktérem kulturního dění ve městě jsou Kulturní služby města Moravská Třebová (KSMMT), které založilo a provozuje město.

Tabulka 19: Přehled pravidelně pořádaných kulturních akcí

Název akce	Zaměření	Termín konání	Význam	Organizátor
Mikulášský jarmark ve dvoraně muzea	Mikulášské trhy v uzavřených prostorách	Prosinec	Lokální	KSMMT
Dny slovenské kultury	Festival	Duben	Národní	KSMMT
Foto festival	Výstava fotografií	Květen	Regionální	KSMMT
Kejkle a kratochvíle	Tradiční středověký festival	Konec léta	Lokální	KSMMT
Kinematograf bratří Čadíků	Promítání českých filmů pod noční oblohou	Srpen	Regionální	KSMMT
Moravskotřebovský bramborák	Koncert	Červenec	Regionální	KSMMT
Hřebečský slunovrat	Hudební festival	Červen	Regionální	KSMMT
Zámecké kulturní léto	Kulturní akce na zámku v letních měsících	Červenec - srpen	Národní	KSMMT

Název akce	Zaměření	Termín konání	Význam	Organizátor
Zlatá kometa	Dětská pěvecká soutěž	Květen	Lokální	KSMMT
Hedvábení	Textilní jarmark	Květen	Regionální	KSMMT
Holzmeister fest	Hudební setkání	Červen	Regionální	KSMMT

Zdroj: internetové stránky města.

Významným festivalem jsou Dny slovenské kultury. Tradiční festival se ve městě koná již dvacet let a oslavuje také partnerství mezi Moravskou Třebovou a slovenským městem Banská Štiavnica. Kulturní akce nenabízí jen hudbu a divadlo, ale třeba i film nebo progresivní podoby výtvarného umění.

Dlouhodobou tradici zde má i každoroční Foto festival. V letošním roce se jeho návštěvníci mohou těšit již na 19. ročník. Před dvěma lety byl tento festival navíc rozšířen o fotografickou soutěž Young foto, která je určena pro děti, mládež a žáky základních uměleckých škol.

Naopak novinkou z minulého roku je tzv. Hedvábení. Textilní jarmark s ručně vytvořenými výrobky, divadelními představeními, muzikou a módními přehlídkami měl v loňském prvním ročníku úspěch. Na jeho pokračování se tak nejen obyvatelé města mohou těšit i letos.

Tabulka 20: Přehled subjektů vytvářejících kulturní nabídku ve městě Moravská Třebová.

Název subjektu	Typ subjektu	Činnosti
LUKART	Aukční internetová galerie	Prodej uměleckých děl
Centrum volného času	Terénní sociální centrum	Volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti
Knihovna Ladislava z Boskovic	Knihovna	Půjčování knih Přístup k internetu Studovna
Kulturní služby města	Organizátor kulturních akcí	Pořádání různých kulturních akcí
Divadelní soubor J.K. Tyla	Ochotnický soubor	Představení pro děti
Výtvarná galerie Dagmar	Galerie	Prodejní expozice obrazů
Welen	Volné sdružení výtvarníků	Umělecké výstavy

Zdroj: internetové stránky města.

Ochotnický divadelní spolek J.K. Tyla má ve městě dlouholetou tradici. V současné době funguje zejména díky finanční podpoře města. Zázemí mu pak poskytují Kulturní služby města Moravská Třebová. Hlavním zaměřením divadelního spolku jsou v současnosti představení pro děti či akce městské knihovny nebo Kulturních služeb města.

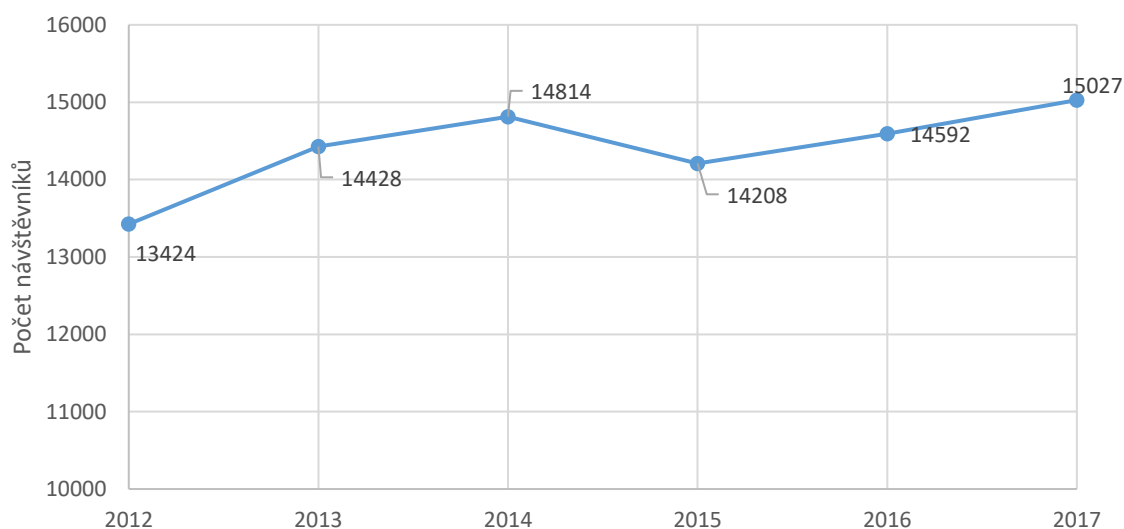
Moravská Třebová disponuje i Městskou knihovnou Ladislava z Boskovic. Její historie spadá až do poválečného období, protože město se do té doby nacházelo v německém jazykovém ostrově vně českého státu. Knihovna dnes obsahuje tři oddělení (dětské, dospělé a studovnu) a pro své návštěvníky nabízí i možnost přístupu na internet, k dennímu tisku nebo k prezenčnímu zapůjčení notebooku. Uživatel se v knihovně dostane i k volnému výběru různých periodik, hudebním CD a audiokazetám, na kterých si může mimo hudby poslechnout i vybrané audioknihy. Na základě smlouvy pak knihovna zapůjčí domů i elektronickou čtečku knih.

Knihovna v Moravské Třebové disponuje i dětským oddělením. Ti nejmenší čtenáři zde mohou kromě přístupu k různým periodikům, počítači a internetu využít i místo na hraní stolních a deskových her. V knihovně se pravidelně pořádají i různé výtvarné dílny a zábavná odpoledne. Organizace pak samozřejmě nabízí i programy pro školky a školy, díky kterým se děti mohou seznámit s funkcemi a službami městské knihovny.

Zajímavostí ze současného období knihovny je její zapojení do projektu Listování. Jde o scénické čtení, v podstatě o divadelní představení s knihou v ruce. Jedním z přínosů pro kulturní život ve městě Moravská Třebová je skutečnost, že díky tomuto projektu sem za krátkou dobu jeho fungování zavítalo již několik světových spisovatelů.

Hlavní kulturní atraktivitou města je však místní Zámek Moravská Třebová, který se honosí i titulem „Renesanční perla České republiky“. Právě zde se totiž na konci 15. století vůbec poprvé v českých zemích objevily moderní renesanční prvky. Zámek nabízí svým návštěvníkům kromě klasicky zpřístupněných interiérů (Středověká mučírna, Alchymistická laboratoř Mistra Bonaciny, Poklady Moravské Třebové) i jedinečný soubor šesti slunečních hodin na nádvoří. Tento soubor patří mezi deset nejstarších hodin v ČR a je zapsán v seznamu památek jako ojedinělá památka hodin pultového typu. Původní hodiny však musely být v roce 2013 nahrazeny věrnou replikou, protože volně přístupné nádvoří přitahovalo i návštěvy vandalů.

Graf 43: Návštěvnost zámeckých expozic v posledních 6 letech.

Zdroj: Databáze Zámku Moravská Třebová

Z výše zobrazeného grafu vývoje návštěvnosti zámeckých expozic za posledních šest let můžeme vidět, že trend je spíše vzrůstající. V posledním roce byla návštěvnost zámeckých expozic dokonce nejvyšší za celé sledované období. Z tohoto vývoje dat se dá usuzovat, že místní zámek návštěvníky stále přitahuje a jeho expozice nejsou nezajímavé. Připočteme-li k těmto datům ještě i fakt, že návštěvnost Zámeckého kulturního léta se nedá změřit, neboť vstupné bývá dobrovolné či vůbec žádné, dá se konstatovat, že zámek plní svou funkci hlavní kulturní městské památky a také centra místního kulturního života.

Otevírací sezóna zámku začíná v dubnu a končí závěrem měsíce října. Kromě prohlídek zámku je návštěvníkům a případným zájemcům k dispozici i zámecká kavárna, restaurace, ubytování a také možnost pořádání svatebních obřadů.

Zámek samotný ale slouží také jako místo, kde se každoročně koná celá řada kulturních akcí ve městě. Během letních měsíců zde probíhá nejdelší a nejvýznamnější kulturní akce, kterou je Zámecké kulturní léto. Během tří letních měsíců se zde konají různé výstavy, speciální prohlídky (oživlé večerní a noční prohlídky) nebo koncerty. Jedním z nich je i tradiční festival folkové a country hudby Moravskotřebovský Bramborák.

Součástí městské příspěvkové organizace Kulturní služby Moravská Třebová je i místní městské muzeum s historií delší než 100 let. V muzeu jsou pořádány různé výstavy, přednášky, akce pro školy spolu s různými naučnými vycházkami a další. Stálá expozice Holzmaisterova sbírka odkazuje na někdejšího mecenáše muzea, který byl velkým cestovatelem. K vidění jsou zde unikátní historické sbírky, které si Ludwig Holzmaister ze svých cest přivezl.

V rámci mapování situace ve městě se každoročně pořádá veřejné fórum, na kterém mají občané možnost se vyjádřit k tomu, co v dané oblasti nejvíce schází. V letošním roce se potvrdily výsledky z minulého roku. I tehdy se totiž největším nedostatkem podle účastníků veřejného fóra ukázala být absence kulturního sálu. Město má k dispozici pouze kinosál v budově muzea, jehož kapacita je 120 míst. Pro kulturní akce se rovněž využívá dvorana muzea, která má kapacitu 200 příchozích. Požadavek na vybudování kulturního sálu s kapacitou alespoň 400 míst se mezi nejpálčivějšími problémy města na veřejných fórech opakovaně objevuje už několik let.

Dalším požadavkem, který souvisí s tématem kapitoly, bylo vybudování cyklostezek z Moravské Třebové do Boršova a také do Starého Města, které lze využít nejen pro sport a volnočasové vyžití, ale také pro dopravu do práce a do škol. Občané by dále ocenili i rekonstrukci stávajícího plaveckého bazénu či vybudování zcela nového krytého bazénu.

Hlavní zjištění

- *Ve městě chybí kulturní sál s dostatečnou kapacitou. V současnosti je ve městě z podobných zařízení přítomno pouze kino s kapacitou 120 míst a dvorana muzea, která pojme 200 návštěvníků. Občané města vyjádřili přání na vznik kulturního sálu s kapacitou alespoň 400 míst.*
- *Město se pyšní významnou kulturní památkou, kterou je místní zámek. Zde se každé léto koná v rámci Zámeckého kulturního léta řada akcí nejen pro místní obyvatele, ale i pro návštěvníky. Renesanční zámek je klíčovou výhodou města v rámci snah o zatraktivnění města pro turisty, jeho návštěvnost dlouhodobě roste.*
- *Město dostatečně podporuje místní sportovní kluby, zejména pak hokej a fotbal. Spolu s areálem akvaparku a sportovního klubu TJ Slovan Moravská Třebová nabízí velmi širokou nabídku sportovního vyžití, a to jak v organizovaných klubech, tak individuálním a rekreačním zájemcům.*
- *Rozvoji volnočasových aktivit by podle občanů nejvíce přispělo vybudování dvou cyklostezek z města do okolních obcí (Boršov a Staré Město) či rekonstrukce plaveckého bazénu.*

10. Cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) je z hlediska ekonomického rozvoje chápán jako důležité odvětví místní ekonomiky, které je orientováno na export služeb a produktů návštěvníkům – turistům, kteří do města a blízkého okolí přijíždí trávit svůj čas. Pozitivní vliv cestovního ruchu na místní ekonomický rozvoj je historicky prokázán a stejně tak jako dnes města soutěží o investice a pracovní místa, soutěží turistické destinace o přízeň turistů a snaží se sezónu od sezóny přilákat více a více návštěvníků. Klíčové v této oblasti však je, že ne každý region, město či oblast má přirozené dispozice vyvíjet tyto aktivity úspěšně. Tato kapitola se zaměřuje na ověření potenciálu cestovního ruchu ve městě Moravská Třebová.

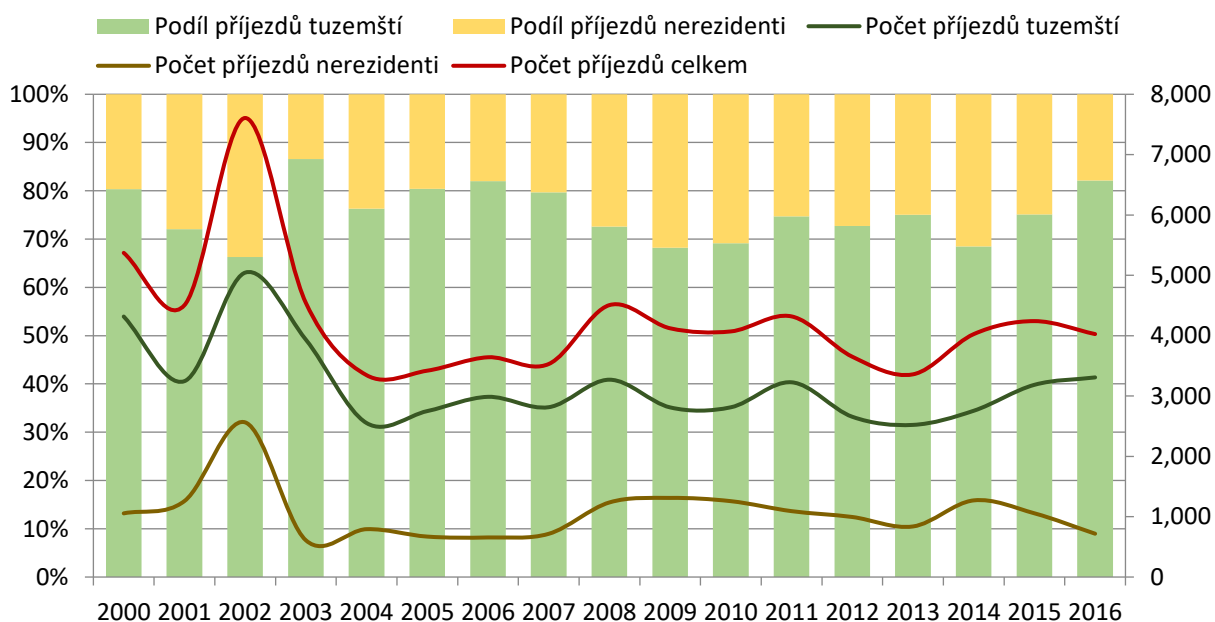
Klíčové otázky

- Jaký je potenciál města Moravská Třebová v oblasti cestovního ruchu?
- Jakými zdroji v této oblasti město disponuje?
- Jaká je konkurenceschopnost na poli cestovního ruchu?

Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu ve městě a jeho okolí lze do určité míry vyhodnotit na základě poptávky po službách. Statisticky je evidována v oblasti cestovního ruchu návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení. Z dat o vývoji počtu návštěvníků je možné udělat si alespoň rámcovou představu o potenciálu CR v Moravské Třebové.

ČSÚ eviduje v Moravské Třebové celkem 7 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), ze kterých lze posoudit vývoj návštěvnosti ve městě. V rámci Pardubického kraje se město Moravská Třebová z hlediska návštěvnosti řadí mezi méně významné turistické cíle, kdy se na celkové návštěvnosti kraje (která v r. 2016 byla přes 440 tis. ubytovaných hostů) podílí pouze 0,9 % (6,5 % na okrese Svitavy a 29 % na SO ORP Moravská Třebová). Jak je patrné z následujícího grafu (Graf 44), návštěvnost města má poměrně kolísající tendence a v poslední dekádě spíše stagnuje.

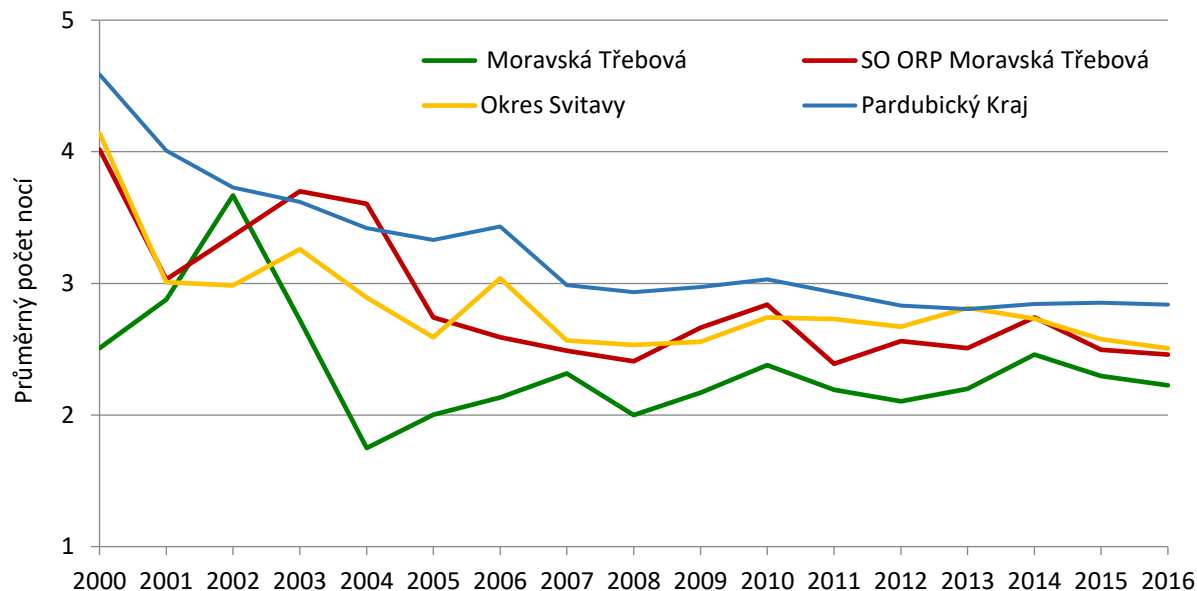
Graf 44: Vývoj počtu příjezdů tuzemských a zahraničních návštěvníků města a jejich podíl, 2000-2016

Zdroj: ČSÚ

Hlavní klientelou místních ubytovacích zařízení jsou tuzemští návštěvníci, nejvyšší podíl zahraničních návštěvníků (1/3) v Moravské Třebové byl zaznamenán již v roce 2002. Od tohoto data se podíl zahraničních návštěvníků snížil a mírně kolísá okolo 25 %, od r. 2014 opět klesá a v r. 2016 činil pouze 18 %.

Graf 45: Průměrný počet přenocování ve městě v porovnání s SO ORP, okresem a krajem, 2000–2016

Poznámka: Data od r. 2012 jsou revidovaná a ne plně srovnatelná s obdobím 2000-2011

Zdroj: ČSÚ

Průměrný počet přenocování je nízký a v posledních deseti letech se pohybuje v rozmezí 2 – 2,5 dne. Rovněž ve srovnání s průměrem Pardubického kraje, okresu Svitavy i SO ORP Moravská Třebová je trvale nižší. Výjimkou byl pouze rok 2002, kdy průměrný počet přenocování (3,7 dní) byl vyšší než v okrese i SO ORP. Zkracování pobytů je však globální trend, kdy stále více turistů cestuje na kratší pobyty (víkendové či jednodenní výlety), ani Moravská Třebová z tohoto trendu nevybočuje.

Tabulka 21: Hromadná ubytovací zařízení ve městě a jejich kapacity

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet	5	5	4	4	5	5	5	6	6	7	7	13	9	8	8	7	7
Pokoje	86	85	64	64	77	76	76	81	78	129	121	149	294	190	190	265	263
Lůžka	220	220	180	181	207	198	200	214	212	322	336	404	969	586	471	857	855

Zdroj: ČSÚ

Z tabulky (Tabulka 21) je patrné, že v uplynulém desetiletí se počet hromadných ubytovacích zařízení ve městě nijak zásadněji neměnil a pohybuje se dlouhodobě na úrovni kolem 7 zařízení (1 hotel, 3 penziony a 3 turistické ubytovny). I přes stagnující počet zařízení a stagnující počet návštěvníků se v posledních letech zvýšila kapacita ubytovacích zařízení (počet pokojů i lůžek).

Tabulka 22: Přehled ubytovatelů ve městě (únor 2018)

Název	Adresa	Lůžka	Pokoje
Hotel Třebovská	Cihlářova 1	16	6 (4x2, 2x4)
Excalibur - restaurace - penzion	Cihlářova 5	17	8 (4x2, 2x3, 1x2, 1x1)
Penzion Ferda	Brněnská 88	14	7 (1x4, 1x3, 2x2, 3x1)
Penzion Best	Brněnská 14	48	21 (1x5, 5x3, 13x2, 2x1)
Rekreační středisko Srnčí	Na Srnčí 326	cca 100	10 (3-4 os.) + 15 chat pro 4-5 os.
Ubytovny Armádní Servisní	Jevíčská 7 a 38	656	1-4 lůžkové

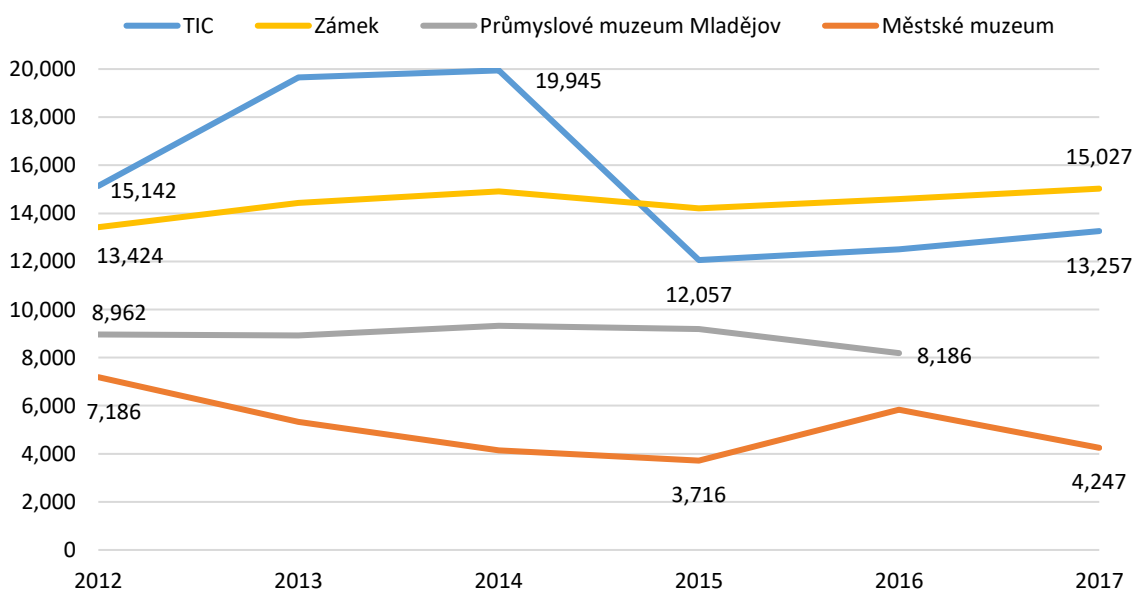
Název	Adresa	Lůžka	Pokoje
Domov mládeže při ISŠ	Brněnská 1405	108	27 (pouze léto)
Penzion V Podzámčí	Rybní náměstí 3	8	4 (4x2)
Apartmány Cechovní	Cechovní 117	10	3 (5,2,3)
Arnika	Dr. Loubala 10	9	3 (2x2, 1x5)
Ubytování U Aničky	nám. T. G. Masaryka	12	2
Ubytování Jarmila Šafrová	Brněnská 12	10	2
Apartmány U Řezníka	nám. T. G. Masaryka 31	14	3
Ubytování Jiří Bárta	nám. T. G. Masaryka 6	32	5
Ubytování Daja	Cihlářova 11	15	5 (1x4, 3x3, 1x2)
Penzion U Štiky	Údolní 26	6	3 (3x2)
Ubytovna Sofa	Československé armády 107	22	2-5 lůžkové
Ubytovna (Chromatic, s.r.o.)	Gorazdova 66	cca 14	6 (2 a 4 čtyřlůžkové)
Atelier Gallery House (Airbnb)	Kostelní náměstí 195	10	4 ložnice

Zdroj: ČSÚ, www.moravskatrebova.cz, vlastní šetření

Kromě statisticky sledovaných 7 hromadných ubytovacích zařízení (Tabulka 22 – uvedeny tučně) bylo na základě vlastního šetření zjištěno, že ve městě působí dalších 12 pronajímatelů a celkově je k dispozici v letní sezóně až 1121 lůžek. Kromě dvou- a tříhvězdičkových hotelů, penzionů a apartmánů mají návštěvníci možnost využít celé řady ubytovacích kapacit v soukromí různé kvality. I přes zvyšování kvality poskytovaných služeb, lze spatřovat nedostatky co do zastoupení ubytovacích zařízení vyššího standardu (absence čtyřhvězdičkového hotelu), vyžadované náročnější klientelou.

Kapacita stravovacích zařízení ve městě je dle dostupných údajů dostatečná. Ve městě se nachází cca 15 stravovacích zařízení (restaurací) a další lze najít v okolí. Zastoupeny jsou všechny druhy zařízení, největší podíl mají restaurace (Na Hladince, U Štiky, Excalibur, Třebovská, U svatého Floriána, Na Kovárně, U Kalvárie, U Kafky, Pizza - caffè, Kebab & Pizza, Bistro Route R35, Krmelec, Sál Na Písku, U Nádraží, Jídelna Hedva), cukrárny a kavárny (Linda, Zdena, Pod Věží, Laskavárna) a hostince a podobná zařízení (Pivnice U Zámku, Udánská, U Dvořáků, Boršov, Manhattan, Ohnivá koule ad.).

Graf 46: Návštěvnost TIC, Zámku, Městského muzea a Průmyslového muzea Mladějov, 2012–2017

Zdroj: TIC a MÚ Moravská Třebová, Centrum informací a statistik kultury

Turistické informační centrum je významným článkem propagace města a okolí. Návštěvníkům poskytuje bezplatně všechny informace o památkách, ubytování, stravování, kulturním a sportovním vyžití ad. Za posledních šest let navštívilo Turistické informační centrum Moravské Třebové (TIC) bezmála 100 tis. občanů města a turistů, přičemž v letech 2013 a 2014 to bylo cca 20 000 ročně (Graf 46). Zahraniční návštěvníci se na tomto čísle podílí méně než 4 %, což znamená roční návštěvnost pouhých 400-800 osob.

Moravská Třebová disponuje historicky cennými památkami, jejichž potenciál se město snaží zvýšit pořádáním pravidelných kulturních akcí, jako jsou Zámecké kejkle a kratochvíle, Zámecké léto, Mezinárodní festival sborového zpěvu Moravskotřebovské arkády, Dny slovenské kultury, Fotofestival nebo nově Hedvábení. Z blízkého okolí za zmínku stojí ještě akce Mladějovské průmyslové dráhy (11 km dlouhá úzkorozchodná trať a muzeum) s průměrnou roční návštěvností téměř 9 000 osob.

Zámek Moravská Třebová z 15. století patří k nejvýznamnějším renesančním památkám ve střední Evropě, protože zachycuje prakticky celý vývoj renesančního slohu. Na rozdíl od většiny zámku v Česku je v majetku města. Roční návštěvnost od roku 2012 mírně roste a v r. 2017 se pohybovala okolo 15 tis. osob.

Městské muzeum kromě stálé expozice Holzmaisterovy sbírky mimoevropského umění (po Náprstkově muzeu druhá nejcenější egyptská sbírka) a galerie Františka Strážnického pravidelně obměňuje výstavy a pořádá další akce (přednášky, muzejní noc a vycházky, jarmark ad.). Roční návštěvnost Městského muzea od r. 2012 poklesla o více než třetinu na cca 4250 osob v r. 2017 (Graf 46).

Městská památková rezervace (vyhlášena v r. 1956 a obnovena 1980) zahrnuje historické jádro s pozdně gotickými a renesančními mázhausy (více než 80 měšťanských domů), radnicí, morovým sloupem, kostely, kaplí, školou, bývalou kolejí a řadou soch, dále již zmiňovaný zámek, opevnění města a areál Křížového vrchu s barokními kamennými náhrobky.

Městu se podařilo díky evropským dotacím zrealizovat několik projektů na podporu cestovního ruchu, příkladem je projekt 1,4 km dlouhé historicko-naučné stezky „Cesta od renesance k baroku“ vč. revitalizace 7 památkově chráněných objektů (dotace cca 29 mil. Kč) nebo naučná (cyklo)turistická „Hřebečská důlní stezka“ (10 mil. Kč). Místní aeroklub získal dotaci ve výši 38 mil. Kč na projekt „Infrastruktura pro rozvoj aeroturistiky“, kdy travnatá vzletová a přistávací plocha byla zpevněna a vyasfaltována. Další projekty převážně zaměřené na propagaci a marketingovou podporu byly realizovány v rámci dobrovolného svazku pěti obcí Českomoravského pomezí. Regenerace Městské památkové rezervace a památek v majetku města je spolufinancována Ministerstvem Kultury.

V souvislosti s realizací Programu regenerace Městské památkové rezervace a zvýšením komfortu informačních, ubytovacích, stravovacích a rekreačních služeb se očekává i mírné zvýšení počtu domácích i zahraničních návštěvníků města. K tomu je samozřejmě nutná i větší propagace naučně turistických tras po urbanistických a architektonických památkových atraktivitách historického jádra. Další potenciál dle koncepce CR se skrývají nevyužité vztahy mezi památkově chráněnými historickými jádry dalších českých a moravských měst a památkovými historickými trasami s památnými místy a poutními kostely.

Hlavní zjištění:

- *Moravská Třebová nabízí turistům především historicky cenné památky a zajímavé kulturní akce a zajímavé okolí. V majetku města je kromě muzea i unikátní zámek, jehož návštěvnost mírně roste.*
- *Město má poměrně zajímavý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, ale z hlediska návštěvnosti jej zatím dostatečně nevyužívá. Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v poslední dekádě stagnuje, průměrný počet přenocování je nízký, podíl zahraničních turistů v posledních třech letech klesá. Turistické povědomí o Moravskotřebovsku je spíše menší.*
- *Vyšší propagace a rozvoj infrastruktury v souvislosti s regenerací MPR by mohl napomoci nárůstu návštěvnosti, případně prodloužení pobytu návštěvníků ve městě, kteří by mohli prodloužit svůj pobyt spojený s návštěvou některé z pořádaných akcí a navštívit zajímavosti ve městě či okolí.*

11. Doprava a infrastruktura

Následující kapitola se věnuje dopravě a pozici města v dopravním systému a infrastruktuře. Doprava je řešena jak v kontextu celého kraje a dostupnosti měst vyšších řádů, tak i ve vazbě na dostupnost dopravy v rámci města. Analýza hromadné dopravy uvnitř města tvoří významný prvek v integraci jednotlivých místních částí a důležitých lokalit a posiluje dostupnost služeb ve městě. Na základě údajů ze sčítání dopravy je sledována intenzita osobní a nákladní dopravy na nejvytíženějších komunikacích procházejících obcí. V této souvislosti je dále analyzován počet a rozmístění dopravních nehod. Specifickým typem dopravy, kterému je věnována pozornost, je cyklodoprava, která může pozitivně ovlivnit kvalitu životního prostředí zejména pak kvalitu ovzduší.

Klíčové otázky

- *Jaká je pozice města v dopravní infrastruktuře?*
- *Jsou sídla vyššího významu dobře dostupná?*
- *Jaká je dopravní dostupnost veřejnou dopravou po městě?*
- *Jak velká je intenzita dopravy ve městě?*
- *Jaká je intenzita nehodovosti ve městě, jak se vyvíjí v čase?*
- *Jaká je cyklodoprava ve městě a jaké příležitosti nabízí?*

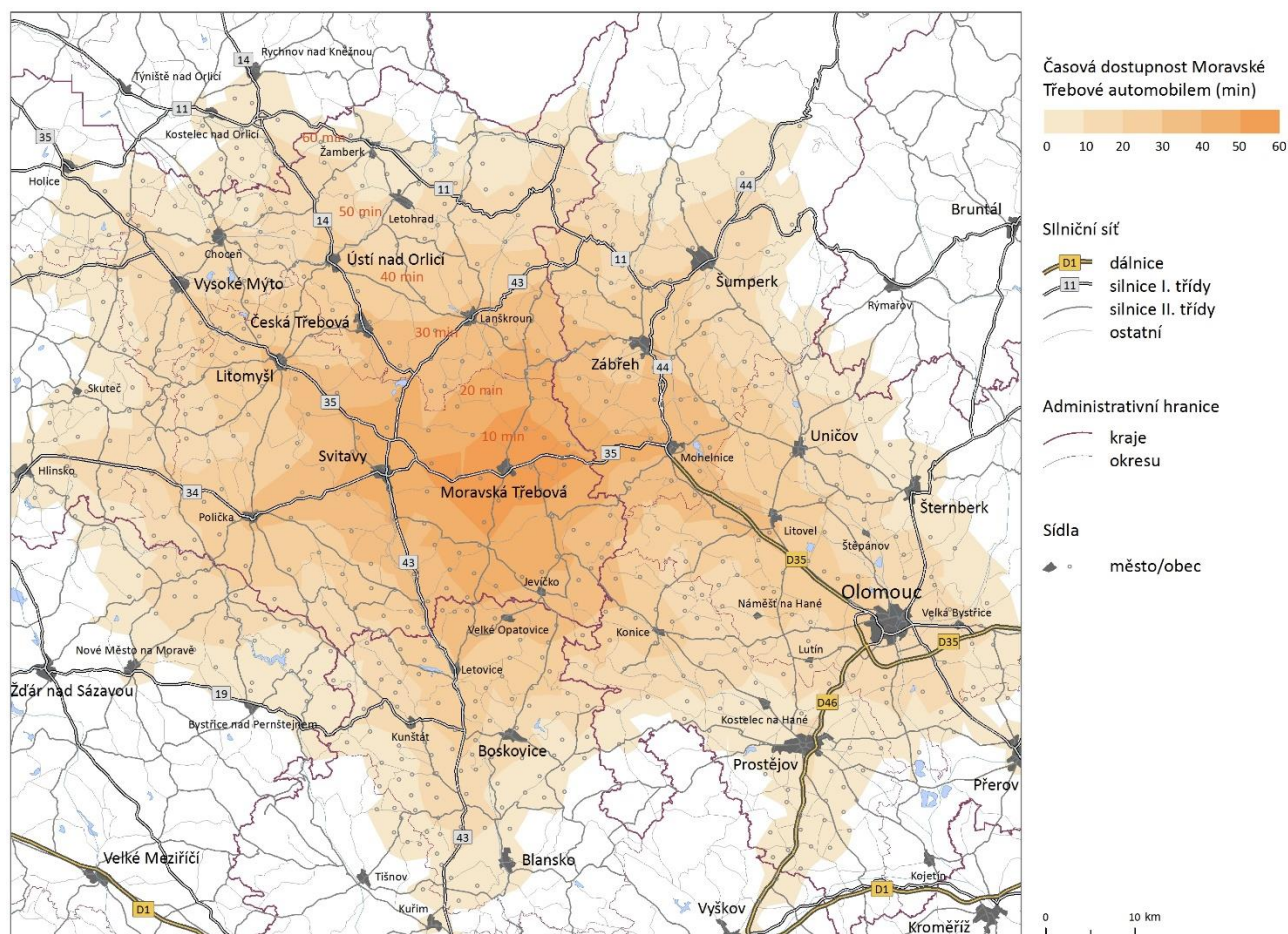
Vnější doprava

Město Moravská Třebová leží na silnici I. třídy číslo 35, která tvoří přímý tah spojující krajské město Hradec Králové s Litomyšlí a Mohelnicí a dále pokračuje jako dálnice D35 do Olomouce. Díky tomuto tahu je velmi dobře dostupné i okresní město Svitavy, které je vzdáleno přibližně 16 km a je automobilem dosažitelné do 20 minut. Do půl hodiny jsou dostupná další regionální centra jako Česká Třebová, Litomyšl nebo Polička. Z krajských metropolí je nejkratší spojení do Olomouce, které díky výše zmíněné dálnici D35 trvá 40-50 minut. Naopak krajské středisko Pardubického kraje, ve kterém se Moravská Třebová nachází, je poměrně vzdáleno a cesta do něj trvá přibližně 1 h 15 min. Město má tedy dobrou dostupnost v rámci okresního města, poskytující běžné služby, avšak specifické a vyšší služby kvůli poloze na tzv. vnitřní periferii v rámci krajů jsou vzdálenější.

Druhou významnější komunikací procházející Moravskou Třebovou je silnice č. II/368, která má vliv hlavně pro spádovost a dojížděku menších obcí v severním a jižním okolí města, jako jsou Kunčina, Staré Město, Třebořov, Útěchov nebo Dlouhá Loučka.

Moravská Třebová leží na regionální jednokolejné neelektrifikované železniční trati č. 262. Významné je ale její napojení na železniční koridor Praha-Pardubice-Brno v České Třebové, které urychluje dostupnost do hlavního města a zmíněných krajských měst. Tato skutečnost se projevuje i na poměrně vysoké dojížděce za prací do Prahy a Brna, která v roce 2011 tvořila 7, resp. 5,6 % z celkové pracovní vyjížděky z obce. V současné době se realizuje projekt na rekonstrukci nádraží a revitalizaci přilehlých ploch. Z hlediska dopravy má tento projekt největší význam ve vybudování parkoviště P+R a točny u přilehlé autobusové zastávky, která pomůže zlepšit propojení autobusové a vlakové dopravy ve městě.

Obrázek 7: Časová dostupnost Moravské Třebové automobilem

Zdroj: vlastní zpracování, ArcCR 500

Tabulka 23: Počet a průměrná délka spojení mezi Moravskou Třebovou a nadřazenými centry

	autobus				vlak				auto	
	počet spojů		čas (min)		počet spojů		čas (min)		nejkratší (km)	nejrychlejší (min)
	st	ne	st	ne	st	ne	st	ne		
Svitavy-Moravská Třebová	28	7	26	21	4	1	66	68	16	16
Moravská Třebová-Svitavy	29	6	27	22	6	2	68	79	16	16
Pardubice-Moravská Třebová	0	0	0	0	11	8	81	82	81	75
Moravská Třebová-Pardubice	0	0	0	0	13	10	77	78	81	75

pozn.: Započteny jsou pouze spoje s max. jedním přestupem a do délky cesty max. 90 minut. Data jsou pro neděli 11.2.2018 (ne) a středu 14.2.2018 (st).

Zdroj: idos.cz

Silniční automobilová doprava je z hlediska dostupnosti center vyššího významu nejrychlejší variantou, avšak existuje k ní vždy časově srovnatelná varianta. V případě dopravy do okresních Svitav je autobusová doprava v pracovní den v průměru o 10 minut pomalejší a o víkendu pouze o 5 minut. Víkendové zkrácení je ale na úkor počtu spojů a počtu obslužených zastávek na trase. Intenzita spojení v pracovní den čítající v průměru více než jeden spoj za hodinu je dostatečná, horší je situace o víkendu, kdy funguje jen 6-7 spojů. Naopak vlaková doprava mezi Moravskou Třebovou a

Svitavami je kvůli absenci přímého spojení velmi zdoluhavá a pro dojíždění za prací nebo službami není efektivní. Opačná situace je v případě spojení s Pardubicemi. Autobusová linka, či jejich kombinace, které by umožnily cestu do krajské metropole pod 90 minut, zcela schází. Příčinou je poměrně rychlé vlakové spojení s jedním přestupem v České Třebové. Výsledný čas spojení (78, resp. 82 minut) je pak srovnatelný s hodinou a čtvrt při jízdě automobilem a i intenzita vlakových spojů je dobrá.

Doprava uvnitř města

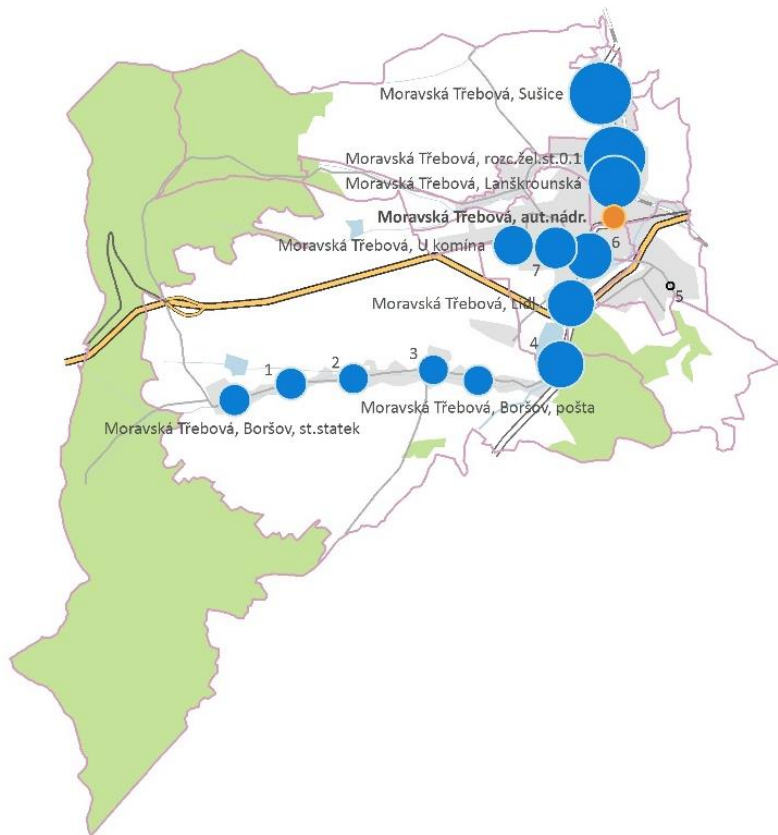
Město Moravská Třebová nedisponuje vlastním systémem hromadné dopravy a doprava uvnitř města je realizována skrze linkové spoje. Na území města se nachází 15 autobusových zastávek a jedna vlaková. Celkovou dopravní obslužnost uvnitř města lze na většině kompaktní zástavby považovat za dostatečnou a většina kompaktního zastavěného území města má pěší dostupnost autobusové zastávky do 10 minut. Případné zřizování nových zastávek by mohlo připadat v úvahu v blízkosti rozvíjející se průmyslové zóny na východě města. Počet spojů v obou směrech je vyrovnaný. Pro autobusovou dopravu uvnitř města je významná i zastávka v Linharticích, která leží na samé hranici Moravské Třebové, a může tak obsloužit i určitou část zástavby na východě města, kde navíc leží nejvýznamnější zaměstnavatel v regionu, firma Rehau Automotive.

Nejlepší spojení na autobusové nádraží, tj. centrum města mají lokality při silnici č. II/368. Patří mezi ně místní část Sušice, průmyslové a prodejní areály na severu města a vlakové nádraží. Dobré spojení má i Nemocnice následné péče Moravská Třebová s poliklinikou a Svitavské předměstí s panelovou zástavbou a blízkou novou průmyslovou zónou. V historickém centru města zastávka linkových autobusů chybí, avšak leží v docházkové vzdálenosti od autobusového nádraží. Další dvě autobusové zastávky s vysokým počtem spojů se nachází v jižní části města poblíž prodejny diskontního řetězce a na okraji místní části Boršov. Dobrou dostupnost během pracovního dne má i Boršov, který je již poměrně vzdálen od kompaktní zástavby centrální části Moravské Třebové. Naopak Křížový vrch ležící na východní části města nemá ve sledovaný pracovní den žádné spojení, a to i přesto, že se zde nachází Vojenská střední škola a VOŠ Ministerstva obrany. Obdobně je na tom i místní část Udánky, ležící na severozápadě města.

Víkendové rozložení autobusových spojů se vyznačuje nejen desetinásobně nižší intenzitou, ale i mírnou změnou v rozložení nejvytíženějších zastávek. Nejvíce spojů je na trase spojující autobusové nádraží v Moravské Třebové se Svitavami. Zcela odlišná situace oproti pracovnímu dni je pak v místní části Boršov, do které linkové autobusy během víkendu nezajíždějí. Tento fakt společně s odlehlou polohou vůči centru komplikuje obslužnost daného území, snižuje jeho atraktivitu, limituje dostupnost služeb o víkendu a zvyšuje závislost na individuální automobilové dopravě.

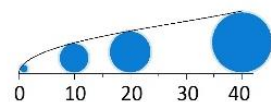
Obrázek 8: Veřejná doprava uvnitř města ve všední den

Na zastávku Moravská Třebová, aut.nádr.

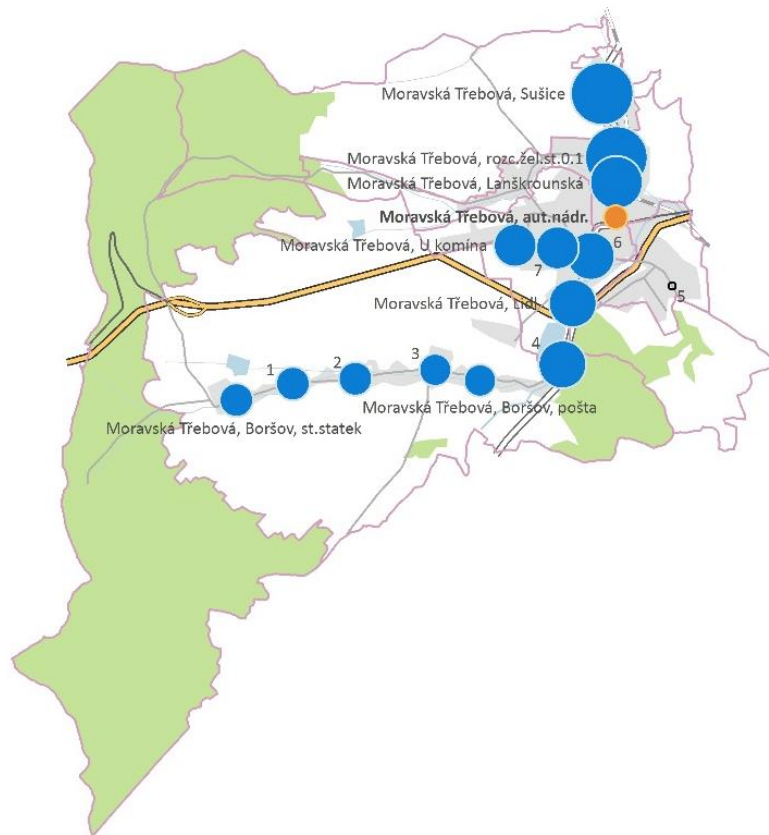

- 1 Moravská Třebová, Boršov, hájenka
- 2 Moravská Třebová, Boršov, host.
- 3 Moravská Třebová, Boršov, škola
- 4 Moravská Třebová, Boršov, rozc.0.1
- 5 Moravská Třebová, Na Písku
- 6 Moravská Třebová, Brněnská
- 7 Moravská Třebová, nem.

Počet spojů ve všední den (středa 14.2.2018)

Ze zastávky Moravská Třebová, aut.nádr.

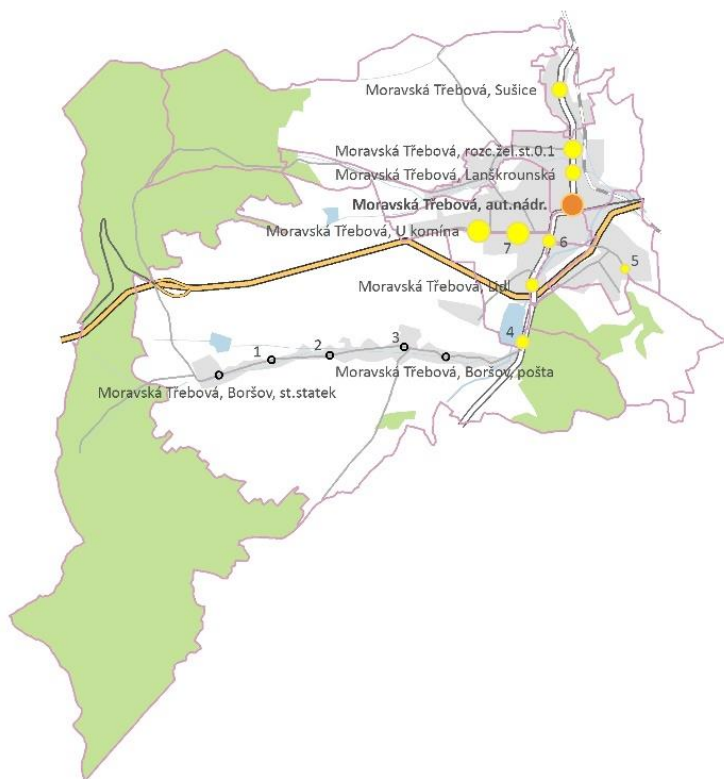
○ zastávka bez spoje v daný den

0 1 km

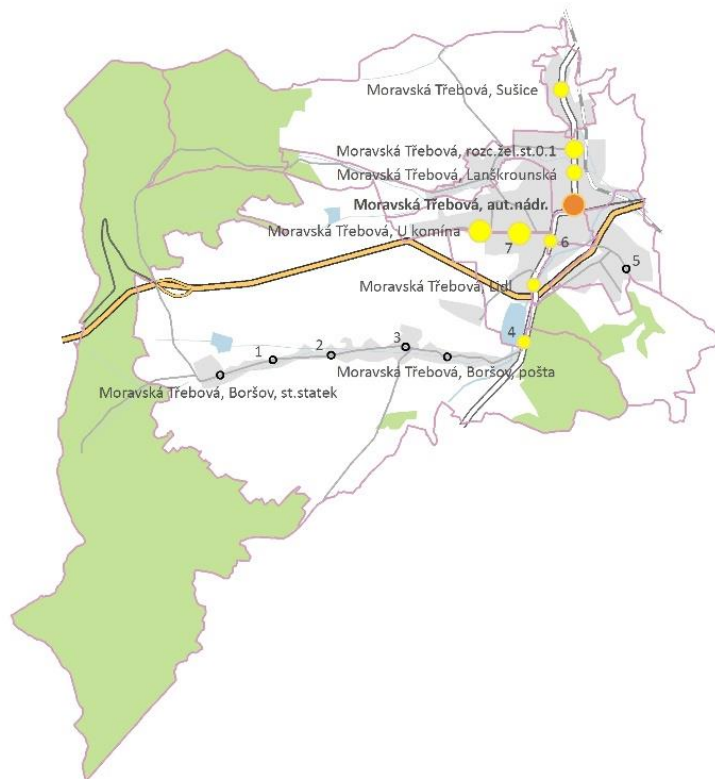
Zdroj: idos.cz

Obrázek 9: Veřejná doprava uvnitř města o víkendu

Na zastávku Moravská Třebová, aut.nádr.

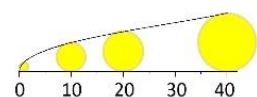

Ze zastávky Moravská Třebová, aut.nádr.

- 1 Moravská Třebová, Boršov, hájenka
- 2 Moravská Třebová, Boršov, host.
- 3 Moravská Třebová, Boršov, škola
- 4 Moravská Třebová, Boršov, rozc.0.1
- 5 Moravská Třebová, Na Písku
- 6 Moravská Třebová, Brněnská
- 7 Moravská Třebová, nem.

Počet spojů ve víkendový den (neděle 11.2.2018)

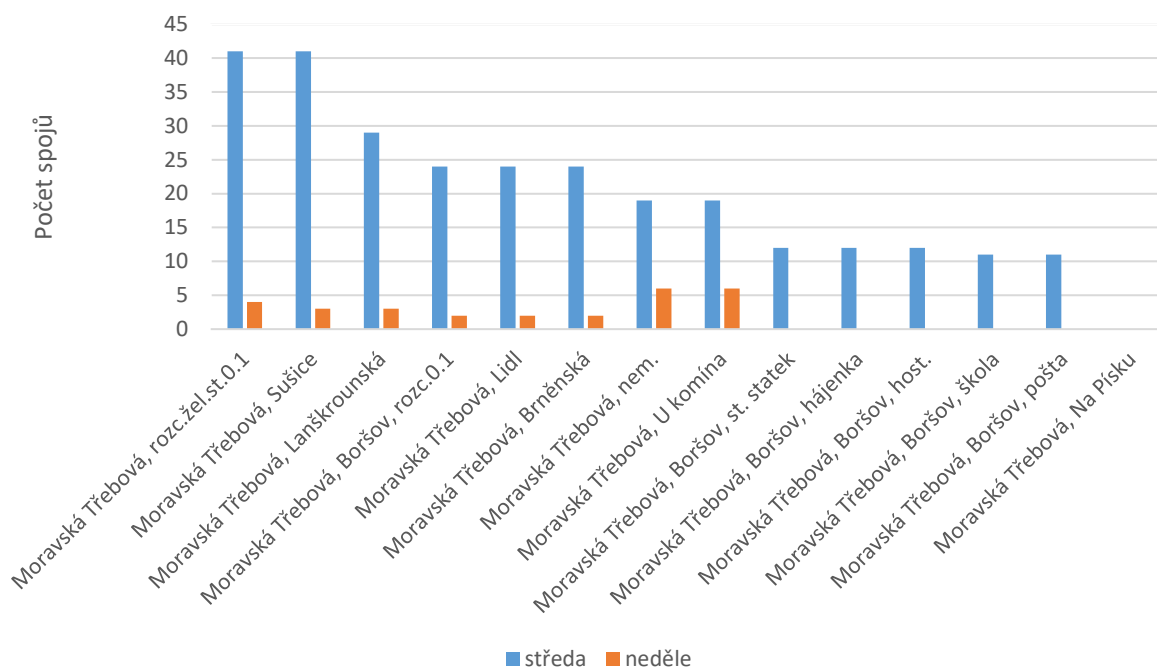
○ zastávka bez spoje v daný den

0 1 km

Zdroj: idos.cz

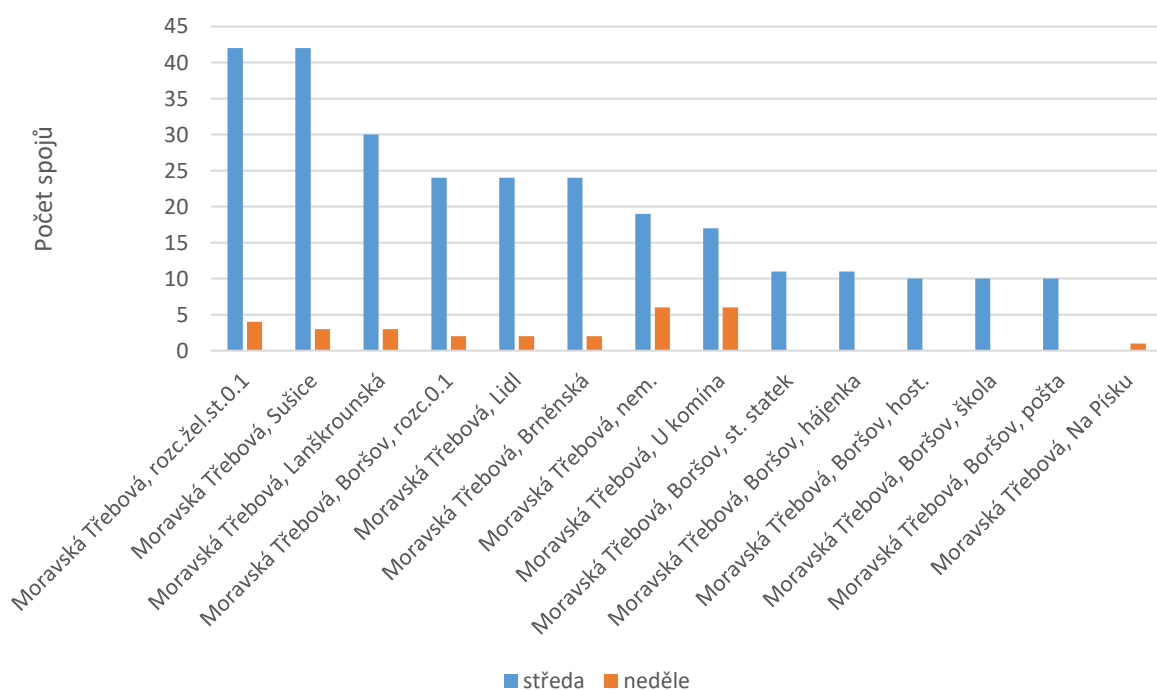
Berman Group s.r.o.

Graf 47: Počet spojů ze zastávky Moravská Třebová, aut.nádr.

Zdroj: idos.cz

Graf 48: Počet spojů na zastávku Moravská Třebová, aut. nádr.

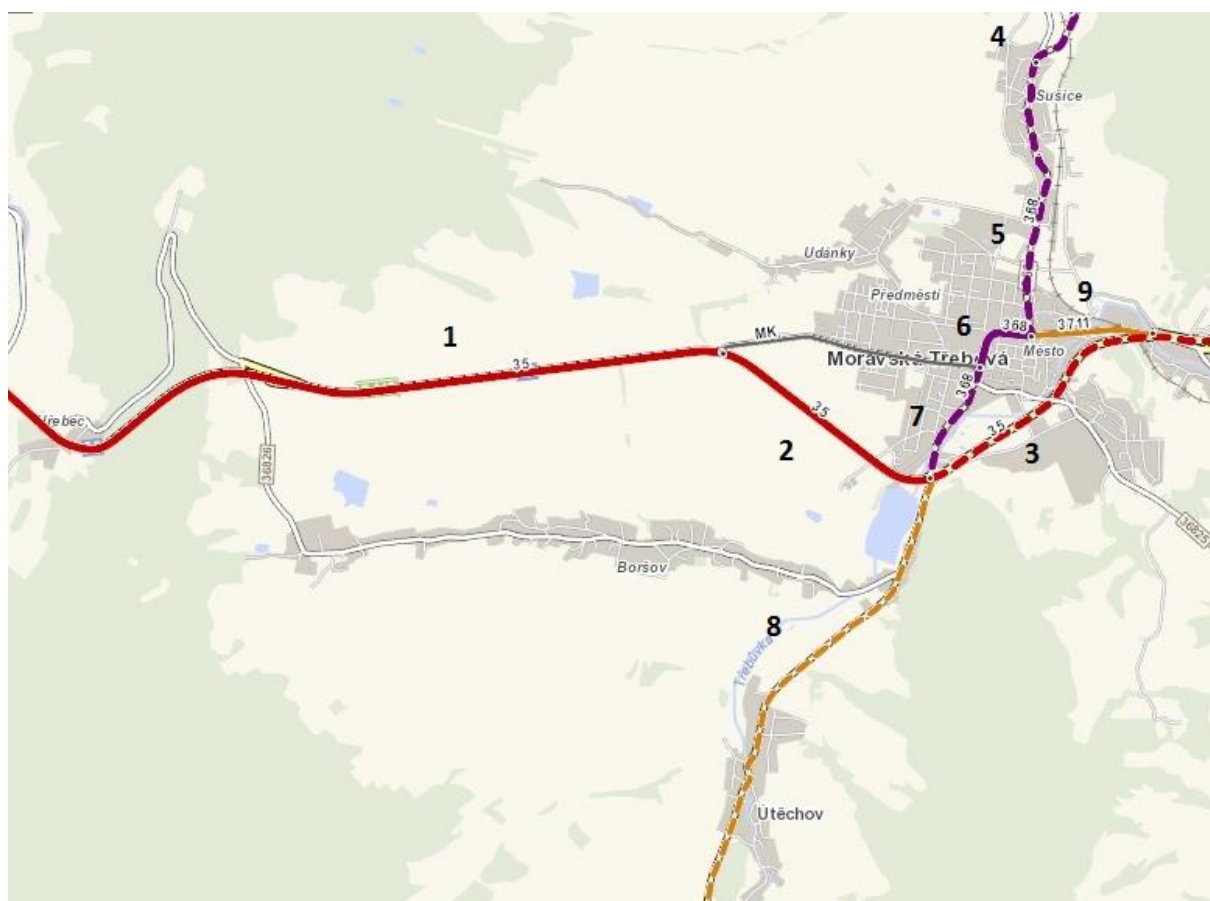

Zdroj: idos.cz

11.1. Intenzita dopravy

V Moravské Třebové se nachází celkem 9 silničních úseků, které jsou monitorovány v rámci pravidelných sčítání dopravy. **Dlouhodobě nejvytíženějším úsekem je spojnice Svitav a západního okraje Moravské Třebové (č. 1), na kterém za posledních 16 let stoupl počet nákladních i osobních automobilů o polovinu.** Kvůli chybějícím datům o dojíždě v cenzu 2011 nelze v absolutních číslech sledovat **nárůst obousměrné dojíždě za prací mezi Svitavami a Moravskou Třebovou** oproti roku 2001, avšak z komparace podílů dojíždě (viz mapa v úvodu) je patrné zvyšování významu tohoto obousměrného proudu. V případě pracovní dojíždě do Svitav se podíl zvýšil o 4,8 %, v opačném směru do Moravské Třebové o 4,4 %. Zvýšení intenzity dopravy na tomto úseku lze připisovat i rozvoji průmyslové zóny na západě města po roce 2000. **Zvýšení, které je patrné i na dalších úsecích silnice č. I/35 ve městě (úseky 2 a 3) pak ukazují na vzrůstající význam silnice jako tranzitní spojnice Čech a Moravy alternativní vůči dálnici D1.**

Obrázek 10: Úseky sčítání dopravy ve městě Moravská Třebová

Zdroj: ŘSD – výsledky sčítání dopravy 2016

Obdobný nárůst v celém sledovaném období 2000 až 2016 lze sledovat i na silnici č. II/368, která zprostředkovává dojíždě z okolních obcí severně od obce. Na druhou stranu ale největší nárůst proběhl již do roku 2010 a v posledních šesti letech se spíše jedná o stagnaci. Jiný trend lze pozorovat v centru města na úseku č. 6. Zatímco osobní doprava značně narostla, zatížení nákladní dopravou v posledních šesti letech je o cca 20 % nižší. Denně tak v centru (úsek mezi Městským úřadem a křížením ulic Komenského a Svitavské) v současnosti projede 6 373 osobních a 772 nákladních vozidel. Silniční úseky vedoucí na jih od města pak zaznamenávají zásadní pokles intenzity osobní i nákladní dopravy mezi lety 2000 a 2010. Svou roli v intenzitě dopravy sehrává také dynamický rozvoj

některých firem – zejména to platí o firmách v Městské průmyslové zóně na západě města a také o firmě Rehau Automotive v obci Linhartice.

Tabulka 24: Intenzita dopravy na vybraných úsecích v Moravské Třebové v letech 2000 až 2016

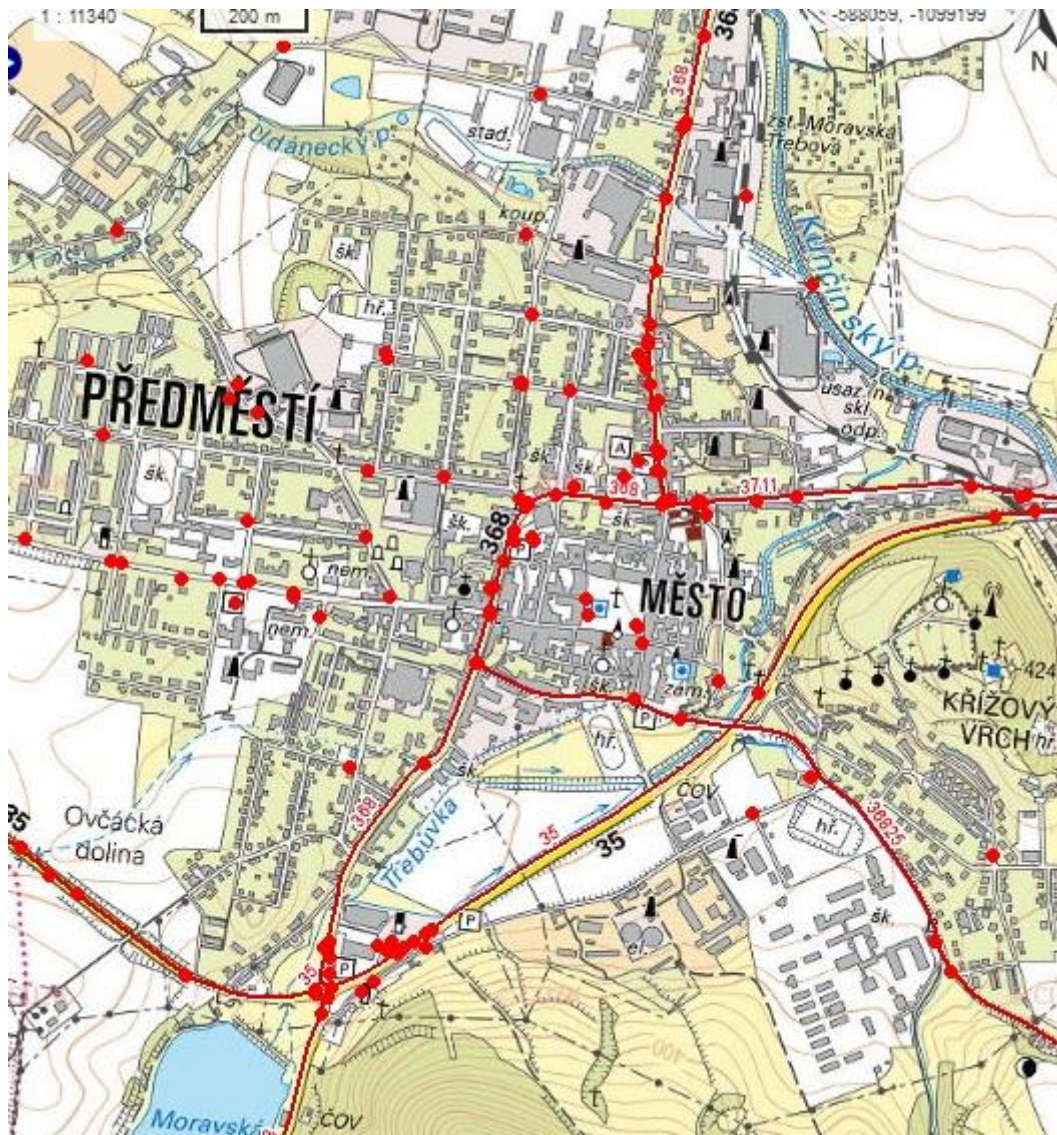
číslo v mapě	úsek	osobní					nákladní				
		2000	2010	2016	index změny 00/10	index změny 10/16	2000	2010	2016	index změny 00/10	index změny 10/16
1	5-0610	6 858	8 071	10 274	1,18	1,27	3 255	3 496	4 796	1,07	1,37
2	5-0615	5 427	5 264	10 274	0,97	1,95	3 431	3 267	4 796	0,95	1,47
3	5-0621	6 480	6 608	9 412	1,02	1,42	4 664	3 540	4 463	0,76	1,26
4	5-4330	1 840	4 014	4 386	2,18	1,09	367	688	726	1,87	1,06
5	5-4331	1 956	4 014	4 386	2,05	1,09	551	688	726	1,25	1,06
6	5-0612	2 017	5 409	6 373	2,68	1,18	450	984	772	2,19	0,78
7	5-4332	5 593	3 186	4 469	0,57	1,40	968	495	785	0,51	1,59
8	5-2260	2 770	1 124	1 743	0,41	1,55	580	171	296	0,29	1,73
9	5-0613	1 130	2 186	2 885	1,93	1,32	177	459	540	2,59	1,18

Zdroj: ŘSD – výsledky sčítání dopravy 2000, 2010 a 2016

11.2. Nehodovost v dopravě

Za posledních deset let došlo v celém Pardubickém kraji k proměně trendu ve vývoji počtu nehod. Na začátku tohoto období, od roku 2007, je patrný výrazný pokles, který trval z předchozích let. Příčinami bylo hlavně zlepšení technického stavu vozového parku a technického stavu komunikací. V dalších pěti letech počet nehod stagnoval, přibližně na polovině oproti počátku sledovaného období. V posledních třech letech ale začal počet nehod opět narůstat. **Nejčastější příčinou dopravních nehod v kraji byl v roce 2006 nesprávný způsob jízdy (62,4 %) a nepřiměřená rychlost (20,5 %).** Podobný trend lze sledovat i u okresu Svitavy, kde se v roce 2007 událo 1 191 dopravních nehod, poté došlo k poklesu přibližně na polovinu a od roku 2016 počet nehod rostl na současných 714 v roce 2017.

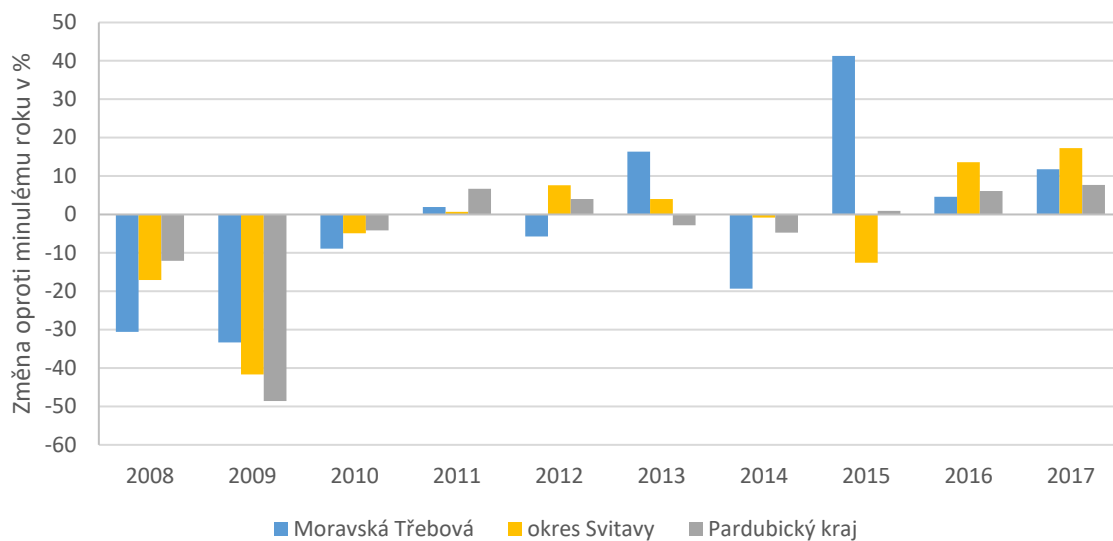
Obrázek 11: Dopravní nehody v Moravské Třebové podle typu – srážka s jedoucím vozidlem

Zdroj: maps.jdvm.cz

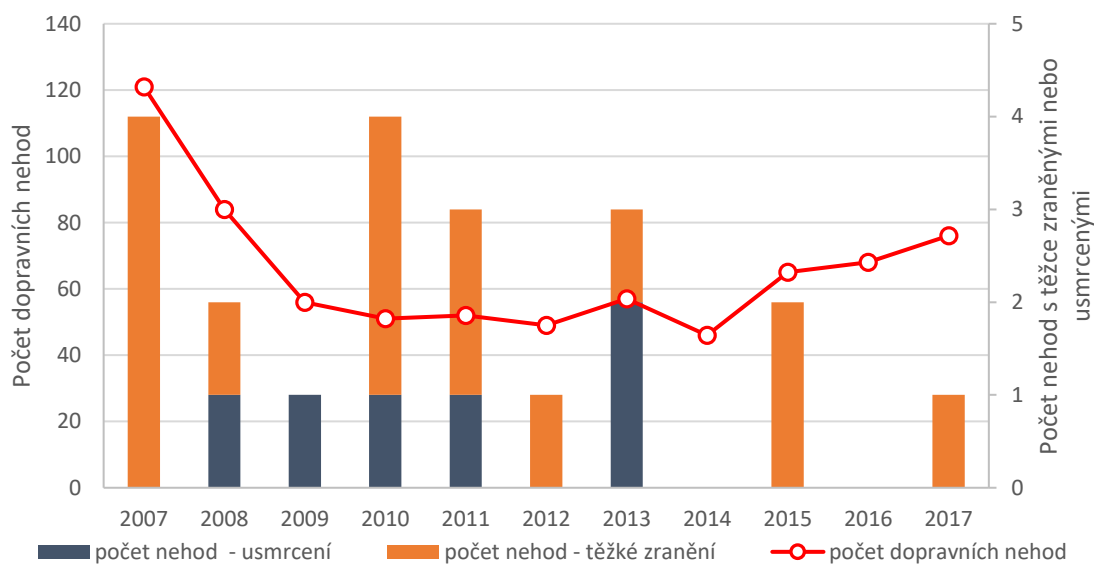
V případě města Moravská Třebová je výše zmíněný trend narušován výkyvy způsobenými celkově nižším počtem dopravních nehod. Na druhou stranu počet nehod s těžce zraněnými nebo usmrcenými osobami je celkově poměrně nízký a v posledních letech jich spíše ještě ubývá. Ve sledovaném období 2007 až 2017 se v Moravské Třebové událo celkem 725 dopravních nehod. Třemi nejčastějšími příčinami dopravních nehod ve městě byly srážka s jedoucím nekolejovým vozidlem (32,3 %), srážka se zaparkovaným vozidlem, (25,1 %) nebo srážka s pevnou překážkou (24,4 %). U 9,8 % nehod byl u řidiče zjištěn alkohol nebo jiné omamné látky, což je o 0,8 % více než v případě okresu Svitavy. Podle průběžné evidence dochází k postupnému zvyšování toho podílu od roku 2007, kdy byly alkohol nebo jiné omamné látky zjištěny u 6,9 % řidičů, kteří způsobili dopravní nehodu. **Nejvíce dopravních nehod na území města se stane v nejvíce exponovaných částech města a na nejvytíženějších komunikacích č. I/35 (např. křížení se silnicí vedoucí do Boršova a dále dva rovné dlouhé úseky směrem k městu) a č. II/368 (Lanškrounská ulice mezi vlakovou stanicí a křižovatkou s Komenského ulicí).** Srážky se zaparkovaným vozidlem jsou pak časté na sídlišti na Svitavském předměstí a na parkovištích v blízkosti prodejních areálů (např. Lidl u křížení silnic č. I/35 a II/368 nebo u Billy Marxova 21).

Graf 49: Meziroční změna počtu dopravních nehod v Moravské Třebové, okresu Svitavy a Pardubickém kraji 2008 až 2017

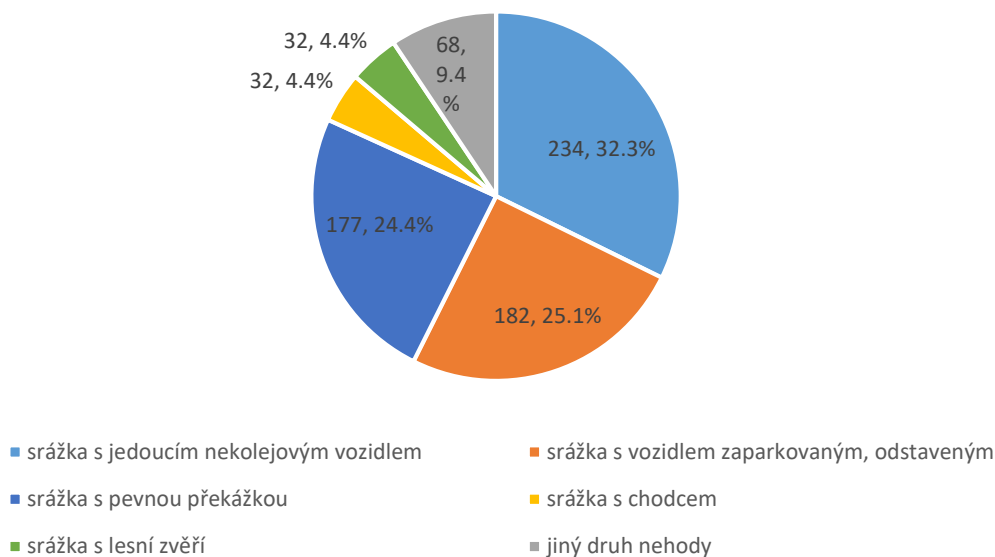

Zdroj: maps.jdvm.cz

Graf 50: Dopravní nehody v Moravské Třebové mezi lety 2007 až 2017

Zdroj: maps.jdvm.cz

Graf 51: Dopravní nehody v Moravské Třebové podle typu srážky 2007-2017

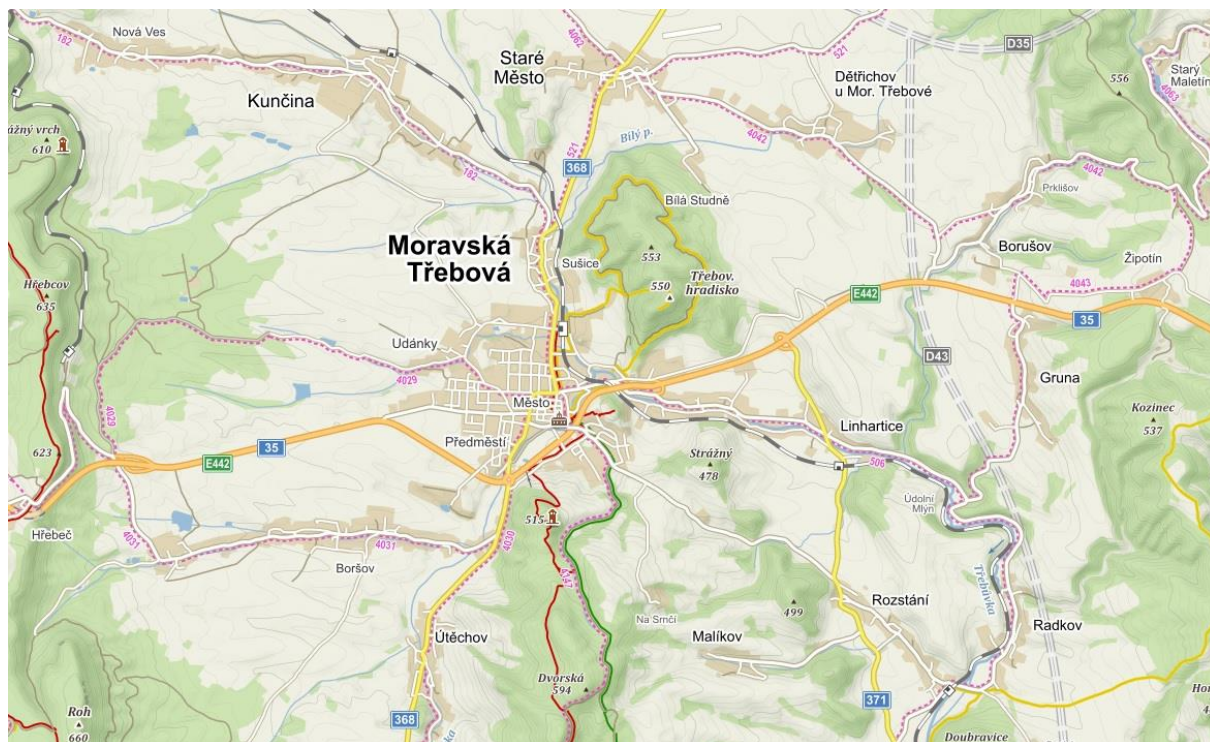
Zdroj: maps.jdvm.cz

11.3. Cyklodoprava

V Moravské Třebové začínají tři cyklotrasy regionálního významu. První č. 506 spojuje město s městečkem Trnávka, druhá č. 512 vede z obce Štíty a třetí č. 182 Choceň a Litomyšl. Kromě toho do Moravské Třebové vedou i další čtyři cyklotrasy místního významu, vedoucí z okolních obcí. Moravská Třebová má v okolí také cyklotrasu č. 24, která je zařazena mezi dálkové koridory a spojuje Českou Třebovou se Skrchovem podél řeky Svitavy. Trasa má přispět k zatraktivnění regionu z hlediska turismu a má propojovat kromě výše zmíněných míst i další města v regionu, jako Litomyšl, Poličku nebo Moravskou Třebovou. V současné době je velká část spojnice Svitavy-Moravská Třebová vyznačena, ale schází poslední přibližně 5 km dlouhý úsek mezi Svitavami a Koclířovem.

Celková délka cyklotras v Moravské Třebové je 25,5 km a cyklostezek 1,7 km. Přepočteno na rozlohu obce, který činí cca 0,6 km cyklostezky na 1 km², ukazuje na průměrnou hustotu sítě cyklostezek v rámci měst, avšak vzhledem k jejich trasování a propojení většiny důležitých míst (místní čtvrtě, průmyslové areály, autobusové a vlakové nádraží, turistické cíle) se jeví jako dostatečná.

Obrázek 12: Síť cyklotras a cyklostezek v okolí Moravské Třebové

Zdroj: mapy.cz

Z celkového počtu 563 denně vyjíždějících v roce 2011 do zaměstnání mimo Moravskou Třebovou jich 51 (9 %) využívá alespoň pro část své cesty jízdní kolo. V celém okrese Svitavy jde spíše o vyšší podíl, jelikož průměrně vyjíždí na kole za prací 7,9 %. V případě školní dojížděky se pak jedná pouze o tři vyjíždějící ze 159. V opačném směru při denní dojížděce do Moravské Třebové využívá jízdní kolo 63 (7,5 %) z 831 dojíždějících za prací, resp. 10 z 298 dojíždějících do škol. V polovině případů je jízdní kolo využíváno pro dojížděku z/do Linhartic a Kunčiny, tedy dvou sousedících obcí. Většímu využití kol k dojíždění brání nejen kopcovitý reliéf (např. terénní stupeň mezi Svitavami a Moravskou Třebovou), ale i poměrně velká vzdálenost měst s největšími vyjížděkovými proudy. **Na druhou stranu může jízdní kolo hrát důležitou roli v rámci vnitroobecní dojížděky. To dokumentují i výsledky sčítání dopravy,** kde na úseku č. 5 na (Obrázek 10) spojující centrum města, vlakové nádraží a výrobní areály na severu města bylo v roce 2016 zaznamenáno 372 a v roce 2010 dokonce 409 cyklistů v průměru za den. Naopak úsek č. 8 na jihu města, který vede k místní části Boršov, využilo podle sčítání 2016 pouze 47 cyklistů. V rámci vnitroměstského využívání jízdních kol je ale nutné zohlednit i jiné pohyby než za prací, a to za službami nebo navazující dálkovou dopravou.

Ve městě byly od roku 2013 postaveny tři cyklostezky, které přispěly ke zvýšení bezpečnosti cyklistů, kteří před výstavbou byli nuceni využívat exponované komunikace ve městě. První cyklostezka v délce 338 metrů byla realizována v roce 2014 podél ulice Jevíčská, a to v části vedoucí podél obvodu Vojenské střední školy. Ve stejném roce byl realizován 694 m dlouhý úsek, který spojil obchodní areál na jihu města s místní částí Boršov. O dva roky později byla cyklostezka o délce 682 m vybudována na okraji místního in-line a sportovního parku mezi ulicemi Brněnská a Gorazdova. Další plánované rozšiřování cyklostezek ve městě má proběhnout mezi křižovatkou silnice III/3711 a ulice Rybní a areálem firmy REHAU. Další investicí do cykloprovozu ve městě je vybudování parkovací věže v rámci revitalizace vlakového nádraží pro bezpečnou a bezobslužnou úschovu jízdních kol.

V období mezi lety 2007 a 2017 se na území Moravské Třebové stalo celkem 26 nahlášených nehod cyklistů, což je 3,5 % ze všech dopravních nehod. Nejvíce z nich (12) se událo na vytíženém úseku tvořeném ulicemi Brněnská – Komenského - Olomoucká, který prochází centrem města.

Hlavní zjištění:

- *Poloha města zaručuje dobrou dopravní dostupnost automobilem okresního města Svitavy (do 20 minut), avšak spojení s metropolí kraje Pardubicemi je poměrně špatné a přesahuje jednu hodinu. Na druhou stranu může jejich funkci v obslužnosti částečně nahradit rychleji dostupnější Olomouc. Pro Moravskou Třebovou je významné i poměrně dobré spojení s vlakovým koridorem Praha-Brno-Břeclav.*
- *Ve všední den je po městě zabezpečována hromadná doprava linkovými autobusy v poměrně dobré intenzitě a pokrývá všechny důležité oblasti ve městě. Nejvytíženější směry dopravy spojují autobusové nádraží s nemocnicí a panelovým sídlištěm (směr Svitavy), dále autobusové nádraží s vlakovým a místní částí Sušice (směr Lanškroun) a autobusové nádraží a Brněnskou ulici (směr Jevíčko). Víkendová obslužnost hromadnou dopravou má nejen nižší intenzitu, ale v některých částech města zcela schází.*
- *Silnice č. I/35 je přirozenou spojnicí města s okolními centry a nejrušnější komunikací a díky rozvoji tranzitní dopravy, průmyslových aktivit ve městě a vzájemné dojížděky se výrazně zvyšuje její vytíženost. Vzhledem k tomu, že zároveň slouží jako obchvat centra, není tento trend výrazně negativní. Pozitivní je stagnace ve využívání silnice č. II/368, které může být připočteno vysokému počtu autobusových spojů, které jí využívají. Centrum města sice zaznamenalo v posledních šesti letech pokračující nárůst osobní dopravy, na druhou stranu nákladních vozidel ubylo o zhruba 20 %.*
- *Nehodovost v Moravské Třebové se drží na průměrné úrovni okresu i kraje, avšak v posledních třech letech začíná mírně růst. Na druhou stranu počet usmrcených a těžce zraněných při dopravních nehodách není vysoký.*
- *Na území města se nachází dostačující délka cyklotras, která spojuje všechny důležité části města včetně zámku. Síť regionálních cyklostezek město spojuje s okolím a ve vzdálenosti 18 km se nachází i dálkový koridor č. 24 „Svitava“. Vzhledem k velikosti města může cyklodoprava představovat ideální formu mobility v dojížděce po městě a město systematicky buduje cyklostezky v exponovaných úsecích hlavních ulic ve městě a další související infrastrukturu.*

12. Životní prostředí

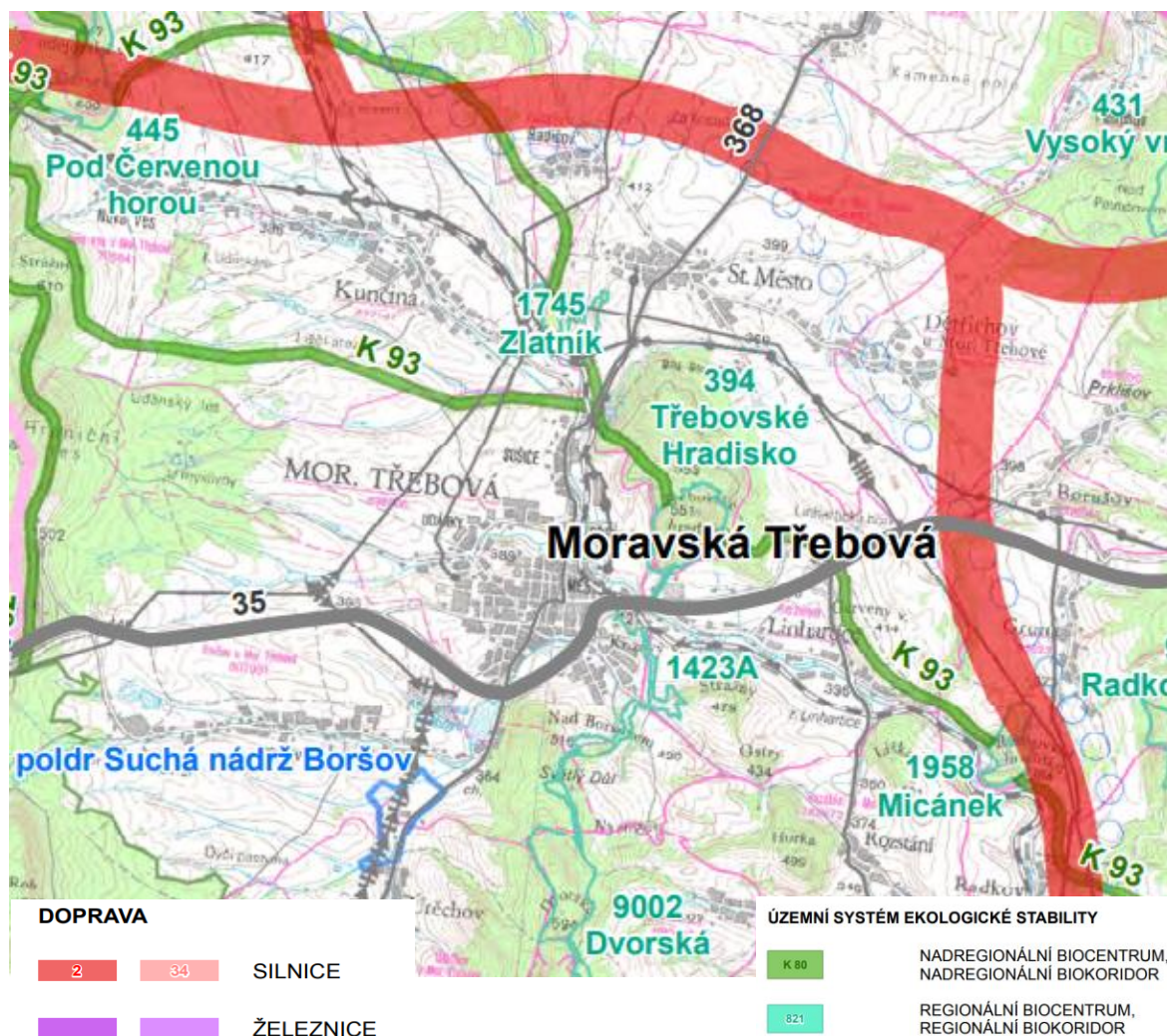
Tato kapitola se zabývá životním prostředím města Moravská Třebová jako jedním z hlavních faktorů, který ovlivňuje kvalitu života místních obyvatel. Kapitola se věnuje jak přírodně cenným a významným územím včetně využití půd ve městě, hlavním znečišťovatelům životního prostředí ve městě, tak i využívání a třídění odpadu.

Klíčové otázky:

- *Jaká je kvalita životního prostředí v Moravské Třebové a jejím okolí?*
- *Jak velké je znečištění ovzduší, odkud pochází a jaké jsou možnosti města ovlivnit kvalitu ovzduší*
- *Jaké množství odpadu město vytřídí a je dostatek míst, kde se dá odpad třídít?*

Z dokumentu Zásady územního rozvoje Pardubického kraje je možné vyčíst několik zajímavých informací o významných celcích územního systému ekologické stability (ÚSES), tedy přírodně a ekologicky cenných územích. V těsné blízkosti města se například nachází regionální biocentrum Třebovské Hradisko. V okolí obce jsou vedeny dva nadregionální biokoridory ÚSES. Jedná se o biokoridory K82 (Boršov, Loučský les) a K93 (Uhersko – K132). V okolí se nachází i celá řada regionálních biocenter, které jsou přirozeně spojovány regionálními biokoridory. Z těch nejbližších center se jedná například o Zlatník, Micánek, Dvorská nebo centrum Pod Červenou horou. Významným je pro místní ekosystém i poldr Suchá nádrž Boršov, který zajišťuje ochranu při přívalových deštích.

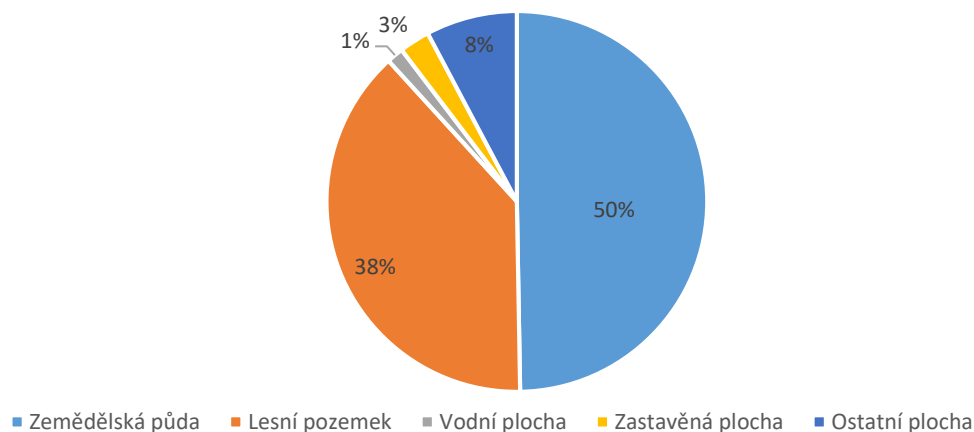
Obrázek 13: Územní systém ekologické stability na území a v bezprostředním okolí města Moravská Třebová.

Zdroj: Zásady územního rozvoje Pardubického kraje.

Prvky ÚSES jsou důležitými aspekty životního prostředí, neboť umožňují pohyb živočichů a velmi často fungují také jako stanoviště vzácných či ohrožených druhů. Tyto prvky by tak při jejich vhodném vymezení měly zvyšovat kvalitu a rozmanitost krajiny a tím přispívat ke kvalitě přírodního prostředí.

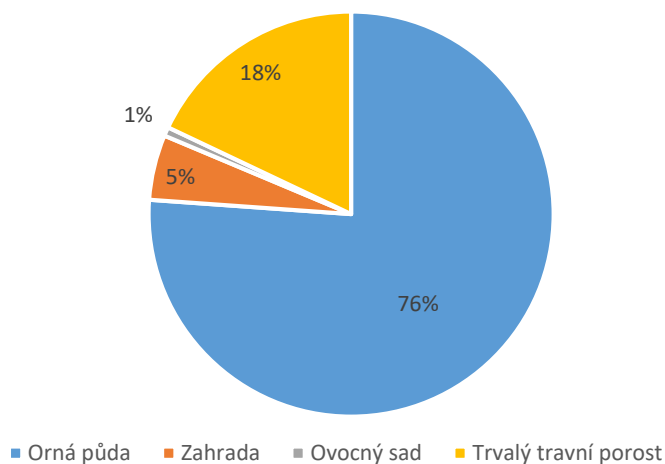
Graf 52: Využití půd na území města Moravská Třebová

Zdroj: Český statistický úřad

Z hlediska využití půd na území města Moravská Třebová se zde projevuje fakt, že se město nachází v poměrně složitějším geomorfologickém území. Největší plochy připadají na lesní a zejména zemědělské půdy. Ty totiž tvoří polovinu všech ploch na území města Moravská Třebová. Zastavěná plocha pak tvoří pouze 3 procenta ze zbývajících půd, což odpovídá periferní poloze regionu v řídce osídlené oblasti.

Graf 53: Typy zemědělské půdy na území města Moravská Třebová

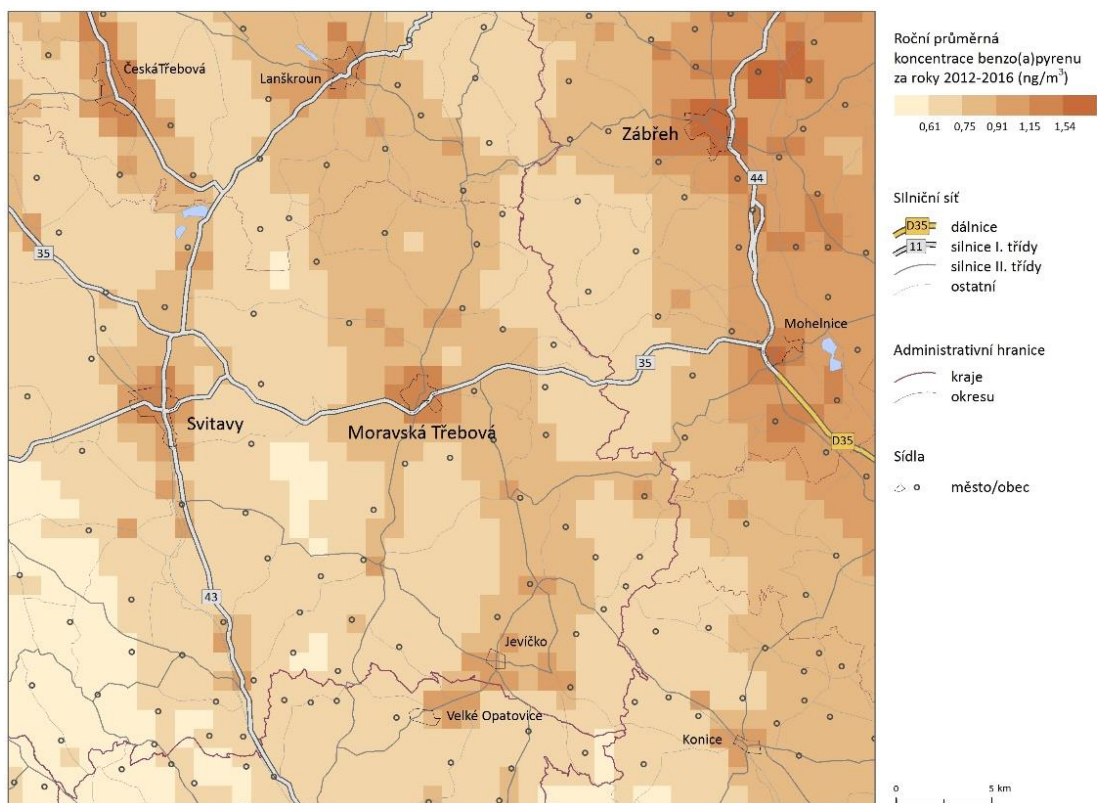

Zdroj: Český statistický úřad

Na druhém grafu, který se týká využití půd na území města Moravská Třebová, je vidět konkrétní využití zemědělské půdy. I zde jednoznačně převažuje půda orná, tedy pole. Ze zbývajících druhů zemědělské půdy je zde významný podíl už pouze v případě trvale zatravněných porostů, které tvoří 18 % ze všech zemědělských ploch v daném území, a které se nachází především v hůře obhospodařovatelných částech regionu.

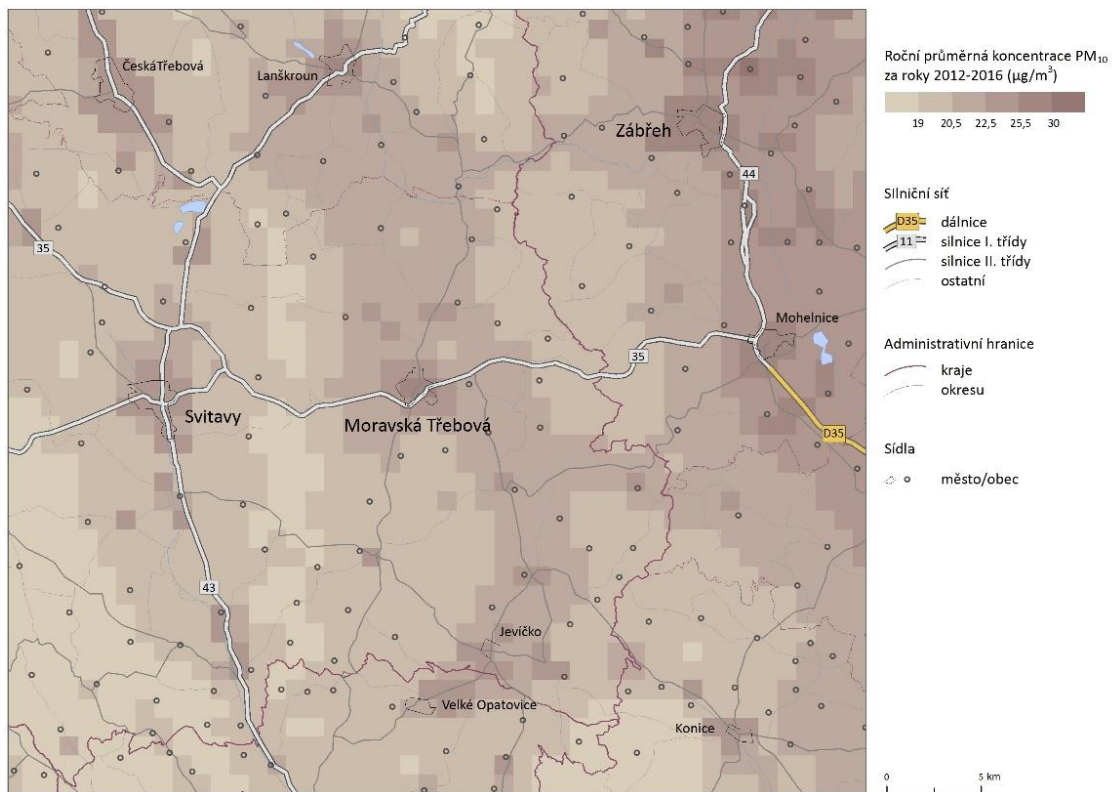
Jak je uvedeno ve zprávě o stavu životního prostředí v Moravské Třebové, je kvalita ovzduší ve městě ovlivňována především průmyslovými podniky, automobilovou dopravou, ale i lokálními topeništi z domácností, ve kterých může být spalováno nekvalitní palivo (prachové uhlí), nebo dokonce odpady, které produkují toxické emise. Na druhou stranu se v bližším či vzdálenějším okolí Moravské Třebové nenalézají žádný větší zdroj, který by významně negativně ovlivňoval kvalitu ovzduší ve městě.

Obrázek 14: Roční průměrná koncentrace benzo(a)pyrenu za roky 2012-2016.

Zdroj: ČHMÚ

Obrázek 15: Roční průměrná koncentrace emisí prachových částic PM₁₀ za roky 2012 – 2016.

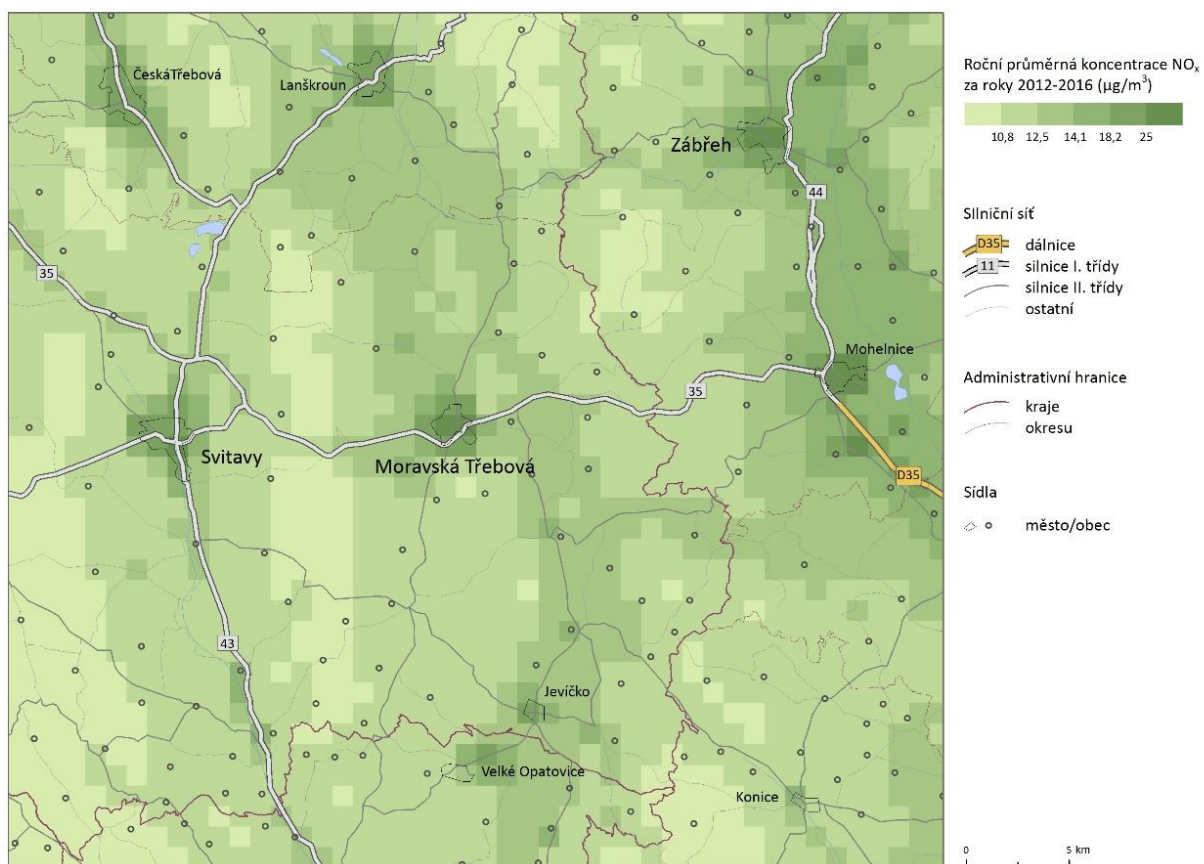

Zdroj: ČHMÚ

Jelikož je Moravská Třebová součástí jedné z nejvýznamnějších tras silniční dopravy z Čech na Moravu, je tímto faktem ovlivněn i stav ovzduší a celkově stav životního prostředí ve městě. Na výše přiložených mapách nalezneme přehled znečištění ovzduší ve městě jednotlivými emisemi. Na první z těchto map můžeme pozorovat koncentraci znečištění benzopyrenem, což je prvek, který patří mezi látky, které znečišťují životní prostředí přímo v důsledku lidské činnosti. Za nejčastější zdroje znečištění benzopyrenem lze považovat spalování fosilních paliv (automobilová doprava – především vznětové motory) a uhelného dehtu. Jeho výskyt je tedy zvýšený vždy v okolí hlavních komunikací a také ve větších sídlech, kde jsou zdrojem lokální topeniště a průmyslová výroba. Z hlediska dopravy se jedná především o nákladní dopravu, která negativně ovlivňuje kvalitu ovzduší ve městě. Doprava ovlivňuje zejména blízké okolí hlavních komunikací – v Moravské Třebové se jedná především o komunikaci 1. třídy (I/35) z Litomyšle do Mohelnice a o severojižní komunikaci 2. třídy (II/368) z Lanškrouna do Letovic.

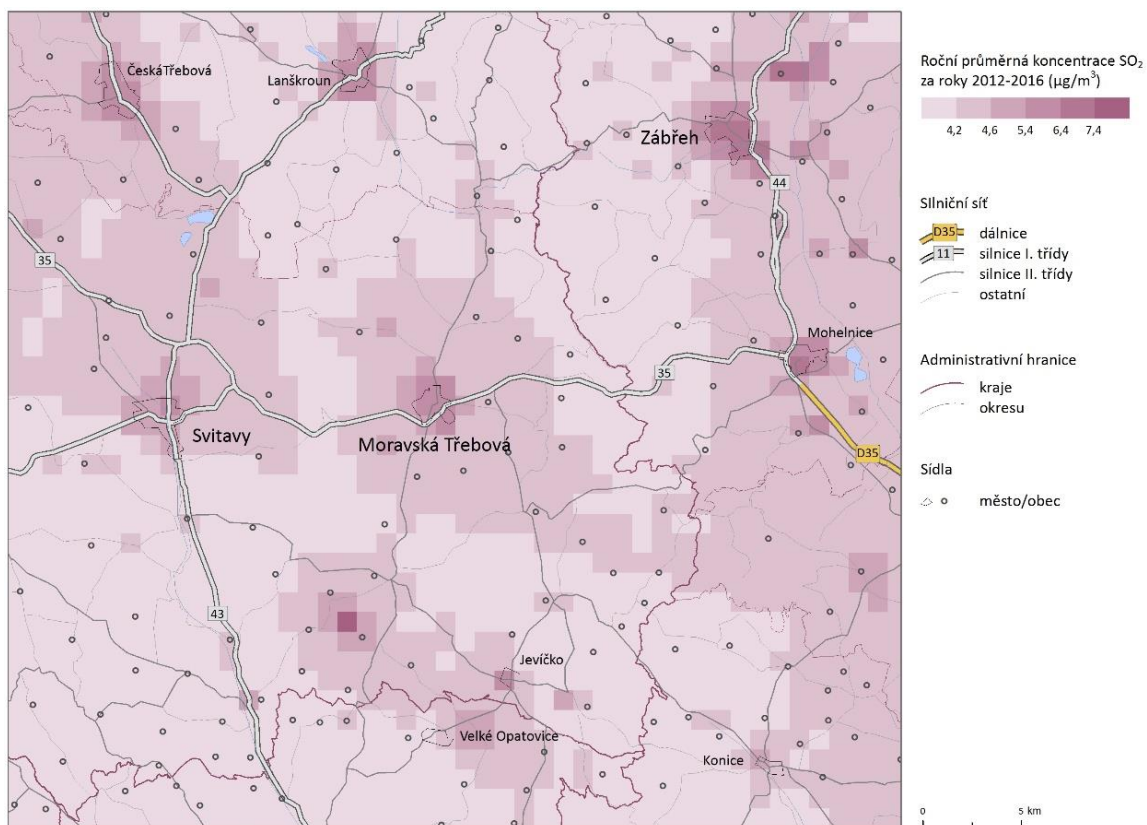
Co se týče emisního znečištění poletavým prachem (částice PM_{10}), jeho zdrojem mohou být jak přirozené, tak antropogenní procesy. Nejčastěji se za původce těchto částic považují spalovací motory a také některé zemědělské činnosti či lesní požáry. Ani v tomto případě pak Moravská Třebová a její okolí nijak zvláště nevybočuje z průměru regionu. Ale v porovnání s oblastí Zábřehu na Moravě a Mohelnice je na tom lépe, protože koncentrace prachových částic bývá vyšší v nížinách, kde jsou častější inverzní stavy počasí. V tom má Moravská Třebová výhodu, neboť se nachází ve vrchovině, kde se emise prachových částic lépe rozptylují.

Obrázek 16: Roční průměrná koncentrace oxidů dusíku (NO_x) za roky 2012 – 2016.

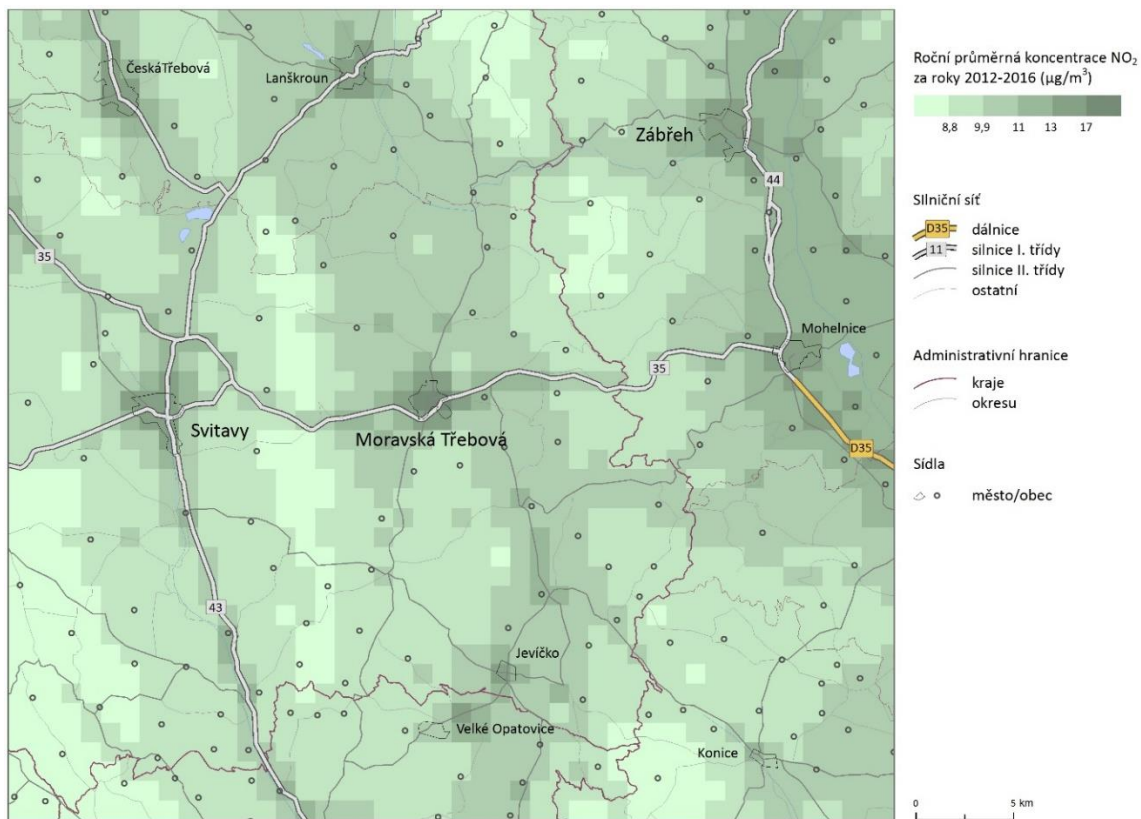
Zdroj: ČHMÚ

Obrázek 17: Roční průměrná koncentrace oxidu siřičitého (SO₂) za roky 2012 – 2016.

Zdroj: ČHMÚ

Obrázek 18: Roční průměrná koncentrace NO₂ za roky 2012 – 2016.

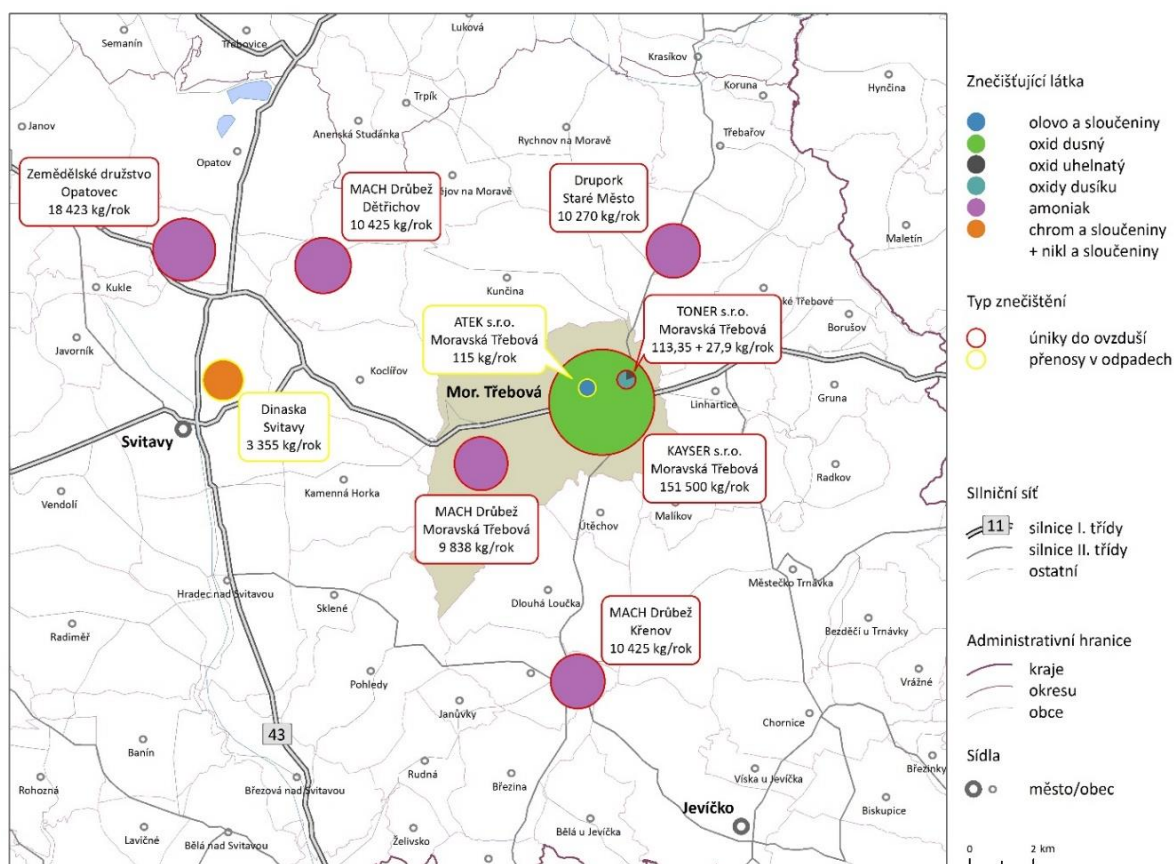

Zdroj: ČHMÚ

Vyšší než regionální průměr není podle přiložených map ani znečištění oxidy dusíku (NO_x). Jejich vyšší koncentrace na přímém území města v porovnání s blízkým okolím je negativně ovlivněna i tím, že jeden z místních znečišťovatelů vypouští ročně do ovzduší na 150 tisíc kg oxidu dusného. Míra koncentrace oxidu siřičitého (SO_2) je v tomto regionu pak dokonce jednou z nejnižších v celé republice, což je dáno tím, že tato sloučenina je produkována zejména velkými znečištění (tepelné elektrárny, teplárny atd.), které se v okolí Moravské Třebové nenacházejí.

Vzhledem k tomu, že kvalita ovzduší není v Moravské Třebové klíčovým problémem životního prostředí, nemá město zpracovaný žádný strategický dokument ani žádnou obecně závaznou vyhlášku zabývající se touto problematikou. Za poměrně dobrou kvalitu ovzduší vděčí město a jeho okolí také geomorfologické poloze v Zábřežské vrchovině s větší expozicí vůči proudění vzduchu, které napomáhá lepším rozptylovým podmínkám a nižší náchylnosti k tvorbě inverzních stavů počasí.

Obrázek 19: Přehled znečišťovatelů ovzduší ve městě i jeho okolí

Zdroj: Integrovaný registr znečišťování

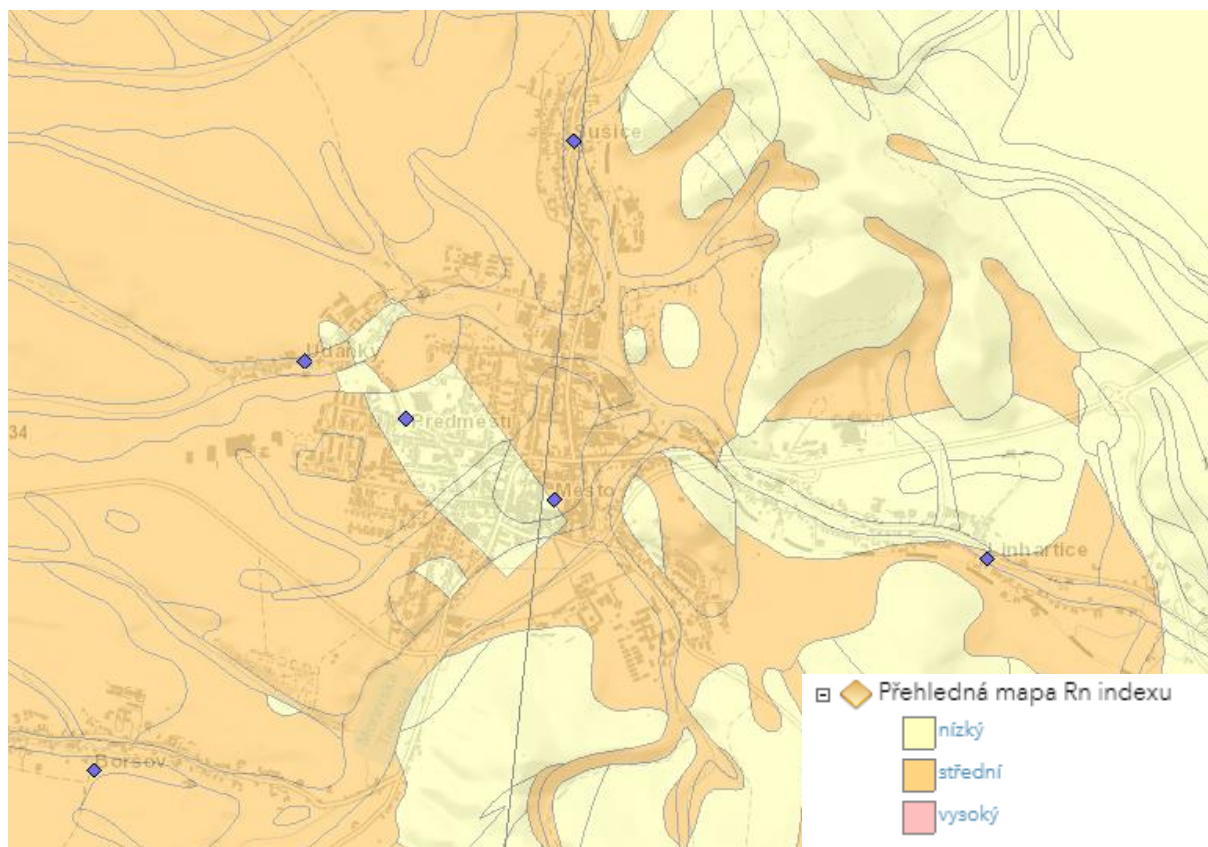
Na území města Moravská Třebová a v jeho blízkém okolí nedochází pouze k znečišťování ovzduší, i když v celkovém objemu se jedná o největší formu znečištění. Průmyslové podniky produkují také odpady v podobě rizikových látek pro lidské zdraví. Jedním takovým příkladem je společnost ATEK, v jejichž odpadech ročně odejde přes 100 kg olova a jeho sloučenin.

Zbývající tři významní znečišťovatelé, kterými jsou společnosti Kayser, Toner a MACH Drůbež se svou provozovnou v Dolním Boršově, jsou v tomto ohledu aktivně činní ve znečišťování ovzduší. Největším z nich je společnost Kayser, která ročně do ovzduší v Moravské Třebové (a samozřejmě i v bezprostředním okolí) vypustí přes 151 tun oxidu dusného. Druhý znečišťovatel ovzduší, společnost Toner, se na horší kvalitě vzduchu ve městě podílí ročně 27 kg oxidu uhelnatého a 113 kg oxidů

dusíku. Na území města se pak v Dolním Boršově objevuje v těchto tabulkách i provozovna drůbežárny MACH. Ta ročně do ovzduší vypustí kolem 9 tun amoniaku.

Na stav a kvalitu ovzduší ve městě Moravská Třebová nemají vliv pouze tyto podniky. V okolí města sídlí ještě několik dalších, které se na tomto stavu podílejí poměrně nerovnoměrně. Další dvě provozovny drůbežárny MACH vypustí ročně do ovzduší shodně kolem 10 tun amoniaku. Jedna z nich se nachází v obci Křenov jižně od Moravské Třebové a druhá v obci Dětřichov severozápadně od Svitav. Ovzduší celého regionu zatěžují mnohem více další dva podniky, které leží v okolí města. Jednak je to Drunpork Staré Město, který ročně vypustí na 10 tun amoniaku. Ještě více v tomto ohledu zatěžuje životní prostředí oblasti Zemědělské družstvo Opatovec, které ročně vypouští přes 18 tun těžké látky. Celkově však platí, že v Moravské Třebové ani v jejím blízkém okolí se nenachází žádné velké podniky, které by byly významnými znečišťovateli životního prostředí. Ani se zde nenachází větší počet menších znečišťovatelů.

Obrázek 20: Mapa radonového výskytu v okolí města Moravská Třebová

Zdroj: Česká geologická společnost

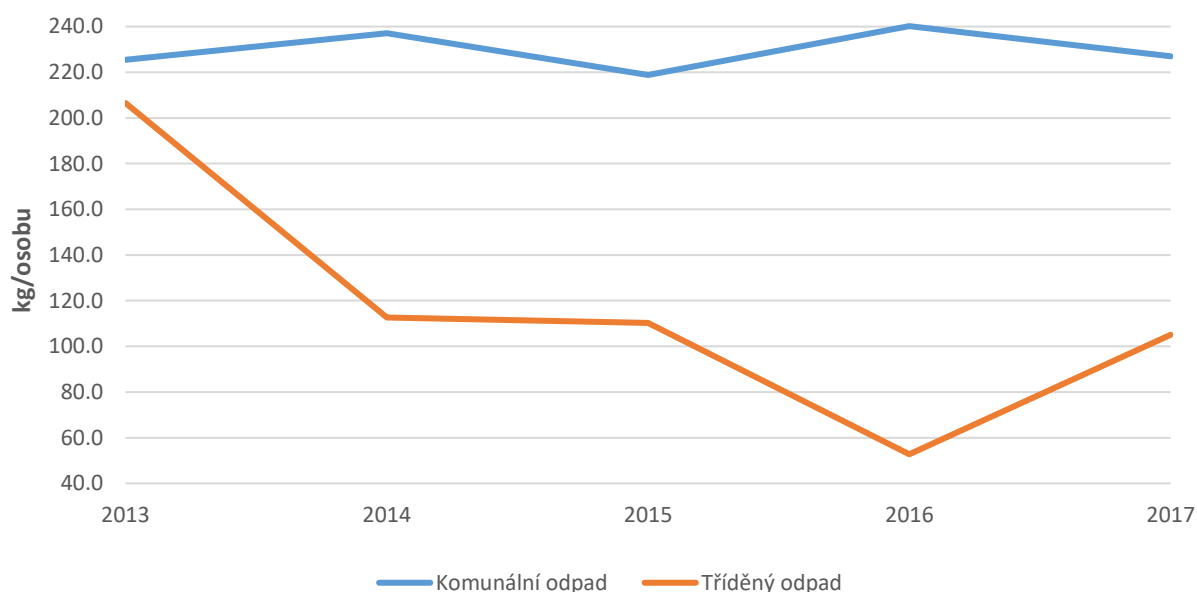
Mapa radonového indexu je zajímavá zejména z důvodu, že Česká republika má jedny z nejvyšších koncentrací radonu v budovách na světě. Riziko není ve všech oblastech ČR stejné, záleží vždy na vlastnostech geologického podloží – koncentraci radonu a propustnosti pro plyny. Průměrná hodnota objemové aktivity radonu v budovách v České republice je 118 Bq/m³. Patříme tak k zemím s nejvyšší koncentrací radonu v bytech na světě.

Radon je přirozeně se vyskytujícím chemickým radioaktivním plynem. Na základě dat z mapového serveru České geologické služby je vidět, že přítomnost tohoto plynu je na území města

charakterizována jako střední či nízká. Z pohledu celé České republiky je pak radonové riziko v této oblasti průměrné.

Svoz odpadu na území města zajišťují místní technické služby. Na konci roku 2016 byl schválen nový systém sběru odpadů, kterým chce město zefektivnit tuto činnost. Cílem tohoto systému je snížit produkci směsného odpadu a zvýšit podíl separace, dát občanům možnost ovlivnit ekologickým přístupem k nakládání s odpady výši svého poplatku a učinit tak systém nakládání s odpady spravedlivější a motivovat obyvatele k větší míře třídění domovního odpadu a menší tvorbě směsného komunálního odpadu. Je to tak první krok k naplnění strategie, ke které se ČR zavázala, a která předpokládá, že v roce 2024 bude zakázáno skládkování.

Graf 54: Objem komunálního a tříděného odpadu v Moravské Třebové od roku 2013

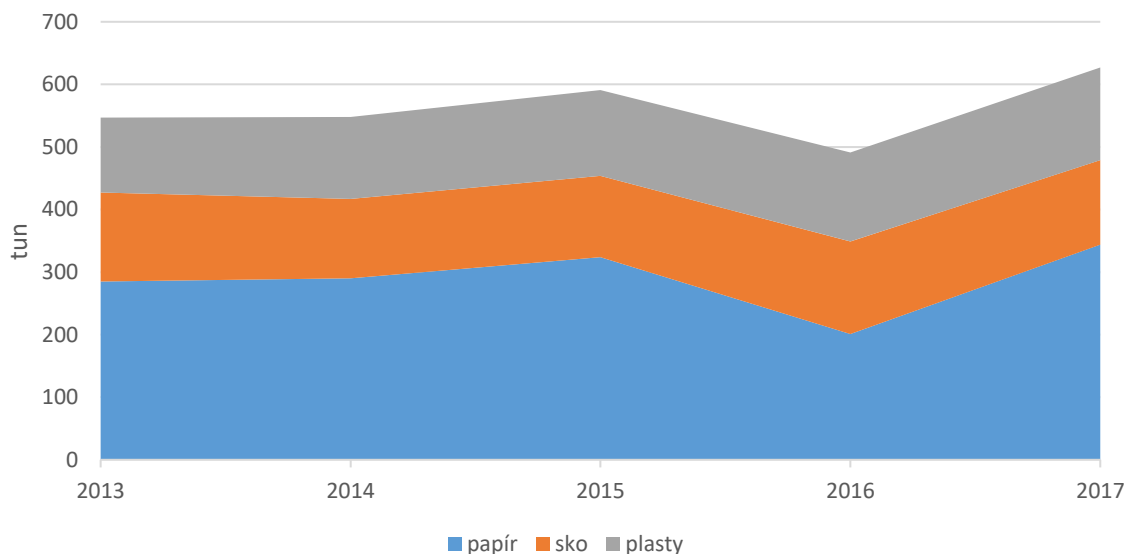

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

V Moravské Třebové je ročně vyprodukováno okolo 230 kg směsného odpadu na občana, což představuje 2,33 tis. tun odpadu za celé město. Z dostupných dat za posledních 5 sledovaných let lze pozorovat, že tato statistika se nijak výrazně nemění. Z výše umístěného grafu můžeme pozorovat klesající trend v případě objemu tříděného odpadu na osobu, nicméně tento údaj je ovlivněn zejména chybějícími statistikami za vytríděný bioodpad, které nejsou od roku 2014 dostupné. V roce 2013 přitom tento druh odpadu představoval téměř 100 kg na osobu, což odpovídá poklesu v následujících dvou letech. Nízká hodnota v roce 2016 (52 kg tříděného odpadu na osobu) je zase dle vyjádření OŽP zapříčiněno faktem, že do těchto statistik nejsou započítány výkupny (sběrný) druhotných surovin, byť jsou tyto subjekty součástí Systému nakládání s odpady na území města Moravská Třebová.

Ze tří nejčastěji tříděných surovin (dle Průzkumu spokojenosti obyvatel města) se dlouhodobě ve městě vytrídí nejvíce papíru, skla a následně plastu. V případě papíru se jedná zhruba o 300 tun ročně. V případě skla a plastů se hodnoty v obou případech pohybují okolo 130 tun ročně. Pokles v případě roku 2016 opět souvisí s tím, že do statistiky nejsou započítány sběrný a výkupny druhotných surovin.

Graf 55: Množství vytríděného odpadu v Moravské Třebové

Zdroj: MÚ Moravská Třebová

Hlavní zjištění:

- Území ORP Moravská Třebová leží v řídkce osídlené oblasti. Proto je dominantní část využívána jako zemědělská půda či lesní porosty. Pouze 3 % území je zastavěno.
- Město nemá vypracovaný žádný dokument, ani obecně závaznou vyhlášku zabývající se problematikou kvality ovzduší.
- Na území města se nachází několik menších znečišťovatelů ovzduší. Další jsou pak lokalizováni v jeho okolí, především se však jedná o zemědělské provozy živočišné výroby, které produkují amoniak.
- Celkově lze kvalitu ovzduší ve městě a okolí označit za dobrou. Je to dáno především řídkým osídlením, absencí větších průmyslových zdrojů znečištění (tepelné elektrárny, spalovny, teplárny apod.) a také geomorfologií území, která brání častějšímu vzniku inverzních stavů počasí.
- Největší negativní dopad na kvalitu ovzduší ve městě má tranzitní osobní a nákladní kamionová doprava a také lokální topeniště.
- Město má od roku 2016 nový systém sběru odpadů, který je pro občany motivující a jeho cílem je zefektivnit třídění domovních odpadů a postupně snížit objem směsného odpadu.

Zdroje dat

Regionální postavení města Moravská Třebová:

SLDB 2001 a 2011, ČSÚ

ArcČR 2017, Soubor prostorových dat ČR. ArcData Praha s.r.o.

Sčítání dopravy 2010 a 2016, ŘSD

Populační vývoj:

ČSÚ – veřejná databáze

ČSÚ – úmrtnostní tabulky

Demografická ročenka České republiky – 2016

Demografické údaje za vybraná města Pardubického kraje - časová řada 2007 až 2016

Ekonomika, podnikání, výzkum a vývoj:

ČSÚ – SLDB 2011

Generální finanční ředitelství ČR

Česká národní banka – statistika PZI

Albertina – databáze firem

ČSÚ – statistická ročenka Pardubického kraje 2017

Trh práce:

Portál statistik MPSV

Individuální data připravená Úřadem práce Moravská Třebová

ČSÚ – SLDB 2011

Vzdělávání:

SLDB 2001 a 2011, ČSÚ

ArcČR 2017, Soubor prostorových dat ČR. ArcData Praha s.r.o.

MÚ Moravská Třebová: Informace od města o počtu žáků, pedagogů a kapacitě škol v Moravské Třebové za roky 2012 až 2017.

ZUŠ Moravská Třebová, <http://www.zusmt.cz/>

DDM Moravská Třebová, <http://www.ddm-mt.cz/>

Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová,
<http://www.specmt.com/>

Kapitola Sociální služby a zdravotnictví:

Online katalog sociálních služeb Pardubického kraje: <http://www.socialnisluzbypk.cz/>

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Moravská Třebová 2016-2018, autor: skupina komunitních plánování, koordinátor: Bc. Lenka Sedláková., dostupné z:
<http://www.moravskatrebova.cz/cs/rozvoj/strategicke-rozvojove-dokumenty/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb.html>

Výroční zprávy Nemocnice následné péče MT: dostupné z
<http://www.nemocnicemtr.cz/informace/informace-pro-verejnost/vyrocnizpravy.html>

Stránky města: (Centrum volného času): <http://www.moravskatrebova.cz/cs/mesto/centrum-volneho-casu.html>

Kapitola Bezpečnost:

Projekt Otevřené společnosti: Mapa kriminality: <http://www.mapakriminality.cz/>

Bezpečnostní analýza města r. 2017, dostupné z:
<http://www.moravskatrebova.cz/cs/mesto/bezpecnost-ve-meste/prevence-kriminality/>

Koncepce prevence kriminality města Moravská Třebová 2017 – 2020, Bc. Hana Navrátilová, koordinátor prevence kriminality, dostupné z:
<http://www.moravskatrebova.cz/cs/mesto/bezpecnost-ve-meste/prevence-kriminality/>

Kapitola Kultura, sport, volný čas:

Internetové stránky města: www.moravskatrebova.cz

Internetové stránky zámku: <http://www.zamekmoravskatrebova.cz/>

Internetové stránky muzea: <http://www.muzeummoravskatrebova.cz/>

Internetové stránky Kulturních služeb města MT: <http://www.ksmt.cz/>

Data poskytnutá pracovníky Zámku MT (návštěvnost).

Kapitola Cestovní ruch:

ČSÚ, Veřejná databáze, Návštěvnost, kapacity a hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních za vybrané území, Seznam ubytovacích zařízení v obci, <https://vdb.czso.cz>

TIC a MÚ Moravská Třebová, data poskytnutá pracovníky MÚ, www.moravskatrebova.cz

Centrum informací a statistik kultury, <http://www.nipos-mk.cz>

vlastní šetření (<https://maps.google.com/>, <https://www.firmy.cz>, www.booking.com, www.airbnb.cz ad.)

Kapitola Bydlení:

ČSÚ, Veřejná databáze, Sčítání lidu, domů a bytů, Domovní fond, Obydlené byty podle právního důvodu užívání, Dokončené byty v obcích, <https://vdb.czso.cz>

MÚ Moravská Třebová, data a informace poskytnutá pracovníky MÚ, www.moravskatrebova.cz

vlastní šetření k cenám bytů a nemovitostí (<http://vychodo.ceskereality.cz>, www.realitycechy.cz, www.sreality.cz, <http://cenovamapa.gekonsro.cz>)

Doprava

Idos.cz

Mapy.cz

Internetové stránky města Moravská Třebová, <http://www.moravskatrebova.cz>

Statistické vyhodnocení nehod v mapě, maps.jdvm.cz

Kapitola Životní prostředí:

Česká geologická společnost, www.geology.cz

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje, <https://www.pardubickykraj.cz/zasady-uzemniho-rozvoje>

Integrovaný registr znečišťování, <https://www.irz.cz/>

Český statistický úřad, www.czso.cz

Město Moravská Třebová

Strategický plán rozvoje města

Průzkum spokojenosti obyvatel

Zadavatel: Město Moravská Třebová

Zpracovatel: Berman Group

Verze: březen 2018

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah

1. Úvod	3
2. Shrnutí hlavních zjištění z průzkumu.....	4
3. Základní charakteristika respondentů.....	5
4. Obecná míra spokojenosti obyvatel se životem ve městě	5
5. Možnosti zaměstnanosti, rekvalifikace a podpory nových podnikatelských záměrů ve městě	8
6. Bezpečnost ve městě Moravská Třebová	9
7. Třídění odpadů.....	11
8. Městský úřad v Moravské Třebové	11
9. Informovanost obyvatel ve městě	12
10. Celkový dojem.....	14
11. Přílohy.....	19

Seznam grafů

Graf 1 Míra spokojenosti se životem ve městě	6
Graf 2 Zhodnocení kvality života ve městě v porovnání s okolními obcemi	7
Graf 3 Očekávání změny v kvalitě života ve městě v následujících 5 letech	7
Graf 4 Možnosti zaměstnanosti, rekvalifikace a podpory nových podnikatelských záměrů ve městě Moravská Třebová	9
Graf 5 Cítíte se v Moravské Třebové bezpečně?	10
Graf 6 Třídění odpadu v Moravské Třebové.....	11
Graf 7 Hodnocení zaměstnanců městského úřadu.....	12
Graf 8 Spokojenost s poskytováním informací o dění v obci	12
Graf 9 Způsob získávání informací o dění ve městě	13
Graf 10 Jaké informace o městě respondenti postrádají	14
Graf 11 Zhodnocení charakteristik prostředí města Moravská Třebová	15
Graf 12 Pohled na město Moravská Třebová jako na město pro život	15
Graf 13 Pohled na město Moravská Třebová jako na místo pro podnikání	16
Graf 14 Návrh prioritních oblastí rozvoje k řešení v rámci pracovních skupin	17
Graf 15 Ochota účastnit se setkání zabývajícím se rozvojem města	18

Seznam tabulek

Tabulka 1 Věková a vzdělanostní struktura respondentů.....	5
--	---

Seznam příloh

Příloha 1 Pohlaví respondentů průzkumu.....	19
Příloha 2 Míra spokojenosti se životem ve městě dle věku	19
Příloha 3 Přehled důvodů nespokojenosti se životem ve městě Moravská Třebová	20
Příloha 4 Přehled silných stránek města Moravská Třebová podle respondentů	20
Příloha 5 Přehled slabých stránek města Moravská Třebová podle respondentů	20
Příloha 6 Formulář průzkumu	

1. Úvod

Na začátku procesu strategického plánování byl ve městě Moravská Třebová zrealizován Průzkum spokojenosti obyvatel města. Tento průzkum představuje subjektivní analýzu, která byla provedena vyplňováním tištěné nebo elektronické verze dotazníku. Průzkum spokojenosti obyvatel byl realizován během měsíců ledna a února 2018.

Cílem průzkumu bylo zprostředkovat nezávislou zpětnou vazbu názorů, postojů, preferencí a potřeb obyvatel města Moravská Třebová. Výstupy z průzkumu poskytují zmapování úrovně spokojenosti či nespokojenosti obyvatel s jednotlivými oblastmi života a zároveň také přispějí k lepšímu zaměření strategických záměrů obce do budoucna.

Průzkum se zaměřil především na následující oblasti:

- identifikaci spokojenosti obyvatel s životem ve městě,
- identifikaci spokojenosti obyvatel s jednotlivými oblastmi života,
- identifikaci pocitu bezpečí obyvatel města,
- preferenci obyvatel v oblasti třídění odpadu,
- identifikaci spokojenosti obyvatel s činností Městského úřadu Moravská Třebová,
- identifikaci zdrojů informovanosti obyvatel,

V následujících kapitolách jsou shrnuty hlavní zjištění, která se dělí do dvou kategorií – pozitivní a negativní. Výsledky jsou prezentovány v přehledné podobě grafických a tabulkových výsledků tak, aby jednotlivá zjištění bylo možno zohlednit a využít jako podklad při plánování konkrétních aktivit vedoucích ke zvýšení kvality života v Moravské Třebové.

2. Shrnutí hlavních zjištění z průzkumu

V této části uvádíme pouze přehled zjištění bez komentářů. Podrobné výsledky jsou popsány v navazujících kapitolách.

Za nejdůležitější zjištění průzkumu lze považovat:

- Téměř polovina (48 %) ze všech respondentů označila svou míru spokojenosti se životem v Moravské Třebové za vysokou či velmi vysokou. Významná část respondentů (28 %) zde pak není ani spokojena, ani nespokojena.
- Více než dvě třetiny respondentů považují kvalitu života ve městě v porovnání s okolními městy a obcemi za průměrnou. Dalších 19 % ji pak označila v tomto směru za nízkou.
- Téměř polovina dotazovaných (46 %) neočekává v následujících 5 letech žádnou změnu v kvalitě života ve městě. Více než třetina ze všech účastníků průzkumu ale věří v pozitivní změnu.
- Zhruba třetina dotazovaných vidí v Moravské Třebové málo pracovních příležitostí, možností odborné rekvalifikace či možností podpory podnikatelských záměrů. Pouze 15 % dotazovaných shledává nabídku pracovních příležitostí ve městě za velkou.
- Jedním z hlavních problémů ve městě je podle respondentů otázka kriminality. Polovina dotazovaných se totiž ve městě podle svých odpovědí necítí bezpečně.
- Výrazná většina respondentů uvedla, že třídí alespoň v nějaké míře odpad. Nejvíce z nich (84 %) pak třídí plasty, sklo a papír.
- Hodnocení zaměstnanců městského úřadu vyneslo převážně známky lepšího průměru. Nejlépe byla hodnocena (2,27) jejich zdvořilost a ochota pomoci.
- Občané jsou s poskytováním informací o dění ve městě poměrně spokojeni. Téměř 60 % z nich je vysoce či spíše spokojeno. Respondenti získávají informace o dění ve městě nejčastěji (72 %) z Moravskotřebovského zpravodaje. Na druhé straně dotazovaní nejčastěji postrádají informace týkající se možných pracovních příležitostí ve městě (31 %).
- Z hlediska celkového hodnocení jednotlivých charakteristik města pak nejlépe dopadly možnosti třídění a nakládání s odpady (2,33). Na druhé straně byla nejhůře (3,59) hodnocena dostupnost a kvalita zdravotní péče.
- Většina obyvatel (68 %) si přeje být informována, případně se chce zapojit do tvorby strategického plánu města. Jako témata, kterým by měla být věnována pozornost, respondenti doporučují – oblast bezpečnosti ve městě, oblast opravy a údržby silnic a chodníků a také celková dopravní dostupnost města včetně organizace dopravy ve městě samotném.

3. Základní charakteristika respondentů

Průzkumu se v Moravské Třebové zúčastnilo celkem 438 respondentů, kteří odpověděli alespoň na nějakou otázku. Z tohoto celkového počtu je ale drtivá část výsledků tvořena odpověďmi od 400 z nich, kteří odpověděli prakticky na všechny otázky. Zbývajících zmíněná menšina odpověděla téměř shodně pouze na otázky týkající se třídění odpadu a zdrojů informovanosti o dění ve městě.

Z hlediska pohlaví bylo rozložení respondentů rovnoměrné. Na otázky odpovědělo 205 žen a 202 mužů. Zbýající účastníci průzkumu na tuto identifikační otázku neodpověděli.

Věková struktura respondentů je uvedena v tabulce (Tabulka 1). Největší zastoupení mají respondenti ve věku 45 – 64 let, dále pak věková skupina 30 - 44 let, senioři byli zastoupeni téměř 19 % a naopak nejmenší zájem projevila o průzkum nejmladší skupina obyvatel ve věku do 29 let.

Tabulka 1 Věková a vzdělanostní struktura respondentů

Věková struktura	Podíl (%)	Vzdělanostní struktura	Podíl (%)
0-17 let	1,6 %	Bez vzdělání	0,5 %
18-29 let	14,8 %	Základní vzdělání	3,7 %
30-44 let	25,8 %	Střední vzdělání bez maturity	21,0 %
45-64 let	32,2 %	Střední vzdělání s maturitou	44,5 %
65+ let	18,7 %	Vysokoškolské vzdělání	21,0 %
Nevyplněno	6,8 %	Vyšší odborné vzdělání	2,7 %
		Nevyplněno	6,6 %

Z hlediska vzdělanostní struktury (Tabulka 1Error! Reference source not found.) byla nejvíce zastoupena skupina obyvatel se středním vzděláním s maturitou (44,5 %), středním bez maturity (21 %), vysokoškolským vzděláním (21 %) a jen 3,7 % lidí uvedlo jako nejvyšší dosažené vzdělání to základní.

Celkem 56 % respondentů bylo v době průzkumu v zaměstnaneckém poměru a 7 % z nich uvedlo jako hlavní zdroj svých příjmů živnostenské podnikání. Z ostatních skupin byli nejvíce zastoupeni senioři, kterých odpovídalo 25 %, následovali studenti v počtu 6 procent a osoby na mateřské či rodičovské dovolené - 5 %. Pouze 5 respondentů nemělo v době vyplňování dotazníku zaměstnání žádné.

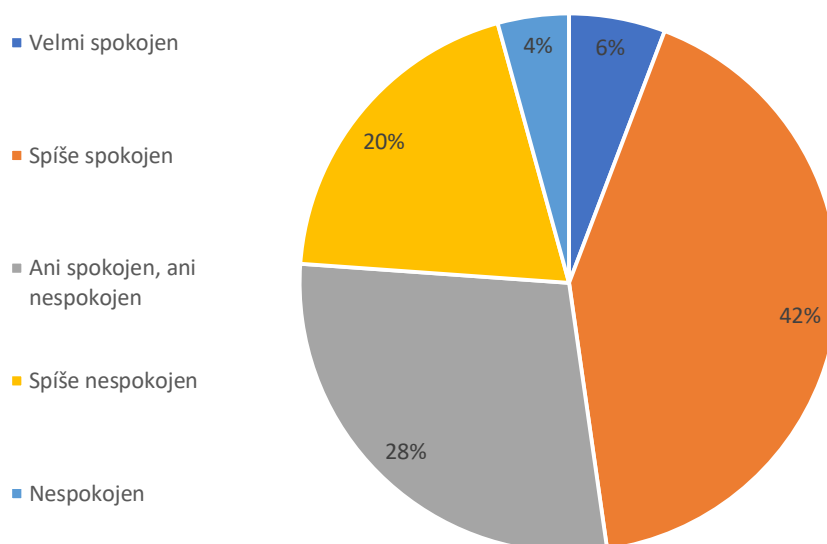
4. Obecná míra spokojenosti obyvatel se životem ve městě

Průzkum ukázal, že téměř polovina obyvatel (48 %) je se životem ve městě a jeho kvalitou spokojena. Druhou nejčastější odpovědí (28 %) bylo zaškrtnutí políčka s tvrzením ani spokojen/a, ani nespokojen/a. Spíše nespokojeno či vůbec nespokojeno je zde (24 %) obyvatel. Důvody jejich nespokojenosti se snažila identifikovat volná otázka.

V ní nejvíce respondentů za příčinu své nespokojenosti s kvalitou života ve městě označilo problémy spojené s místní romskou komunitou (24 %). Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem je kriminalita a s ní spojená celková bezpečnost ve městě (18 %). Dalším spontánním důvodem nespokojenosti občanů byla doprava (13 %). Respondenti v této oblasti nejčastěji zmiňovali špatnou dopravní dostupnost města celkově, problémy s parkováním ve městě i nedostatečnou autobusovou dopravu do okolních měst a obcí.

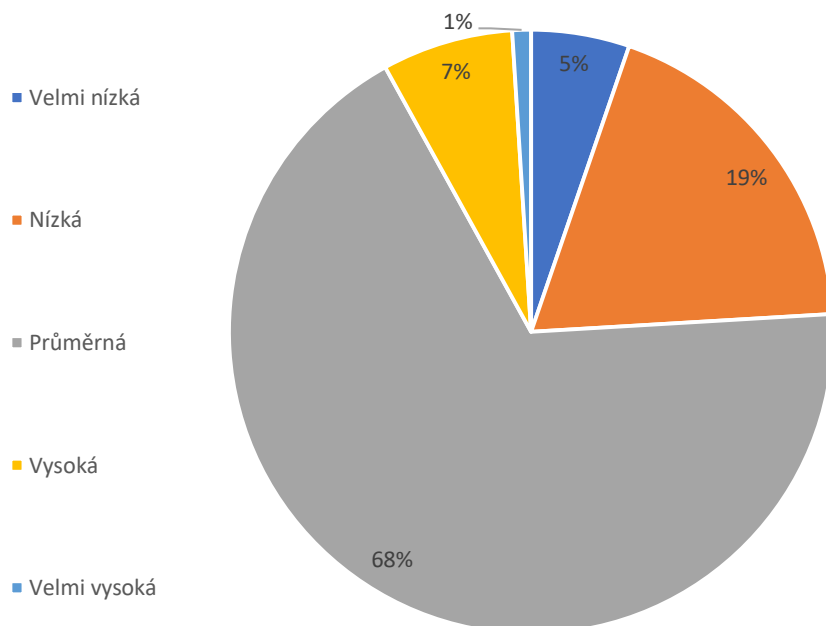
Muži i ženy v tomto ohledu odpovídali stejně. Odpověď nespokojen/a či spíše nespokojen/a zaškrtnulo 47 mužů a 48 žen. Přiměřeně stejné rozložení v jednotlivých odpovědích nalezneme i z pohledu věku jednotlivých respondentů. Nedá se tedy říci, že by mezi nespokojenými či spokojenými obyvateli převažovala některá věková skupina.

Graf 1 Míra spokojenosti se životem ve městě

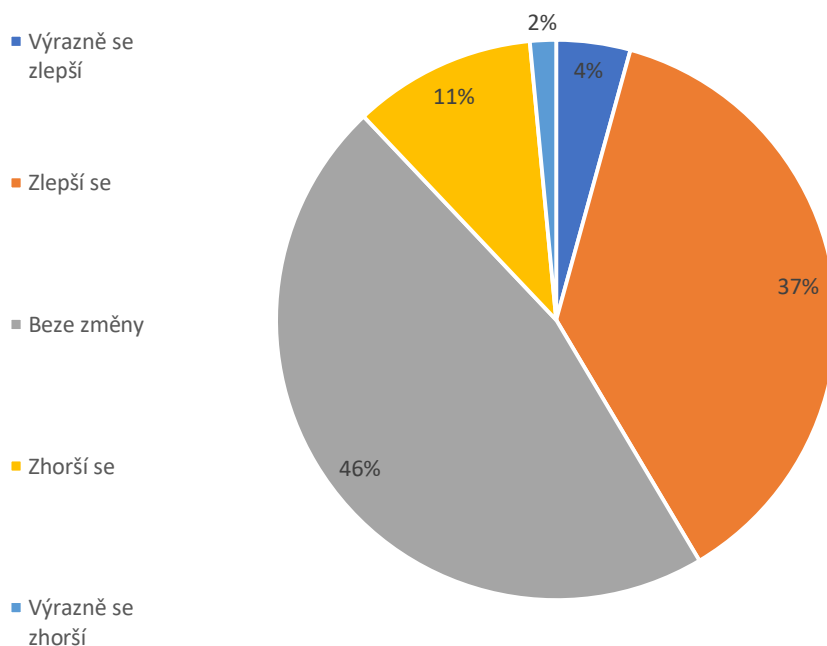
Zcela jednoznačně pak dopadla otázka, ve které měli občané města Moravská Třebová hodnotit kvalitu života v místě svého bydliště v porovnání s okolními obcemi a městy. Většina z nich (68 %) ji totiž hodnotila jako průměrnou (Graf 2). Druhou nejčastější odpovědí (19 %) pak byla nízká kvalita života. Pět procent z respondentů pak hodnotilo kvalitu života v porovnání s okolními obcemi jako velmi nízkou. Jen 8 procent dotazovaných, kteří ve městě žijí či pracují, se domnívá, že se v Moravské Třebové žije lépe než v okolních městech a obcích.

Graf 2 Zhodnocení kvality života ve městě v porovnání s okolními obcemi

S předchozími dotazy souvisí ještě i následující otázka, která mapuje představy obyvatel o tom, zda a jak se kvalita života ve městě v následujících 5 letech změní (Graf 3). Téměř polovina z dotazovaných (46 %) neočekává žádnou změnu. Hned 37 % respondentů však očekává, že se kvalita života ve městě zlepší. Zhoršení kvality života ve městě pak očekává 11 % účastníků průzkumu.

Graf 3 Očekávání změny v kvalitě života ve městě v následujících 5 letech

Při hodnocení kvality života byli respondenti požádáni, aby zhodnotili nejzávažnější problémy v obci. Nejvíce odpovědí v otázce "Zkuste popsat 4 nejzávažnější problémy v Moravské Třebové" bylo nashromážděno v oblasti bezpečnosti a kriminality. Z odpovědí totiž vyplývá, že právě kvůli tomuto problému občané často uvádějí jako zátěž romskou komunitu (24 %). Odpovědi zahrnujících kriminalitu či bezpečnost pak bylo ještě dalších 18 %. Do této kategorie pochopitelně spadá i drogová problematika, kterou za největší problém města považuje zhruba 5 % respondentů.

Dalším velkým problémem města je podle respondentů, kteří zde žijí případně i pracují, doprava (13 %). Mezi odpověďmi tohoto charakteru nalezneme nejčastěji negativní hodnocení jak celkové dopravní dostupnosti města, tak i dopravní situace ve městě. V tomto ohledu občané zmiňují problémy s parkováním. Nemálo odpovědí pak mířilo i na nedostatečná autobusová spojení s okolními obcemi či na nevyhovující stav autobusového nádraží.

Deset procent respondentů pak za problém označilo i současný stav kulturního života ve městě. Nejčastěji se objevovala stížnost na absenci kulturního domu. Stejný počet (10 %) odpovědí se týkal i dostupnosti a kvality zdravotní péče ve městě. Podle zkoumaného vzorku respondentů je ve městě zdravotní péče zajišťovaná v nedostačující podobě například pro seniory, kteří musí často za mnohými vyšetřeními cestovat do Svitav či jiných měst v kraji.

Nižší počet odpovědí (4 %), avšak mezi různými nedostatky stále vyčnívajícími, se týkal rovněž i absence krytého plaveckého bazénu nebo malý počet cyklostezek ve městě i v jeho okolí. Pět procent občanů pak, jako už v podobných průzkumech tradičně, nebylo spokojeno se stavem chodníků (především podle jejich názoru velkým množstvím psích exkrementů) či stavem komunikací ve městě obecně.

5. Možnosti zaměstnanosti, rekvalifikace a podpory nových podnikatelských záměrů ve městě

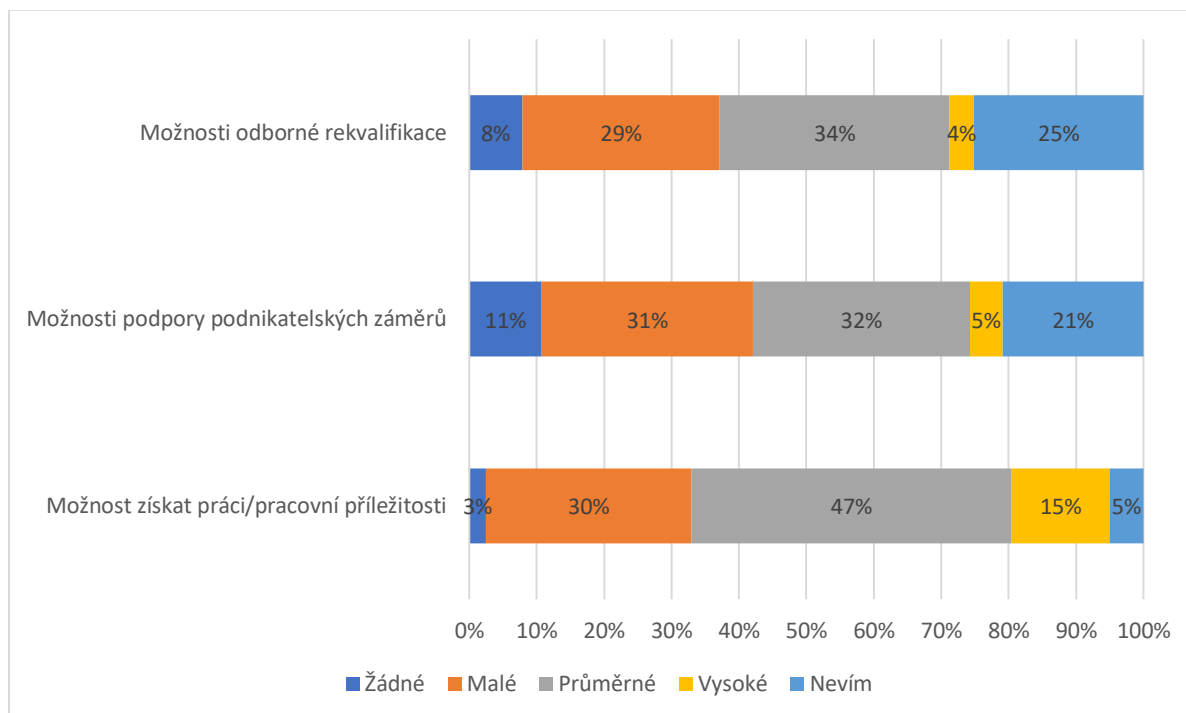
Další část průzkumu byla zaměřena na zhodnocení možnosti získání práce, realizace podnikatelských záměrů a možnosti odborné rekvalifikace. Tyto výsledky příliš pozitivní nejsou. Velmi podstatná část obyvatel neví, jaké tyto možnosti ve městě jsou. U možnosti získání práce nedokázalo odpovědět sice jen 5 % občanů, ale čtvrtina obyvatel (25 %) neví o možnostech odborné rekvalifikace. Téměř ta samá část respondentů pak neví o možnostech podpory podnikatelských záměrů.

Nejvíce odpovědí bylo zaznamenáno jako průměrné. Téměř polovina dotazovaných (47 %) tak hodnotila možnost získat práci a třetina možnosti odborné rekvalifikace a možnosti podpory podnikatelských záměrů.

Ve všech třech otázkách však vždy zhruba 30 % respondentů hodnotilo poměry v těchto oblastech ve městě jako malé. Na poměry odpovědí je zde ale i celkem vysoký podíl (15 %) těch, kteří hodnotili možnosti získat práci ve městě Moravská Třebová jako vysoké.

V případech otázek na možnosti podpory podnikatelských záměrů či odborné rekvalifikace však občané vidí vysoký počet těchto možností pouze ve 4, resp. 5 procentech. Například 62 % občanů se domnívá, že možnosti odborné rekvalifikace ve městě jsou buď žádné, nízké nebo o nich vůbec neví. U možnosti podpory podnikatelských záměrů je to pak 64 % ze všech odpovědí.

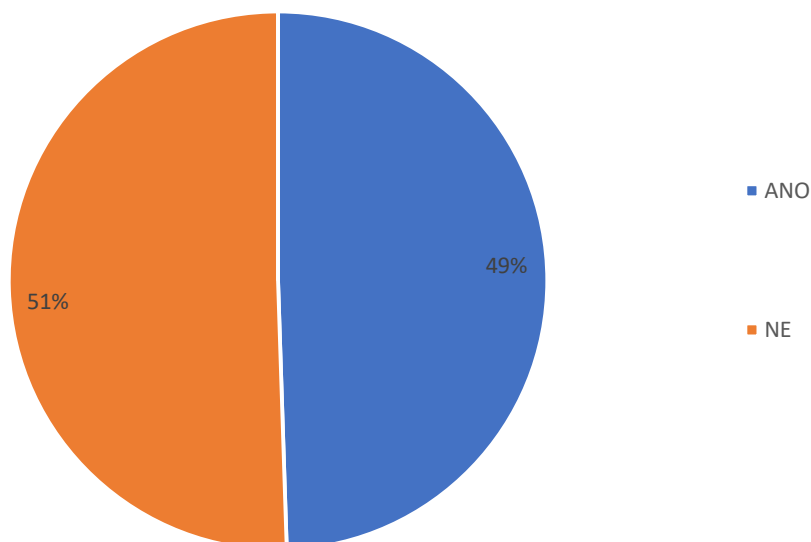
Graf 4 Možnosti zaměstnanosti, rekvalifikace a podpory nových podnikatelských záměrů ve městě Moravská Třebová

6. Bezpečnost ve městě Moravská Třebová

Součástí hodnocení kvality života ve městě byla také otázka na pocit bezpečí. Z následujícího grafu (Graf 5) vyplývá, že 51 % obyvatel Moravské Třebové se ve svém městě bezpečně necítí. Ani u této otázky se odpovědi nijak zvlášť nelišily v závislost na tom, kdo na ně odpovídal. Téměř polovina žen i mužů se ve městě necítí bezpečně.

Graf 5 Cítíte se v Moravské Třebové bezpečně?

Poměrně vysoké číslo odpovědí uvádějících, že se ve městě občané necítí bezpečně souvisí i s předchozími odpověďmi na největší problémy ve městě. Právě v nich se objevovala bezpečnost, kriminalita či problémy spojené s romskou komunitou na prvních místech.

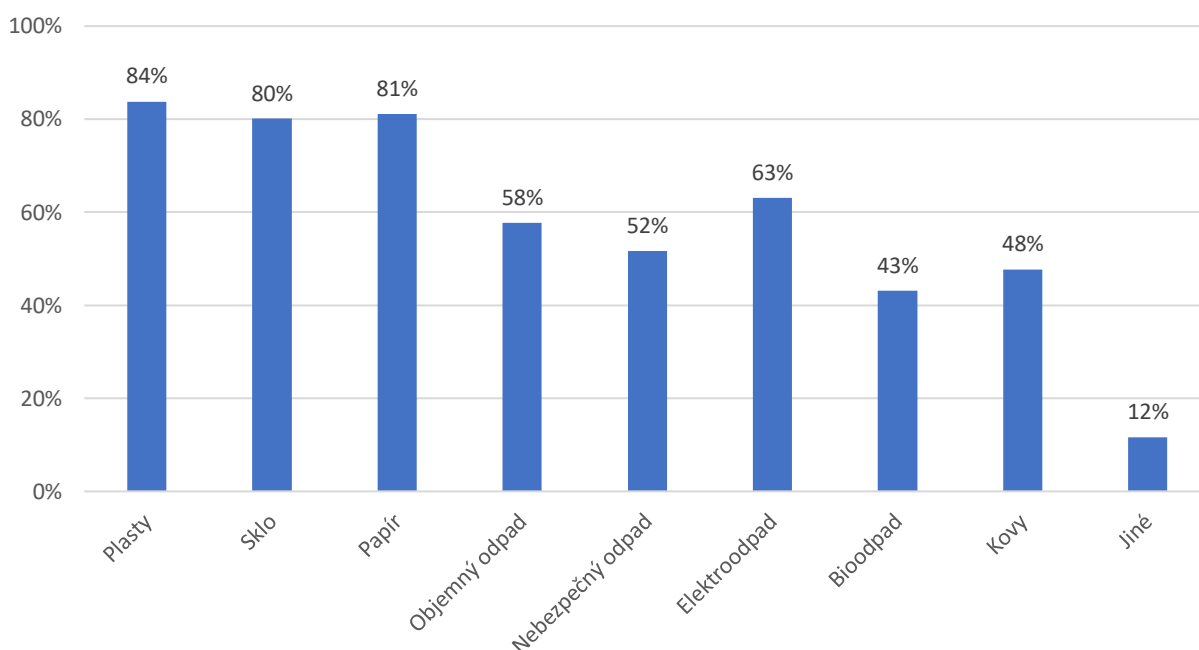
Součástí hodnocení pro tuto kapitolu byla i volná otázka sloužící k určení míst, kde se občané ve městě necítí bezpečně. Zde dopadly výsledky naprosto jednoznačně. Přes 80 % odpovědí zmiňovalo centrum města nebo přímo náměstí a jeho bezprostřední okolí. Podle místních občanů se na něm, případně v jeho okolí, zdržují velké skupiny problémových občanů, kteří vyvolávají konflikty a v místních obyvatelích pocit ohrožení.

Velká část respondentů pak uvedla, že ve večerních hodinách se centru města raději vyhýbá úplně. Ve zbývajících odpovědích se ještě jako nebezpečná lokalita objevil park u muzea (5 %). Zde bylo ale několika občanů kladně hodnoceno nedávné prořezání křovin, což prospělo přehlednosti místa. Někteří občané (3 %) uvedli i velký počet krádeží v městské části Boršov.

7. Třídění odpadů

Životní prostředí vnímají obyvatelé Moravské Třebové jako velmi důležitou oblast z hlediska kvality života. Tento fakt dokládají výstupy z části průzkumu, která se zaměřila na oblast třídění odpadů. Téměř všichni dotázaní (vyjma 4 respondentů) třídí určitou část odpadů. Naprostá většina respondentů (téměř 84 %) třídí PET lahve a jiné plastové obaly, papír (81%) a sklo (80 %). Téměř dvě třetiny respondentů uvedly, že třídí elektroodpad a nadpoloviční většina (58 a 52 %) také objemný a nebezpečný odpad. Podrobněji jsou výsledky z této oblasti znázorněny v následujícím grafu (Graf 6).

Graf 6 Třídění odpadu v Moravské Třebové

8. Městský úřad v Moravské Třebové

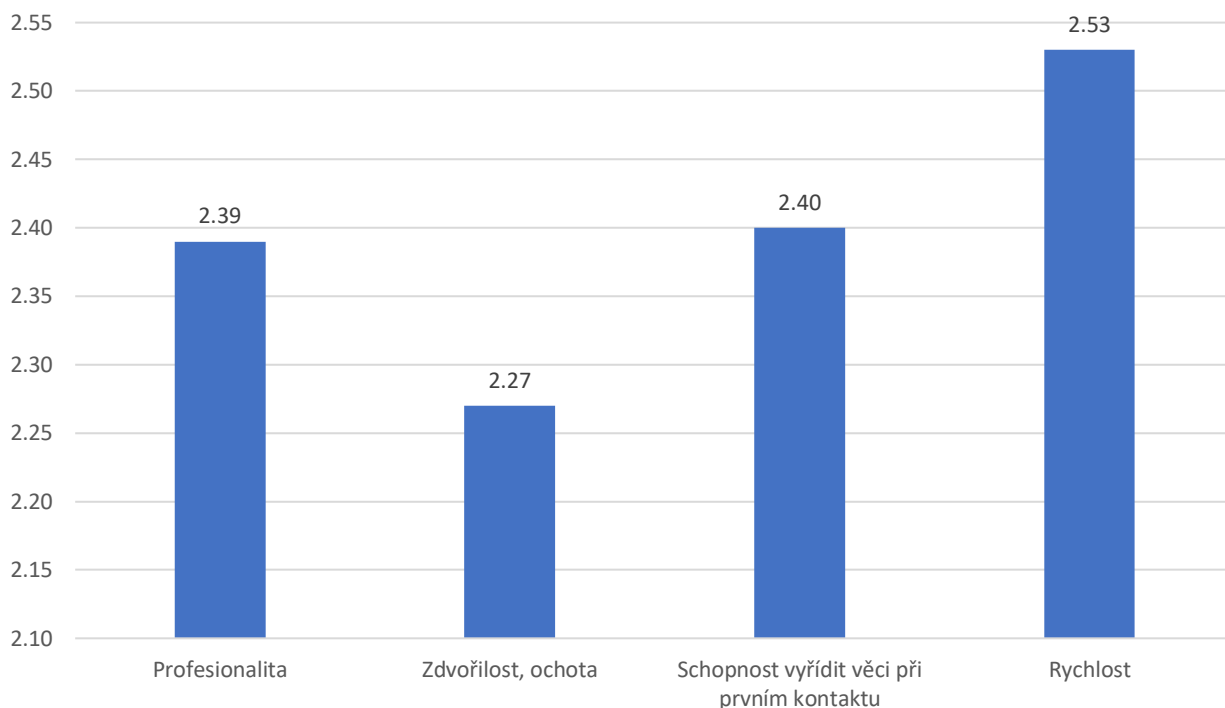
Poslední oblastí, která byla v sekci kvalita života hodnocena, byla spokojenost obyvatel s činností Městského úřadu v Moravské Třebové. V případě hodnocení vlastností pracovníků úřadu byly udělovány zpravidla velmi vysoké známky, což ukazují následující průměry – Graf 7.

Nejlepší průměrnou známkou (2,27) hodnotili respondenti zdvořilost a ochotu pracovníků městského úřadu. Podobným průměrem známek se pak mohou pochlubit další dvě hodnocené charakteristiky, kterými byla profesionalita a schopnost vyřídit věci při prvním kontaktu. Obě tyto vlastnosti obdržely v průměru shodné hodnocení 2,39 a 2,40.

Do lepšího průměru se pak vešla i poslední hodnocená charakteristika, kterou byla rychlost pracovníků při postupování a vyřizování jednotlivých žádostí a problémů. Zde občané udělili průměrnou známku 2,53.

Byť ani jedna z vlastností pracovníků neskončila hodnocením pod 2,00, žádná také nedostala známku 3 a horší. Všechny z nich se tak umístily v lepším průměru.

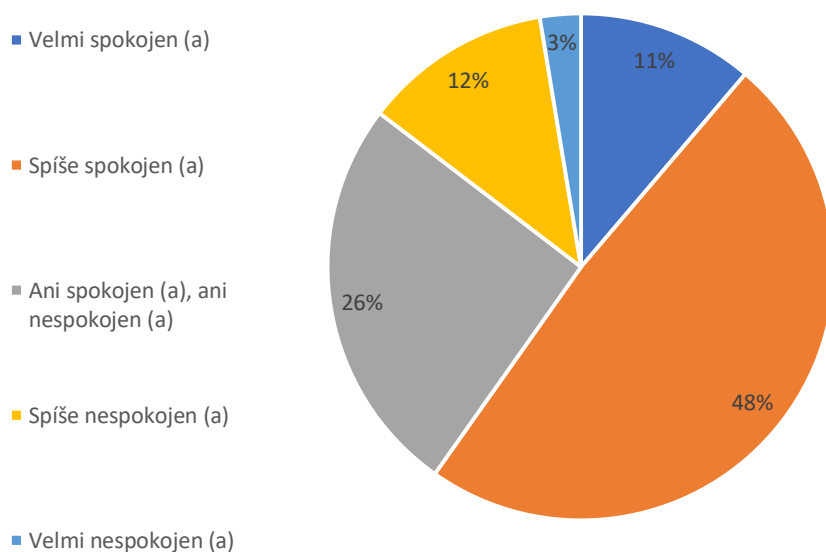
Graf 7 Hodnocení zaměstnanců městského úřadu

9. Informovanost obyvatel ve městě

Větší polovina respondentů (59 %) uvedla, že je spokojena s poskytováním informací o dění ve městě. Celých 11 % z nich je potom s touto situací velmi spokojeno. I zde se vyskytuje poměrně velká skupina respondentů (26 %), která se situací není ani spokojena, ani nespokojena. Jen 15 % dotazovaných je v tomto směru nespokojeno a odpověď velmi nespokojeno pak zaškrtnla pouze tři procenta z nich.

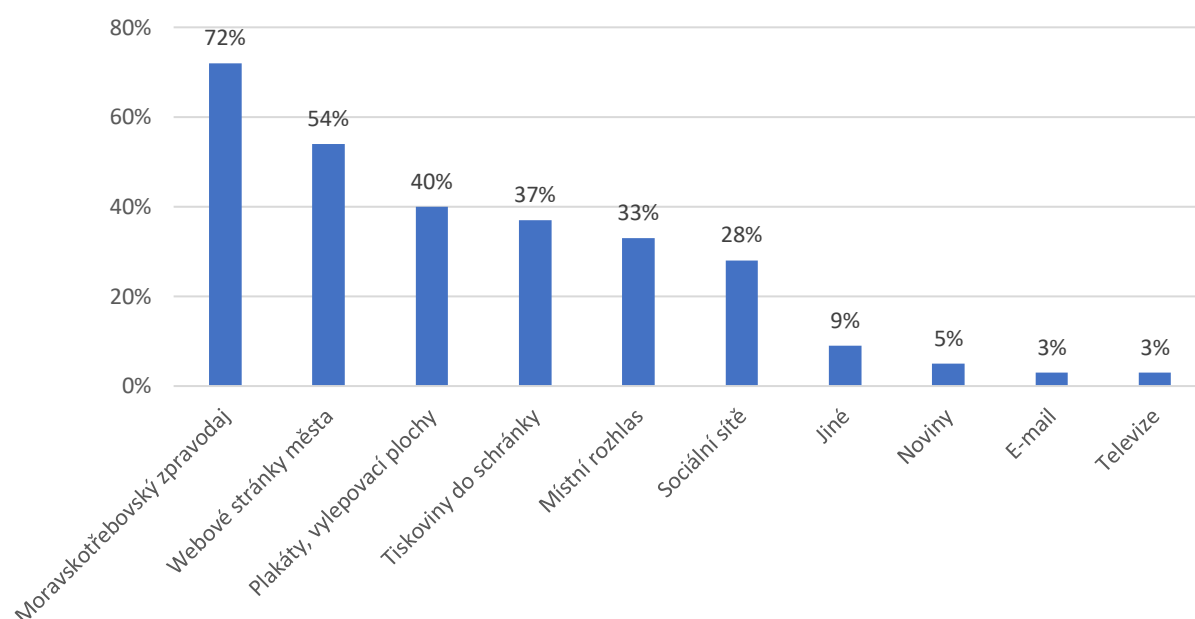
Graf 8 Spokojenost s poskytováním informací o dění v obci

Z následujícího grafu (Graf 9) je patrné, že jednoznačně nejčastějším zdrojem informací o městě je podle respondentů Moravskotřebovský zpravodaj. Jeho prostřednictvím se novinky o dění ve městě dozvídají téměř tři čtvrtiny z nich. Více než polovina dotazovaných (54 %) pak využívá i internetové stránky města.

Další čtyři zdroje získávání informací (Plakáty a vylepovací plochy, tiskoviny do schránky, místní rozhlas, ale i sociální sítě) využívá podobná část respondentů – vždy kolem třetiny z nich. V tomto směru je jasný nárůst ve využívání sociálních sítí, které před několika lety tuto funkci ještě zcela neplnily, ale dnes už je za tímto informativním účelem využívá necelá třetina respondentů.

Graf 9 Způsob získávání informací o dění ve městě

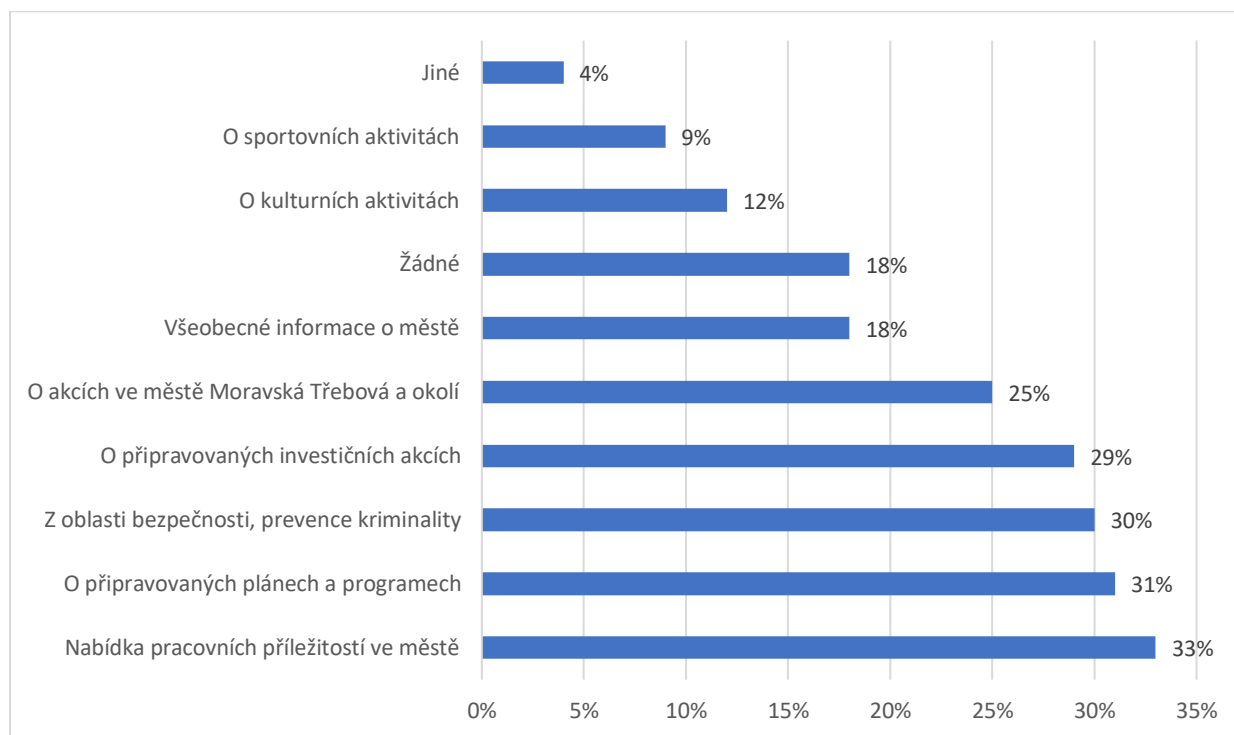

V této části dotazování se pozornost zaměřila také na zjištění, jaké informace obyvatelé postrádají. I zde se ukazuje, že lidé jsou s poskytováním informací spokojeni. Ti respondenti, kteří uvedli, že jim některé informace o dění ve městě chybí pak nejčastěji (33 %) postrádají informace o pracovních příležitostech v Moravské Třebové.

Podobně významná důležitost (31%) byla přisouzena i absenci informací o připravovaných plánech a programech města. Respondenti by v podobné míře (30 %) uvítali i větší informovanost v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality, ať už by se informace týkaly souvisejících statistik, nebo záměrů činnosti jednotlivých orgánů v této oblasti činných.

Účastníci průzkumu (29 %) také vyjádřili přání být více informováni o nových připravovaných investičních akcích ve městě. Čtvrtina respondentů by si zase přála být více informována i o různých společenských, kulturních a sportovních akcích, které se budou na území města Moravská Třebová konat.

Graf 10 Jaké informace o městě respondenti postrádají

10. Celkový dojem

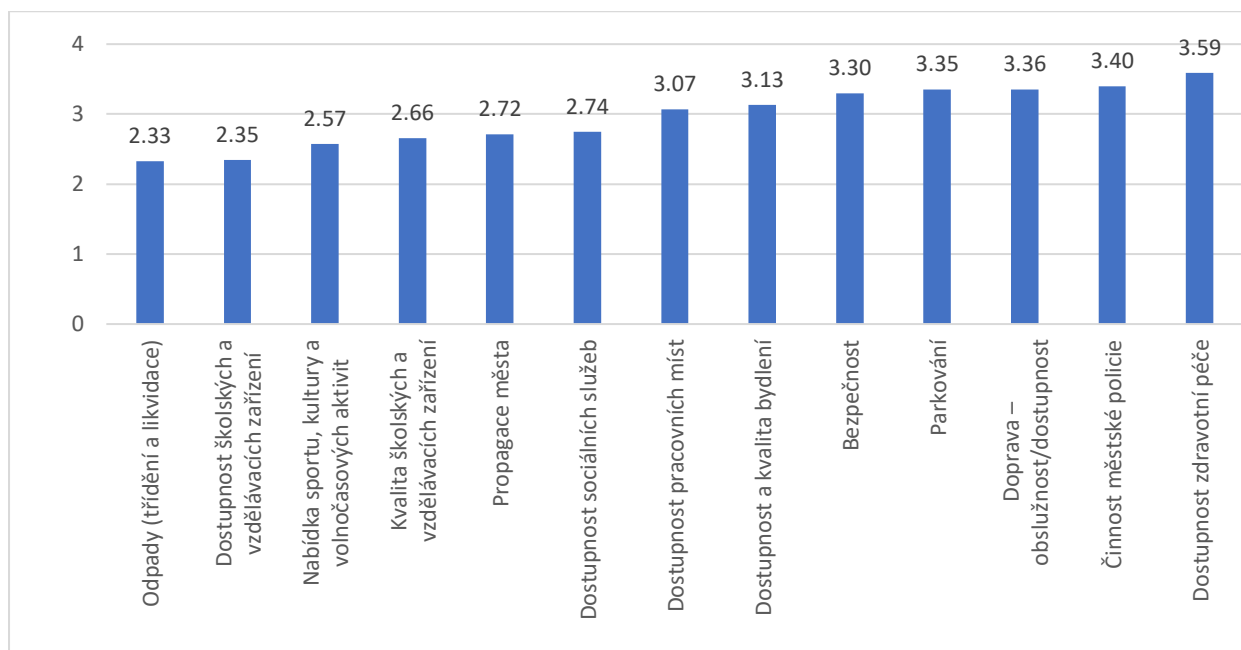
Na závěr byli respondenti požádáni, aby ohodnotili město Moravská Třebová ve třinácti kategoriích. Škála hodnocení jednotlivých kategorií je poměrně široká. Téměř polovina z nich (6) byla hodnocena průměrnou známkou od 2 do 3. Nejlépe v tomto ohledu dopadlo nakládání s odpady, jejich třídění a likvidace. Průměrná známka byla v tomto případě 2,33. V těsném závěsu (2,35) se pak umístila dostupnost školských a vzdělávacích zařízení. V lepší polovině výsledků se pak ocitla i s touto oblastí související kvalita školských a vzdělávacích zařízení (2,66).

Téměř v polovině (3,07) hodnotící škály se nachází dostupnost pracovních míst. Tato hodnota souvisí s odpovědí na otázku, které informace obyvatelé ve městě postrádají, kde třetina z nich označila jako chybějící právě nabídku pracovních příležitostí.

V horším průměru pak skončilo zbývajících 7 oblastí hodnocení. V případě této otázky se na posledním místě neumístila bezpečnost, jak by se dalo očekávat z předchozích odpovědí, nýbrž dostupnost a kvalita zdravotní péče (3,59). Na předposledním místě se pak umístila v tomto hodnocení činnost městské policie, která obdržela průměrnou známku 3,40.

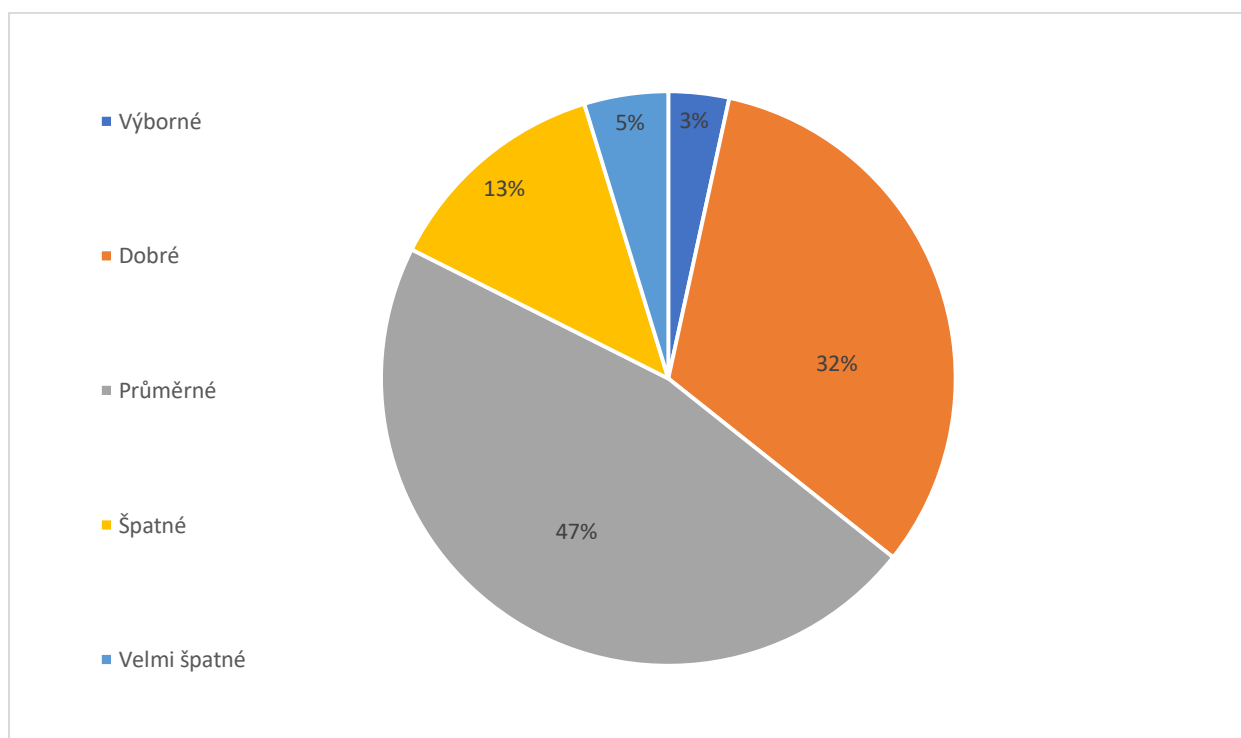
Detailní výsledky výše uvedených skutečností pak nabízí pohled na další graf (Graf 11).

Graf 11 Zhodnocení charakteristik prostředí města Moravská Třebová

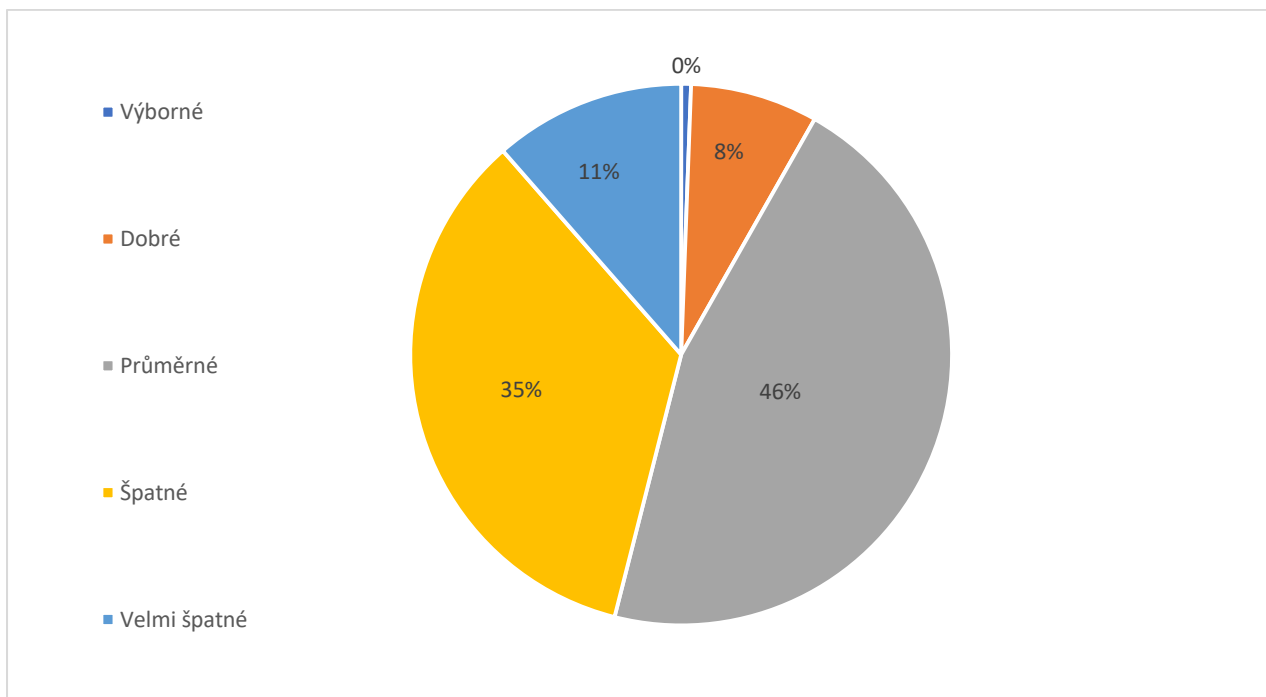
V této sekci respondenti zhodnotili své město i jako místo pro život. Za výborné nebo dobré místo pro život označilo Moravskou Třebovou 35 % respondentů. Největší část dotazovaných pak město hodnotila průměrně (47 %).

Graf 12 Pohled na město Moravská Třebová jako na město pro život

V případě hodnocení města jako místa pro podnikání se výsledky z předchozí otázky shodují pouze v případě velké části respondentů (46 %), která ho označila za průměrné. Naopak zde vidíme nárůst těch, kteří město Moravská Třebová hodnotí jako špatným místem pro podnikání (35 %). Za velmi špatné ho pak označilo ještě dalších 11 % respondentů. Odpověď dobrá zaškrtnulo pouze 8 % dotazovaných a jako výborné jej pak nehodnotil téměř nikdo.

Graf 13 Pohled na město Moravská Třebová jako na místo pro podnikání

V dalších dvou otázkách měli občané možnost vyjádřit se k silným a slabým stránkám města. Mezi odpověďmi ohledně silných stránek města zcela jednoznačně převažovalo kladné hodnocení **geografické polohy města**. Respondenti (40 %) hodnotili zejména okolní přírodu, díky které je podle nich ve městě i dobré životní prostředí. Na druhém místě pak byl pozitivně hodnocen i historický význam města a z něho plynoucí památky a vzhled centra města. Respondenti kladně hodnotili i výslovně zmíněné kulturní akce na místním zámku. Jako nejčastější zmiňované pozitivní aspekty místního prostředí (seřazeno dle četností) respondenti uvedli:

- Geografická poloha města
- Historie a historické centrum města
- Kulturní aktivity na zámku
- Celkový vzhled města
- Pracovní příležitosti
- Kulturní akce ve městě
- Klidné prostředí města
- Obchvat města
- Aquapark

Hodnocení slabých stránek města do jisté míry kopíruje hodnocení problémů města v předchozích otázkách. V této otázce se jako nejčastější slabá stránka města objevovala jeho dopravní situace. Občané zmiňovali zejména obecnou **dopravní dostupnost** města z hlediska České republiky, ale i situaci ve městě.

Podle 20 % z nich je zapotřebí řešit problémy s parkováním a organizací dopravy v celém městě. I zde se velmi často (18 %) objevoval problém bezpečnosti a kriminality. V souvislosti s tímto bodem hodnotili občané jako problém také činnost městské policie (11 %). Slabou stránkou města je podle desetiny respondentů také nedostatek příležitostí pro mladé lidi. Kvůli nedostatku kvalitních pracovních míst nebo třeba nízké podpoře v oblasti bydlení pro mladé rodiny z města hodně občanů v tomto věku odchází.

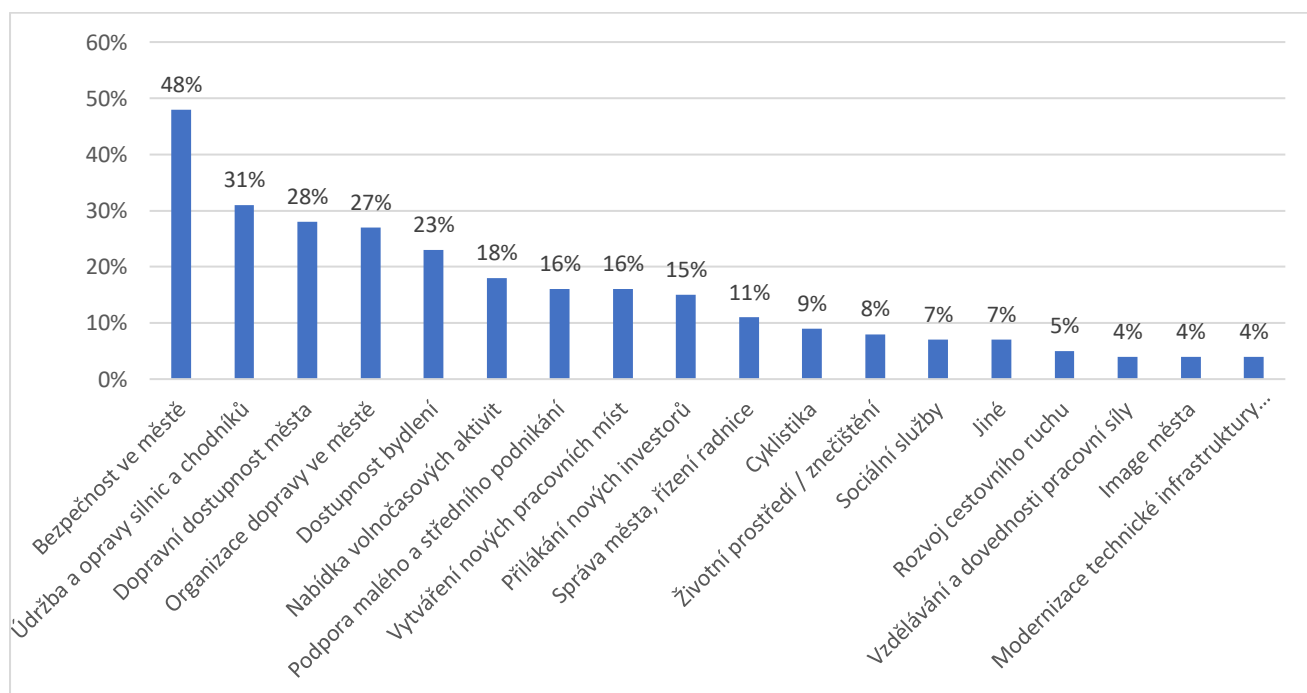
Nejčastěji zmiňované slabé stránky jsou následující:

- Dopravní dostupnost města
- Bezpečnost a kriminalita
- Dostupnost zdravotní péče
- Činnost městské policie
- Absence krytého bazénu
- Nedostatek příležitostí pro mladé lidi
- Aktivity pro rodiny s dětmi
- Vedení města
- Absence kulturního sálu

Na úplný závěr byli obyvatelé města Moravská Třebová dotázáni, zda se chtějí aktivně zapojit do procesu tvorby Strategického plánu města a jaké prioritní oblasti navrhnou k řešení.

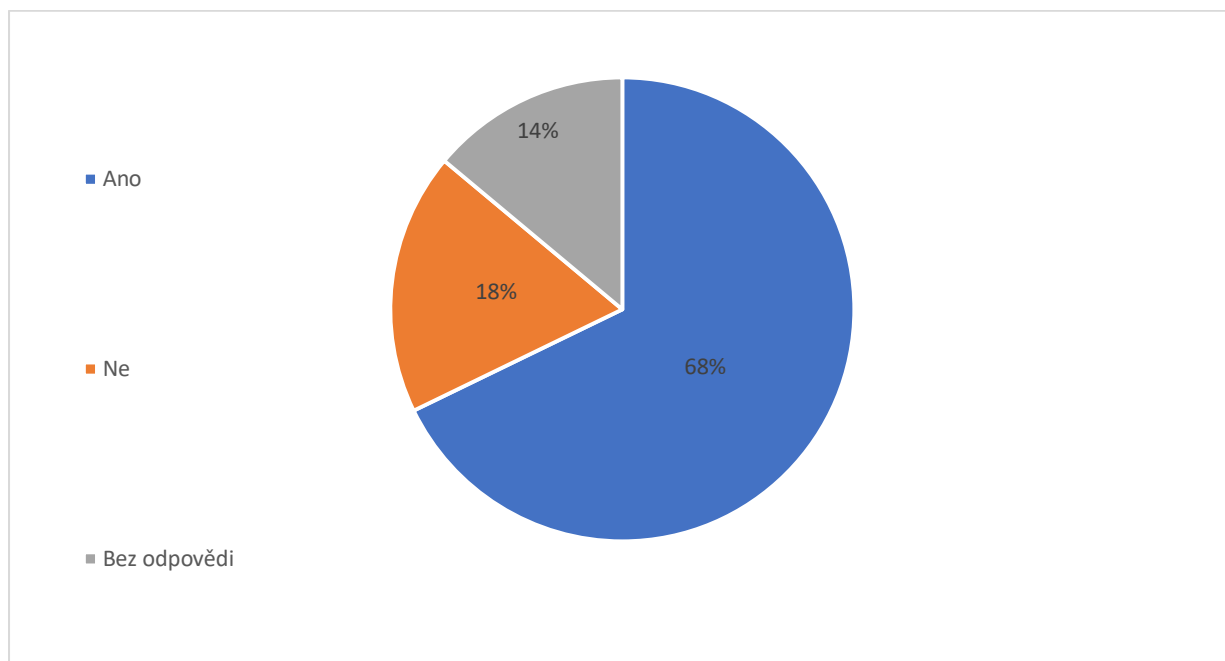
Není překvapivé, že téměř polovina z nich (48 %) označila za prioritní oblast bezpečnost ve městě. Necelá třetina respondentů (31 %) by si pak přála, aby se vyšší pozornost věnovala údržbě a opravám silnic a chodníků. Více než čtvrtina odpovědí pak mířila i na dopravní dostupnost města či samotnou organizaci dopravy ve městě. Za zmínku pak jistě stojí i 23 % respondentů, kteří požadují vyšší pozornost dostupnosti bydlení ve městě. Zde se často objevovala i připomínka chybějících startovacích bytů pro mladé občany v Moravské Třebové.

Graf 14 Návrh prioritních oblastí rozvoje k řešení v rámci pracovních skupin

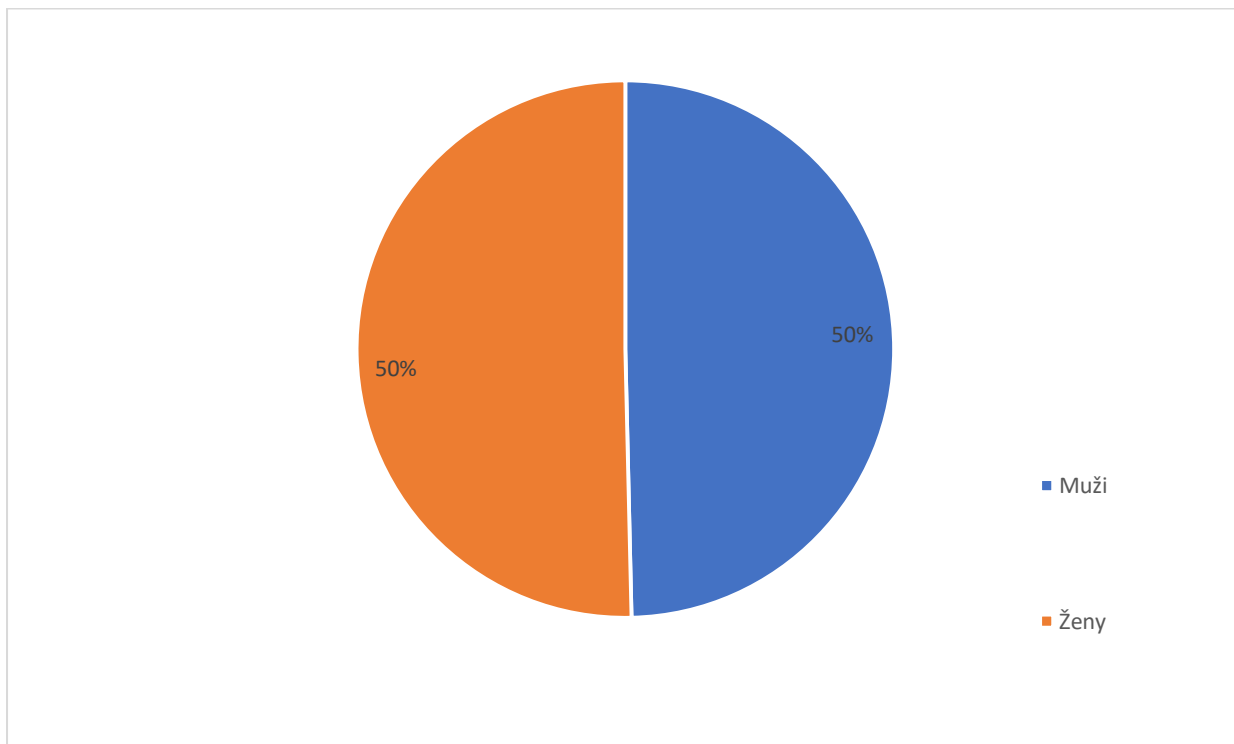
Poměrně aktivně pak respondenti přistupují k možnosti účasti na setkání, které by se zabývalo rozvojem města. Svůj zájem a vůli se zúčastnit vyjádřilo 68 % respondentů. Vyložený nezájem pak uvedlo pouze 18 % účastníků průzkumu.

Graf 15 Ochota účastnit se setkání zabývajícím se rozvojem města

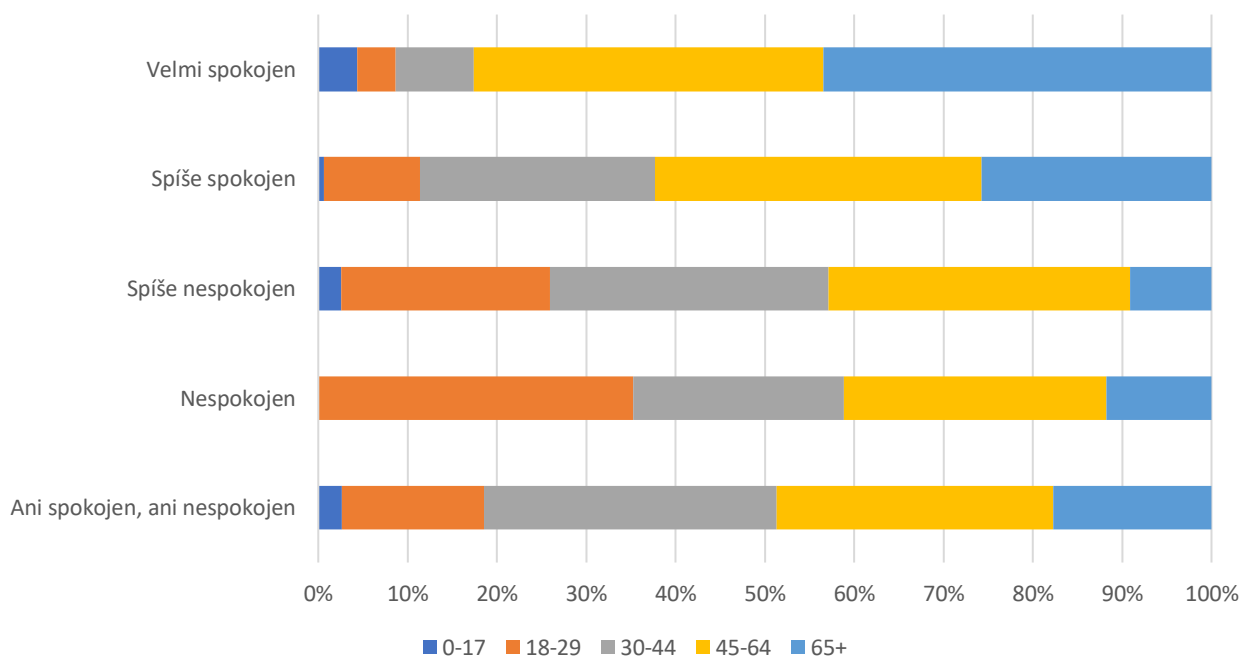

11. Přílohy

Příloha 1 Pohlaví respondentů průzkumu

Příloha 2 Míra spokojenosti se životem ve městě dle věku

Příloha 3 Přehled důvodů nespokojenosti se životem ve městě Moravská Třebová

Důvod nespokojenosti	Podíl z celkového počtu respondentů
Romská komunita (kriminalita, drogová problematika)	24 %
Doprava (dostupnost, obslužnost, dopravní situace ve městě)	13 %
Bezpečnost	10 %
Kultura (nedostatečná informovanost, absence kulturního sálu)	10 %
Kriminalita	8 %
Zdravotnictví (nedostatečná dostupnost a kvalita poskytované péče)	7 %
Nezaměstnanost (nedostatečná informovanost o pracovních příležitostech, jejich nedostatek)	7 %
Stav komunikací a chodníků	7 %
Drogová problematika (nadměrná koncentrace uživatelů drog v centru města)	5 %
Absence krytého plaveckého bazénu	4 %
Nedostatečný počet cyklostezek	3 %

Příloha 4 Přehled silných stránek města Moravská Třebová podle respondentů

Silná stránka města	Podíl z celkového počtu odpovědí
Geografická poloha města (okolní příroda a s tím související stav životního prostředí)	40 %
Historie města (vzhled historického centra, památky)	23 %
Zámek (kulturní akce na zámku)	15 %
Čistota a upravenost města	7 %
Dostatek pracovních příležitostí	5 %
Kulturní akce	5 %
Klidné okolí města	3 %
Obchvat města	1 %
Aquapark	1 %

Příloha 5 Přehled slabých stránek města Moravská Třebová podle respondentů

Slabá stránka města	Podíl z celkového počtu odpovědí
Doprava (dostupnost, obslužnost, situace ve městě)	20 %
Bezpečnost a kriminalita	18 %
Zdravotní péče	13 %
Činnost městské policie	11 %
Absence krytého bazénu	10 %
Nedostatek příležitostí pro mladé lidi (práce, bydlení)	10 %
Aktivity pro rodiny s dětmi (nedostatečné odpočinkové prostory, chybějící naučné stezky)	8 %
Vedení města (nekonceptnost rozvoje, malá propagace města)	6 %
Kultura (absence kulturního sálu, malá informovanost)	5 %

Město Moravská Třebová

Strategický plán rozvoje města

Průzkum podnikatelského prostředí

Zadavatel: Město Moravská Třebová

Zpracovatel: Berman Group

Finální verze: březen 2018

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah:

1. Úvod a metodika.....	3
2. Shrnutí závěrů z průzkumu	4
3. Základní charakteristika.....	5
4. Bariéry rozvoje firem.....	5
5. Pracovní síla a zaměstnanost.....	7
6. Obrat a export.....	8
7. Ukotvení v regionu	9
8. Náměty pro podporu podnikání	10
9. Celkový dojem.....	11

Seznam grafů:

Graf 1	Bariéry rozvoje firem	6
Graf 2	Počet zaměstnanců.....	7
Graf 3	Spokojenost s kvalitou pracovní síly	8
Graf 4	Trhy místních firem.....	8
Graf 5	Kvalifikace, nemovitosti a investice.....	9
Graf 6	Známky pro Moravskou Třebovou	11

1. Úvod a metodika

Průzkum podnikatelského prostředí (PPP) je součástí analytické fáze procesu strategického plánování rozvoje města. Vedle PPP byl rovněž realizován dotazníkový průzkum spokojenosti obyvatel města, dále pak byla zpracována socio-ekonomická analýza – Profil města Moravská Třebová.

Průzkumy podnikatelského prostředí podle použité metodiky provádí Berman Group v českých městech a regionech od roku 1995. Jednotlivé otázky v průzkumu se nicméně mírně upravují v souladu s tím, jak se postupně mění podnikatelské prostředí a ekonomika České republiky, zejména pak zdroje její mezinárodní konkurenceschopnosti.

Výsledná zpráva je založena na odpovědích majitelů či vrcholových manažerů místních firem, z nichž 21 bylo konzultanty osobně navštíveno během měsíců ledna a února 2018. O možnost osobního rozhovoru bylo požádáno 30 největších firem podle počtu zaměstnanců v Moravské Třebové a bezprostředním okolí. Dalších 32 (převážně menších) firem bylo obesláno e-mailem a následně telefonicky obvoláno s prosbou, aby vyplnily k tomuto účelu vytvořený online dotazník. Tuto možnost využily 4 firmy a průzkum tedy zahrnuje odpovědi z celkem 25 podniků.

Vedle informací o samotných podnicích, jejich aspiracích a pozici na trhu, investičních a rozvojových záměrech, výzkumných a vývojových aktivitách, kvalitě podnikatelského prostředí a názorech na rozvoj města, bylo tématem rozhovorů také hodnocení služeb místní a regionální (veřejné) správy i otázka aktivního zapojení firem do procesu tvorby strategického plánu.

Všechny rozhovory provedli odborní tazatelé / konzultanti zpracovatele. Na tomto místě je nutné vyzdvihnout vstřícnost, s níž většina oslovených souhlasila s rozhovorem a poskytla informace o firmách, a také cenné postřehy a doporučení týkající se stavu místního podnikatelského prostředí. Tím větší je zodpovědnost tvůrců strategického plánu za to, že výsledky průzkumu nezapadnou a názory místních firem budou reflektovány při stanovení strategických cílů rozvoje města Moravská Třebová.

Závěrečná zpráva Průzkumu podnikatelského prostředí obsahuje pouze odpovědi poskytnuté zástupci firem v agregované formě. Individuální odpovědi nejsou zpracovatelem zveřejňovány a vyplněné formuláře průzkumu zůstávají v držení zpracovatele.

2. Shrnutí závěrů z průzkumu

Za nejdůležitější zjištění průzkumu lze považovat následující:

- Místní ekonomika s největší pravděpodobností završuje proces strukturálních změn, který byl zahájen v devadesátých letech minulého století. Jestliže ještě v roce 2008 byl největším zaměstnavatelem ve městě textilní podnik, dnes vytvářejí nejvíce pracovních příležitostí firmy v automobilovém průmyslu. Podniky předpovídají další růst tržeb, investic a potřebu více kvalifikovaných pracovníků.
- Místní ekonomika má výraznou exportní orientaci, převážně na náročné západní trhy. Ve vzorku zahrnutém do průzkumu jsou mezinárodně konkurenceschopné firmy – jak podniky ovládané zahraničními investory, tak firmy českých vlastníků. Segment dynamických, středně velkých podniků společně relativně vysokým počtem pracovníků ve firemním výzkumu, vývoji a konstrukci představují slibný potenciál pro budoucnost.
- Tržby zkoumaných firem v porovnání s předchozím obdobím v roce 2017 rostly a dosáhly celkové výše 6,31 miliard Kč. Pro letošní rok je očekáván další nárůst. Příznivým faktorem je exportní výkonnost, kdy 73% produkce místních firem se uplatní na zahraničních trzích, z toho 65% na trzích Evropské Unie.
- Za hlavní překážky dalšího růstu označily firmy horšící se dostupnost kvalifikované pracovní síly, legislativní omezení, zahraniční konkurenci a posilování koruny.
- Zajímavá je situace na místním trhu práce: firmy hlásí relativní dostupnost pracovní síly se základní kvalifikací, ale současně kritický nedostatek specializovaných, kvalifikovaných zaměstnanců. Firmy jsou v zásadě spokojeny s kvalitou zaměstnanců, kteří pro ně již pracují. Průměrná mzda dosáhla v roce 2017 výši 22 902 Kč měsíčně a bude růst i v dalších letech.
- Velmi pozitivním zjištěním je relativně vysoký podíl vlastního / firemního výzkumu a vývoje (cca 113 pracovníci ve 14 podnicích), což není v menších městech zcela běžné. Situace se může v budoucnu dále zlepšit s růstem úspěšných firem, ale již dnes přispívá relativně vysoká angažovanost ve výzkumu a vývoji ke konkurenceschopnosti místní ekonomiky.
- Většina firem disponuje vlastními nemovitostmi / prostory pro podnikání, některým (6) však chybí prostory pro další rozvoj. Žádná z dotazovaných firem neplánuje relokaci mimo město. Firmy uvádějí velmi slušnou investiční aktivitu do nových technologií i výrobních kapacit. Celkově lze v nejbližších letech očekávat investice ve výši přes 500 mil. Kč a ve vazbě na tyto investice by mělo vzniknout asi 60 nových pracovních míst.
- Firmy nemají nerealistická očekávání, pokud jde o podporu podnikání ze strany města. Ocení především lepší komunikaci a efektivní výkon (správních) agend. Na druhé straně, problém dostupnosti kvalifikované pracovní síly a s tím souvisejícím udržením mladých, vzdělaných lidí ve městě si žádá koordinovaný přístup a důsledné řešení.
- Moravská Třebová jako místo pro podnikání je firmami zapojenými do průzkumu hodnocena spíše mírně podprůměrně. Nejlépe oceňují svoje dodavatele v regionu a nejkritičtěji vidí dostupnost kvalifikované pracovní síly.

3. Základní charakteristika

Průzkumu se zúčastnilo 25 firem lokalizovaných v Moravské Třebové a bezprostředním okolí města. Ve zkoumaném vzorku jsou dva podniky spadající do kategorie velkých (250 a více zaměstnanců), dále 11 malých podniků do 50 zaměstnanců a konečně, 12 středních (od 50 do 250 zaměstnanců) podniků, které dnes tvoří páteř místní ekonomiky. Žádný z dotazovaných podniků však nespadá do kategorie mikrofirem s méně než 10 zaměstnanci.

Zkoumaný vzorek není dostatečně velký, aby umožnil podrobnější sektorovou analýzu, celkem jasně se však na něm ukazují dva výrazné obory místní ekonomiky:

- (1) Automobilový průmysl, zejména výroba plastových dílů, včetně vývoje a konstrukce vstřikovacích zařízení. Sem spadá 7 podniků s více než 1600 zaměstnanců, jejichž obrat představuje 2/3 výkonu místních firem v roce 2017.
- (2) Strojírenství a kovoobrábění, které navazuje na místní průmyslovou tradici včetně některých značek a produktů. Do tohoto oboru spadá 6 podniků, které celkem zaměstnávají více než 400 pracovníků a jejichž obrat v roce 2017 dosáhl téměř 750 milionů Kč.

Ve vzorku je dalších 12 podniků s více než 750 zaměstnanci a obratem přesahujícím 1,3 miliardy Kč, z nichž některé vykazují dobrou růstovou dynamiku. Jedná se však o velmi pestrý mix sahající od kdysi ve městě dominantního textilního průmyslu, přes stavebnictví, výrobu potravin, služby až po vývoj a aplikaci IT řešení. Takto různorodý vzorek nemá smysl analyzovat odděleně a pro účely této zprávy jsme pro něj vytvořili kategorii „ostatní“.

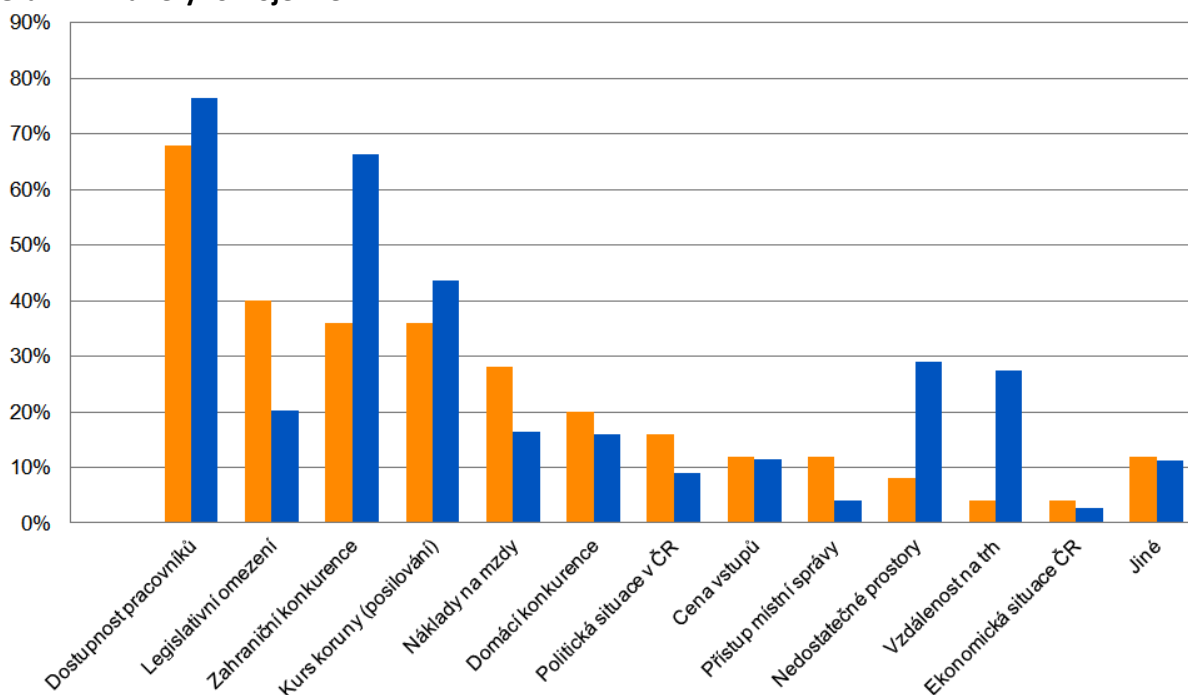
Oborové složení místní ekonomiky naznačené vzorkem podniků zapojených do průzkumu do značné míry koresponduje se zjištěními socio-ekonomické analýzy – Profilu města Moravská Třebová.

Pokud jde o právní formu, mezi navštívenými / dotazovanými byly čtyři akciové společnosti a 21 společností s ručením omezeným. Průměrné stáří firem je 23 let, přičemž některé podniky / značky se vztahují k historické tradici sahající až do 19. století. Téměř polovina firem (12) byla založena nebo jejich pobočka v Moravské Třebové otevřena až po roce 2000.

Sedm firem má hlavní sídlo jinde než v Moravské Třebové, z toho tři jsou provozovny podniků se sídlem v České republice a čtyři jsou ovládány podniky se sídlem v zahraničí. Ve zkoumaném vzorku je celkem 7 podniků s významným podílem zahraničních investorů. Tyto podniky mají velmi výraznou exportní orientaci (86%), významný podíl na zaměstnanosti ve městě a platí nadprůměrné mzdy.

4. Bariéry rozvoje firem

Další otázka průzkumu zjišťuje, co brání podnikům v dalším rozvoji a co jim přináší největší problémy (viz Graf 1). Dostupnost kvalifikovaných pracovníků je jednoznačně a s velkým náskokem hlavním problémem pro dotazované podniky (68%), a to pro všechny obory a segmenty, včetně malých firem. Druhým nejčastěji zmiňovaným problémem jsou omezení legislativního charakteru, na která si stěžuje 40% dotázaných firem (ale až 67% strojírenských a kovoobráběcích firem). Zde hraje roli jak celkové zhoršování legislativního a regulatorního rámce pro podnikání, tak specifická omezení týkající se činnosti některých místních firem.

Graf 1 Bariéry rozvoje firem

Oranžové sloupce vyjadřují % odpovědí podle firem, modré podle firem a počtu zaměstnanců

Na třetím a čtvrtém místě (shodně po 36%) podniky uvádějí zahraniční konkurenci a kurs (posilování) domácí měny. Silná konkurence zahraniční produkce (71%) je nejčastěji uváděna firmami v automobilovém průmyslu. Posilování koruny považují za vážný problém téměř všechny (83%) firmy zahraničních vlastníků. Obojí do značné míry souvisí s výraznou exportní orientací automobilového průmyslu i firem zahraničních investorů.

Za zmínku ještě stojí na pátém místě (28%) náklady na mzdy, které nejčastěji uvádějí malé firmy (36%) podnikající mimo automobilový, strojírenský a kovoobráběcí průmysl, tedy v kategorii „ostatní“ (až 42%). Domácí konkurence je na šestém místě s 20%, kterou nejčastěji uvádějí firmy v kategorii „ostatní“ (25%).

Velmi pozitivním zjištěním průzkumu je, že zastaralé technické vybavení, obtížnou dostupnost financování a úrokové míry, tedy typické problémy podnikatelského prostředí v transformační fázi ekonomiky, neuvědla žádná z dotazovaných firem.

Dotazované firmy měly možnost uvést další bariéry dle vlastního uvážení. Zde se objevily velmi specifické komentáře reflektující jejich praktické potřeby a zkušenosti: Politika velkých obchodních řetězců, která je často diskriminační k (menším) dodavatelům, dále finanční náklady související se zaváděním řady regulací (např. u ochrany životního prostředí), nebo dopady snižování spotřeby vody na výkony podniku.

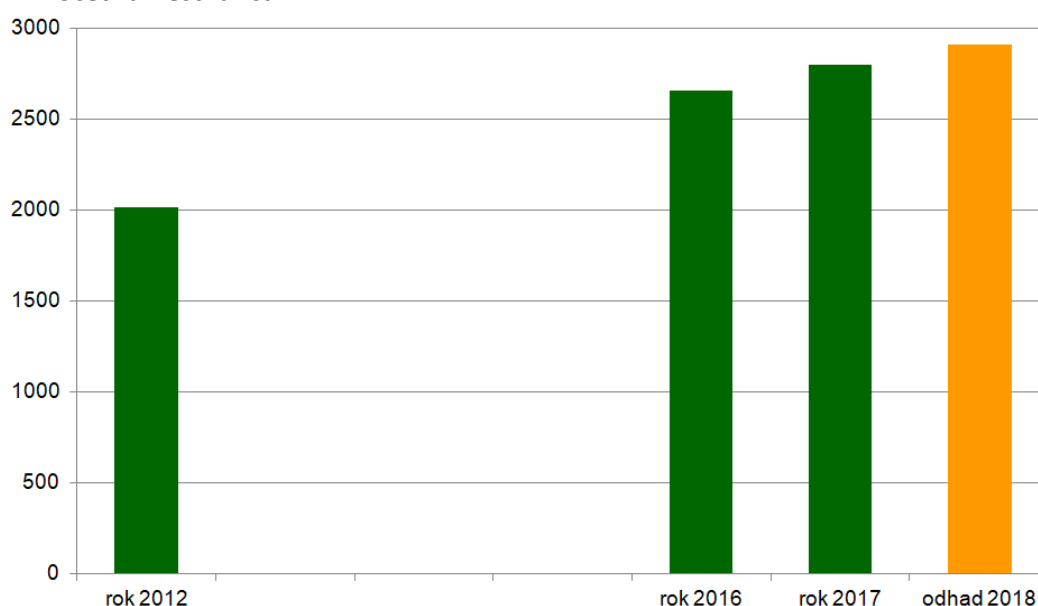
Graf č. 1 obsahuje hodnocení bariér rozvoje firem podle počtu firem uvádějících konkrétní bariéru (modré sloupce). Pro zajímavost (a pro vyjádření významu pro místní ekonomiku) jsme jednotlivým odpovědím přisoudili váhu podle počtu zaměstnanců firem. Nejvýznamnější překážkou růstu firem i nadále zůstává dostupnost kvalifikovaných pracovníků následovaná silnou zahraniční konkurencí a kursem koruny. Za zmínku stojí ještě nedostatek volných prostor (pozemků, budov) pro další rozvoj, na který si stěžují především (velké) firmy podnikající v automobilovém průmyslu.

5. Pracovní síla a zaměstnanost

V navštívených podnicích pracovalo v roce 2017 celkem 2797 zaměstnanců. Toto číslo je o 140 osob vyšší než v roce 2016 a o 25% vyšší než byl počet zaměstnanců v roce 2012. Jednotlivé podniky prošly různým vývojem, lze však říct, že u většiny dotazovaných firem je počet pracovníků buď stabilní, nebo roste. Optimistický je také výhled majitelů / manažerů na letošní rok, který počítá s nárůstem o cca 110 zaměstnanců. Nejvýraznější nárůst lze očekávat u velkých a středních podniků, především v automobilovém průmyslu.

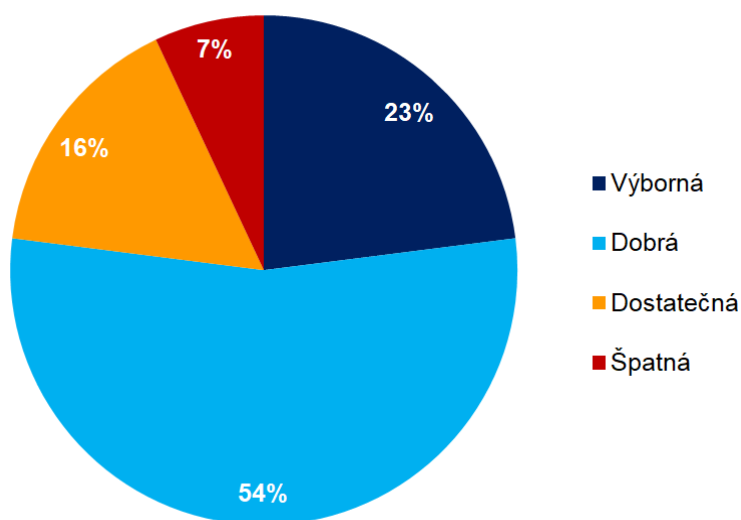
Průměrná mzda za rok 2016 dosáhla částky 21 679 Kč, v roce 2017 narostla na 22 902 Kč a pro letošní rok je očekáván další nárůst o cca 5-10%. Mzdová diferenciací mezi jednotlivými podniky je značná, lze však konstatovat, že nejvyšší mzdy vyplácejí středně velké podniky v automobilovém průmyslu, zatímco nejnižší mzdy jsou v segmentu malých firem.

Graf 2 Počet zaměstnanců

Spokojenost s kvalitou pracovní síly je subjektivně vnímaná charakteristika, nicméně je pozitivní, že ve zkoumaných moravskotřebovských firmách dosahuje v zásadě příznivých hodnot. Téměř jedna čtvrtina (23%) zaměstnanců je hodnocena jako výborná a dalších 54% místní pracovní síly je zaměstnavateli hodnoceno jako dobré. Na druhé straně, kvalita 16% zaměstnanců je hodnocena jako dostatečná a celých 7% zaměstnanců je považováno za špatné. Nejspokojenější se svými zaměstnanci jsou strojírenské a kovoobráběcí podniky (28% výborných a 62% dobrých) a malé firmy, které uvádějí, že nemají špatné zaměstnance. Nejkritičtěji hodnotí své zaměstnance velké firmy (v automobilovém průmyslu) s 18% dostatečných a 8% špatných pracovníků.

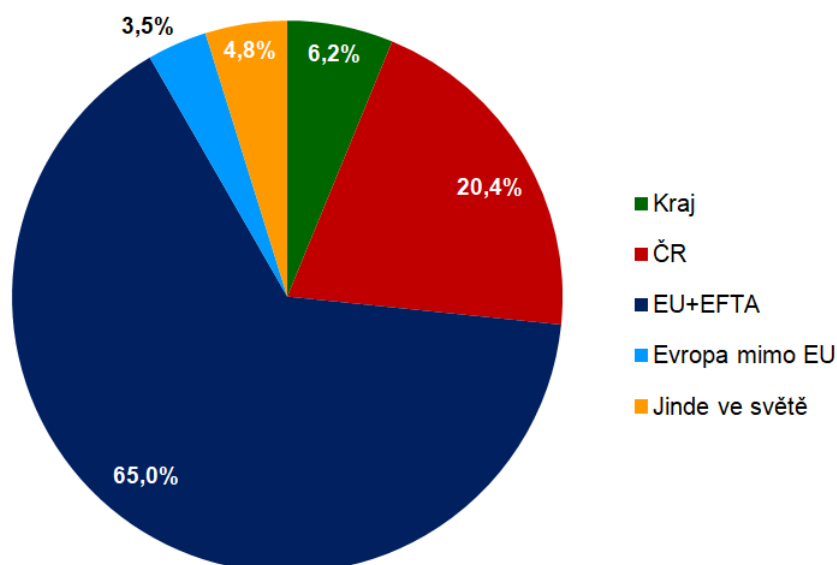
Jak již bylo uvedeno v části věnované bariérám rozvoje firem, moravskotřebovské podniky vnímají dostupnost kvalifikované pracovní síly jako kritický faktor. Na jedné straně si řada firem pochvalovala relativní dostupnost pracovní síly se základní kvalifikací, současně však 48% podniků již pociťuje nedostatek zaměstnanců se specializovanými dovednostmi a kvalifikací již nyní a další (16%) toto očekávají v budoucnosti. Chybí hlavně specializované dělnické profese (obsluha CNC strojů, seřizovač, svářeč, nástrojař, atp.), dále vysokoškolsky vzdělaní odborníci, a také například dobří obchodníci.

Graf 3 Spokojenost s kvalitou pracovní síly

Celkem 9 firem uvedlo, že spolupracuje na získávání kvalifikované pracovní síly se školami nejčastěji formou praxí či stáží (jde obvykle o střední odborné školy z regionu, ale také vysoké školy z různých krajů ČR) a 2 další zahájení takové spolupráce uvažují. Kvalifikaci a dovednosti provozních pracovníků řeší většina dotazovaných firem zaškolováním a to buď ve vlastní režii, nebo ve spolupráci s externími dodavateli.

6. Obrat a export

Jednou z nejdůležitějších charakteristik popisujících úspěšnost firem je jejich schopnost prosadit se na domácích a zahraničních trzích. Celkový obrat zkoumaných podniků v roce 2016 těsně přesáhl 6 miliard Kč a odhad za rok 2017 očekává nárůst na 6,31 miliard Kč. Dvě třetiny firem předpovídají pro letošní rok další růst obratu. Ostatní firmy (s výjimkou 1 malé) očekávají udržení dosažené úrovně prodeje. Pro místní ekonomiku jako celek je důležité, že další růst předpovídají podniky s větším počtem zaměstnanců a zejména pak segment dynamických středních firem.

Graf 4 Trhy místních firem

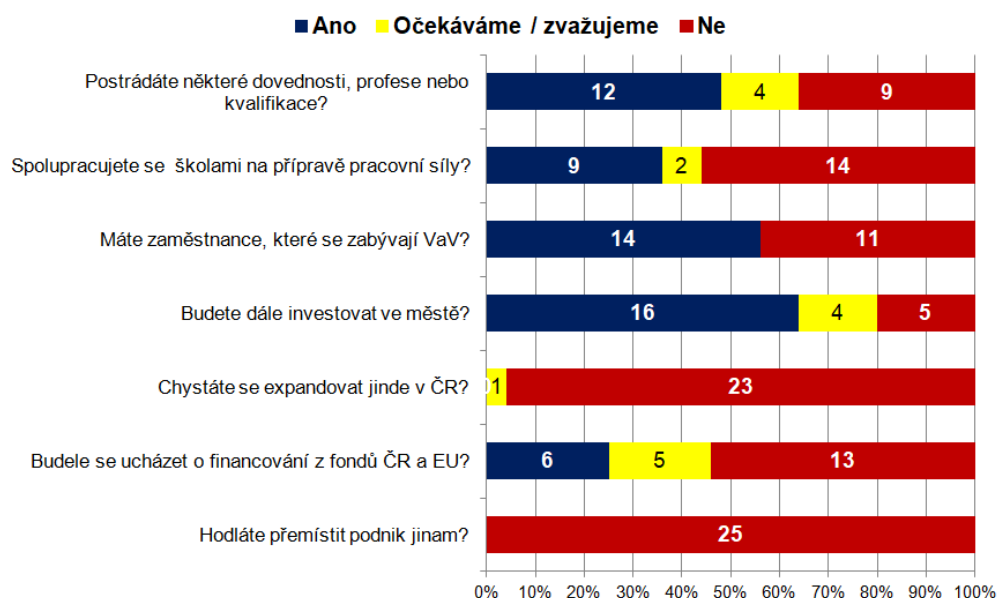
Velmi potěšitelným zjištěním tohoto průzkumu je vysoká exportní výkonnost moravskotřebovských firem, a také to, že na mezinárodních trzích se úspěšně uplatňují nejen velké podniky zahraničních vlastníků. 19 z 25 firem zapojených do průzkumu uplatňuje část své produkce na exportních trzích. Dominantní je pochopitelně role velkých podniků (v automobilovém průmyslu), které exportují až 90% své produkce. Těmto však zdatně sekundují střední firmy s 52% podílem exportu a dokonce i v segmentu malých firem dosahuje podíl exportu 42%. Ve výsledku se pak místní ekonomika jeví jako nadprůměrně exportní, kdy téměř dvě třetiny produkce jsou realizovány na trzích mimo ČR. Klíčovými pro místní firmy jsou trhy Evropské Unie (65%) a několik respondentů výslovně uvedlo, že podporují zavedení eura.

7. Ukotvení v regionu

S ukotvením v regionu a místním podnikatelským prostředím přirozeně souvisí otázka nemovitostí pro podnikání. Vzhledem k zaměření průzkumu není překvapením vyšší podíl firem (přes 90%), které vlastní své nemovitosti. Třetina firem současně uvádí, že potřebuje další podnikatelské nemovitosti pro rozvoj svých aktivit. Žádná z firem nehodlá skončit s podnikáním v Moravské Třebové, ani tuto alternativu nezvažuje.

80% dotázaných podniků v příštích dvou až třech letech investice do nových prostor a technologií buď připravuje (16 firem), nebo je zvažuje (4 firmy). Celková výše připravovaných investic dosahuje 539 milionů korun. Tyto investice by měly přinést asi 62 nových pracovních míst, protože řada firem zvažuje vyšší míru automatizace a robotizace svých procesů. Nejvyšší předpokládanou investiční aktivitu uvádějí velké podniky v automobilovém průmyslu následované úspěšnými středními firmami.

Graf 5 Kvalifikace, nemovitosti a investice

S využitím investičních pobídek a s financováním ze strukturálních fondů EU či domácích programů má zkušenost 6 podniků. Možnost využití veřejné podpory pro realizaci svých investičních projektů připravuje 6 firem a dalších 5 tuto možnost zvažuje. Jednalo by se o projekty v celkové hodnotě cca 95 milionů Kč. Charakteristický je velmi nízký zájem malých firem, kdy pouze 2 z 11 zvažují externí / dotační financování svého rozvoje.

Jedním z nejzajímavějších zjištění tohoto průzkumu je (na menší město) poměrně vysoký podíl vlastního / firemního výzkumu a vývoje (cca 113 pracovníci ve 14 podnicích), i přesto, že podniky byly v hodnocení potenciálu pro výzkum a vývoj velmi skeptické. Tento výsledek je trochu zkreslen účastí podniku, který zaměstnává větší počet pracovníků vývoje, ale i tak jde o pozitivní výsledek. Vysoká angažovanost ve výzkumu, vývoji a konstrukci je příslibem pro budoucí konkurenceschopnost místní ekonomiky.

8. Náměty pro podporu podnikání

V další části rozhovoru byly firmy dotázány, jaké typy podpory podnikání by od radnice (a veřejného sektoru obecně) přivítaly. Na prvním místě se objevila otázka sekundárního / technického vzdělávání ve městě. Náměty ze strany respondentů se pohybovaly od motivace dětí ke studiu technických oborů, až po podporu vytvoření / rozvoje kvalitní technické školy v Moravské Třebové.

Dalším velmi frekventovaným tématem byla snaha udržet mladé (a vzdělané) lidi ve městě. Jak je k tomu motivovat a jaká konkrétní opatření k tomu použít. Zde zazněly náměty na zvýšení atraktivity města a další zlepšování podmínek pro kulturní a sportovní vyžití, ale také velmi konkrétní nápady na poskytování startovacích bytů, či pozemků pro výstavbu rodinných domků.

Za velmi důležité považují podnikatelé zlepšení dopravního napojení města, tedy snahu o urychlení výstavby R35 a spojení směrem na Brno. Zmiňována byla taky potřeba zlepšení stavu komunikací a organizace dopravy ve městě samotném. Obdobně zaznívaly požadavky na systematické zlepšování technické infrastruktury.

Pokud jde o podnikatelskou infrastrukturu, stále je zde potřeba přípravy nových průmyslových ploch, ale několik firem zdůraznilo potřebu regenerace starých průmyslových areálů, které by, vedle nabídky prostor pro podnikání, řešilo také problém zanedbaného stavu / vzhledu řady lokalit ve městě. Velmi konkrétní požadavek se týká vyřešení parkování na průmyslové zóně – výstavby veřejného parkoviště.

Velmi specifické náměty se týkají ubytovacích služeb ve městě. Jde na jedné straně o řešení absence kvalitního ubytování pro obchodní partnery a vyšší management místních firem, ale z druhé strany, řadu firem trápí nedostatečná ubytovací kapacita pro zaměstnance dojíždějící z velkých vzdáleností a agenturní pracovníky.

Další okruh námětů se týkal činnosti radnice a spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve městě. Sem patří okruh požadavků na zmírnění regulatorního tlaku na podnikání, co nejlepší vzájemnou komunikaci a na efektivní výkon agend Městského úřadu, zejména agend správních. Další náměty mířily spíše na možné intervence samosprávy města na podporu podnikání: Aktivní podpora místních firem / preference místní dodavatelů kde je to možné a účelné, společná propagace města a firem, či program, který by pomáhal místním firmám dále růst.

Konečně, zazněl námět, který nemůže realizovat samospráva města, ale nepochybně jde službu či funkci, která by celé řadě podniků nejen v Moravské Třebové velmi pomohla v jejich strategickém rozhodování: vytvoření sítě z veřejných zdrojů podporovaných institucí (VŠ, výzkumná a analytická pracoviště), kde by bylo možné získat relevantní informace o nejnovějších technologických trendech a jejich možných důsledcích pro vývoj trhů (technology foresight / forecasting).

9. Celkový dojem

Na závěr byli dotazovaní požádáni, aby ohodnotili město Moravská Třebová v jedenácti kategoriích, o kterých se částečně již hovořilo v předchozích odstavcích. Jak plyne z grafu č. 6, podnikatelé nejlépe hodnotí vlastní dodavatele v regionu a kvalitu života ve městě. V těchto kategoriích přidělovali dotazovaní většinou jedničky a dvojky, výjimečně trojky (známkování jako ve škole).

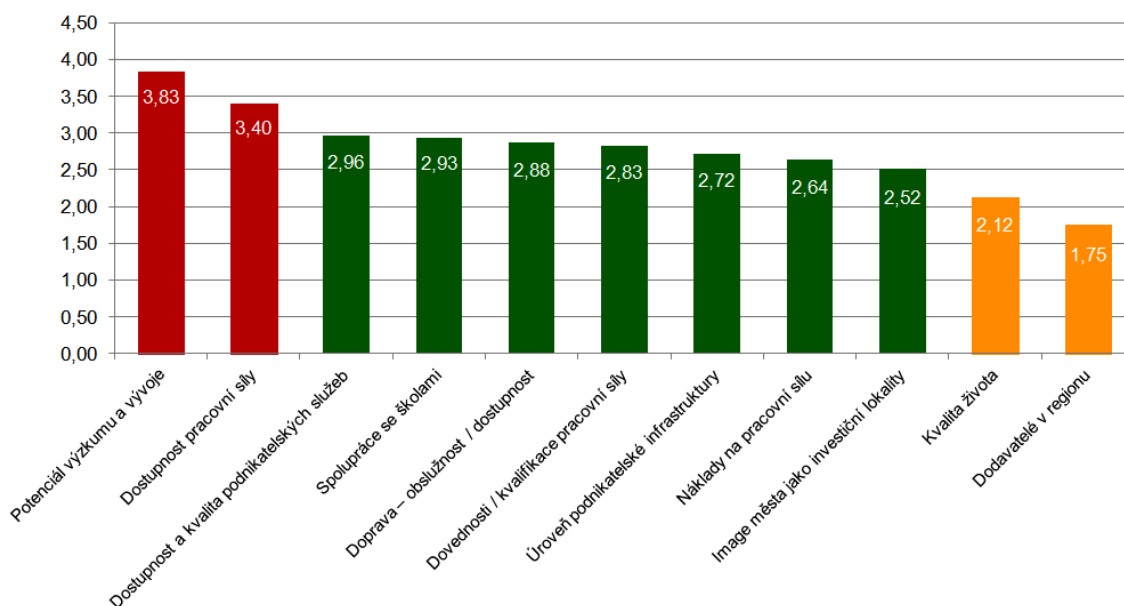
Nadprůměrně, byť jen mírně, byly ještě hodnoceny image města jako místa pro investice a podnikání (2,52) a také náklady na pracovní sílu (2,64), byť zde se již objevovalo i horší hodnocení.

Úroveň podnikatelské infrastruktury (2,72), dovednosti a kvalifikace pracovní síly (2,83), dopravní dostupnost a obslužnost města (2,88), spolupráce se školami (2,93) a dostupnost a kvalita služeb pro podnikatele (2,96) jsou firmami hodnoceny průměrně až mírně kriticky a vybízejí k úvaze o možných akcích pro zlepšení situace.

Podle očekávání, nejslabší hodnocení se týká dostupnosti kvalifikované pracovní síly (3,4) a místního potenciálu pro výzkum a vývoj (3,83). Oba zmíněné faktory jsou pro budoucí konkurenceschopnost podniků a místní ekonomiky jako celku kritické. Zatímco potřeby výzkumu a vývoje pro produkci v Moravské Třebové firmy dokážou řešit spoluprací s externími VaV pracovišti, problém dostupnosti kvalifikované pracovní síly může být uspokojivě vyřešen jen spoluprací místních a regionálních aktérů.

Celková průměrná známka činí 2,74, což představuje v kontextu České republiky mírně podprůměrné hodnocení.

Graf 6 Znamky pro Moravskou Třebovou

Jako nejčastější pozitivní aspekty místního podnikatelského prostředí (seřazeno dle četností) firmy uvedly:

- Malé město, dobré životní prostředí, snadný kontakt s partnery, průmyslová zóna, dostatek energie
- Geografická poloha a dopravní dostupnost (která bude po vybudování R35 ještě lepší)

- Silniční obchvat. Ve srovnání s Vysokým Mýtem je to pro život ve městě obrovská výhoda.
- Ve srovnání s jinými městy lepší dostupnost méně kvalifikované pracovní síly a průmyslová tradice
- Rozumné náklady na pracovní sílu
- Málo konkurence. Nemáme problémy s přebíháním lidí, protože máme vysoké platy na místní poměry
- Potenciál dalšího rozvoje
- Aktivní a vstřícný přístup radnice
- Férový přístup města při jednání o realizaci jejich projektů
- Odbor dopravy. Vždy vyšel vstříc, dobrý přístup
- Dobré zázemí pro sportovní vyžití a podpora sportu ze strany města
- Kvalitní životní prostředí, dobré místo pro život
- Klid

Nejčastěji zmiňované negativní aspekty jsou následující:

- Chybí dokončení R 35; dopravní situace ve městě se zhoršuje
- Pokles obyvatelstva, mladí lidé odcházejí pryč
- Nedostupnost kvalifikované pracovní síly - přes relativně vysokou (v rámci ČR) nezaměstnanost prakticky není možné sehnat pracovníky
- Chybí rozvojové plochy pro podnikání / výrobu
- Kdybychom potřebovali prostor na rozšíření podniku, tak bychom museli z města odejít
- Vztahy mezi firmami, které si na základě současné situace musí přetahovat zaměstnance za používání všech možných metod (přeplácení apod.)
- Absence neformálního partnerství a koordinace rozvojových aktivit města, klíčových institucí a podniků
- Celkový růst by mohl být ještě větší, kdyby byla chuť a vůle učit se novým věcem
- Špatná dostupnost podnikatelských služeb
- Zanedbaný vzhled města
- Nedostatečné zázemí pro volný čas (kulturní a sportovní vyžití)
- Radnice zpomalila svoje reakce / řešení problémů se prodlužuje
- Odbor životního prostředí – neplatí, co se dojedná
- Nepodporují se místní podnikatelé
- Netransparentní zadávání veřejných zakázek
- Sídlo máme ve Svitavách kvůli místnímu finančnímu úřadu
- Podpora sportu je až příliš velká. To není nic jiného?
- Opatrně zvažujte projekt kulturního domu a obecně náklady „kultury zadarmo“
- Tyhle průzkumy se dělají jen proto, aby vytvářely dojem, že se něco dělá

Na úplný závěr bychom chtěli poděkovat všem podnikatelům, kteří byli ochotni věnovat svůj čas tomuto průzkumu a poskytnout cenné informace, hodnocení a nápady. Tyto budou cenným vstupem do procesu strategického plánování rozvoje města, jehož ambicí nepochybně bude také zlepšení podmínek pro podnikání v Moravské Třebové.